

SALVAN ADALIA FLORENTINA

**NOILE EDUCAȚII ÎN PREDAREA ISTORIEI.
EDUCAȚIA ÎN SPIRITUL VALORILOR ȘI
PRINCIPIILOR DEMOCRATICE**

CERCETARE NAȚIONALĂ

ISBN 978-973-0-38535-9

BACIU

2023

SALVAN ADALIA FLORENTINA

**NOILE EDUCAȚII ÎN PREDAREA ISTORIEI.
EDUCAȚIA ÎN SPIRITUL
VALORILOR ȘI PRINCIPIILOR DEMOCRATICE**

CERCETARE NAȚIONALĂ

BACIU

2023

CUPRINS

Introducere.....	5
Capitolul 1	
Noile educații în predarea istoriei.....	8
1.1. Noile educații și provocările lumii contemporane.....	8
1.2. Deschiderea școlii spre problematica lumii contemporane.....	13
Capitolul 2	
Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice.....	17
2.1. Considerații generale – Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice.....	17
2.2. Finalitățile educației în spiritul valorilor și principiilor democratice.....	24
2.3. Obiectivele educației în spiritul valorilor și principiilor democratice.....	26
2.4. Valori democratice.....	28
2.5. Principii democratice.....	33
2.6. Drepturi și libertăți fundamentale/ Îndatoriri.....	39
2.7. Avantajele educației în spiritul valorilor și principiilor democratice.....	41
2.8. Conceptul de cetățenie democratică.....	43
Capitolul 3	
Rolul școlii în dezvoltarea comportamentului activ-participativ.....	49
3.1. Școala - o comunitate de învățare a comportamentului democratic.....	49
3.2. Parteneriat pentru participare. Colaborare școală-comunitate.....	55
Capitolul 4	
Proiectul de cercetare.....	59
4.1. Locul de desfășurare și denumirea proiectului de cercetare.....	59
4.1.1. Motivația proiectului de cercetare.....	59

4.1.2. Ipotezele cercetării.....	62
4.1.3. Scopul proiectului de cercetare.....	62
4.1.4. Obiectivele cercetării.....	64
4.1.5. Eșantion de conținut.....	64
4.1.6. Eșantion de subiecți.....	66
4.1.7. Descrierea eșantionului de elevi.....	66
4.1.8. Designul cercetării.....	67
4.1.9. Metodologia cercetării.....	68
4.2. Etapa constatativă.....	69
4.3. Desfășurarea proiectului de cercetare.....	75
4.4. Analiza, prelucrarea și interpretarea datelor obținute.....	142
4.5. Concluziile cercetării.....	143
Concluzii finale	146
Bibliografie.....	149
Webografie.....	152
Resurse multimedia	154
Anexe.....	15

INTRODUCERE

Motto:

„Chiar dacă întreaga omenire, cu o singură excepție, ar fi avut aceeași părere și doar o singură persoană ar fi fost de părere contrară, omenirea n-ar mai fi fost îndreptățită să reducă la tăcere, acea unică persoană, decât ar fi fost îndreptățită aceasta din urmă, să reducă la tăcere întreaga omenire”.

John Stuart Mill

Societatea actuală cu problematicile și transformările ce o caracterizează, este pusă în situația de a redefini educația din perspectiva noilor educații și a educației în spiritul valorilor și principiilor democratice, deziderate care sunt susținute de politicile europene, dar și de cele naționale. Consider că, reînnoirea educației conform noilor realități, constituie mecanismul necesar pentru îndeplinirea unor idealuri educaționale, sintetizate în: dezvoltarea sentimentului de toleranță, empatie, acceptarea dialogului intercultural, a diversității etnice, religioase, culturale etc.

Amalgamul de probleme precum: încălcarea drepturilor fundamentale ale omului, discriminarea, intoleranța, problemele etnice, caracterul limitat al resurselor, încălcările flagrante ale valorilor democratice, o nouă dinamică a profesiilor, explozia informațională, terorismul internațional, exacerbară xenofobiei, formează problematica lumii contemporane, care reclamă nevoia unei redefiniri a rolului și scopului individului în societate.

Problematica lumii contemporane a determinat contextul apariției *Noilor Educații*, acestea fiind un răspuns la contextul actual. Această problematică reprezintă un element fundamental al procesului educativ, fiind prezentă în viața școlii, în preocupările profesorilor, ale cercetătorilor din domeniu, atât în plan intern cât și internațional.

Motivația alegerii temei rezidă din interesul manifestat de tineri pentru comunitatea din care fac parte, pentru că-i inspiră comunitatea și vor să se implice activ la dezvoltarea ei prin activități comunitare și sociale, ateliere educative și activități conexe. În egală măsură, manifestă dorință față de cunoaștere a valorilor și principiile democratice, a situațiilor de încălcare a drepturilor omului, a formelor de intoleranță, rasism, discriminare. O altă motivație ar fi, rezultatele îngrijorătoare obținute de țara noastră, în privința atitudinii față de democrație, trasându-se concluzia că, în cazul nostru democrația a înregistrat regrese, situație relevată de *”Starea globală a democrației”* din 2019, studiu realizat de *International*

Institute for Democracy and Electoral Assistance iar conform ultimului raport anual al Nations in Transit 2020, elaborat de Freedom House, democrația este semi-consolidată.

O altă explicație ar fi faptul că elevii percep democrația doar din prisma drepturilor, și nu a responsabilităților, ei rezumând că știu că au drepturi. Vreau să-i ghidez, să învețe că au și responsabilități în consonanță cu drepturile, în caz contrar ar beneficia de privilegii. În aceste condiții școala în general, și istoria ca disciplină, are rolul de a-i forma pe elevi în procesul de formare a unor competențe, care au ca finalitate conturarea unui ideal educațional centrat pe cetățenia europeană.

Am pornit de la ideea că pentru a deveni un cetățean activ și responsabil, elevii trebuie să cunoască principiile și valorile după care funcționează o societate democratică și să-și cunoască drepturile și obligațiile pentru a fi capabil să le exerseze. Pentru ca fiecare să se implice în viața societății, este imperios necesar ca un cetățean să manifeste perseverență în tot ce face, iar procesul de formare începe din fragedă copilărie, de pe băncile școlii, unde învață să gândească independent, să-și exprime părerile și să respecte opiniile celor din jur.

Scopul lucrării îl reprezintă dezvoltarea capacității elevilor de a participa conștient la viața comunității și de a fi reprezentați ca grup social în relația cu administrația publică locală și celelalte grupuri sociale. Îmi doresc ca elevii mei să demonstreze abilități practice de implicare în viața comunității și societății din care fac parte, fără a se rezuma la a fi un simplu consumator. Elevii se vor implica în probleme importante ale comunității, făcând un exercițiu de participare directă la procesul democratic, pentru că participarea reprezintă o valoare a democrației.

De asemenea prin valorizarea experiențelor practice, dobândite de aceștia prin activități tematice și interdisciplinare, îmi doresc să coreleze cunoștințele teoretice, dezvoltându-și-le pe cele practice, învățând din experiență. Obiectivul cercetării este reprezentat de încurajarea elevilor să exploreze ceea ce au învățat despre democrație și să-și transpună abilitățile cognitive în participarea practică, activă și proactivă. Cetățenia activă se învață prin aplicare, nu prin prelegeri, iar mediul de învățare reprezintă mesajul.

Tema supusă analizei se încadrează în prioritățile strategice ale organismelor internaționale, Consiliul Europei, O.N.U, a Curții Europene a Drepturilor Omului, UNESCO, dar și a politicilor interne, care se raportează la normele și valorile Constituției din România. Subiectul se încadrează în deziderate ce vizează, dezvoltarea cetățeniei europene, respectarea drepturilor fundamentale ale omului, promovarea dialogului intercultural, acceptarea diversității, pluralismul ideilor, eliminarea segregăției rasiale etc.

Recomandarea Parlamentului European adresată Consiliului din 7 iulie 2016, în cea de-a 71-a sesiune a Adunării Generale a ONU, este sintetizată în: *”dezvoltarea nu poate avea loc fără pace, pacea nu poate fi autentică fără respectarea drepturilor fundamentale ale omului și asigurarea libertăților fundamentale, și că la rândul lor aceste libertăți sunt iluzorii, acolo unde domnește, intoleranța, discriminarea, mizeria și foametea”*.

Obiectivele acestări lucrări constau în dezvoltarea în cazul elevilor a unor competențe, abilități, valori și atitudini, precum:

- Să opereze cu valori și norme de conduită sugestive pentru viața personală și pentru interacțiunea cu ceilalți;
- Să relaționeze pozitiv cu ceilalți în contexte școlare și extrașcolare noi, prin exercitarea unor drepturi și asumarea de responsabilități;
- Să manifeste disponibilități pentru participarea civică în condițiile valorizării diversității (etno-culturale, lingvistice, religioase și prin exercitarea unor drepturi);
- Să aplice unele valori și principii democratice în situații concrete care presupun decizie și acțiune;

Îndeplinirea acestor obiective este corelată cu actul educațional eficient, ce este susținut de o atitudine liberală și de cooperare cu toți elevii, prin implicarea acestora în activități menite să formeze cetățeni activ-participativi.

Într-o societate democratică, libertatea este valoarea supremă a omului: *”Toate ființele se nasc libere și egale în drepturi, ele fiind înzestrate cu rațiune și conștiință, respectându-se în mod reciproc în spiritul fraternității”*, așa cum stipulează Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Elevii trebuie informați că au dreptul de a participa la luarea unor decizii ce-i privesc, că au dreptul la inițiativă, la o gândire autonomă, critică și creativă, dreptul la acțiune potrivit propriei voințe cu asumarea responsabilităților pentru actul produs.

Lucrarea este structurată astfel: în primul capitol nuanțez noțiunile teoretice legate de noile educații în predarea istoriei. În cel de-al doilea capitol, abordez aspectele teoretice ale educației în spiritul valorilor și principiilor democratice. Capitolul trei cuprinde informații despre rolul școlii în dezvoltarea comportamentului activ-participativ iar capitolul patru cuprinde proiectul de cercetare, concluziile finale și anexele.

CAPITOLUL 1

Noile educații în predarea istoriei

1.1. Noile educații și provocările lumii contemporane

În contextul unei societăți globale, dar și a ideilor susținute de pedagogia postmodernă, devine imperios necesară, manifestarea *noilor educații*, în calitate de răspunsuri pedagogice la problemele esențiale ale societății actuale.

Oportunitatea noilor educații, derivă din necesitatea de a eficientiza competențele profesionale, prin formarea și dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, declanșate în contexte diferite ale vieții sociale, și în egală măsură de aplicabilitate a tehnologiilor industriale, care au influențat negativ existența umană. (Nadejda, Butnari, 2017, p.5).

Elaborarea conceptelor specifice noilor educații a fost fundamentată pe un sistem de valori, a căror promovare ar avea efecte de a diminua problematica actuală. Principalele valori transmise sunt: „*learning to live together*”, „*A învăța să trăim împreună*”! Acest deziderat a fost enunțat în cadrul Conferinței Internaționale a UNESCO, prezidată de Jacques Delors, în septembrie 2001 și include patru scopuri definitorii ale educației secolului XXI. (Basarab, Nicolesco, 1999, p.158).

- **A învăța să înveți** care are la bază fundamente specifice educației permanente și se fundamentează pe învățarea metodelor care ne ajută să distingem ceea ce este real, de ceea ce este iluzoriu și să beneficiem de o cale de acces inteligentă la cunoștințele epocii.
- **A învăța să faci** care determină achiziția unor abilități profesionale, dar și a unor competențe care sunt imperios necesare pentru a ne adapta schimbărilor produse de lumea modernă. Capacitatea de a forma punți între discipline, între un spectru larg de discipline, între aceste cunoștințe și semnificațiile lor.
- **A învăța să fii** presupune capacitatea de autoedificare a tipologiei comportamentale în funcție de prototipul valorilor morale și sociale, presupune capacitatea de a evalua acțiunile personale și de a acționa în mod responsabil.
- **A învăța să trăiești alături de ceilalți**, a empatiza, a accepta pluralismul ideilor și diversitatea culturală. „*A trăi împreună, nu înseamnă să-l tolerezi pe celălalt, cu diferențele sale de opinie, de culoare a pielii și de credință, să te înclini exigențelor celor puternici, să navighezi prin meandrele numeroaselor conflicte, în caz contrar*

a trăi împreună, se transformă în opusul său, a lupta unii împotriva celorlalți”, afirma, Basarab Nicolesco.

- Noile educații promovează și susțin o serie de competențe sintetizate în:
 - Participarea activă a tinerilor în cadrul unor proiecte tematice de interes comunitar, cu scopul de a eficientiza mediul social, ecologic, demografic etc;
 - Proiectarea unui stil de viață care să susțină respectul, toleranța, protejarea mediului, voluntariatul, participarea socială, educația pentru sănătate și altele;
 - Soluționarea pe cale non-violentă a conflictelor;
 - Manifestarea unor deschideri civice, tolerante și de acceptare în raport cu semenii, prin respectarea valorilor și principiilor fundamentale ale democrației și omului.

Omenirea a găsit întotdeauna mecanismele de autoreglare și de adaptare, de soluționare a problemelor, antrenând propriile valori și principii. De subliniat, faptul că schimbarea mentalității este dificilă, dar are efecte prin acțiunea transformatoare a educației.

Noile educații reprezintă răspunsuri ale sistemelor educative la sfidările lansate de problematica lumii contemporane, acestea răspunzând unor nevoi de ordin socio-pedagogic. UNESCO și diferite organizații nonguvernamentale, au întreprins studii în conturarea noilor educații (George, Văideanu, 1988, p.107).

Educația reprezintă un proces orientat spre îndeplinirea spirituală a ființei umane și a comunității, ce presupune participare, trăiri, comunicare interpersonală și cunoașterea profundă a evoluțiilor. (Arhip, Ana, Ludmila, Papuc, 2017, p.30).

Liviu Antonesei afirma că: „Trebuie să privim noile educații, nu ca dimensiuni izolate, ci în multiplele lor relații de tip sistemic și din perspectiva efectului de viitor. Noile educații nu trebuie privite ca surse de reînnoire și reconstrucție a unor conținuturi, care derivă din dimensiunile tradiționale ale educației”.

Ritmul rapid al schimbărilor a generat constituirea unei problematice complexe a lumii contemporane care a adus omenirea în fața unei alternative extreme. Astăzi, problematica educației este abordată în strânsă legătură cu problematica lumii contemporane, lume ce se caracterizează prin multiple transformări în toate domeniile, generate de progresul științei, tehnicii, proliferarea informației și a evoluției materiale și spirituale a omenirii. (Mariana, Marinescu, 2013, p.18).

Educația este o dimensiune constitutivă a ființei umane, „Omul nu poate deveni om decât prin educație”, afirma Kant, pentru că tot are legătură cu umanitatea, limbajul,

rațiunea, arta. Morala are legătură cu educația. Omenirea reclamă nevoia de a beneficia de o conștiință comună, de promovare a valorilor umaniste, care se axează nu numai pe valori morale și culturale, cât și pe achizițiile revoluției tehnico-științifice și pe impactul lor asupra vieții.

În strânsă legătură cu procesul educațional este **educația prospectivă**, care are ca obiectiv strategic, conceperea unor programe educative, care să-i ajute pe tineri să se adapteze la probleme dar și provocările lumii contemporane. Se dorește conturarea unor tipologii educaționale, care să vizeze cu prioritate optimizarea capacităților oamenilor de a se adapta continuu la schimbările structurale și de sistem.

Analizându-se problemele ce au apărut, s-au identificat o serie de sugestii care să sprijine educarea noului individ, având la bază direcții sau conținuturi noi, precum: *educația pentru participare la democrație, educația comunitară, educația pentru drepturilor omului, educația pentru pace educația pentru pace și dezarmare, educația pentru schimbare, educația pentru comunicare și mass-media, educația interculturală etc.*

Noile educații reprezintă o problemă deschisă iar aspectele noilor educații au implicații profunde la nivelul tuturor dimensiunilor de formare a personalității, ceea ce reclamă nevoia impunerii abordării noilor educații ca demers: moral, fizic, intelectual, estetic și tehnologic.

(<https://www.creeaza.com/didactica/didactica-pedagogie/Noile-educatii351.php>).

Societatea actuală este afectată de o diversitate de probleme globale iar definirea și elucidarea acestora a constituit unul din pașii fundamentali ai omenirii în dezvoltarea și organizarea la nivel social:

- Sănătatea globală și epidemiile, Coronavirus, SIDA, Cancer;
- Viciile nocive ale omului, alcoolismul, dependența de droguri, tabagismul;
- Pericolul distugerii vieții pe planetă prin război biologic;
- Sărăcia și malnutriția existente în anumite zone ale lumii, care afectează peste o treime din populația globului;
- Războaiele interetnice și cele de natură religioasă;
- Explozia demografică în statele din Lumea a Treia și înregistrarea unui număr mare de persoane cu dizabilități din țările dezvoltate economic;
- Șomajul și sclavia camuflată, (Pâslaru, Vlad, articol, *Noile educații ca stare a conștiinței pedagogice*, în revista *Didactica Pro*, nr.4 (56), 2009, p.6).

Problemele enunțate anterior sunt comune indiferent de zona geografică, de cultură, de etnie, de apartenența religioasă etc. Educația reprezintă astfel pilonul de susținere a umanității, în condițiile în care soluționarea acestor probleme se află în corelație directă cu filozofia educației dar și cu politicile educaționale ale statelor lumii.

Problematica lumii contemporane a generat în sfera educației, a sistemului politic și culturii, imperative precum: *apărarea drepturilor omului, a principiilor și valorilor democratice, a luptei împotriva discriminării și a problemelor de natură etnică, intensificarea schimburilor din sfera profesiilor, amplificarea interdependențelor dintre macrosistemul social și componentele sale*. Aceste imperative se regăsesc, sub forma unor rezoluții, adoptate de ONU, UNESCO. Ca atare, modul de dezvoltare a lumii contemporane este în corelație directă cu modul în care educația poate să satisfacă cerințele acestei dezvoltări.

În ultimele decenii ai secolului XX, s-a înregistrat o ruptură semnificativă între categoria oamenilor de știință și cea a oamenilor de cultură, generând reacții și intervenții, care își au finalitatea nu numai în plan educativ dar și cultural, regăsindu-se și în documentele Consiliului European.

În anul 1993 a luat naștere Comisia Internațională pentru Educație, finanțată de UNESCO care a dispus de resursele puse la dispoziție de Institutul Internațional UNESCO pentru Planificarea Educației. Raportul Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, subliniază importanța faptului că soluțiile tradiționale la nevoia educației, care sunt fundamentate pe cunoaștere, nu mai sunt compatibile cu contextul actual, pentru că educația modernă pune accentul pe dezvoltarea de competențe, atitudini, valori, generând posibilitatea de formare a unor copii capabili să inoveze.

Trebuie specificat că, ***noile educații nu generează noi discipline*** și nu este imperios necesar să fie încărcate programele școlare pentru a promova noile educații, pentru că fiecare disciplină poate să valorifice conținuturile sale prin mesaje specifice ce țin de noile educații. Se reclamă nevoia de a se regândi noile conținuturi, care să fie integrate în disciplinele existente, prin abordări pluridisciplinare și transdisciplinare, astfel încât să se dezvolte spiritul empatiei, toleranței, respectării drepturilor fundamentale ale omului, al exacerbării xenofobiei și al conturării unei tipologii comportamentale care să corespundă noilor cerințe stipulate de organizațiile internaționale (*Bolovan, Paula - Sorina, 2007, p.33*).

Problematica lumii contemporane demonstrează că soluțiile cele mai pertinente, nu pot fi identificate prin demersuri secvențiale, ci se reclamă nevoia unei abordări holistice în

studierea și decantarea celor mai eficiente mijloace de rezolvare a marilor probleme cu care se confruntă omenirea (*Cucoș, C-tin., 2002, p.54*).

Experții UNESCO, recomandă introducerea acestor conținuri în curriculum preuniversitar și universitar prin diferite modalități: **demersul disciplinar, infuzional și modular**. Aceste direcții au fost confirmate de *Carta Terrei*, în iunie 1992, la Rio de Janeiro. Ca modalități practice de introducere a noilor educații, Văideanu menționează trei posibilități (*Văideanu, George, 1988, p.109*).

- a. **Demersul infuzional** presupune concentrarea tuturor eforturilor factorilor implicați în procesul educațional în promovarea conținuturilor noilor educații și diseminarea informațiilor prin intermediul disciplinelor de învățământ existente. Avantajul major rezidă din faptul că nu se reclamă necesitatea modificării planurilor și programelor școlare. Prin introducerea de noi discipline, axate pe o anumită tipologie de educație iar dificultatea constă în supraaglomerarea și supraîncărcarea programelor școlare.
- b. **Prin crearea unor module** specifice în cadrul disciplinelor tradiționale, modulele prezentând ca particularitate faptul că au un caracter interdisciplinar de tipul: Educația pentru cetățenia democratică, la disciplina Istorie, Educație socială etc.
- c. **Prin utilizarea tehnicii approche infusionnelle**, ce constă în infuzare de mesaje ce țin de noile conținuturi în disciplinele clasice (*Cucos, C-tin, 2006, p.55*).

UNESCO propune sub titlul de Probleme mondiale în școală, introducerea unor teme precum:

- Drepturile și libertățile fundamentale ale omului;
- Proliferarea conflictelor dintre națiuni;
- Protejarea copilăriei și a parcursului copiilor;
- Alimentația sănătoasă, lupta contra malnutriției;

Peccei, fondatorul Clubului de la Roma, a lansat conceptul de problematică a societății actuale, care are la bază următoarele caracteristici:

Caracterul universal, în sensul că nicio țară nu se poate plasa în afara acestei problematice.

- **Caracterul global**, în sensul că afectează toate compartimentele vieții, constituind o sursă de probleme deschise, și în anumite cazuri de dificultăți pentru sfera vieții materiale și în egală măsură și pentru sfera vieții spirituale.

- **Caracterul pluridisciplinar**, adică cu conexiuni puternice, în afara dimensiunilor epistemologice, oamenii având tentația de a utiliza demersuri unidisciplinare și nu pluridisciplinare, dezorientându-se.
- **Caracterul prioritar sau presant**, în sensul că presiunile exercitate asupra comunității mondiale și a fiecărei comunități naționale, sunt puternice reclamând răspunsuri prompte, cooperare și eforturi financiare.

Educația trebuie să prezinte deschidere spre problematica lumii contemporane și să evolueze către învățarea continuă. Pentru **Comenius**, „*reforma educației ar fi trebui să meargă mână în mână cu o reformă a societății umane*” (Arhip, Ana, Ludmila, Papuc, 1996, p.11). Imperativele lumii contemporane nu pot ignora de nicio țară. **Rene Descartes** afirma că: „*orice complexitate este redusă la expresia ei cea mai simplă. Rațiunea a știut să forțeze pentru folosința sa, instrumente de analiză adecvate, știința s-a specializat iar cultura a cunoscut amprenta diversității*”.

1.2. Deschiderea școlii spre problematica lumii contemporane

Susțin ideea că, școala deschisă problematicii lumii contemporane, îl pregătește pe individ în spiritul educației permanente, făcându-l apt de a identifica, utiliza și dezvolta resursele educative ale societății moderne, înscriindu-se în registrul învățării continue. Școala îl va forma pe individ, în ideea adaptabilității, să dețină veștile necesare pentru a se exprima și a comunica și în egală măsură de a lupta pentru idealul său de cetățean. Astfel încât educația trebuie să devină o fază inițială a învățării permanente, orientată cu fermitate spre problematica și resursele lumii contemporane.

Educația actuală trebuie să se adapteze exigențelor și progreselor realităților interne și internaționale, prin finalitățile și conținuturile, contribuind în egală măsură la soluționarea problemelor din lumea actuală. În consecință, pe lângă dimensiunea tradițională a educației, se remarcă, că răspunsuri ale educației la problematica complexă a lumii contemporane educația pentru pace, educația pentru democrație, educația pentru timp liber, educația interculturală.

Școala actuală trebuie să facă față la trei provocări primordiale:

- Explozia cunoștințelor
- Creșterea demografică
- Diversificarea aspirațiilor (Nadejda, Butnari, 1997, p. 9)

În corelație directă cu *noile educații* se conturează educația permanentă, care este declanșată o dată cu nașterea ființei umane și ulterior devine o axă prioritară a existenței sale. Aceasta reclamă existența unui sistem complex, oferind mijloace particulare de a răspunde propriilor aspirații, care se raportează la ordinul ecleziastic și cultural. Ea are obiectivul major de a facilita fiecărui individ dezvoltarea pe parcursul întregii vieți.

Educația permanentă reprezintă o direcție de evoluție a activităților de formare și dezvoltare a personalității, care vizează integrarea structural-funcțională a tuturor conținuturilor generale, (morale, estetice, intelectuale, tehnologice, fizice, incluzând și pe cele trei forme ale educației formale, nonformale și informale), pe tot parcursul existenței ființei umane, pe coordonatele verticală și orizontală a procesului de învățământ. Se reclamă nevoia unei educații dinamice, centrată pe valorile autentice.

Educația permanentă trebuie să înceteze a mai fi un principiu filozofic, ci să devină o prioritate socială. Pentru a deveni o sursă utilă pentru o reformă a curriculumului, problematica lumii contemporane ar trebui să se prezinte astfel:

- a. Să fie identificate și evaluate conținuturile din punct de vedere al nevoilor și al resurselor fiecărei comunități
- b. Să fie exprimată în termeni de obiectivitate, care să corespundă unor conținuturi și metode educative cu caracter permanent.

Omul mileniului III trebuie să fie compatibil la un nivel superior, expectanțelor sociale de înnoire și de îmbogățire culturală și spirituală, dar în același timp trebuie conturate abilități și aptitudini în consonanță cu problemele lumii contemporane. Școala trebuie să ofere modele educaționale, sintetizate în:

- Impunerea unui sistem educațional care să aibă la bază cooperarea în toate componentele vieții spirituale;
- Crearea premiselor egalității șanselor pentru indivizi și comunitate prin implementarea unor strategii și politici coerente;
- Deschiderea către internaționalizarea informațiilor provenite din culturi prezente sau trecute (*Cozma, Teodor, 2001, p.28*).

În strânsă legătură cu societatea democratică se află și **educația interculturală**, care constituie o opțiune ideologică și vizează pregătirea viitorilor cetățeni, astfel încât să dețină mecanismele necesare de alegere și orientare, în contextul multiplicării sistemului de valori. Perspectiva interculturală de concepere a educației, are ca finalitate, eradicarea violențelor

în școală și formarea unor comportamente proactive, a unei educații pentru toți în spiritul recunoașterii diferențelor ce există în interiorul aceleiași societăți.

Școala promovând principii de respect reciproc, de egalitate de șanse, de acceptare a diversității, va exploata diferențele spirituale și valorile locale, atașându-le la valorile generale ale umanității (Cucos, C-tin., 1996, p.199).

Școala nu numai că-i învață pe trăiască împreună în acest univers mobilat de valori, dar în egală măsură trebuie să permită a descoperi că acest univers este hrănit prin mii de fire ce converg, se întretaie și se completează în același timp, constituind un mediu nou în care toți sunt chemați să trăiască.

Sarcina școlii este aceea de a forma la elevi o conștiință europeană care să înglobeze **valori-cheie, justiție socială, toleranța și pacea și respectul pentru drepturile omului**. Politicile educative și culturale se reclamă a fi deschise nu numai la valorile naționale ci și la cele internaționale, căci cooperarea economică și politică, va deveni imposibilă, dacă nu va exista o coaliție cu spiritul de comprehensiune și cooperare în domeniul culturii și al educației.

În strânsă legătură cu abordarea noilor principii ale educației este *transdisciplinaritatea*, concept nou, neatins de uzura vremii, răspândindu-se peste tot în lume ca o explozie de viață și sens. Motivația inventării acestui concept a fost generată de nevoia unei transgresiuni jubilatorii a frontierelor dintre discipline, în special în domeniul educației, prin necesitatea de a depăși pluri-inter-disciplinaritatea (Basarab, Nicolesco, 1999, p. 11-55).

Transdisciplinaritatea face referire la ceea ce se află în același timp și între discipline, în interiorul diferitelor discipline și în afară oricărei discipline. Se ocupă de dinamica provocată de acțiunea simultană ce cuprinde mai multe niveluri ale realității. Disciplinaritatea, interdisciplinaritatea, interdisciplinaritate și transdisciplinaritatea reprezintă cele patru săgeți ale unui și aceluiași arc: cel al cunoașterii.

Abordarea transdisciplinarității ne conturează și prefigurează începutul unei noi etape a istoriei umanității. Secolul anterior și cel actual au purtat amprenta a două revoluții:

- a. **Revoluția cunică** care ar putea produce transformări notabile, generând schimbări definitorii, pentru că masacrele săvârșite asupra omenirii se înmulțesc considerabil.
- b. **Revoluția informatică**, care se prefigurează sub privirile noastre, care ar putea produce o eliberare de timp și care ar fi direcționat viețuirii și nu supraviețuirii.

Ființa umană devine obiect a exploatării omului de către om, dar în egală măsură este afectat și de experiențele ideologice. Secolele XX-XXI modifică percepția despre educație, creionând tiparul comportamental al unui om, care se poate adapta oricăror situații, de a gândi și reacționa în conformitate cu propriile precepte.

Nevoia stringentă de a crea punți între diferite discipline, s-a concretizat prin implementarea unor concepte noi, la mijlocul secolului al XX-lea pluridisciplinaritatea, interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea:

Noile educații promovează ideea de a aborda a pluridisciplinarității, care presupune studierea unui obiect din una și aceeași disciplină prin intermediul mai multor discipline deodată. De exemplu: Democrația poate fi studiată din perspectiva istorică, a educației sociale și civice, intersectată cu literatura universală, Istoria Europei.

Filozoful francez, *Jean Carteret* afirma: „*Angajamentul în viața modernă este ceea ce va face din existența noastră actul revoluționar al unei creații*”.

În consecință, consider că, modalitatea de dezvoltare a lumii este condiționată de posibilitățile prin care educația poate îndeplini cerințele dezvoltării acestei lumi. Noile educații, implică reconsiderarea conținuturilor și a obiectivelor educației prin ancorarea lor în contemporaneitate. O Europă socială și democratică trebuie să devină răspunsul nostru la globalizare. Uniunea Europeană joacă un rol proactiv în construirea unei Organizații a Națiunilor Unite, cu O.N.U ca pilon central, fiind parte integrantă a U.E, întemeindu-se pe convingerea că un sistem care se bazează pe valori și reguli universale, este cel mai potrivit pentru soluționarea crizelor, a problemelor și a amenințărilor globale.

CAPITOLUL 2

Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice

2.1. Considerații generale

„Educația democratică își propune să instruiască copiii în așa fel încât să devină conștienți de contextul în care se află”

(Bernard Trafford)

Un imperativ susținut de Noile Educații este acela al educației pentru democrație. Într-o societate deschisă și democratică se reclamă nevoia unui cetățean activ, care are disponibilitatea de a se implica în organizarea, conducerea, validarea responsabilă a propriilor acțiuni. Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice, reprezintă o constantă a realității actuale, pentru a atinge scopurile propuse, Istoria, reprezintă un suport fundamental.

Democrația a apărut în România după evenimentele din anul 1989, când regimul de opresiune condus de Nicolae Ceaușescu, a fost înlăturat după 45 de ani de dictatură comunistă, în care valoarea și demnitatea umană fuseseră anihilate. Contextul internațional din Europa de Est și din țara noastră, era favorabil luptei pentru prăbușirea comunismului. În decembrie 1989, oamenii scandau, Libertate!!!, iar prețul libertății a fost plătit cu vieți. Pașii spre democrație au fost lenți, dar o dată cu integrarea în Uniunea Europeană, ne-am raliat normelor europene, acelea de a fundamenta o democrație autentică.

Democrația este unul dintre cei trei piloni de susținere ai Consiliului Europei, care a fost înființat în 1949 și care printre obiectivele stipulate, sunt menționate și problematicile drepturilor și libertăților omului și aspectele educaționale, care cuprind deziderate de pregătire a elevilor pentru o Europă multilingvă și pluriculturală.

Democrația nu poate funcționa fără instituții democratice și legi, iar aceste instituții nu pot funcționa, decât dacă *cetățenii practică o cultură a democrației*, conștienți, nu doar de dreptul lor de a vota, ci de valorile pe care instituțiile le reprezintă.

Acestea deziderate includ, următoarele aspecte:

- ❖ Angajamentul în vederea dezbaterii publice;
- ❖ Convingerea că diferențele de opinie și divergențele pot fi soluționate în manieră pașnică;

- ❖ Angajamentul față de protecția minorităților și a drepturilor acestora;
- ❖ Recunoașterea faptului că supremația majorității nu poate aboli drepturile minorității;
- ❖ Angajamentul față de statul de drept;

Sistemul democratic reclamă și nevoia angajamentului cetățenilor față de participarea activă la viața publică iar art. 29 al ***Declarației Universale a Drepturilor Omului*** (1948) stipulează că: „*fiecare cetățean are datorii față de comunitatea în care este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale*”.

Pentru a veni în sprijinul autorităților din domeniul educației, Consiliul Europei a sprijinit acest demers, prin implementarea în cadrul statelor membre a unor abordări sintetizate în Carta privind Educația pentru cetățenia democratică, care subliniază principiile următoare:

- Promovează democrația;
- Respectul față de drepturile omului și justiția socială într-un mediu de învățare care recunoaște nevoile sociale și de învățare ale tuturor;
- Le oferă oportunitatea elevilor de a-și dezvolta competențe de relaționare pozitivă, acceptarea dialogului intercultural etc;
- Este un proces care se derulează pe tot parcursul vieții;

Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice a fost determinată de modificările care și-au pus amprenta asupra lumii contemporane, care au determinat o problemă nouă, axată pe valori prioritare, precum: *participare, democrație, responsabilitate, comunicare, cooperare și toleranță*.

Obiectivul major al *Educației democratice* este reprezentat de dezideratul de a pregăti tinerii pentru a îndeplini roluri complexe din punct de vedere social, școala stabilindu-și obiectivele în funcție de calitățile dezirabile pe care indivizii ar trebui să le probeze și demonstreze.

Nevoia pentru educație în spiritul valorilor și principiilor democratice este probată de o stare de fapt facil de constatat. Atunci când cetățenii sunt corect informați și participă cu responsabilitate la viața publică, democrația este puternică și invers, când cetățenii sunt slab informați și manifestă dezinteres față de viața publică, democrația este fragilă (Albulescu, Ion, Albulescu, Mirela, 2004, p.7).

Sintagma „*educație pentru cetățenie democratică*” beneficiază de o multitudine de interpretări și semnificații. Termenul cheie cetățenie a constituit subiect de dezbateri fiind

departe de a avea o definiție acceptată. Răspunsul cvasiacceptat este reprezentat de apartenența indivizilor la o comunitate sau stat, ce presupune o raportare la drepturile și responsabilitățile fiecărui individ (*Jakub, Karpinski, 1993, p. 33*).

Caracteristicile educației pentru democrație:

- Experiență ce se derulează pe tot parcursul vieții
- Scopul final este acela de a pregăti oamenii și comunitatea pentru participarea civică și politică
- Guvernarea responsabilă și asumarea responsabilității
- Valorizarea diversității culturale și sociale

Dewey J., *afirma despre noțiunea de democrație participativă că : „democrația este mai mult decât o formă de guvernare, ea este, în primul rând, un mod de a trăi prin asociere de experiențe comunicate și împărtășite”*. (Dewey, John, 1972, p. 82).

În accepțiunea lui Arblaster A. **democrația participativă** este un „proces continuu de interacțiune între guvernământ și societate, cu o implicare maximă a poporului, în adoptarea publică a deciziilor la orice nivel” (Arblaster, Anthony, 1998, p.126).

Statul acționează ca un garant al respectării drepturilor omului, dar reprezintă și mijlocul prin care indivizii își pot atinge la maxim potențialul personal și potențialul formei de guvernare. O democrație funcțională are imperios nevoie de gândire și acțiune democratică.

Deceniile anterioare am demonstrat că inactivismul social poate genera formule totalitare amintesc de ideologiile totalitare (nazistă, fascistă, comunistă) de organizare a societății. În aceste condiții *participarea responsabilă* și implicarea sunt condiții definitorii, pentru buna funcționare a unei societăți și remediul cel mai adecvat pentru alunecări autoritariste. Individul trebuie format așa încât să-și poată exprima poziția pentru a se implica în luarea deciziilor pentru a se menține treaz civic (*Cucoș, C-tin., 2006, p. 56-57*).

Sarcinile unei astfel de educații sunt cu valențe multiple și converg către conturarea unui cetățean informat cu privire la instituțiile statului, care cunoaște normele democrației, valorile și principiile după care este guvernată, este sensibil la problemele comunității locale, regionale, naționale și globale, creionându-și mecanismele necesare pentru a lupta contra abuzurilor.

Noile programe școlare pentru predarea-învățarea istoriei au în vedere recomandările Consiliului European, în care se promovează ideea multiperspectivității. În documentul european se stipulează că procesul de predare învățare a Istoriei, într-o Europă care susține

valorile și principiile democratice, trebuie fundamentată pe: *cultivarea respectului pentru diferențele existente între popoare, pe implicarea activă în viața comunității, pe promovarea dialogului intercultural*, în aceste condiții tinerii reușind să realizeze exercițiul democrației autentice, pentru că realitățile secolului XXI reclamă necesitatea de a pune accentul pe ceea ce trebuie să știe să facă elevul și mai puțin să știe (Bolovan, Paula –Sorina, 2007, p.40).

Competențele, deprinderile, abilitățile practice deprinse de elevi prin studierea Istoriei, pot fi sintetizate în abilități de comunicare, de analiză a diferitelor surse de informare, de formare a gândirii critice și reflexive, de negociere, de promovare a diversității și dialogului intercultural, pentru a susține deviza Uniunii Europene „*Uniți în diversitate*”. Recunoașterea diversității reprezentărilor și acceptarea dialogului sunt în concordanță cu valorile prevăzute de programele școlare.

Istoria cunoaște provocări compatibile cu noile realități, multiperspectivitatea și abordarea problemelor controversate. Este un domeniu al cunoașterii care nu poate fi exclus de la viața socială (*Ibidem*, p. 68). Statutul Istoriei în secolul XXI este perceput ca o polemică, pentru că are obiectivul de a forma valori, de a modela caractere umane și pe de altă parte este un instrument de atingere a țelurilor politice.

Învățarea participativă nu se fundamentează doar pe aglomerarea individului cu cunoștințe, ci mai ales cu valori, atitudini, modele acționale, situații sociale, semnificând opțiunea pentru cooperare, empatie, acceptare. O educație democratică urmărește să le ofere tinerilor șanse egale la educație, fără a-i defavoriza pe cei talentați, dar nici pe cei cu aptitudini mai joase. Pentru că un învățământ pentru toți este unul individualizat, care exclude speculațiile elitistice.

Obiectivul major al educației în spiritul valorilor și principiilor democratice, îl reprezintă conștientizarea elevilor în legătură cu nevoia implicării și participării active la buna funcționare a lumii democratice și reprezintă o condiție sine qua non, ce poate preveni abuzurile oricărui individ sau instituții și pot frâna orice tentativă de instaurare a totalitarismului. Elevii trebuie să conștientizeze că orice formă de abuz, de încălcare a drepturilor și libertăților se poate răsfârge și asupra lor. Exemplu în acest sens fiind ideologiile extremiste din secolul XX și atrocităților produse asupra ființei umane prin respingerea demnității individuale (Gardner, Howard, 2005, p. 71).

Programa actuală de Istorie pentru clasa a VII-a cuprinde conține o unitate de învățare numită „*Perioada interbelică - O lume în schimbare*”, în care elevii studiază conținuturi legate de „*Cetățean și stat în democrație*”, oferind și studii de caz pe această

problematică, iar ulterior ne oferă o altă unitate de învățare, „*Democrație versus comunism*” în care sunt subliniate modele de organizare statală din perioada postbelică, „*Uniunea Europeană*”: principii de organizare și funcționare, „*Lumea contemporană: o lume multipolară - globalizarea, diversitatea culturală*” (Programa de Istorie, nr.3393/28.02.2017, 2017).

În Recomandare 15 (2001) ce vizează predarea Istoriei în spațiul european în secolul XXI, adoptată de Consiliul de Miniștri al Consiliului Europei, se uzitează conceptul *dimensiune europeană în predarea istoriei*, ceea ce implică o schimbare de percepție față de istorie ca disciplină școlară, dar și o abordare nouă în studierea istoriei.

Realizând o analiză clară a curriculumului școlar, observ că școala își asumă un rol major în formarea și conturarea comportamentului civic și democratic în cazul viitorilor cetățeni, dar totuși, conform ultimului raport global din 2017-2018 democrația din România a înregistrat cele mai mari regrese din lume, alături de state precum Ungaria, Turcia și Serbia. Studiul „Starea globală a democrației 2019” realizat de International Institute for Democracy and Electoral Assistance definește conceptul de „*regres democratic ca fiind o formă de erodare a democrației care implică slăbirea graduală și intenționată a sistemului de control și echilibru și îngrădirea libertăților civile*”.

România a înregistrat scoruri medii la patru din cele cinci capitole, doar guvernarea participativă fiind cotate la nivel maxim. Concluzia fiind că se înregistrează o erodare a democrației. <https://www.g4media.ro/raport-global-democratia-din-romania-a-inregistrat-in-2017-2018-unul-dintre-cele-mai-mari-regrese-din-lume-alaturi-de-ungaria-turcia-si-serbia.html>

Un alt raport anual „*Nations in Transit 2020*”, elaborat de *Freedom House*, cataloghează România, drept o democrație semi-consolidată suferind la capitole importante precum guvernarea locală și independența presei și justiției. <https://romania.europalibera.org/a/romania-democratie-independenta-justitiei-kovesi-cedo-coronavirus/30594254.html>.

Alte studii realizate de centrul de studii și Cercetări pentru probleme de Tineret evidențiază decalajul dintre importanța acordată participării civice și participarea efectivă. Cauzele acestor situații fiind generate de maniera tradițională de predare ce se axează pe acumularea de informații în detrimentul formării unor judecăți de valoare, supraîncărcarea programelor etc

În această lucrare am pornit de la premisa că participarea nu se poate însuși și învăța, ascultând, citind, memorând reguli, ci exersând și trăind anumite contexte. Experiența ultimilor ani, îmi demonstrează faptul că trebuie readaptată maniera de transmitere a informațiilor, printr-o reformare a întregului spectru educațional, deși există norme reglementate în acest sens, totuși observăm o pasivitate a cetățeanului față de normele democratice.

„O istorie muzeu, evenimențială, o istorie ca un marș triumfal nu mai este în consonanță cu provocările secolului XXI pentru că se impune o atenție considerabilă nevoilor copilului”, afirma doamna profesor Paula Sorina Bolovan (Bolovan, Paula – Sorina, 2007, p.39-40).

Predarea Istoriei într-o Europă democratică, ar trebui să permită cetățenilor ei, să-și afirme identitatea personală și colectivă sau de grup, prin raportare la moștenirea istorică comună, în toate aspectele sale, locale, regionale, naționale, europene și globale.

În studiile de specialitate există o diversitate a terminologiei și a conceptelor utilizate pentru definirea educației pentru cetățenie democratică în spațiul european dar și în lume. Acestea includ: educația civică, educația politică, educația socială, educația pentru drepturile omului.

Educația pentru democrație reprezintă și un set de practici și activități care au ca obiectiv pregătirea elevilor pentru a participa activ la viața democratică, prin asumarea și exercitarea drepturilor și responsabilităților în societate (Cezar, Bîrzea, 2005, p. 24).

Participarea se realizează prin acțiuni care reclamă nevoia de cooperare, dialog social și intercultural, prin fuziunea moral-afectivă, solidaritatea parteneriatul și promovarea unor valori comune. Uniunea Europeană prin organizațiile sale, militează la nivel internațional, pentru promovarea participării cetățenilor la viața democratică, prin acceptarea multiculturalismului și a diversității culturale, subliniind importanța acestor deziderate în sloganul UE, „Unitate în diversitate”.

Constatăm o corelație a obiectivelor naționale cu ideea europeană, de a construi un cetățean european, înțelegându-se conceptul de unitate, socială, economică, politică, culturală, dar fiecare popor menținându-și identitatea.

Experiența empirică a omului modern demonstrează că simpla reproducere a valorilor trecutului, nu sunt suficiente, pentru echiparea omului, care să fie compatibil cu valorile și principiile susținute de societatea viitorului. Este imperios necesar un nou model de abordare a educației, în direcția uneia care poate aduce schimbare, readaptare, restructurare și

reformularea de probleme. Noua formă de învățare prezintă ca și caracteristică, aspectul anticipativ, adică în congruență cu o viziune nouă, în care viitorul nu trebuie doar așteptat, ci proiectat și construit în compatibilitate cu un set de obiective dezirabile, cu scopul de a evita efectele indezirabile.

Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice este în consonanță cu aplicarea *principiilor didactice și cele istorice* în procesul de predare învățare în școală. Astfel este activat principiul învățării prin acțiune, care solicită participarea conștientă și activă a elevilor în procesul cunoașterii prin activități de explorare directă sau mijlocită a unei realități sociale, economice, culturale, beneficiind de mijloace și modalități de lucru centrate pe elev.

Un alt **principiu al didacticii istoriei** este principiul stimulării și dezvoltării motivației pentru învățare, antrenând motivația intrinsecă și pe cea euristică. În egală măsură acest deziderat de formare a unor cetățeni participativi, răspunde unui alt principiu al didacticii istoriei, și anume cel al diversității, care este una structurată, selecționată, o diversitate a cauzelor generale sau particulare a evoluțiilor acelorași evenimente istorice (Ștefan, Păun, 2003, p.70-85).

Educația pentru valorile și principiile democratice reprezintă o dimensiune a educației și prezintă ca deziderate dezvoltarea unor atitudini, valori, convingeri care să susțină comportamentul democratic. Obiectivul major este acela de a contura și consolida personalități deschise, adaptabile la schimbare într-o lume dominată de competiție permanentă.

Educația pentru democrație, presupune seturi de activități și practici, care au drept scop pregătirea elevilor și tinerilor, de a participa activ la viața democratică, prin asumarea și exercitarea drepturilor și responsabilităților. Competențele fundamentale asociate cu cetățenia într-o societate democratică sunt cele determinate de formarea unei persoane libere, care își cunoaște, își apără și își asumă responsabilitățile în societate (Doina, Nedelcu, 2007, p.7).

Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice a reprezentat o preocupare constantă a organizațiilor interguvernamentale sau nonguvernamentale: Uniunea Europeană, Civitas, UNESCO, OECD, IBE etc.

Cu prilejul celei de-a 20-a sesiune a Conferinței Miniștrilor Educației a Consiliului Europei, care a avut loc la Cracovia, în luna octombrie 2000, au fost adoptate „**Principiile**

comune ale Educației pentru cetățenie democratică”, care sunt sintetizate astfel:
<https://rm.coe.int/1680487883>

- Se fundamentează pe principiile democrației pluraliste, a respectării drepturilor omului și a domniei legii.
- Prezintă succint drepturile și obligațiile, la împuternicire, participare, sentimentul apartenenței și al respectului pentru diversitate
- Dezideratul fundamental este reprezentat de formarea și pregătirea tinerilor și adulților în vederea participării active la viața democratică, conturându-li-se aspecte legate de civism
- Promovează lupta contra violenței, xenofobiei, intoleranței și discriminării.
- Contribuie la realizare unei coeziuni sociale, conturarea sentimentului de dreptate socială, având ca numitor comun, bunăstarea comună.
- Consolidează societatea civilă, prin pregătirea și formarea tinerilor în spiritul dezvoltării de competențe specifice democrației
- Trebuie diferențiată în funcție de contextul național, social, cultural și istoric.

2.2. Finalitatea educației în spiritul valorilor și principiilor democratice

Profilul de dezvoltare și formare al elevului, reprezintă o componentă esențială a Curriculumului școlar național, care descrie expectanțele față de absolventul învățământului gimnazial, axându-se pe cerințe sociale, sintetizate în legi, documente de politică educațională, acordând o atenție sporită particularităților de vârstă ale elevilor.

Elemente componente sunt:

- Cunoaștere
- Valori
- Atitudini
- Abilități

Aceste componente definesc rezultatele învățării urmărite prin aplicarea curriculumului școlar, iar elevii ar trebui să fie capabili să:

- Să cunoască limbajul de specialitate, să opereze cu cuvinte-cheie, să utilizeze în contexte cognitive noi informații însușite;
- Să cunoască drepturile fundamentale ale omului, dar și implicațiile care se repercutează asupra vieții individului;

- Să utilizeze deprinderile noi, demonstrând gândire critică, reflexivă, capacitate de corelare a unor fapte și evenimente;
- Să demonstreze capacitatea de comunicare verbală, socială;
- Să înțeleagă implicațiile apartenenței la o comunitate, achiziționat prin participarea directă la viața socială;
- Să dezvolte atitudine de toleranță și empatie;

Recomandările existente la nivelul curriculumui școlar înregistrează o modificare esențială care se distanțează de practica tradițională, axată pe acumulare de cunoștințe, orientându-se pe formarea de competențe, valori și atitudini. Obiectivul major fiind echiparea elevului cu un ansamblu structurat de competențe de tip funcțional, prin încurajarea lor de a participa la viața publică și politică.

Formarea atitudinii moral-civice

Valorile și principiile care guvernează o societate atât din punct de vedere politic cât și economic, social politic și ideologic, au un *caracter normativ* se concretizează în norme ale vieții. În multe situații valorile sunt concretizate în idealuri, în sensul că pot marca distanța dintre ceea ce este și ceea ce ne dorim să fie. Atunci când mai multe valori sunt înșușite, acestea se transformă în convingeri.

Democrația este o valoare care se află într-o relație de interdependență cu valorile societății civile, valori care reclamă și o semnificație morală, sintetizată în: dreptate, libertate, solidaritate, echitate. În acest sens *I.Kant* afirma: „*Tratează-i întotdeauna pe semenii tăi ca scop și niciodată ca mijloc*”.

Educația pentru democrație contribuie decisiv la prevenirea încălcării drepturilor și libertăților omului, oferind individului mijloacele necesare pentru a se apăra, dar în același timp îl pregătește ca participant la acțiunea democratică și atașat valorilor și principiilor democratice.

Formează comportamentul pro-social care vizează perspectiva integrării sociale, asimilează elementele socio-culturale ale mediului, abilități sociale, norme de conduită, valori și simboluri. Socializarea implică, astfel dobândirea abilităților necesare de participare la viața socială, de a lua decizii și de a-și asuma roluri sociale.

Promovează întărirea coeziunii sociale pentru că de foarte multe ori, cetățenii obișnuiți manifestă o atitudine negativă și pesimistă asupra societății, prin practici precum: corupție, discriminare, inechitate, individualism.

Dezvoltă o cultură a diferenței materializată în: diversitate, dialog intercultural, acceptarea diversității, valorizarea diferențelor etc

Participarea civică este o participare socială, care presupune un sistem de valori și reguli care formează conduitele optime pentru integrarea individului în societate, pentru relaționare cu ceilalți, dar și cu instituțiile (Albulescu, Ion, Albulescu, Mirela, 2004, p.120-134).

2.3. Obiectivele educației în spiritul valorilor și principiilor democratice

1. *Dezvoltarea capacității de dialogare*, care implică exersarea dialogului cu părinții, cadrele didactice, autoritățile publice locale, manageri ai unor întreprinderi private sau de stat;
2. *Cunoașterea și exercitarea dreptului de cetățean al unui stat de drept*, prin evaluarea corectă a unor situații economice, politice, sociale etc. Prin respectarea drepturilor cetățenești a tuturor cetățenilor
3. *Cunoașterea valorilor democrației prin stăpânirea unui limbaj minimal* pentru exercitarea drepturilor civile într-un stat de drept, să opereze și să înțeleagă cuvintele cheie (*societate civilă, separarea puterilor în stat, toleranță, drepturile omului, stat de drept, pluralism* etc.)
4. *Conștientizarea rolului și a statusului lor în societate.*
5. *Cunoașterea sistemului de valori a societății umane* generate de evoluția societății, cu conexiuni în sfera religioasă, estetică, morală, științifică, politică etc.
6. *Cunoașterea marilor probleme ale secolului XXI;*
7. *Participarea la găsirea unor soluții, asumându-și roluri, sarcini;*

<https://ro.scribd.com/doc/54584524/cet-dem>

Ca scop educațional educația în spiritul valorilor și principiilor democratice este orientată valoric, promovând principiile și valorile democratice, drepturile omului, demnitatea umană, non-discriminarea, pluralismul și spiritul legilor.

În strânsă legătură cu valorile democrației se află și incluziunea socială. Îl amintesc pe marele filozof **Aristotel**, care în lucrarea **Politica**, afirma că: „*Omul este o ființă socială*,

el nu poate supraviețui, nu se poate dezvolta și afirma decât în și prin societate” Consider că, așa cum omul are nevoie de a afirma individualitatea, și unicitatea, are nevoie în egală măsură să fie ”*confirmat*”, ”*validat*” de semenii săi. Exersarea de către individ a diferitelor statute și roluri în grup, ne conduc la formarea identității noastre sociale, întăresc atașamentul de grup și sentimentul că suntem validați. O societate în care toți membrii ei se simt incluși demonstrează că totul funcționează bine. Din păcate, consider că sunt și multe sincope, până să ajungem să trăim uniți în diversitate în toate sferele vieții.

Prin definiție o societate democratică, presupune participarea membrilor săi la conducerea societății, la elaborarea și aplicarea deciziilor. Participând la viața socială, oamenii își satisfac nevoia de apartenență și se identifică cu universul social în care trăiesc.

În societatea democratică, oamenii au oportunitatea de a-și exprima, interesele, valorile personale, opiniile iar armonizarea diferențelor de opinii și interese, se realizează prin dialog, arta convingerii și negociere.

Societatea acordă drepturi membrilor săi, iar aceștia sunt îndreptățiți să se bucure de ele atâta vreme cât și ei își îndeplinesc îndatoririle morale, civice, umane față de societate. În acest sens se înregistrează un schimb de drepturi îndatoriri între societate și membrii săi, ce generează consolidarea incluziunii sociale. De subliniat faptul că, *statul* prin politicile sale, *sprijină persoanele și grupurile dezavantajate*, având ca obiectiv strategic să crească gradul de incluziune socială și să asigure un climat de pace și liniște socială (Doina, Nedelcu, 2007, p.12-13).

Democrația este o societate incluzivă și prin modalitatea de abordare a diferențelor și conflictelor valorice. Diferențele nu sunt respinse ci dimpotrivă, democrația urmărește să le respecte și să le valorifice. Cunoaștem că societățile totalitare ignoră conflictele valorifice, un exemplu concludent fiind cel prefigurat de regimul comunist din România, care anihila dreptul omului de a-și exprima liber părerea, opțiunea, iar ca și contraexemplu este cel oferit de democrație care reușește să gestioneze conflictele.

Democrația dezvoltă cultura participativă, o cultură a dialogului interetnic, a responsabilității și a consensului, respectând diversitatea. Este o cultură care se fundamentează pe comunicare, încurajează schimbarea temperând excesele.

Cultura democratică, propune prin setul de valori și principii (egalitatea șanselor, respectarea demnității umane) creează premisele fundamentale pentru solidaritatea umană, pacifism, iar în măsura în care aceste valori și principii sunt împărtășite de membrii societății

și se concretizează în comportamente și atitudini deziderabile, atunci valorile și normele democratice generează un rol incluziv.

Educația pentru cetățenie democratică nu poate fi redusă la o singură disciplină, *Istoria sau Educația socială*, reprezentând o abordare integrată și cuprinzătoare care include și perspectiva învățării pe tot parcursul vieții. Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice promovează:

- Conștiința de sine;
- Angajamentul față de valorile comune;
- Respectul față de diversitate;
- Relații constructive și pozitive cu ceilalți;

G . Burdeau afirma: „*Întreaga istorie dovedește că democrația realizată, nu este niciodată decât un moment al mișcării democratice. O mișcare care nu se oprește niciodată, deoarece pentru oamenii care o suscită, democrația este Binele*” (Burdeau, George, 1989, p. 151).

Democrația participativă reprezintă un proces continuu de interacțiune între guvernământ și societate, cu o implicare maximă a poporului, în adoptarea publică a deciziilor la orice nivel, afirma Arblaster (Arblaster, Anthony, 1998, p. 126).

Democrația se bazează pe *suveranitatea poporului* și se guvernează în interesul poporului. În România, funcționează *democrația reprezentativă*, care se formează în jurul Parlamentului. Funcția sa esențială este de a crea legi și de a controla puterea executivă. Într-o democrație, Justiția este independentă față de alte puteri.

Pentru ca democrația să funcționeze este necesar să se recunoască *libertatea de opinii* iar statul și puterea sunt puse în serviciul cetățenilor. Democrația s-a dezvoltat și consolidat atâta vreme cât relația dintre guvernare și cetățeni, s-a configurat sub forma unei balanțe ce se înclină în favoarea cetățenilor iar alterarea acestei balanțe conduce la alterarea sistemului democratic. Iar alternativa la democrație este dictatura manifestată prin autocrație.

Educația pentru participare la democrație propune seturi valorice și atitudinale, care conțin ca element fundamental, principiile care stau la baza respectării drepturilor și libertăților omului. Constituția României, susține și promovează valorile și principiile democratice, reprezintă garanția ordinii de drept și formulează și susține ca obiective fundamentale: menținerea unui echilibru politic și armonia socială.

2.4. VALORILE FUNDAMENTALE ALE DEMOCRAȚIEI

În plan istoric, definiția valorilor fundamentale, precum și modalitatea în care se raportează una la alta a fost subiectul unor schimbări începând cu secolul al XVIII-lea, al erei iluministe. „*Libertate, Fraternitate, Egalitate*”! Aceasta a fost lozinca Revoluției franceze, care își găsește aplicabilitate și în zilele noastre. Formularea acestor valori fundamentale a început în secolul al XIX-lea, odată cu apariția burgheziei iar în secolul XX au devenit standarde în baza cărora sunt evaluate state și societăți.

Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului- 26 august 1789, punctul IV stipula: „*Libertatea constă în a putea face ceea ce nu dăunează altuia*”. Astfel, exercitarea drepturilor naturale ale fiecărui om, nu are limite decât acelea care asigură celorlalți membri ai societății, aceleași drepturi, aceleași limite și nu pot fi determinate decât prin lege. (Culegere de texte pentru istoria universală, Europa modernă, 1973, p.146-148).

Libertatea este valoarea fundamentală împărtășită de toți actorii politici. Mari filozofi precum: *John Locke, Jean-Jacques Rousseau, Immanuel Kant* au studiat și analizat libertatea. Definiția care a rezistat probei timpului este cea care îi aparține lui John Locke: „*Libertatea naturală a omului constă în a trăi independent de orice putere superioară pe pământ, fără a depinde de voința sau de autoritatea legislativă, fără vreo subordonare față de altă persoană și de a nu cunoaște altă regulă decât legea naturii*”. Libertatea omului în societate constă în a nu lua în seamă nicio altă putere legislativă decât pe aceea care a fost stabilită în Republică, de comun acord și de a nu suporta imperiul nici unei alte voințe sau constrângeri din partea vreunei legi, în afară de acelea pe care le-a instituit legislativul, conform misiunii cu care acesta este însărcinat.

Locke distinge trei dimensiuni ale libertății: libertatea de a dispune de persoana proprie, libertatea de gândire și simțurilor și libertatea de a dispune de proprietatea dobândită în mod legal.

Concluzia referitoare la percepția lui *Locke* despre libertate poate fi sintetizată, astfel: libertatea devine proprietate personală prin exercițiu, libertatea de gândire și cea a simțurilor trebuie să fie asigurată prin participarea la procesul decizional și puterea politică, iar libertatea de a dispune de lucrurile dobândite în mod legitim are nevoie de o piață liberă. Astfel, libertățile naturale nu sunt conservate în societate, ci trebuie să fie protejate prin reglementări societale. (Gombert, Tobias, 2012, p.13-43).

Libertatea și dreptatea sunt valori la care au visat generații de oameni iar pentru ca libertatea să aibă sens și să nu se transforme în domnia celui mai tare asupra celor slabi, este

nevoie de legi care să anihileze voința arbitrală. Libertatea nu înseamnă absența autorității, ci se bazează pe aceasta.

Cel mai aspru critic al filozofului britanic a fost *Jean-Jacques Rousseau*, care a dezvoltat patru puncte cu referire la libertate:

1. Un contract social poate lua ființă numai dacă în procesul de formare a societății, toate persoanele renunță la drepturile lor naturale pentru a le primi înapoi ca drepturi civile.
2. Contractul social al societăților burghezo-monarhice contemporane nu este un contract social bun.
3. Libertatea permanentă poate fi realizată dacă toate deciziile politice se referă la toți, prin lege.
4. În cazul lui Rousseau libertate este în strânsă legătură cu ideea de dezvoltare.

Iluministul J.J. Rousseau afirma în lucrarea sa, *„Discurs asupra originii și fundamentelor dintre oameni”*, Partea a II-a, următoarele: *„Să ne alăturăm pentru a-i apăra pe cei slabi de opresiune, pentru a-i înfrâna pe cei ambițiosi și a-i asigura fiecărui om posesia a ceea ce-i aparține, să stabilim reguli de justiție și pace, cărora să fie obligați să se supună cu toții, reguli care să fie în măsură să corijeze capriciile bogăției, prin supunerea egală a celor puternici și a celor slabi față de respectarea obligațiilor reciproce”*.

Un alt iluminist, Montesquieu afirma în lucrarea ***Spiritul legilor***, următoarele: *„Este adevărat că în democrații poporul pare că face ce vrea, însă libertatea politică nu înseamnă nicidecum să faci ce vrei. Într-o societate unde există legi, libertatea nu poate însemna decât libertatea să faci decât ceea ce trebuie să vrei și nu a fi constrâns să faci ceea ce nu trebuie să vrei. Libertatea este dreptul de a face orice îți permite legea și dacă cetățenii ar putea face, ceea ce legea interzice, ei nu ar mai avea libertate, deoarece toți concetățenii lor ar avea aceeași putere”*. În concepția lui Montesquieu, limitele libertății țin de obligația de a respecta legile.

În plan istoric, de la revoluția franceză încoace, valorile fundamentale ale societăților moderne, au utilizat: *„libertate, egalitate și solidaritate”*! Începând cu anii 80, justiția s-a impus ca o valoare fundamentală în vestul Europei.

Heinrichs, susținea despre egalitate următoarele: *„Egalitatea este punctul de plecare și nu rezultatul ordinii sociale”*. O teorie a dreptății este susținută și de John Rawls, care a formulat două principii:

1. Orice persoană trebuie să aibă un drept egal la cel mai extensiv sistem total al libertăților egale elementare, compatibile cu sistemul similar al libertăților pentru toți. Practic autorul susține un amalgam de libertăți, astfel încât oamenii să-și poată exercita libertățile. Cu alte cuvinte se subliniază egalitatea în fața legii și drepturile garantate ale personalității.
2. Inegalitățile sociale și economice trebuie să fie aranjate astfel, încât acestea să fie atât în beneficiul deplin al celor mai dezavantajați cât și legate de poziții și posturi accesibile pentru toți în condiții de egalitate a șanselor, în care susțin pe principul diferenței.

Programul de la Hamburg din 2007 stipula cu referire la justiție următoarele: *Justiția* se bazează pe demnitatea egală a fiecărei persoane. Este sinonimă cu libertatea egală și egalitatea de șanse, indiferent de cunoștințe și gen. Justiția înseamnă participarea egală în educație, muncă, securitate socială, cultură și democrație, precum și acces egal la toate bunurile publice. Democrația presupune *egalitatea în drepturi a cetățenilor*, a oportunităților pe care societatea le oferă, a egalității în fața legii. O societate dreaptă asigură membrilor săi șanse egale la reușita în viață, fără privilegii și discriminare. Egalitatea nu înseamnă uniformitate, pentru că suntem diferiți ca educație, abilități, valori și aspirații.

Solidaritatea

Solidaritatea poate fi definită ca:

- Un sentiment al comunității și responsabilității mutuale, care rezultă dintr-un set comun de interese și își găsește expresie într-un comportament care are ca finalitate binele societății iar în unele cazuri este în detrimentul intereselor individuale.
- Solidaritatea este o chestiune de „*identitate socială*”. Nu putem vorbi de solidaritate fără a pune în discuție realizarea libertății și a egalității într-o societate democratică.

În dezbaterile programului SPD de la Hamburg, s-a stipulat despre solidaritate următoarele: Solidaritatea înseamnă atașament mutual, apartenență și asistență. Este disponibilitatea oamenilor de a lua apărarea unul altuia și a generațiilor de a ajuta reciproc. Solidaritatea creează putere pentru schimbare, este o forță puternică ce leagă societatea spontan și printr-un entuziasm individual, cu reguli și organizații comune, într-un stat al bunăstării sociale.

Statul de drept reprezintă statul în care se asigură domnia legii. Acesta presupune că toți cetățenii, indiferent de poziția lor socială, de puterea cu care au fost investiți respectă legea, cu scopul de a se evita abuzul de putere. Statul de drept pune în aplicare sistemul de

legi, care a fost adoptat de reprezentanții aleși de către cetățeni și controlat de instituțiile juridice independente. Statul, prin intermediul instituțiilor sale, adoptă și aplică legile, veghind la respectarea acestora. Orice cetățean poate să-și revendice drepturile în fața autorităților și uneori chiar împotriva acestora. Omul joacă rolul central într-un stat de drept iar datoria acestuia este aceea de a manifesta o atitudine pozitivă față de legi și să le susțină.

Valori constituționale în Constituția României

Art.1

Statul român

(...)

(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic, reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.(...)

http://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=act2_1&par1=1#t1c0s0sba2

Libertatea este temeiul oricărei structuri democratice și esența dreptului. I.Kant afirma: „*dreptul este totalitatea condițiilor conform cărora liberul arbitru al unui om, se poate uni cu liberul*”. Aceasta se sintetizează în ideea că nu omul este pentru lege, ci legea este creată pentru om, ci nu pentru a-l constrânge, ci pentru a-i garanta libertatea.

Analizând această perspectivă, se poate aprecia că libertatea umană, ca modalitate de afirmare a demnității umane, este cea care inspiră ideea care a permis apariția constituțiilor. Consider că cea mai importantă valoare a oricărei constituții este demnitatea umană. De specificat faptul că, demnitatea și drepturile sunt recunoscute tuturor cetățenilor, fără discriminare, egalitatea dovedindu-se o valoare majoră.

Participarea publică reclamă nevoia de implicare în problemele comunității, în funcție de situație, locală, județeană, națională și pe cea europeană. Pentru că a fi cetățean semnifică participarea la viața publică a comunității. Participarea cetățenilor la actul de guvernare, nu se realizează doar când se pune problema proceselor electorale, ci este un proces constant și susținut. De subliniat este faptul că, România este printre puținele țări care au o lege specială destinată consultării publice a cetățenilor în legătură cu politicile publice. În acest sens, a fost adoptată *Legea Transparenței decizionale (nr.52 din anul 2003)*, care precizează transparență în luarea deciziilor și consultarea obligatorie a cetățenilor. Identificăm trei tipuri de „Buni cetățeni”:

- Cetățeanul responsabil se remarcă prin faptul că respectă legile și își plătește taxele;
- Cetățeanul participativ care se implică activ în viața comunității, la dezbaterile și consultările publice,
- Cetățeanul implicat este cel care sesizează problemele din comunitate și participă alături de ceilalți cetățeni la rezolvarea și soluționarea problemelor.

2.5. PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE DEMOCRAȚIEI

Pentru ca *valorile să aibă o bază axiologică, ele se sprijină pe anume principii*, care fac posibilă conturarea unor modele comportamentale în consonanță cu fundamentele democrației. Aceste principii sunt:

- Promovarea egalității de șanse;
- Promovarea echității în evaluare;
- Asumarea responsabilității;

Principiile democratice sunt o expresie a acestor valori. Expun în continuare câteva principii:

- Suveranitatea poporului constă în capacitatea poporului de a-și alege singur viitorul;
- Drepturile și libertățile omului care se garantează prin Constituție. Se interpretează și se aplică în concordanță cu declarația Universală a drepturilor Omului și a altor tratate internaționale la care România este parte;
- Titlul II al constituției prevede următoarele drepturi și libertăți: egalitatea în fața legii
- Accesul liber la Justiție
- Libertatea conștiinței
- Libertatea de opinie și expresie
- Dreptul la informație
- Dreptul la vot și de a fi ales
- Libertatea întrunirilor: <https://educatiecivica.ro/lectii/principii-de-baza/>

Principii constituționale

Art.1

Statul român

- (1) România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului român este republica. (...)

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.

Separația puterilor în stat reprezintă unul din principiile fundamentale ale statului de drept. Din punct de vedere istoric, cel căruia îi revine meritul de a aprofunda metodic principiul separării puterilor în stat, îi aparține filozofului englez John Locke, urmat ulterior de Charles-Louis de Secondat, baron de Montesquieu, care în lucrarea sa *Spiritul legilor*, a aprofundat problema separării puterilor în stat. Acesta a conchis că există trei mari puteri în stat:

1. Puterea executivă
2. Puterea legislativă
3. Puterea judecătorească.

Montesquieu concluzionează că: „*orice om care are o putere este înclinat să abuzeze de ea, susținând necesitatea împărțirii pentru a se evita abuzul de putere și formele totalitare*”. Din punct de vedere istoric, principiul separației puterilor în stat datează din vremea lui Aristotel, care în lucrarea sa *Politica*, amintește existența a trei puteri care conduc societatea.

Montesquieu definește puterea legislativă ca acea putere care are ca atribuție sancționarea miniștrilor, dar nu își poate exercita această funcție și asupra monarhului. Puterea executivă trebuie să aibă în componență mai multe persoane pentru a pune capăt abuzurilor iar puterea judecătorească este un regulator în relația cu celelalte două puteri și soluționează disputele apărute, sancționând încălcarea legilor.

Un alt susținător de seamă al separației puterilor în stat a fost **Jean-Jacques Rousseau**, care propune argumente noi, diferite de cele ale lui Montesquieu, sintetizate în:

- Puterea legislativă aparține poporului și poate fi exercitată doar de el;
- Puterea executivă aparține Principelui, care prin acte individuale pune în aplicare dispoziții generale pe care le-a dat legislativul;
- Puterea judecătorească o percepe ca pe o ramură a executivului, nicidecum ca o putere independentă

El subliniază că orice confuzie apărută între executiv și legislativ reprezintă o abatere de la contractul social. Autorul subliniază că legislativul este inima iar executivul este creierul.

În evoluția istoriei acest principiu a suferit interpretări diferite de la un stat la altul. Cel mai bun exemplu fiind cel reflectat de **Woodrow Wilson** care sublinia că: „*adoptarea acestui principiu în constituția SUA echivalează cu dispariția oricărei idei de răspundere a*

Guvernului”. Pentru înlăturarea răului este necesar ca forțele să fie unite și nu divizate iar puterea să nu fie limitată.

În regimurile parlamentare funcționează principiul egalității între executiv și legislativ, în regimurile semi-prezidențiale, cazul României, șeful statului nu răspunde politic în fața Parlamentului, dar Guvernul are nevoie de votul de încredere al Parlamentului, iar în regimurile prezidențiale, executivul nu răspunde politic în fața Parlamentului, dar are nevoie din partea acestuia de avize.

În cazul României, acest principiu al separației puterilor în stat este stipulat în Constituția țării, după revizuirea din 2003. Acest lucru este vizibil prin implicarea autorităților, care denotă nu doar separare, ci și colaborare și control.

Implicarea Parlamentului în activitatea președintelui este reglementată în articolele 82, 84, 89, 91. Implicarea Parlamentului în activitatea executivului face referire la compatibilitatea calității de parlamentar cu cea de membru al Guvernului.

Implicarea Executivului în activitatea Parlamentului se poate traduce prin acțiunile pe care le întreprinde șeful statului. El poate promulga legi, le poate da spre, reexaminare doar o singură dată, poate dizolva Parlamentul și își poate angaja răspunderea în fața Parlamentului pentru proiectele de lege.

În articolul 80, aliniatul (2), constituția reglementează relațiile ce se stabilesc între organele statului, dar și între acestea și societatea civilă.

Puterea executivă

Guvernul

- Asigură realizarea politicii interne și externe a țării;
- Membrii Guvernului nu sunt aleși, dar acesta este format din partidul sau coaliția care deține majoritatea în Parlament;
- Format de primul-ministru și alți miniștri;
- Numit de președinte în baza obținerii votului de încredere în Parlament;

Președintele

- Este garant al independenței naționale, al unității și integrității teritoriale;
- Exerciță o funcție de mediere între puterile statului și între stat și cetățeni;
- Este ales prin vot universal, direct, egal, secret și liber exprimat;
- Mandat de 5 ani;

Administrația Publică

- Administrația publică locală comunală și orașenească se definește ca administrația publică existentă la nivelul diviziunilor administrativ-teritoriale ale unui stat. Aceasta funcționează pe baza autonomiei locale, a descentralizării serviciilor publice, ale consultării cetățenilor în problemele comunității. La nivelul comunelor și orașelor, autoritățile publice locale sunt Consiliile Locale iar la nivelul județelor se formează Consiliile județene (*Oprița, Antonia, 1998, p.31*).
- Administrația publică locală de nivel județean, în care consiliul județean este ales și prefectul este numit de către Guvern;
- Administrația publică centrală alcătuită din ministere și alte organe de specialitate;

Puterea legislativă

Parlamentul

- Organul suprem al poporului român;
- Are structură bicamerală: Camera Deputaților și Senat;
- Membrii săi sunt aleși prin vot universal, egal, secret, liber exprimat;
- Mandatul de 4 ani;

Puterea judecătorească

Înalta Curte de Casație și Justiție

- Are rolul de a asigura aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești;
- Ministerul public apără ordinea de drept, exercitându-și atribuțiile prin procurori;
- Consiliul superior al Magistraturii are sarcina de a garanta independența justiției și propune judecătorii și procurorii. Se afirmă că o democrație fără implicarea cetățenilor este un nonsens, acest lucru fiind valabil chiar și în cazul elaborării legilor care guvernează societatea

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art.2

Suveranitatea

- (1) Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

Art.(8)

Pluralismul și partidele politice

Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației. Pluralismul reprezintă o condiție necesară a democrației, dar nu este suficientă, căci la

fundamentul organizării statelor democratice se află principiul care stipulează că într-un stat trebuie să funcționeze putere distincte. Cetățenii, în democrație au libertatea de a se alia oricărui partid politic. Partidele promovează interesele politice, economice, sociale, ale unor grupuri umane, clase sociale, comunități etnice sau religioase. Așa încât principiul constituțional al pluralismului, este stipulat în **Constituția României**, art.40, alineatul (1), Constituția precizează faptul că „cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în syndicate, în patronate și alte forme de asociere, cu scopul de a participa la viața societății în vederea realizării unor interese legitime”. Societatea civilă, este compusă din celelalte forme de asociere.

- (1) Într-o democrație, nimeni nu poate aprecia, care este ”binele comun” așa încât, puterile se limitează unele pe altele, pentru a apăra drepturile și libertățile omului.

Justiția și domnia legii

Justiția este reprezentată prin zeița Themis, zeița greacă a dreptății, legată la ochi și ținând în mână o balanță iar în cealaltă mână o sabie, sugerând că justiția este puternică, iar pe de altă parte că este imparțială. Într-un stat democratic, sursa puterii este poporul și aparține acestuia, iar cele trei puteri aflate în echilibru, îndeplinesc diferite funcții ale statului. **Domnia legii** nu semnifică domnia prin lege, în sensul că legile nu sunt adoptate în interesul protejării drepturilor cetățenilor, ci ele sunt în puterea doar anumitor membri ai societății.

<https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VII-a/Educatie%20sociala/U0MgRURJVFVSQSBDT1JW/cap09/p68.html>

Principiul votului universal

În perioada cuprinsă între secolele XIX-XX, în spațiul românesc ca în multe alte state europene, alegerile parlamentare se realizau în baza votului universal. Acest sistem permitea participarea la scrutine numai acelor persoane care înregistrau un venit anual mare. Existau și excepții cazul Franței, în care votul universal acordat bărbaților era funcțional din 1848, urmată de Olanda în anul 1917. Islanda a adoptat votul universal atât bărbaților cât și femeilor din anul 1915.

În anul 1919 se înregistra pentru prima dată în istorie, aplicarea votului universal masculin și în cazul României, după anul dificil din anul 1917, când regele Ferdinand le-a permis soldaților-țărani, pământ și dreptul la vot. A rămas celebru, discursul mobilizator al regelui rostit în data de 23 martie 1917, în fața Armatei a II-a, cantonați la Răcăciuni: „Ostași, vouă fiilor de țărani, care ați apărut cu brațul și cu pieptul vostru pământul unde

v-ați născut, unde ați crescut, vă spun eu, regele vostru, că pe lângă răsplata cea mare a izbânzii care vă asigură fiecareia recunoștința neamului întreg. Ați câștigat pământ și vi se dă o largă participare la viața statului”.

Pe data de 2 octombrie 1919, regele Ferdinand a semnat decretul de convocare a alegerilor pentru Adunarea Deputaților și Senat, la care erau chemați să participe toți locuitorii vechiului Regat al României, Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei. Scrutinul pe baza votului universal s-a realizat în luna noiembrie atât pentru deputați cât și pentru senatori.

Legile prin care Transilvania, Basarabia și Bucovina se uneau cu România au fost votate de Parlamentul creat după alegeri. „*Unirea nu precede alegerile, ci este o consecință a lor*”, aprecia politologul Cristian Preda în volumul Rumâni fericiti.

Potrivit dispozițiilor oficiale, atunci au putut vota toți cetățenii de sex masculin care aveau împlinită vârsta de 21 de ani iar votul exprimat era unul „universal, egal, direct și cu scrutin secret”. Cei care primeau certificat de alegător, aveau obligația de a se prezenta la vot, în caz contrar erau trimiși în fața judecătoriei de ocol fiind amendați cu sume cuprinse între 20 și 500 de lei.

Dacă bărbații au obținut dreptul de **vot** încă din 1919, **femeile s-au bucurat de acest drept abia în anul 1938**, dar doar cele cu, vârsta de peste 30 de ani și știutoare de carte.

A fost un pas important spre democrație și spre eliminarea discriminărilor, dacă luăm în calcul faptul că femeile au primit dreptul de vot în Elveția în 1971. Prima țară din lume care a acordat dreptul de vot femeilor a fost Australia, în anul 1901 iar azi, singurul stat din lume care refuză dreptul la vot al femeilor este Arabia Saudită.

<https://ziarulumina.ro/actualitate-religioasa/documentar/un-veac-romanesc-de-vot-universal-149849.html>

Votul universal în Constituția României:

- Art.36(1) Cetățenii au dreptul de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.
- Art 36(2) Nu au dreptul de vot debili sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.
- Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot, astfel: Candidații trebuie să fi împlinit până în ziua alegerilor inclusiv vârsta de 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale iar vârsta de cel puțin 33 de

ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României.

- Art.38 stipulează că în condițiile în care suntem stat membru al Uniunii Europene, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European.
- Art.62(2) stipulează că organizațiile aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale.
- Art. 81(1) Președintele României este ales prin vot universal, direct egal, secret și liber exprimat, dacă obține peste 50% din totalul voturilor, având dreptul la cel mult două mandate.

Art. 15

Universalitatea

- (1) Cetățenii beneficiază de drepturi și de libertăți consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

2.6. Drepturi și libertăți fundamentale/Îndatoriri

În baza revoluțiilor burgheze, când s-a realizat trecerea la suveranitatea națională, s-au conturat pe fundalul recunoașterii drepturilor omului, anumite drepturi și libertăți cetățenești, care se vor proclama sub denumirea de „*declarații ale drepturilor omului și cetățeanului*”. Pentru a putea fi îndeplinite, poporul trebuie să-și exercite puterea pe principiul libertății. Toate democrațiile liberale, au recunoscut drepturile omului.

Titlul II al Constituției consacră subliniind caracterul universal al acestora, o serie de drepturi și libertăți apreciate ca fundamentale pentru calitatea de cetățean. Constituția oferă oricărui cetățean dreptul, dreptul de a se bucura de aceste drepturi în egală măsură.

Drepturile personale prevăzute în *Constituția României, în cadrul Capitolului 2, al Titlului II* sunt în număr de 30, enumăr câteva (Sergiu, Tămaș, 1996, p.66).

- Dreptul la apărare;
- Dreptul la libera circulație;
- Dreptul la libertate;
- Dreptul la inviolabilitatea domiciliului;
- Dreptul la viața intimă, privată;
- Dreptul la libertatea conștiinței;

- Dreptul la libera exprimare;
- Dreptul la învățătură;
- Dreptul la informație;
- Dreptul la un mediu sănătos;
- Dreptul la libertatea întrunirilor;
- Dreptul la asociere;
- Dreptul la muncă și la protecția socială a muncii;
- Dreptul la proprietatea privată;
- Dreptul la petiționare;
- Dreptul la libertate economică;
- Dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică;
- Dreptul la propria credință;

Fiecare persoană trebuie să fie la fel de liberă și să acționeze pentru sine, „în toate cazurile, ca epocile și generațiile care au precedat-o, omul nu are nici un fel de proprietate asupra omului și nicio generație nu are vreo proprietate asupra generațiilor care urmează” T.Paine (Drepturile Omului) iar Joseph Sieyes susține că „drepturile politice sunt singura garanție a drepturilor civile și a libertăților individuale” (Oprița, Antonia, 1998, p.111).

Comisia pentru Drepturile Omului este cel mai important organism al Națiunilor Unite, care se ocupă cu drepturile omului iar prin intermediul organizației internaționale Amnesty Internațional (creată în 1961) se ocupă de asigurarea drepturilor și libertăților cetățenești.

În conformitate cu **art.20.1 din Constituția României**, prevederile constituționale se referă la „**drepturile și libertățile cetățenilor**” interpretate și aplicate în concordanță cu *Declarația Universală a Drepturilor Omului* și instrumentele fundamentale pentru protecția drepturilor omului (Ibidem. P.34).

Legea Educației Naționale nr.1/2011 prevede ”dreptul la educație pentru toți cetățenii și are ca obiectiv asigurarea educației, care să respecte demnitatea umană și drepturile și libertățile omului”. O altă lege nr. 272/2004 cu privire la protecția și promovarea drepturilor copilului, ”garantează respectul față de drepturile copilului, egalitatea șanselor și principiul nediscriminării” (*Educația pentru cetățenia democratică și Drepturile Omului. O perspectivă asupra situației din Croația, Muntenegru și România, 2013, p.35*).

Îndatoriri fundamentale

Îndatoririle fundamentale le regăsim în Constituția României, Titlul II revin fiecărui cetățean român. De specificat că orice timp de drept se corelează cu o responsabilitate, îndatorire. Subliniez că un rol major îl au și îndatoririle cu caracter constituțional:

- Fidelitatea față de țară;
- Apărarea țării;
- Obligativitatea contribuțiilor financiare;
- Exercițarea cu bună-credință a drepturilor și a libertăților;
- <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VII-a/Educatie%20sociala/U0MgRURJVFVSQSBTD1JW/cap04/p39.html>

Art.16

Egalitatea în drepturi

- (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.
- (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)

Art.20

Tratatele internaționale privind drepturile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Romania este parte.

2.7. Avantajele educației în spiritul valorilor și principiilor democratice:

- Le oferă tinerilor posibilitatea de a se implica activ în problemele societății și comunității din care fac parte;
- Înglobează o multitudine de forme variate de învățare și creează contexte noi pentru tineri, de a colabora, comunica și dezbate subiecte actuale din societate;
- Reprezintă o formă de educație specifică viitorului, în care tinerii gândesc și acționează activ, cu scopul de a crea o lume pacifistă, în care drepturile și libertățile fundamentale ale omului sunt respectate;
- Asigură oportunitatea de a adopta o atitudine pozitivă, contra aspectelor negative din societate (rasism, xenofobie, conceptele greșite legate de migrația globală, terorismul internațional);

- Permite cadrului didactic să fie ancorat în problemele actuale ale comunității și societății;
- Elevii participă activ la viața și guvernarea școlară;
- Stimulează participarea elevilor la viața socială, distribuindu-li-se roluri și responsabilități legate de funcționarea școlii și a societății;
- Încurajează dezbaterile într-un climat de învățare care stimulează gândirea critică și reflexivă;
- Promovează învățarea pe tot parcursul vieții
- Contribuie la crearea și fundamentarea cetățeniei participative;
- Tinerii reprezintă astfel forța motrică, care poate oferi soluții și recomandări la problemele actuale;
- Stimulează activismului civic;

a. Puncte tari ale democrațiilor

- Democrația oferă cadrul și mijloacele pentru rezolvarea civilizată și non-violentă a conflictelor; dinamica conflictului și pluralismul sprijină soluționarea problemelor.
- Democrațiile sunt „pacifiști puternici” – atât în societățile lor cât și în politica internațională.
- Democrația reprezintă unicul sistem care permite un schimb al conducerii politice fără schimbarea sistemului de guvernare.
- Democrațiile sunt comunități de învățare care pot îndrepta erorile umane. Binele comun este definit prin negociere și nu este impus de o autoritate autocrată.
- Drepturile omului consolidează democrațiile prin oferirea unui cadru normativ pentru procesele politice care se bazează pe demnitatea umană. Prin ratificarea tratatelor privind drepturile omului, un guvern le poate oferi cetățenilor săi „promisiuni” care să mențină libertățile personale și alte drepturi.

b. Probleme și puncte slabe

- Partidele și politicienii au tendința să sacrifice obiectivele pe termen lung pentru succesul în alegeri. Democrația creează tentații pentru elaborarea de politici pe termen scurt, de exemplu, în detrimentul mediului sau al generațiilor viitoare „soluții de compromis”.
- Pentru un popor, guvernul este guvern în limitele unui stat național. Interdependența globală crescândă, precum cea din dezvoltarea economică și de mediu, limitează aria de influență a factorilor de decizie democratici dintr-un stat național.

Consider că, *educația pentru participare la democrație* presupune nu numai oportunitatea de a întreprinde o activitate creatoare, care face apel la potențialul individual, ci semnifică *șansa oferită tinerilor de a-și contura și delimita aspirațiile, de a fi capabil să-și contureze capacități superioare de inovare, empatie și implicare.*

2.8. Conceptul de cetățenie democratică

Motto: *”Educația pentru cetățenie democratică înseamnă învățarea comportamentului democratic printr-o diversitate de experiențe și practici sociale.”*

Bîrzea, C., 2000

Subliniez ideea conform căreia, odată cunoscute valorile și principiile democratice și exersând un aspect al democrației, respectând Constituția și drepturile fundamentale ale omului, am speranța că se vor îndrepta spre idealul unei cetățenii participative. Societatea actuală, reclamă nevoia redefinirii conceptului de „cetățean” și implicit a educației pentru cetățenie democratică. Participarea reprezintă în această situație „valoarea adăugată” a noii viziuni despre cetățenie. Politicile europene susțin rolul sistemelor de educație și formare, care contribuie la dezvoltarea personală, pentru a-și exercita atribuțiile în calitate de cetățeni activi, respectând diversitatea culturală și lingvistică. Obiectivul major îl reprezintă, așadar, învățarea valorilor democrației și a participării democratice, pentru a forma indivizii în spiritul cetățeniei active, prin metode variate și structuri democratice care să stimuleze participarea.

Articolul 15 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, menționează că „*orice persoană are dreptul la o cetățenie și nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa*”.

M. Richard explică complexitatea termenului cetățenie: „*Ideea de cetățenie, specifică modernității, nu are unitatea și claritatea conceptuală al unui obiect pur al înțelegerii pentru că din punct de vedere al dreptului natural, ea nu s-a detașat de o ambiguitate relativă la o pretinsă natură umană prezentată ca fiind universală și apoi pentru că este amplificată de o valoare afectivă și morală - dacă este flatant să fii cetățean, atunci trebuie să fii unul bun, care își complică reprezentarea*”. (Albulescu, Ioan, Albulescu, Mirela, 2004, p.13).

Sociologul *T.H. Marshall* (1950) a lansat două caracteristici majore ale cetățeniei:

- a. cetățenia este un statut, pentru că drepturile conferă identitate individului, iar ansamblul drepturilor și expectanțelor individuale față de ceilalți definește status-ul. Cetățenia este un statut conferit tuturor persoanelor care sunt membre ale unei comunități politice. Cei care posedă statusul de cetățean sunt egali în drepturi și responsabilități. Cetățeanul poate fi perceput ca un actor conștient de drepturile sale, pentru a se apăra de cei din jur și ca individ condus, supus îndatoririlor sale. Cetățenia reclamă conștiința de membru al unei comunități naționale. În egală măsură este un rol, o identitate și o expresie a calității de membru. Cetățenia implică participare la viața publică așa cum afirma J.M.Barbalet în 1998.
- b. cetățenia implică egalitate în drepturi și reclamă nevoia unei justiții sociale pentru că Toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi (*Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului*)

O alternativă la modelul democrației reprezentative este ”*democrația participativă*”, care implică ideea de participare publică a unui număr mare de cetățeni. Cetățenia democratică este mijlocul prin care membrii unei comunități spirituale și proiectează normele și valorile în spațiul public. (*Ibidem*, p. 73)

Cetățenia activă și responsabilă devine astfel conceptul integrator al educației și formării elevilor iar sistemul de educație are menirea de a asigura „*alfabetizarea civică*”, prin faptul că oferă contexte cognitive noi și achiziții importante având ca finalitate învățarea pe durată întregii vieți (*Velea, Luciana, Toderaș, Nicolae, Mihaela, Ionescu, 2006. p.8*).

Perioada anilor '90 a fost numită de Ralf Dahrendorf decada „*cetățeniei*”, datorită transformărilor istorice care au influențat evoluția conștiinței civice și a educației pentru cetățenie: tranzițiile postcomuniste, criza statului bunăstării, globalizarea economică și culturală. În opoziție cu deprecierea valorilor fundamentale ale epocii moderne - munca, societatea de masă și statul național - această perioadă este caracterizată și de renașterea virtuții cetățenești. De fapt, așa cum remarcă **Cezar Bîrzea** „*în toate perioadele caracterizate de crize și dileme, idealul cetățenesc a fost invocat ca o speranță, ca o soluție sau ca un nou proiect al civilizației*”. În aceste condiții, educația pentru cetățenie este considerată ca cel mai eficace mijloc pentru stabilirea unui nou contract social, bazat pe drepturile și îndatoririle cetățenilor, care ar ”*reinstaura coeziunea socială și solidaritatea bazată pe ordinea morală*”.

Cetățenii activi prezintă următoarele calități:

- Sunt informați cu privire la deciziile politice și sociale;
- Sunt conștienți de drepturile și libertățile lor, dar cunosc și responsabilitățile aferente, devenind asumați;
- Capabili să aibă influență în lume;
- Sunt activi în comunitatea locală din care provin, identificând probleme, găsind soluții, conturând politici publice;
- Învăț cum funcționează sistemul politic, ce organisme sunt implicate în adoptarea legilor în luarea deciziilor;
- Conștientizează credințele și valorile proprii;
- Înțelegere mecanismele de funcționare ale lumii globale;

Orientarea educației spre problematica cetățeniei democratice reprezintă un răspuns la schimbările politice, economice, sociale și culturale, la tranzițiile postcomuniste și globalizarea economică. Societatea postmodernă pledează pentru afirmarea drepturilor și îndatoririlor cetățenești, prin implicarea lor responsabilă în „treburile cetății” prin solidaritatea socială, pe organizarea juridică și morală.

Educația pentru cetățenie democratică înseamnă învățarea comportamentului democratic printr-o diversitate de experiențe și practici sociale. „Pentru Consiliul European, adjectivul ”democratică” subliniază faptul că este vorba despre o *cetățenie bazată pe principiile și valorile pluralismului, întâietatea legii, respectarea demnității umane și a diversității culturale ca bogăție*. (...) Astfel, conceptele de participare, democrație sau cetățenie participantă par să fie tot mai mult recunoscute ca fiind vitale pentru viitorul vieții noastre împreună. Se pune problema ca fiecare să aibă un loc în societate și să contribuie la dezvoltarea ei la orice nivel, dincolo de actul politic de a vota. Se pune problema ca fiecare să aibă control asupra mediului în care trăiește. Reducerea obstacolelor la participare, în special a obstacolelor socio-economice, reprezintă o parte integrantă a oricărei strategii menite să întărească cetățenia într-o societate democratică. (...). Cooperare, participare, dialog și respect sunt cuvinte care desemnează atitudini pe care trebuie să le aibă toți oamenii dintr-o școală, în special adulții, atitudini care trebuie să inspire activitățile în școli și atmosfera generală a vieții într-o școală.

Sistemul de învățământ este perceput de multe ori ca „serviciu social” ce are de îndeplinit funcții majore, fiind în corelație directă cu mediul de funcționare, care va găsi soluții de formare a elevilor, să le dezvolte latura spirituală, formându-i ca cetățeni.

În strânsă legătură cu valorile și principiile democrației este ideologia multiculturalismului ce promovează sprijinirea comunităților și afirmarea diversității. Multiculturalismul se manifestă prin eterogenitate, prin diferențe culturale iar situațiile conflictuale pot fi depășite prin comprehensiune, acceptare și respectul acordat celuilalt.

Politica europeană susține practici care au ca element central dezvoltarea unei cetățenii multiculturale, care susțin democrația, și se bazează pe caracteristici precum:

- Coabitarea în spațiul comun a unor grupuri diverse cultural, etnic, religios;
- Acceptarea diferențelor și evitarea discriminării;
- Recunoașterea reciprocă a valorilor și a stilului de viață;
- Relații axate pe toleranță activism;

C-tin Cucos, specifică faptul că studiind problema comunicării interculturale, este necesară studierea a două componente ale comunicării: comunicarea personală și cea socială (*Cucos, C-tin, 2000, p.134*).

Civismul multicultural este un termen aflat în corelație cu diversitatea etnoculturală din democrațiile liberale care reclamă nevoia unui nou tip de participare activă. Educație pentru democrație este așadar în corelație cu educația interculturală, care necesită:

- Acceptarea egalității în drepturi și înlăturarea discriminării
- Cunoașterea reciprocă prin cunoașterea culturilor
- Renunțarea la prejudecăți și dezvoltarea unei culturi a vieții împreună.

Societatea învățării reclamă o nouă ordine morală și politică, care să fie susținută de conștiința cetățenească democratică, care utilizează învățarea ca vehicul al progresului și evoluției.

Se impune conturarea unui nou tipar al cetățeanului, care să fie nu numai informat ci și activ, care să manifeste interes pentru participare la viața comunității și să-și asume responsabilități. Se reclamă nevoia unui nou tip de cetățean care necesită, un nou tip de educație. Pentru implicarea reală în viața societății se reclamă utilizarea unor noi forme de educație, care să îmbine abordarea practică și pe cea teoretică, să aibă ca punct de plecare problemele reale care influențează elevii și comunitatea, să fie fundamentată pe viața școlii și pe un curriculum formal (*Gollob, Salema, 2004, p. 8*).

Politicile europene privind educația pentru democrație, precum: Proiectul Consiliului Europei din 1997, a avut ca axă prioritară valorile comune europene, participarea activă prin intermediul învățării permanente, subliniind importanța contextelor educaționale formale și non-formale. Documentul redefineste cetățenia democratică, reinterpretând modalitățile prin

intermediul căreia ar trebui învățată și predată. S-a conchis că cetățenia democratică prezintă următoarele dimensiuni: politică, juridică, economică și socială.

În Strategia de la Lisabona lansată în anul 2000 și în Programul de lucru pentru implementarea obiectivelor sistemelor de educație și formare din Europa, din anul 2002, Uniunea Europeană face referire la ”cetățenia activă”, având ca obiectiv strategic transformarea Europei într-o lume dinamică bazată pe coeziune socială.

Comportamentul civic se fundamentează pe următoarele elemente:

- egalitatea în drepturi;
- valori morale și toleranță;
- pe reguli stabilite în consonanță cu aceste valori, care susțin afirmarea pluralismului valoric;

Acțiunea democratică presupune:

- respectul față de democrație
- interacțiunile cu autoritățile publice
- respectul față de lege
- participarea societății civile la elaborarea unor politici publice, înseamnă implicare în luarea deciziilor, devenind celebră sintagma lui **K. Duerr** „*Democrația începe în școală*”. Familia, comunitatea locală, societatea civilă fiind parteneri ai școlii în acest proces

Elementele participării fiind:

- cunoașterea instituțiilor politice și a proceselor politice, ce implică alegeri libere, referendumuri etc;
- acțiune responsabilă din punct de vedere social, concretizate în: respectul față de dreptate, principiul pluralismului de idei, diversitatea culturală, respectarea demnității umane;
- interacțiune constructivă cu ceilalți;
- gândire critică, ce se concretizează în competență mediatică, emiterea de judecați, interpretarea datelor, perspective multiple asupra anumitor situații;

În Declarația Universală a Drepturilor Omului 1948 sunt redefinite și reafirmate drepturilor indivizilor în perspectiva occidentală, viața, libertatea, aplicarea corectă a legilor, libertatea de opinie, de asociere, pluralismul ideilor etc., la care au fost adăugate alte tipuri de drepturi pozitive, care au fost fundamentate pe imperative morale și au fost generate de bunăstarea omenirii: dreptul la protecție socială, la asistență medicală, dreptul la educație,

etc. Individul devine cetățean atunci când conștientizează că drepturile sale implică și obligații pe care trebuie să le respecte și să și le asume. Cetățenia într-o societate democratică presupune autonomia individuală, ca valoare primordială, dar și cunoașterea obligațiilor morale și juridice, exceptând discriminarea, ura, xenofobia.

Crearea unei noi cetățenii europene nu mai este în zilele noastre o utopie, iar școala are menirea de a-i instrui pe elevi în spiritul democrației și apărării drepturilor omului. Noile dimensiuni ale cetățeniei, plasează pe primul plan, valorile, obiectivele și strategiile multi-interculturale, ca modalitate eficientă de valorizare pozitivă a diferențelor, prin cunoașterea celuilalt și în spiritul cooperării bazate pe respect (*Georgescu, D., 1999, p. 189*).

Capitolul 3

Rolul școlii în dezvoltarea comportamentului activ-participativ

3.1. Școala - o comunitate a învățării comportamentului democratic

Motto: „Dacă vrem adulți, care să treacă dincolo de limitele unei dependențe personale, capabili de libertatea pe care societatea democratică le cere s-o exercite, atunci școala trebuie să se îngrijească de autonomia individuală”.

M.A. Raywid

Legile și instituțiile democratice pot funcționa eficient doar când au la bază o cultură a democrației, iar școala este o componentă esențială a acestui deziderat, susținut și de rezoluțiile celui de-al treilea Summit European al Șefilor de Stat și de Guvern al Consiliul Europei, din Varșovia în anul 2005. Luând ca reper aceste obiective, **sarcina școlii** și a statului este aceea de a „**promova o cultură democratică în rândul cetățenilor**”.

În zorii unei epoci a calculatorului cuantic și a inteligenței artificiale, este important ca tinerii să fie echipați cu valori, atitudini și abilități, cunostințe și gândire critică care să le permită să ia decizii responsabile în legătură cu viitorul lor (*Cadrul de referință al competențelor pentru cultura civică, vol II, 2016, p.7*).

Principalele competențe pe care ar trebui să le formeze școala sunt:

<https://rm.coe.int/cdc-vol1-/168097e5d1>

Valori

- Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului
- Valorizarea diversității culturale
- Valorizarea democrației, a justiției, a egalității și statului de drept

Atitudini

- Deschidere spre alte orizonturi culturale, credințe, viziunea asupra lumii
- Respect
- Spirit civic
- Responsabilitate
- Toleranță la ambiguitate

Abilități

- Abilitatea de învățare automată
- Abilități de gândire critică și analitică
- Empatie
- Flexibilitate și adaptabilitate
- Abilități de cooperare
- Abilități de gestionare a conflictelor

Cunoștințe și înțelegere critică referitoare la:

- Sine
- Limbă și comunicare
- Politici, legislație, drepturile omului, religie, culturi diverse, istorie, mass-media, economie, etc

Misiunea sistemelor de educație este aceea de a se asigura că elevii știu și înțeleg provocările cu care se confruntă și anticipează consecințele deciziilor pe care le iau. Consiliul Europei stipula în Recomandarea CM/Rec(2007)6, că educația în spiritul democrației acoperă patru scopuri majore: (*Idem*, p. 16).

- Pregătirea pentru piața muncii
- Pregătirea pentru o cetățenie activă
- Dezvoltarea personală
- Formarea și aprofundarea unei baze largi, aprofundate de cunoștințe

Cadrul legal privind participarea elevilor este conturat de prevederile din ***Constituția***

României, care stipulează:

- egalitatea dintre cetățeni (art.16);
- libertatea conștiinței și libertatea de exprimare (art.29 și 30)
- dreptul la educație (art.32)
- protecția cetățenilor împotriva oricăror forme de discriminare (art.42)
- legea învățământului care prevede accesul egal al cetățenilor la toate formele și nivelurile de educație

O modalitate coerentă de a exersa un exercițiu al democrației este concretizată în participarea elevilor la un consiliu al elevilor. Stimularea participării elevilor este în corelație directă cu dezvoltarea unei culturi democratice atât la nivelul școlii cât și al comunității, prin:

- promovarea egalității atât în privința drepturilor cât și a responsabilităților;
- respectarea demnității umane, fără discriminare;

- practicarea dialogului și a negocierii, realizarea consensului în anumite situații de viață;
- stimularea preocupării pentru interesul comun;

În continuare enumăr patru *modele de participare politică în cazul tinerilor*:

- integrarea tinerilor în procesele de luare a deciziilor politice, prin forumuri ale tinerilor, audiențe
- participare orientată spre acțiune, prin campanii de informare, angajare activă în diferite grupuri, strângerea de semnături etc
- inițiative asociative, prin afilierea lor în organizații de tineret, asociații, cluburi
- modalități noi de petrecere a timpului liber, comisari pentru copii, (Velea, Luciana, Nicolae, Toderas, Mihaela, Ionescu, 2006, p.77-81).

Georgescu, D afirma: „rolul școlii este acela de a-i ajuta pe tineri să cunoască conținutul și codificările drepturilor omului, să înțeleagă importanța lor, să învețe să prevină abuzurile și încălcările aduse demnității umane și să promoveze pacea și apărarea dreptății sociale” (Georgescu, D., 1999, p. 189).

Prezint în continuare o tipologie a formelor de manifestare a elevilor în școală și comunitate:

http://www.politicipublice.ro/uploads/participare_elevi.pdf

1. În structuri participative
 - Consiliul elevilor
 - Purtător de cuvânt
2. Participarea elevilor în procesul de predare-învățare
 - Prin stabilirea disciplinelor opționale
 - Prin alegerea proiectelor clasei
 - Prin utilizarea unor metode interactive
3. Prin activități extracurriculare
 - Competiții școlare
 - Promovarea unor parteneriate cu instituții și școli
 - Derularea unor proiecte școlare
4. Participarea la viața comunității
 - Prin ajutorarea persoanelor aflate în dificultăți
 - Campanii de informare și conștientizare a populației
 - Proiecte de participare a elevilor la viața comunității

Participarea activă a elevilor în viața școlii dar și a comunității locale este rezultatul muncii cadrelor didactice și se conturează pe baza următoarelor aspecte:

- Stimularea inițiativei;
- Negocierea care oferă posibilitatea elevilor să comunice și oferă posibilitatea argumentării propriilor opinii;
- Lucrul în grup ce presupune combinarea diferitelor competențe, valori și atitudini, referitoare la anumite fapte și acțiuni;
- Adoptarea unei decizii în comun, care se fundamentează pe consensul tuturor, pe gândire critică, învățare cognitivă și afectivă, ca metode putând fi utilizate Brainstormingul, votul, simularea;
- Asumarea de responsabilități, prin intermediul unor proiecte. Elevii își stabilesc anumite obiective, resursele, timpul alocat, metodele de acțiune și evaluare;

Consider că, menirea școlii într-o lume globalizată este aceea de a forma cetățeni capabili să se adapteze la contexte politice, sociale și culturale noi, să cunoască mecanismele de funcționare ale sistemului politic, să identifice problemele comunității căreia îi aparține, acest demers putând fi aplicabil, dacă se iau în calcul următoarele aspecte:

- Prin implementarea cunoștințelor fundamentale referitoare la drepturi și la libertăți, dar și la responsabilitățile care corespund fiecărei libertăți, prin înțelegerea mecanismului de funcționare al democrației
- Prin utilizarea unor metode pedagogice care să genereze în clasă un climat favorabil, care îi determină pe elevi să participe activ la lecție, iar profesorul să adapteze aceste metode în funcție de stilurile de învățare ale elevilor, particularitățile de vârstă ale acestora.

Rolul școlii este fundamental în conturarea comportamentului democratic al elevilor, deoarece creează contextul necesar pentru învățarea sistematică a cunoștințelor referitoare la cetățenie, facilitează implementarea timpurie a stilului de viață fiind în același timp un spațiu al legii, unde diferiți factori colaborează având ca obiectiv dezvoltarea și conturarea unui cetățean conștient de rolul său în societate. Elevii constată astfel că, libertatea presupune să faci ceea ce îți dorești, atâta timp cât nu lezează interesele celor din jurul tău.

Experiența mea profesională, mă determină să specific faptul că, profesorul joacă un rol activ în nuanțarea aspectelor legate de cetățenia activă, prin utilizarea unui complex de cunoștințe, abilități și aptitudini personale, care sunt sintetizate astfel:

- **Dezvoltarea unor proiecte școlare bazate pe îndatoriri și responsabilități**, în care elevii să poată fi puși în situația de a înțelege interdependența dintre cele aspecte. Să analizeze studii de caz din istorie, să compare specificul unei epoci, comunități în raport cu altele, să înțeleagă că responsabilitățile sunt esențiale a fi exercitate pentru a susține baza democrației
- **Colaborarea activă cu O.N.G-uri, membri ai comunității locale**, asociații care luptă pentru drepturile omului. Invitați speciali membri ai comunității locale, consiliului local, fundații etc.
- Prin promovarea respectului față de lege, elevii având posibilitatea de a participa la întruniri tematice cu Judecători,
- **Axarea educației pe triada școală-familie-comunitate**, prin transformarea acestor actori ai actului educațional, ca parteneri cu scopuri comune;
- Să desfășoare activități care au ca obiectiv gestionarea conflictelor apărute pe fondul diversității
- **Implicarea părinților care aparțin unor minorități în activitățile școlii**, dar și în procesul de luare a unor decizii la nivel instituțional, putând fi voluntari în diferite activități școlare.
- **Utilizarea unor metode activ-participative**, bazate pe investigare, analiză compararea, brainstorming, turul galeriei, diagrama venn, studiul de caz.
- **Dezbateri-mese rotunde**, prin practicarea metodei exercițiului moral, care permite realizarea unei corelații între cuvânt și faptă. Elevii sunt puși în fața unor situații problemă și pe baza experienței lor să găsească soluții pașnice de rezolvare a problemelor.

Concursuri de desene, colaje, care pot fi culese din diferite publicații, reviste, care vor fi concretizate în panouri școlare, cu subiecte tematice: *Și eu sunt cetățean!*, *Drepturile copilului* etc! (Bîrzea, C., 2005, p. 28-31).

Prin utilizarea acestor strategii didactice, elevilor li se dezvoltă modele comportamentale, bazate pe valori și norme social-afective:

- Cunoașterea de sine, care se prezintă sub forma autonomiei, simțul răspunderii;
- Asumarea răspunderii asupra obiectelor personale sau comune;
- Posibilitatea de a lua decizii în contexte diferite
- Relații cu mediul înconjurător, care sunt realizate prin activități sociale ca: spiritul de disciplină, ordinea, integritatea morală;

- Relații cu alte persoane, realizate prin intermediul activităților sociale, prin care elevii pot demonstra spirit de toleranță, empatie, respect. (*Articol, Revista Didactica Pro, nr. 1 (29), 2005, p.15-16*).

Personal susțin ideea că, atunci când elevii se implică activ, se optimizează relațiile dintre ei, se îmbunătățește imaginea școlii în comunitate. Îmi doresc să formez și să pun în valoare **conștiința civică a elevilor** mei, prin exersarea practică a unor situații particulare din comunitate. Dezideratul acesta de formare a cetățeniei activ-participative, prin participarea la activități și proiecte, trebuie să răspundă cerințelor tuturor partenerilor implicați.

Insistând asupra formării elevilor în conformitate cu valorile democratice, remarcăm astfel o traidă a acestor beneficiari:

1. Școala

- care consolidează vocea elevilor și a tuturor participanților cu impact asupra leadership-ului elevilor;
- Îmbunătățește comportamentul și atitudinile;
- Fundamentează școala ca pe o comunitate;

2. Elevii

- Dezvoltă abilități fundamentale care au legătură cu vocea elevilor și munca în echipă
- Le oferă posibilitatea de a participa pozitiv în școală și în afara ei
- Îi formează pentru viața de adult

3. Prin implicarea comunității locale, se permite aducerea reprezentanților societății civile în școală;

- Asigurarea legăturii comunității mai mari cu societatea civilă din afara clasei;
- Formează tineri interesați și cu opinii despre problemele controversate din comunitate;

Pentru că școala are valențe multiple, ea contribuie în mod decisiv, la creionarea unei cetățenii școlare. Comisia ONU pentru Guvernare Globală (1995) a propus o grilă comună de drepturi și responsabilități care ar putea constitui baza cetățeniei școlare. Transpunerea acestora în practicile educaționale curente ar conduce la un model al școlii ca „*spațiu al legii*”. Dintre drepturile și responsabilitățile enumerate de Comisia ONU, redau selectiv:

dreptul la:

- securitatea vieții
- un tratament echitabil

- definirea și păstrarea diferențelor dintre elevi prin mijloace pașnice – dezvoltarea încrederii în propria identitate și a capacității de a dezvolta noi identități;
- participarea la decizie, la toate nivelurile - aceasta înseamnă recunoașterea formală a participării elevului, structuri deschise, acces la luarea deciziilor și la consiliile școlare;
- acces egal la informație și la bunurile globale
- responsabilități:
- să contribuie la bunurile comune - proprietate și participare activă;
- să ia în considerare consecințele acțiunilor sale asupra siguranței și bunăstării altora;
- păstrarea patrimoniului cultural și intelectual;
- formarea unor participanți activi la procesul de conducere.

3.2. Parteneriat pentru participare. Colaborarea dintre școală și comunitatea locală

Parteneriatul reprezintă procesul de colaborare dintre două sau mai multe părți care acționează împreună pentru îndeplinirea unor scopuri comune. Prezintă în continuare câteva argumente pertinente. Dialogul și colaborare anticipează și previne unele probleme;

- Parteneriatul oferă o alternativă. Uneori, instituțiile nu pot să-și îndeplinească atribuțiile, fără sprijin din partea altora, fie pentru că de multe ori nu posedă resurse sau nu dispun de persoane specializate;
- Parteneriatul încurajează inovația;
- Parteneriatul stimulează participarea activă și responsabilă a cetățenilor la viața comunității. Cetățenii interesați de problemele comunității se pot asocia în vederea elaborării unor soluții, ceea ce favorizează dinamizarea vieții comunitare.

Triada profesor-elev-părinte, este reprezentată prin prisma egalității părților. Prin participarea la viața comunității elevii simulează situațiile de elaborare și luare a deciziilor. Încurajarea participării elevilor prin binomul școală-comunitate reprezintă o condiție sine qua non pentru educarea elevilor în vederea exercitării rolului de cetățean.

Avantajele participării elevilor la viața comunității sunt:

- Însușirea procesului democratic al guvernării și guvernanței, exersarea adoptării deciziilor;
- Identificarea anumitor probleme din comunitate și identificarea de soluții de rezolvare;

- Dezvoltă capacitatea elevilor de a colabora cu autoritățile locale, pentru a rezolva problemele comunității;

Într-o comunitate, mediul instructiv-educativ nu se rezumă doar la mediul școlar, pentru că elevii sunt puși în situația de a identifica instituții cu valențe educative, cu care să încheie parteneriate. Astfel, mediul comunitar are posibilitatea de a participa la cristalizarea procesului de educație pe tot parcursul vieții a cetățenilor.

Formarea și consolidarea unui cetățean compatibil pentru exercițiul democrației reprezintă o cerință educațională de bază, care este ușor de realizat într-un mediu școlar cu valori democratice. Școala favorizează o învățare care se extinde dincolo de aspectul formal.

Vlăsceanu afirma: „*Calitatea vieții școlare este asociată cu satisfacția activităților întreprinse, a așteptărilor și inițiativelor mereu generate*”. Fundamentele, uman și cognitiv sunt similare raportându-ne la țeluri, opțiuni, diferențele fiind negociate (Vlăsceanu, Lazăr, 2002, pg. 35).

Conștientizând importanța socială pe care o are, școala depune eforturi pentru a fi compatibilă cu ideile și valorile democrației, eliminând practicile autoritariste, îndemnându-i pe elevi să ia decizii și să valorifice rezultatele interacțiunii.

Exercițiul democrației se fundamentează prin intermediul participării directe la luarea deciziilor în școală, implicându-se activ în alegerea Consiliului Elevilor, participând la Consiliile profesionale, alegând opționale făcându-și auzită vocea, prin angrenarea directă în viața școlii. Mediul școlar nu este reprezentat de societatea din care face tânărul, ci dimpotrivă elevul joacă o serie de roluri fiind influențat direct de viața socială.

Un învățământ democratic reprezintă o condiție esențială a democratizării societății. Prin Curriculum școlar se oferă referințe unice dar și posibilități multiple de aplicare a valorilor democratice, prin valorizarea pozitivă a elevilor. Accentul cade nu pe învățarea mecanică, ci pe gândirea critică, investigare personală și capacitate de analiză. Comportamentul elevilor să se axeze pe implicarea activă, autocontrol și autoguvernare. Școala poate reprezenta un spațiu în care elevii dobândesc respectul de sine, identitatea personală, afilierea la un grup și virtuți civice.

Activitățile non-formale reprezintă o condiție sine qua non a formării unei cetățenii active. Implică activitățile desfășurate în afara clasei sau școlii, organizate de instituții cu rol educativ cu scopul completării curriculumului școlar.

Educația non-formală valorifică potențialul educativ al unor proiecte și activități realizate într-un mediu extradidactic. Printre activitățile educative nonformale se regăsesc:

acțiuni desfășurate de familie, instituții de cultură, organizații civice, confesionale, media, O.N.G-uri. Conținuturile non-formale reprezintă expresia unor căutări, dar și a unor opțiuni particulare, ceea ce demonstrează gradul ridicat de interes pentru copii (Albulescu, Ion, Albulescu, Mirela, 2004, p. 170).

Factorii educogeni alternativi, influențează școala, pentru că tinerii petrec tot mai mult timp pe rețelele de socializare, TV, jocuri video etc, iar *școala are menirea de a contura tipologia comportamentală specifică lumii globale în care activăm*.

Alături de acțiunile non-formale un rol important îl au și acțiunile informale, care se concretizează în totalitatea situațiilor cotidiene și spontane care se ivesc în viața individului și are corespondentul unei învățări neplanificate. Achizițiile cognitive în tipul acesta de învățare poate fi utilizat în educația formală sau non-formală, pentru a atinge obiective precum: acceptare, multiculturalism, cooperare, dialog, respingerea violenței și a corupției.

P. Mureșan ne oferă un nou concept care are legătură cu educația informală, și anume învățarea socială, care reprezintă: „*activitatea psihosocială, socială și psihică prin care oamenii își interiorizează experiența socială, formându-și capacități acționale, convingeri și atitudini, idealuri de viață*”. Acest tip de învățare reprezintă procesul prin care sunt achiziționate și dezvoltate componentele individuale dar și cele colective, de natură afectivă, cognitivă și socială (Mureșan, Pavel, 1980, p. 17).

Școala permite învățarea sistematică a cunoștințelor, cunoscând următoarele trăsături definitorii (Manual pentru asigurarea calității, 2005, p.26).

- Facilitează practica timpurie a stilului de viață democratic, materializat în participare, negociere, cooperare;
- Este o instituție de interes public și este în interesul educabililor;
- Este un spațiu al legii unde diferiți actori lucrează împreună.

Democrația participativă în sistemul de învățământ presupune implicarea elevilor în luarea deciziilor și în conducerea școlii, prin participare directă (discuții de grup în consiliile elevilor, adunări generale sau parlamente ale elevilor) sau indirect, prin delegați sau reprezentanți aleși.

În concluzie, **Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice**, ar trebui să reprezinte o practică zilnică, constantă, în care actorii sociali se confruntă direct sau indirect cu situații complexe iar „*învățarea din experiență*”, ajută la antrenarea cunoștințelor și competențelor personale sau de grup, având ca numitor comun procesul de schimbare și dezvoltare, respectându-se prevederile constituției. Aceasta este rezultatul unei cooperări

internaționale între cele 47 de state membre ale Consiliului Europei. (*Democrația și drepturile omului. Carta pentru toți*, 2012, p.28).

Democrațiile depind de cetățenii lor în măsura în care punctele tari ale democrațiilor sunt dezvăluite, iar punctele slabe sunt controlate. Democrațiile sunt sisteme complicate ce depind de implicarea activă și sprijinul cetățenilor și de o atitudine de loialitate informată și critică, așa cum a afirmat **Winston Churchill (1947)**, „*Democrația este cea mai rea formă de guvernare cu excepția tuturor celorlalte forme care au fost încercate din când în când*”. Atât în cadrul statelor democratice consacrate cât și în cadrul statelor democratice aflate la început, ***Educația pentru democrație***, contribuie în mod decisiv la cultura politică conform căreia, sistemele democratice trebuie bine înrădăcinate pentru a prospera și pentru a supraviețui.

Capitolul 4

Proiectul de cercetare

Aspecte metodice ale abordării educației în spiritul valorilor și principiilor democratice prin predarea istoriei

4.1. Locul de desfășurare și denumirea proiectului

Cercetarea metodică este realizată pe parcursul anului școlar 2020-2021, la Școala Gimnazială „Emil Isac” Cluj-Napoca, la clasa a VII-a B și are la bază metoda *Proiectului*. Este un *proiect național* desfășurat în parteneriat cu Institututul Intercultural Timișoara, conform acordului de parteneriat nr.2166/26.11.2020, iar denumirea proiectului este ”Cetățeanul”.

4.1.1. Motivația proiectului

Motivația alegerii temei rezidă din interesul manifestat de tineri pentru comunitatea din care fac parte, pentru că-i inspiră comunitatea și vor să se implice activ la dezvoltarea ei prin activități comunitare și sociale, ateliere educative și activități conexe. În egală măsură, manifestă dorință față de cunoașterea valorilor și principiile democratice, a situațiilor de încălcare a drepturilor omului, a formelor de intoleranță, rasism și discriminare.

O altă motivație ar fi, rezultatele îngrijorătoare obținute de țara noastră, în privința atitudinii față de democrație, trasându-se concluzia că, în cazul nostru democrația a înregistrat regrese, situație relevată de ”Starea globală a democrației” din 2019, studiu realizat de International Institute for Democracy and Electoral Assistance iar conform ultimului raport anual al Nations in Transit 2020, elaborat de Freedom House, democrația este semi-consolidată.

Un alt aspect care a concurat la alegerea acestui subiect este determinat de faptul că, elevii mei percep democrația doar din prisma drepturilor, și nu a responsabilităților, ei rezumând că știu că au drepturi, aspecte ce au fost detaliate în capitolul 2. Vreau să-i ghidez să învețe că au și responsabilități în consonanță cu drepturile, în caz contrar ar beneficia de privilegii. În aceste condiții școala în general, și istoria ca disciplină, are rolul de a-i ghida

pe elevi în procesul de formare a unor competențe, care au ca finalitate conturarea unui ideal educațional centrat pe cetățenia europeană.

Am pornit de la ideea că pentru a deveni un cetățean activ și responsabil, elevii trebuie să cunoască principiile și valorile după care funcționează o societate democratică și să-și cunoască drepturile și obligațiile pentru a fi capabil să le exerseze. Pentru ca fiecare să se implice în viața societății, este imperios necesar ca un cetățean să manifeste perseverență în tot ce face, iar procesul de formare începe din fragedă copilărie, de pe băncile școlii, unde învață să gândească independent, să-și exprime părerile și să respecte opiniile celor din jur.

Proiectul își propune să încurajeze și să sprijine elevii astfel încât ei, parcurgând acest traseu, să devină cetățeni activi, informați și responsabili. Într-o lume a diversității, conceptele, dimensiunile și conținuturile, inter-conectate prin abordări didactice, au drept obiectiv central formarea și încurajarea atitudinilor și comportamentului pro-activ, pro-social și promovarea unei culturi a democrației și a drepturilor omului.

Proiectul pe care îl desfășor împreună cu elevii din *clasa a VII-a B*, este un proiect în folosul comunității școlare și locale, care consolidează cunoașterea dobândită în mediul școlar, facilitează achiziționarea de priceperi și abilități noi și formează competențe de participare activă, de cooperare și respect reciproc.

Învățarea bazată pe proiect are o serie de **caracteristici**:

- Se centrează pe crearea de oportunități de interacțiune care să conducă la dezvoltarea competențelor elevilor;
- Abordează o temă sau o problemă ce poate fi abordată în moduri diferite, fără a exista în mod necesar o singură variantă corectă;
- Tema abordată este percepută ca interesantă și motivantă de către elevi;
- Pune elevii în situația de a lua decizii, la nivel individual și de grup;
- Activitatea se focalizează pe realizarea în colaborare de către elevi a unui produs;
- Produsul realizat este prezentat unui public ce oferă feedback;
- Elevii organizează și realizează un proces de căutare și analiză de informații pe baza cărora să ia decizii și să realizeze produsul comun; (Miron, Ionescu, 2003, p.)

Elevii formați în acest deziderat sunt:

- conștienți de drepturile lor în calitate de membri ai comunității/societății;
- activi în cadrul comunităților în care trăiesc, fiind preocupați de binele comun;
- responsabili în acțiunile pe care le exercită ca membri ai comunității/ societății;
- apreciați ca participativi, fiind capabili să devină lideri de opinie.

Învățarea bazată pe *democrație*, înseamnă a învăța cum să participe într-o comunitate, în timp ce învățarea prin democrație și drepturile omului, înseamnă că această comunitate este guvernată de principii democratice, unde drepturile copiilor sunt respectate ca orientări pedagogice. Democrația se bazează pe o cultură politică despre care elevii trebuie să învețe prin experiența trăită în școală și prin reflectarea pe marginea acestei experiențe.

Educația pentru democrație reprezintă o oportunitate de a învăța să joci un rol activ în viața comunității din care faci parte, pentru a apăra și promova valorile și principiile ei. Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice nu se întâmplă numai în școală, ci se continuă pe tot parcursul vieții, oferind cunoștințe utile pentru viitor.

Proiectul la care elevii vor participa îi va încuraja, (Miron, Ionescu, 1995, p.58).

- Să contribuie la apărarea drepturilor omului în societate
- Să își dezvolte atitudini și comportamente necesare pentru asumarea responsabilităților în societate
- Să participe activ la viața economică, politică, civică, juridică și culturală a societății
- Să devină cetățean activ, informat, responsabil al comunității locale, naționale și internaționale
- Să influențeze mod benefic luarea unor decizii în societate
- Să-și exprime opinia prin acțiuni de voluntariat în cadrul unor organizații sau individual
- Să îndrăznească să creadă că vor putea să schimbe ceva în societate, chiar dacă nu sunt adulți.

Dinamismul timpului istoric fără precedent, reclamă învățarea de tip inovator, adaptarea la învățământul on-line, susținând două caracteristici esențiale: caracterul anticipativ și participativ. Cei patru piloni pe care se sprijină educația secolului XXI sunt: *A învăța să înveți, a învăța să faci, a învăța să fii, a învăța să trăiești alături de ceilalți* (Basarab Nicolesco, 1999, p. 158).

Rezultatele așteptate

- Elevii și profesorii se pot implica într-un dialog constructiv cu partenerii din afara școlii (agenți educaționali, ONG-uri etc.)
- Evaluarea critică a consecințelor pe care le-a avut nerespectarea drepturilor omului
- Asumarea responsabilității cetățenești
- Consecvența comportamentului în raport cu un set de valori asumate

- Eliminarea discriminării rasiale, etnice, religioase
- Acceptarea diversității umane
- Elevii să-și asume atitudine și un comportament în conformitate cu valorile europene ale democrației pluraliste, dreptății, solidarității și a drepturilor omului.

4.1.2. Ipotezele cercetării

Pornind de la obiectivele urmărite în cadrul activității experimentale au fost stabilite următoarele ipoteze de lucru:

- ✓ Dacă se utilizează metoda proiectului la nivel inter/transdisciplinar prin metode moderne, atunci se creează premisele dezvoltării unei cetățenii activ – participative.
- ✓ Nivelul de instruire al elevilor în domeniul istoriei și valorilor democratice, devine mai ridicat prin axarea activităților profesorului pe activități practice, care dezvoltă cultura democratică.

Ipoteze generale

- Metoda proiectului "Cetățeanul" prin activitățile desfășurate influențează hotărâtor comportamentul democratic al elevilor.
- Consecințele aplicării metodei proiect cetățeanul sunt multiple și diverse, dezvoltând abilități, atitudini, valori specifice democrației;
- Interesul elevilor pentru democrație și valorile ei va fi stimulat prin folosirea unor metode variate și interactive.

Ipotezele operaționale

- Dacă aș aplica metoda Proiectului la mai multe conținuturi informaționale, atunci aș reuși să obțin un nivel optim de dezvoltare și pregătire al tuturor elevilor implicați, antrenând triada școală – familie – comunitate.

4.1.3. Scopul proiectului de cercetare

Scopul proiectului îl reprezintă dezvoltarea capacității elevilor de a participa conștient la viața comunității și de a fi reprezentați ca grup social în relația cu administrația publică locală și celelalte grupuri sociale. Îmi doresc ca elevii mei să demonstreze abilități practice de implicare în viața comunității și societății din care fac parte, fără a se rezuma la a fi un simplu consumator. Elevii se vor implica în probleme importante ale comunității, făcând un exercițiu de participare directă la procesul democratic, pentru că participarea reprezintă o valoare a democrației.

De asemenea prin valorizarea experiențelor practice, dobândite de aceștia prin activități tematice și interdisciplinare, îmi doresc să coreleze cunoștințele teoretice, dezvoltându-și-le pe cele practice, învățând din experiență. Obiectivul cercetării este reprezentat de încurajarea elevilor să exploreze ceea ce au învățat despre democrație și să-și transpună abilitățile cognitive în participarea practică, activă și proactivă. Cetățenia activă se învață prin aplicare, nu prin prelegeri, iar mediul de învățare reprezintă mesajul.

Tema supusă analizei se încadrează în prioritățile strategice ale organismelor internaționale, Consiliul Europei, O.N.U, a Curții Europene a Drepturilor Omului, UNESCO, dar și a politicilor interne, care se raportează la normele și valorile Constituției din România. Subiectul se încadrează în deziderate ce vizează, dezvoltarea cetățeniei europene, respectarea drepturilor fundamentale ale omului, promovarea dialogului intercultural, acceptarea diversității, pluralismul ideilor, eliminarea segregăției rasiale etc.

Scopul major al Proiectului pe care îl derulez este: *„formarea calităților cetățeanului activ și responsabil, promotor al valorilor naționale, general-umane și democratice, capabil să-și asume responsabilitatea pentru propriul destin și destinul comunității”*. Vreau ca elevii mei să învețe istoria prin cercetare și experiențe practice. În timp ce misiunea acestui demers o constituie ” *formarea unui cetățean activ, informat și responsabil, pregătit pentru a trăi și a acționa într-o societate democratică* ”.

Proiectul urmărește promovarea respectării dreptului omului și libertăților umane, reliefată prin faptul că în Istorie, prin discriminare și rasism, s-au justificat diferite forme de exploatare umană iar în era globalizată și tehnologizată, această exploatare se manifestă prin pretențiile de superioritate ale unei culturi în raport cu altele.

Proiectul ”**Cetățeanul**” este o metodă de învățare care pornește de la o problemă a comunității locale, produsul fiind un portofoliu online ce include propunerea unei politici publice ca soluție la o problemă identificată de elevi. Programa școlară pentru disciplina Istorie menționează proiectul educațional ca o metodă importantă și explică beneficiile acesteia.

(Programa școlară pentru disciplina Istorie, clasele a V - a VIII - a, Anexa nr.2 la ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr.3393/28.02.2017, 2017).

Realizarea unui studiu referitor la efectele participării practice a elevilor la viața comunității prin aplicarea conținuturilor asimilate de elevi la ora de curs și exersarea lor practică.

Scopul cercetării l-a constituit măsurarea progresului atitudinal, valoric și cognitiv în urma participării în cadrul metodei proiectului Cetățeanul.

4.1.4. Obiectivele cercetării

- Determinarea influenței metodei proiect cetățeanul asupra comportamentului civic al elevilor.
- Valorificarea prin participare directă a progresului elevilor la nivel atitudinal, cognitiv și practic prin intermediul metodei proiectului Cetățeanul.
- Valorizarea educației pentru democrație prin predarea istoriei ca urmare a participării la un proiect colectiv.
- Dezvoltarea abilităților unei cetățenii activ-participative prin exersarea practică;
- Evaluarea afectiv-atitudinală prin care au urmărit să identifice modificările survenite în comportamentele elevilor în urma parcurgerii etapelor din proiect.
- Implementarea unui *curriculum la decizia școlii*, CDS care să susțină un principiu fundamental al democrației, supremația legii, sub denumirea *Educație juridică*.

4.1.5. Eșantion de conținut

Analiza programei școlare de Istorie, la clasa a VII-a, mi-a permis selectarea eșantionului de conținut. Acesta cuprinde conținuturile din unitatea de învățare precum: *Perioada interbelică: o lume în schimbare, Lumea în război respectiv Lumea postbelică*.

4.1. Tabel cu eșantionul de conținut și competențele vizate

Nr.Crt.	Competențe specifice	Conținuturi
1.	C.1. Utilizarea coordonatelor de timp și spațiu în prezentarea faptelor și proceselor istorice C. 2. Compararea faptelor/proceselor istorice din perspectivă temporală și spațială	▪ Viața cotidiană. Lumea urbană și rurală ▪ Femeia în viața publică

2.	C. 1. Explorarea surselor istorice prin utilizarea instrumentelor specifice gândirii critice	▪ Cetățean și stat în democrație și în totalitarism ▪ <i>Studiu de caz.</i> Holocaustul ▪ <i>Studiu de caz.</i> Un model democratic SUA
3.	C. 1. Determinarea relațiilor dintre personalitățile și grupurile umane în desfășurarea faptelor istorice C. 2. Prezentarea unor elemente de continuitate și schimbare în evoluția sistemului de valori	▪ <i>Studiu de caz:</i> Declarația Universală a Drepturilor Omului
4.	C. 1. Realizarea unor proiecte individuale sau de grup prin utilizarea resurselor multimedia C. 2. Aplicarea unor tehnici de muncă intelectuală care valorizează cooperarea, disciplina și perseverența C. 3. Folosirea perspectivelor multiple și a capacităților de analiză critică pentru luarea deciziilor pe bază de argumente și dovezi pertinente.	▪ Democrație versus comunism. Războiul Rece ▪ Lumea contemporană: globalizare, diversitate culturală, revoluție informațională

4.1.6. Eșantion de subiecți

Clasa a VII-a B, alcătuită din 30 de elevi va îndeplini simultan funcția de eșantion experimental, respectiv eșantion de control, urmărindu-se rezultatele elevilor după administrarea factorului experimental.

4.2. Tabel grafic cu elevii clasei a VII-a B

5.

Clasa a VII-a B	Nr. elevi	Fete	Băieți
Eșantion de lucru	30	14	16

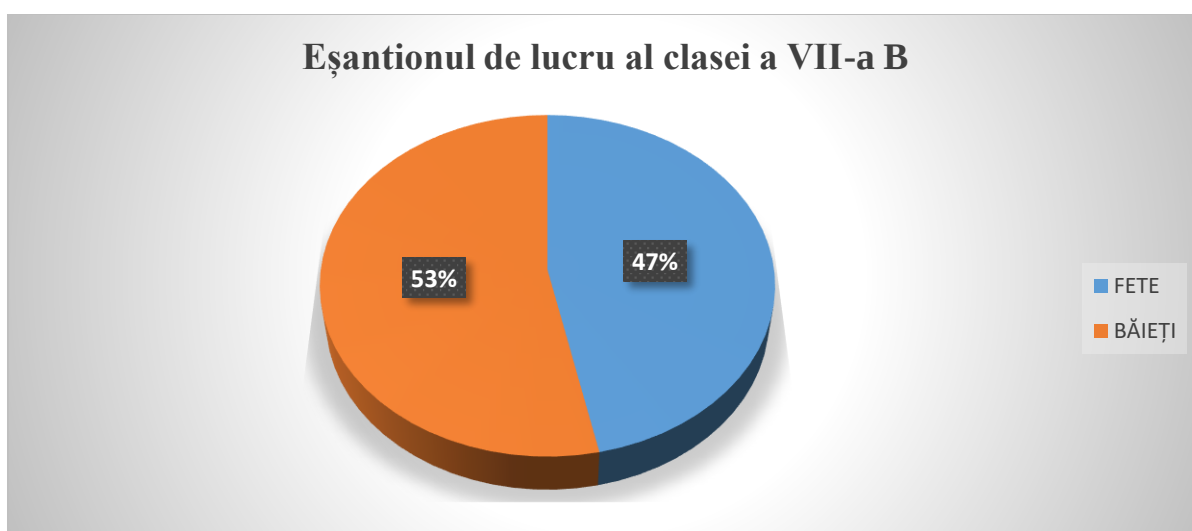

Fig. 4. 1. Eșantion de lucru al clasei a VII-a B

4.1.7. Descrierea eșantionului de elevi

Clasa a VII-a B este formată din de elevi, având vârste cuprinse între 13 și 14 ani. Din punct de vedere al provenienței socio-profesionale, majoritatea provin din familii de nivel socio-profesional mediu.

Ca mediu de proveniență colectivul este destul de omogen. Relațiile elevului cu grupul social căruia îi aparține, au o importanță deosebită asupra evoluției personalității și asupra atitudinii față de învățare. Dintre caracteristicile clasei de elevi s-au urmărit unele aspecte referitoare la: scopuri, roluri, norme, coeziunea de grup. Întrucât scopurile sunt de două tipuri: prescriptiv și individuale, se impune la clasa a VII-a B, ca formă de echilibrare a clasei, armonizarea și integrarea reciprocă a celor două tipuri de finalități.

Din punct de vedere al normelor (reguli de conduită cunoscute și acceptate de toți membrii grupului educațional), pe lângă cele de tip constitutiv (referitoare la activitatea de învățare), în clasa a VII-a B sunt prezente și o serie de norme implicite (norme ascunse în cadrul grupului). O normă ascunsă este aceea că elevii tind să ascundă aspecte legate de mediul lor de proveniență, de profesia părinților pentru a nu fi judecați în funcție de aceste aspecte. Normativitatea poate să afecteze atitudinea elevilor față de procesul educațional și implicit performanțele lor școlare. Uneori, aversiunea elevilor nu este față de ideea de normă, ci față de stilul de aplicare al acesteia. Existența coeziunii grupului generează efecte puternice asupra grupului clasei a VII-a B, iar această coeziune există în măsura în care clasa își satisface nevoile: de învățare activă, de socializare și relaționare, de acceptare și empatie.

În clasa a VII-a B se manifestă situații de intoleranță și stereotipii lansate la adresa altora, iar ca factor al schimbării ar fi colaborarea, participarea tuturor la activități ce presupun interacțiunea, indiferent de diferențele existente între ei.

Cercetarea desfășurată nu a urmărit să modifice realitatea școlară, ci să colecteze fapte care să confirme/infirme necesitatea de a dezvolta o cetățenie activ-participativă necesară pe tot parcursul vieții.

4.1.8. Designul cercetării

În vederea verificării ipotezei și a atingerii obiectivelor fixate, am utilizat următoarele metode:

- **Analiza documentelor curriculare oficiale** pentru alegerea eșantionului de conținut
- **Observația directă** pentru alegerea eșantionului de subiecți și pentru analiza comportamentului elevilor în timpul activităților desfășurate.
- **Metode de colectare a datelor cercetării** (constatative), sondajul, chestionarul, interviul, brainstormingul, fapte, idei, care sprijină structurarea unui răspuns la problema de studiat.
- **Ancheta prin chestionar** – administrată elevilor în funcție de obiectivele urmărite:
 - Atitudinea elevilor față de valorile și principiile democratice
 - Capacitatea de inițiativă
- **Analiza cantitativă a datelor** prin reprezentare grafică și calculare procentuală.

4.1.9. Metodologia cercetării

Pentru reușita metodei *proiectului* se reclamă nevoia cunoașterii *etapelor* ce urmează a fi parcurse:

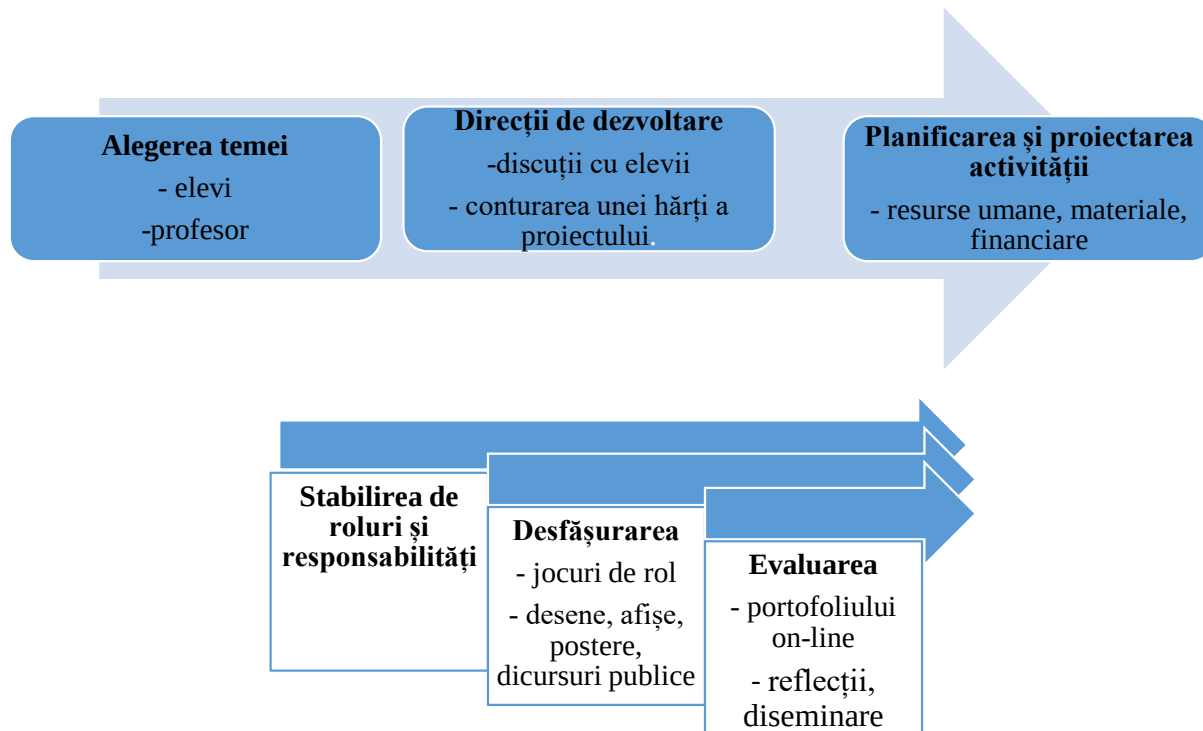

Fig.4. 2. Etapele de realizare ale proiectului

Această metodă are în centru conceptul de **politici publice**. Parcurgând un proces cu mai mulți pași, elevii vor ajunge să propună autorităților publice locale o politică publică pentru rezolvarea unei probleme a comunității. Astfel, în primul rând, elevii vor înțelege ce înseamnă politicile publice, cum sunt ele elaborate și implementate. Apoi, vor parcurge următorii *pași* pentru realizarea *proiectului clasei*: <https://cetateanul.intercultural.ro/wp-content/uploads/2020/11/Ghid-pentru-utilizarea-platformei-pentru-elevi2.pdf>

- **Etapa constatativă** în care elevii vor primi chestionare online în *Google Forms* despre percepția lor despre valorile și principiile democratice.
- **Pasul 1: Identificarea problemelor comunității.** Elevii vor studia site-uri media sau presa, vor viziona emisiuni TV sau vor discuta cu adulți despre problemele care există în prezent în comunitatea în care trăiesc. Fiecare elev/elevă va contribui, iar la final clasa va avea o listă de probleme identificate.

- **Pasul 2: *Selectarea unei probleme pentru a fi studiată.*** Din lista produsă la pasul anterior, elevii vor alege în mod democratic o singură problemă, pe care clasa o va studia în profunzime și pentru soluționarea căreia va propune o politică publică.
- **Etapă intermediară. *Contexte istorice de încălcare a drepturilor și libertăților cetățenești, manifestate de-a lungul istoriei pentru a înțelege valoarea democrației***
- **Pasul 3: *Culegerea de informații.*** Elevii vor lucra pe grupuri pentru a aduna informații despre problemă din cât mai multe surse (instituții publice, studii, cercetări, publicații, organizații și grupuri de interes, specialiști în domeniul juridic sau în problema studiată, mass-media, birouri parlamentare, cetățeni din localitate etc.).
- **Pasul 4: *Elaborarea unei propuneri de politică publică.*** Elevii vor studia informațiile culese și, pe baza lor, vor propune mai multe soluții pentru rezolvarea problemei. Pe baza analizei a trei dintre soluțiile propuse, clasa va formula o politică publică pentru soluționarea problemei.
- **Pasul 5: *Elaborarea unui plan de acțiune.*** Având informații detaliate despre problemă și o soluție de politică publică, elevii vor identifica modalități prin care să convingă autoritățile publice să acorde o mai mare importanță problemei respective și să ia în considerare soluția propusă de clasa lor.
- **Pasul 6: *Finalizarea portofoliului clasei.*** La fiecare pas elevii vor colecta sau vor produce materiale relevante pentru documentarea procesului parcurs și a rezultatelor obținute. Toate aceste materiale vor fi organizate într-un portofoliu care cuprinde două părți: partea de documentare (un dosar fizic sau electronic) și partea de prezentare (un set de panouri sau de diapozitive).
- **Pasul 7: *Prezentarea publică.*** Elevii vor organiza un eveniment public de prezentare a proiectului în fața unor reprezentanți ai instituțiilor vizate de proiect, a unor persoane din comunitate, precum și a altor elevi și profesori.
- **Pasul 8: *Reflecții asupra experienței de învățare.*** Întregul proces se va finaliza cu o activitate de reflecție (individuală și în grup) asupra experienței, centrată pe identificarea competențelor dezvoltate pe parcursul realizării proiectului.

4.2. Etapa constatativă

În această etapă, mi-am propus să obțin feedback despre modalitatea în care percep elevii democrația. Am aplicat un *Chestionar pentru identificarea nevoilor de educație în*

ceea ce privește cetățenia activă, drepturile omului și drepturile civice în Google Forms iar răspunsurile date de elevi sunt structurate astfel:

Link chestionar: <https://forms.gle/EySK3gAAVzsQKSndA>

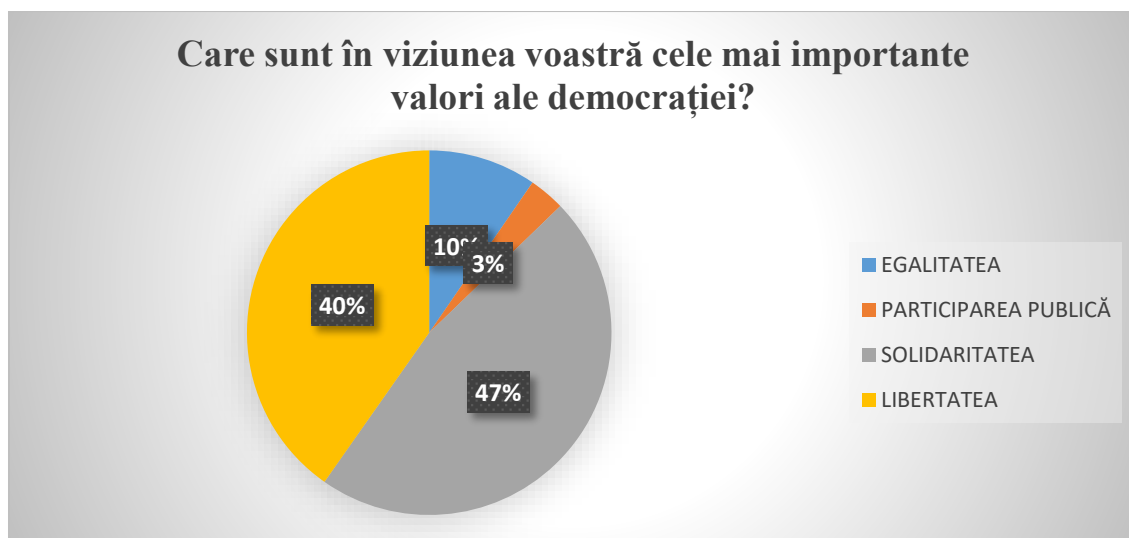

Fig.4.3. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Constatăm că aproximativ 47% dintre elevi au răspuns că cea mai importantă **valoare a democrației** este „Solidaritatea umană”, urmată de „Libertate” care reprezintă 40% din totalul răspunsurilor. Acest aspect demonstrează faptul că, elevii percep democrația prin prisma solidarității și libertății și mai puțin acordă importanță participării la democrație.

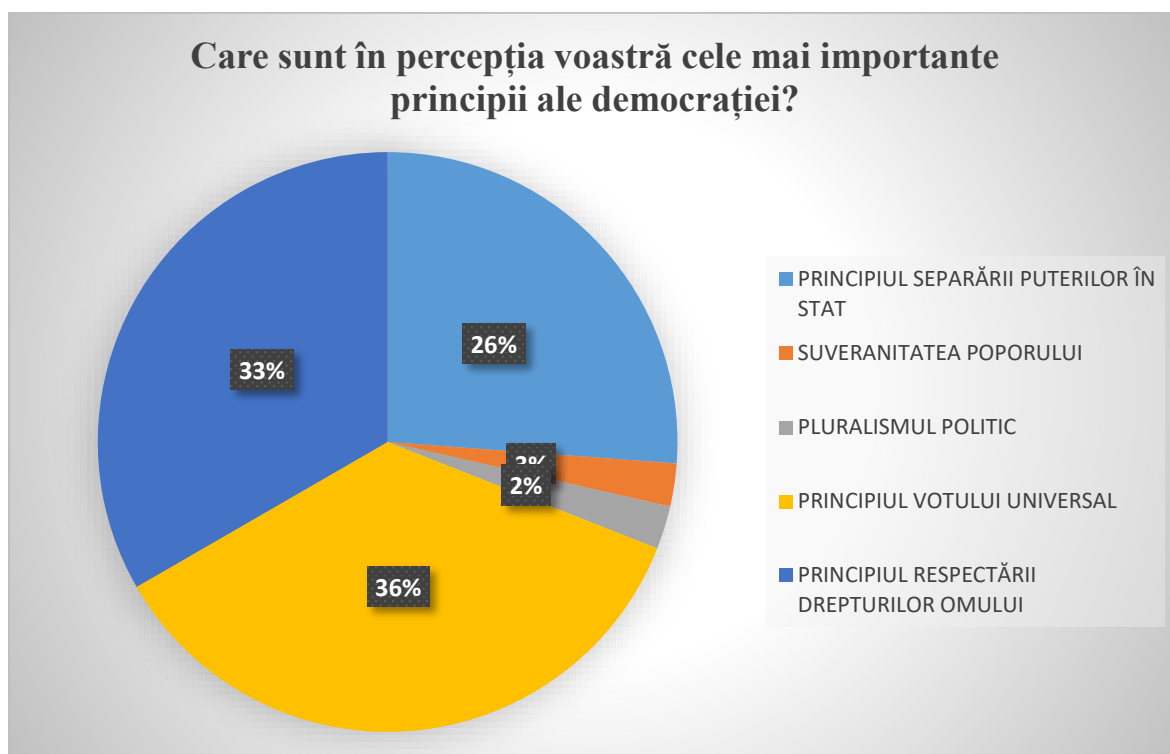

Fig.4.4. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Se remarcă faptul că în privința **principiilor democratice**, 36% dintre elevi consideră că *votul universal* este foarte important, urmat de *principiul respectării drepturilor omului* ce reprezintă 33% din răspunsurile elevilor.

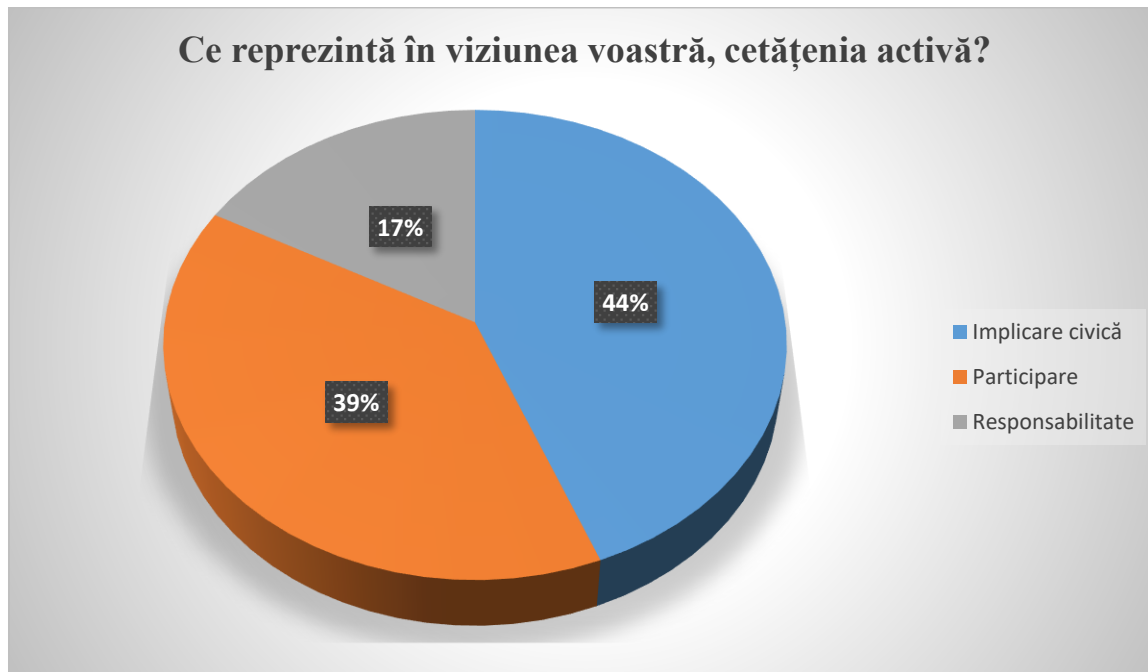

Fig.4.5. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie activă

Informațiile următoare subliniază faptul că elevii percep *cetățenia activă*, ca o modalitate de implicare civică un procent de 44%, în timp ce 39% dintre elevi consideră participarea la viața comunității este importantă, iar 17% apreciază că responsabilitatea este o parte semnificativă a cetățeniei active.

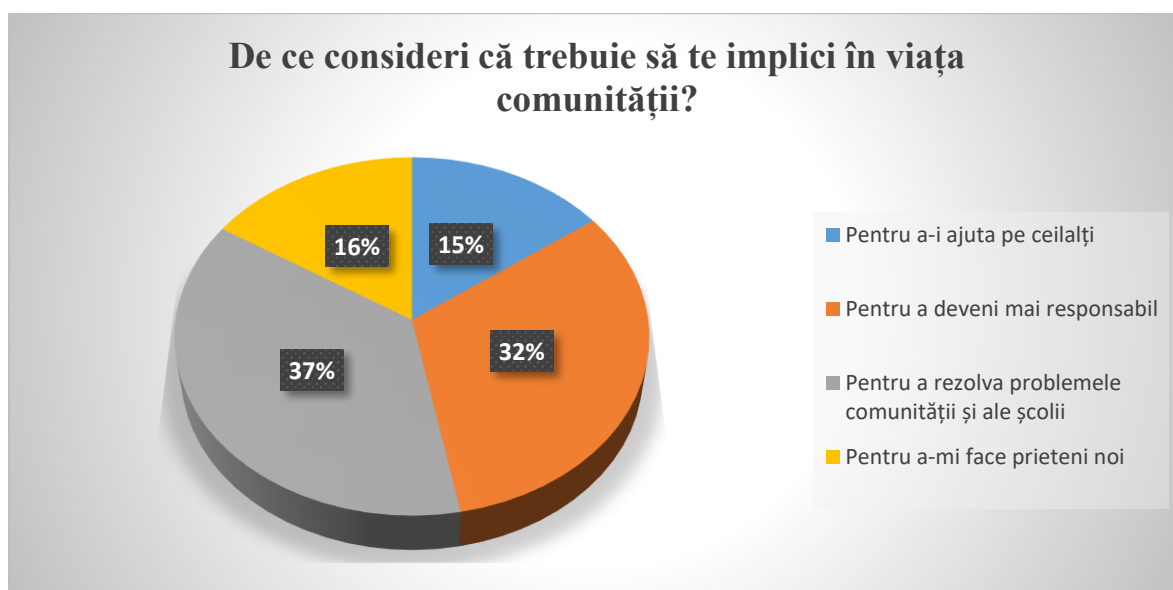

Fig.4.6. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Informațiile obținute relevă faptul că elevii percep cetățenia activă ca modalitate de implicare în rezolvarea problemelor comunității reprezentând un procent de 37%, în timp ce 33% consideră că cetățenia activă le permite să devină mai responsabili. Datele obținute în urma acestui chestionar, subliniază faptul că elevii conștientizează cetățenia activă, ca o modalitate de implicare civică.

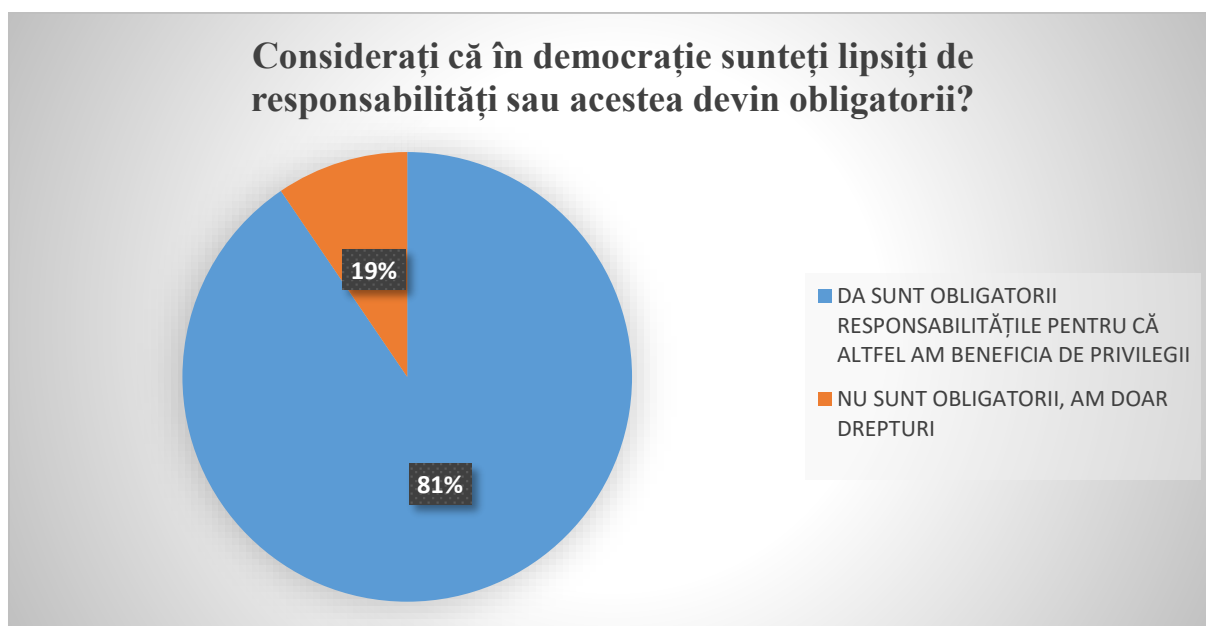

Fig.4.7. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Datele obținute la această întrebare evidențiază 81% dintre elevi consideră că au *responsabilități* în societate, dar este îngrijorător că 19% dintre repondenți consideră că au doar *drepturi*. Au realizat că, individual devine cetățean atunci când constată că drepturile sale implică și obligații, pe care trebuie să le respecte și să le asume.

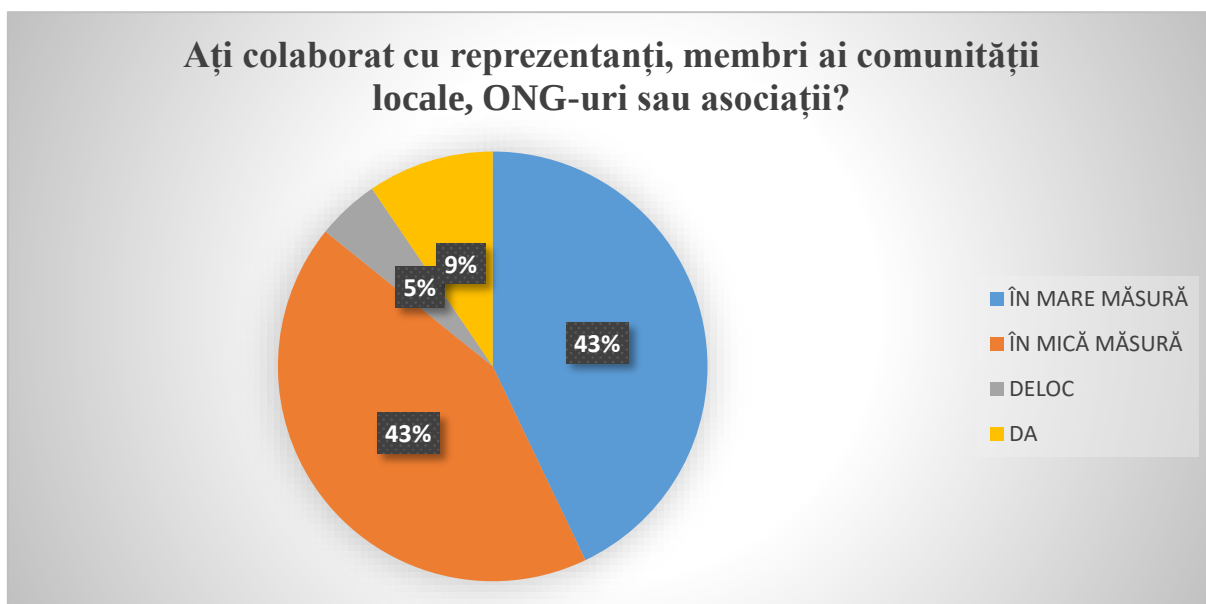

Fig.4.8. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Analizând rezultatele obținute la această întrebare, am constatat că părerile sunt împărțite în privința colaborării cu membrii ai comunității locale, adică 43% apreciază că au colaborat în mare măsură, dar un procent de 43% consideră că a existat o colaborare în mică măsură. Un alt procent de 5% apreciază acest aspect nu a fost deloc inițiat, iar 9% dintre respondenți consideră că aceste colaborări au existat.

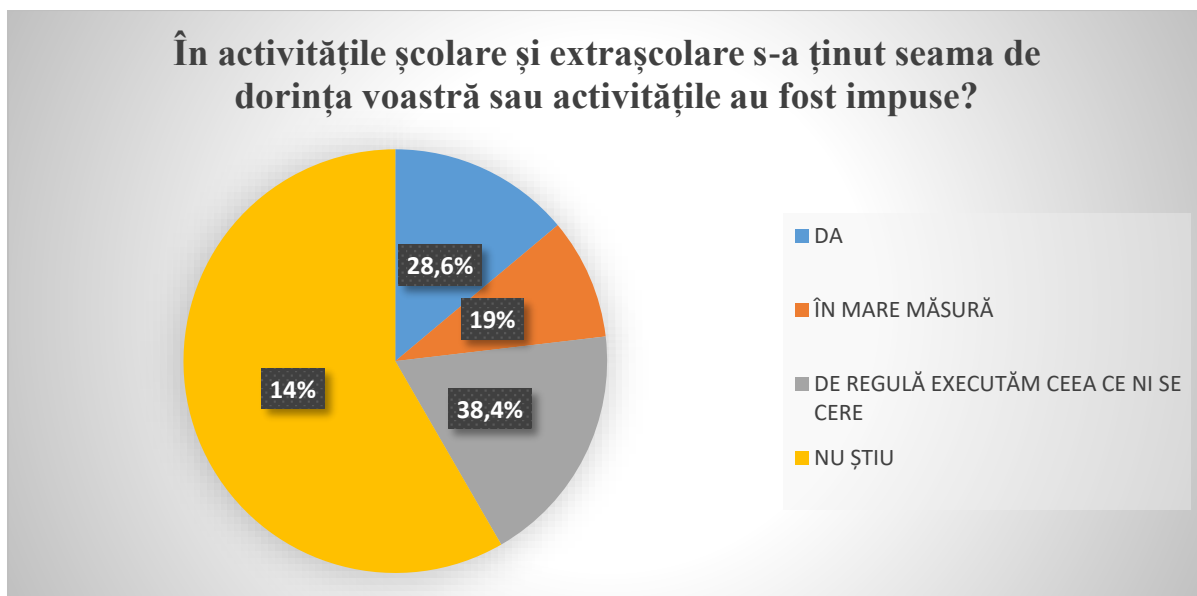

Fig.4.9. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Datele colectate la această întrebare relevă faptul că 28, 6% consideră că s-a ținut seama de părerea lor în derularea unor proiecte, 19% consideră că acest lucru s-a realizat în

mare măsură, dar un procent semnificativ, reprezentat de 38,1% consideră că de regulă execută ceea ce li se cere, în timp ce un alt procent de 14% au răspuns că nu știu.

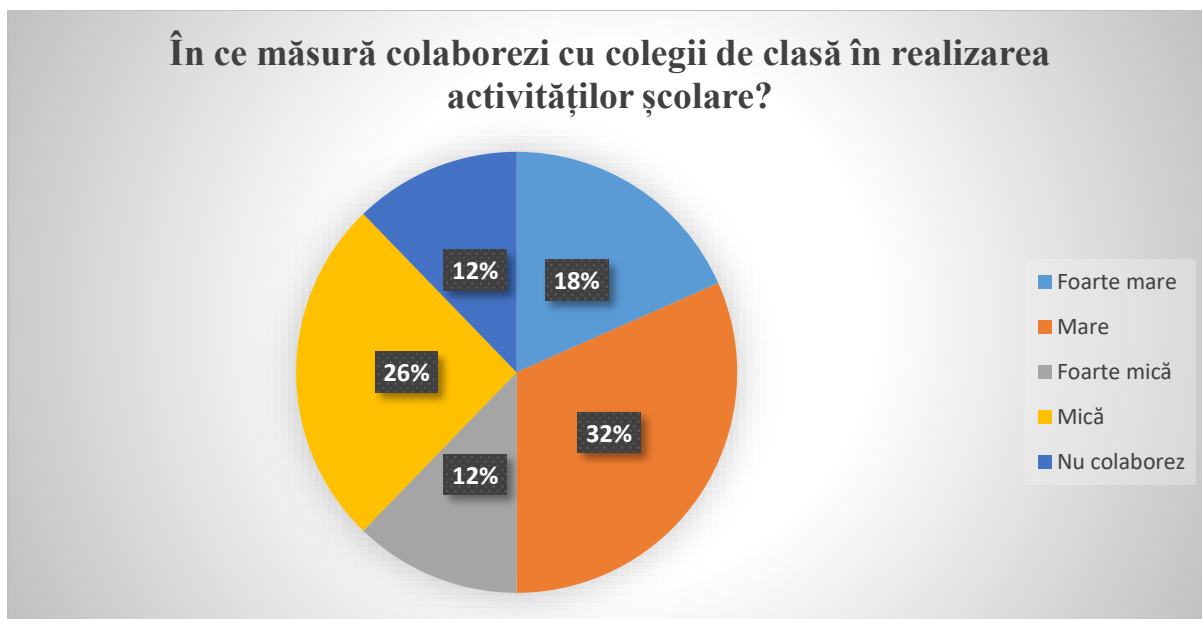

Fig.4.10. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie active

Informațiile colectate legate de aspectul colaborării și coeziunii grupului, subliniază că aproximativ 18% dintre elevi stabilesc legături de colaborare într-o proporție foarte mare, iar 32% consideră că se implică activ în rezolvarea sarcinilor școlare. Restul elevilor apreciază că nu colaborează situație, ceea ce reclamă nevoia unor activități care să sprijine coeziunea grupului.

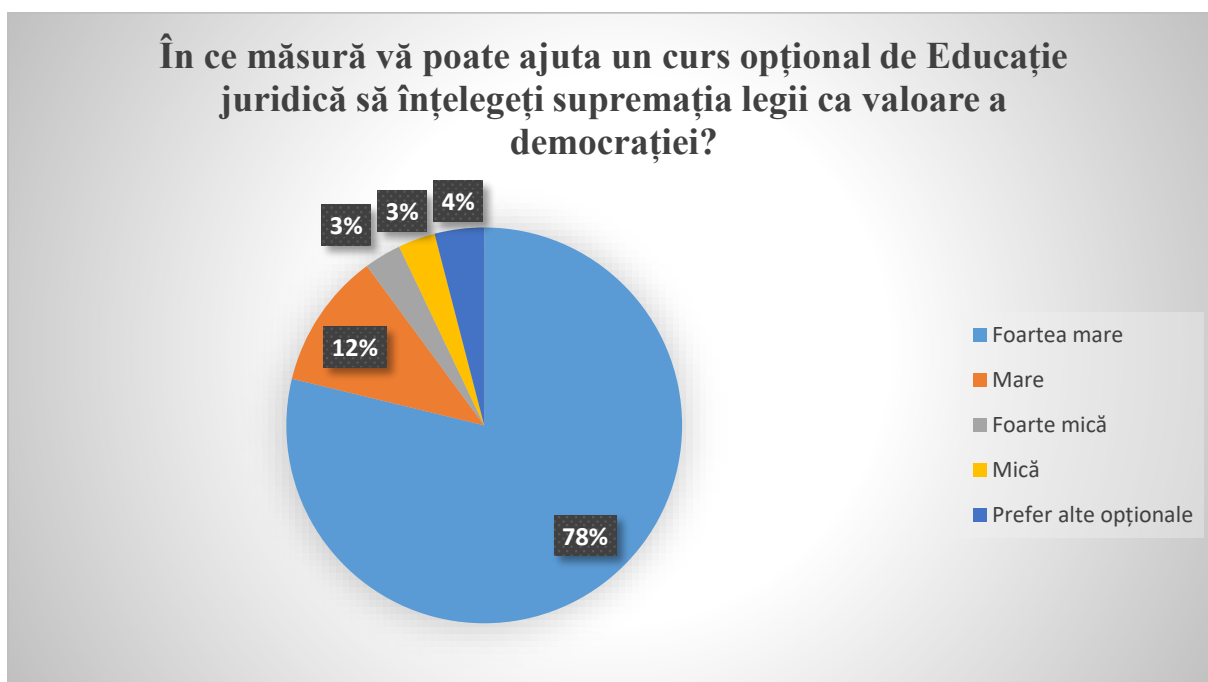

Fig.4.11. Chestionar de feedback pentru identificarea nevoilor de cetățenie activă

Constatare: În urma aplicării acestui chestionar, am realizat că elevii nu au noțiuni clare despre democrație, că percepția lor privind cultura democratică este redusă în privința participării active la viața comunității, dar își doresc un curs opțional de Educație juridică, care să-i ajute să înțeleagă domnia legii și mecanismele de funcționare ale statului de drept.

4.3. Desfășurarea proiectului de cercetare/ pașii urmați

PASUL 1

- **Identificarea problemelor comunității, ce necesită soluționare prin politici publice**

Într-o primă etapă le-am adresat întrebări legate de problemele cu care se confruntă ei la școală, dar și în societate. Am realizat un **Interviu de grup** sau Focus grup și am încurajat fiecare elev să-și prezinte punctele de vedere cu argumente. Părerile au fost împărțite, așa încât, urmând prevederile democratice, am dat posibilitatea de exprimare tuturor.

Elevii au primit un *Chestionar de identificare a problemelor din comunitate*, accesând linkul: <https://forms.gle/LMR3zYC6uPsgf8tY6> sau completând formularul de identificare a problemelor (*anexa 1*) în care au notat cele mai importante probleme. Le-am solicitat ulterior, structurarea pe categorii, utilizând metoda didactică a **Alinierii după tipul de categorii**.

Aplicație individuală:

- Utilizând metoda didactică a **Alinierii după categorii de probleme**, identificați problemele existente în comunitatea din care faceți parte și segmentați-le pe categorii, în funcție de aspectele economice, sociale, probleme privind încălcarea drepturilor omului, probleme de sănătate publică, de infrastructură și de siguranța cetățenilor.

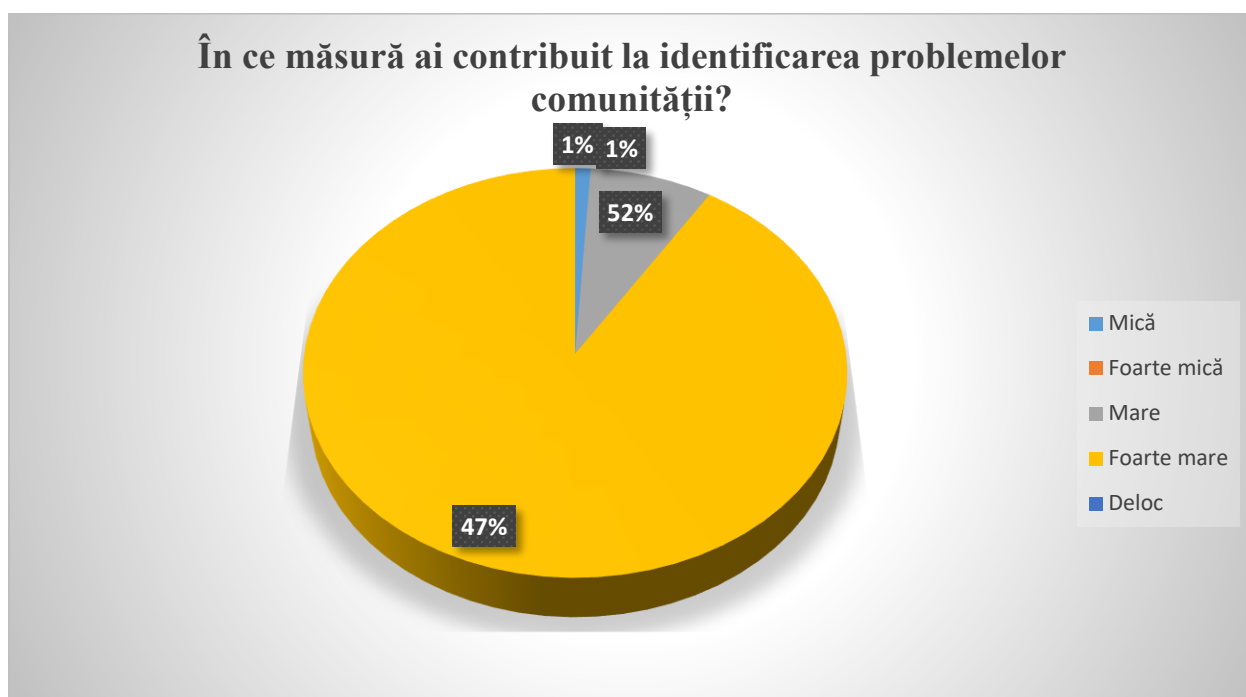

Fig.4.12. Chestionar de identificare a problemelor din comunitate

Constatări și aprecieri: Analizând răspunsurile oferite de elevii clasei a VII-a B, am constatat că aceștia au știut să împartă problemele pe categorii și să precizeze exemple. Au conștientizat că aparțin comunității locale și că au datoria civică de a se implica activ în identificarea de probleme. Această etapă a proiectului, a contribuit la dezvoltarea **spiritului civic**, formându-i în consonanță cu **principiul participării** la viața comunității manifestând interes crescut pentru problemele publice și pentru implicarea lor concretă și practică în identificarea problemelor care afectează o comunitate. Au constatat că au și datoria de a se implica activ pentru optimizarea aspectelor vieții sociale și că **societatea civilă** joacă un rol important.

Clarificarea conceptului de politici publice

Următoarea etapă a constat în **clarificarea conceptului de politică publică**. Elevii trebuie să conștientizeze faptul că ei pot fi participanți direct la soluționarea unor probleme publice cu implicații ale societății civile. Pentru că, în definitiv, cetățenii nu au doar dreptul de a merge la vot, ci au și dreptul de petiționare și de realizare a unor politici publice.

Termenul de **politică publică** se referă la măsurile pe care le iau autoritățile publice pentru a rezolva problemele cetățenilor, la felul în care autoritățile publice de orice nivel își îndeplinesc responsabilitățile de protejare a drepturilor cetățenilor și de promovare a bunăstării tuturor oamenilor. Unele politici sunt formulate în legi de către Parlament. Altele sunt exprimate prin Hotărâri sau Ordonanțe de Guvern sau Hotărâri ale Consiliilor Locale.

De asemenea, am subliniat faptul că este elevii trebuie să înțeleagă că autoritățile

publice, au nu numai datoria de a elabora și implementa politici publice, ci și responsabilitatea de a *consulta cetățenii și de a susține implicarea lor activă în procesul de luare a deciziilor*. Deciziile democratice se *realizează prin consultare și dialog între cetățeni și autorități publice*. www.cetateanul.intercultural.ro

Procesul de elaborare a politicilor publice începe în momentul în care oamenii dintr-o comunitate percep existența unei probleme. Problemele identificate se aduc în conștiința publică de către mass-media, politicieni, grupuri de cetățeni sau instituțiile publice. Am insistat asupra informației că cetățenii pot *formula idei despre cum ar trebui să se rezolve cât mai bine problemele și încearcă să convingă autoritățile publice să le adopte și să le pună în practică*.

PASUL 2

▪ SELECTAREA UNEI PROBLEME PENTRU A FI STUDIATE

Am specificat că este important ca problema selectată să fie una căreia să i se poată propune o soluție rezonabilă, ce ține de sfera politicilor publice și care să poată fi pusă în practică. Elevii au înțeles să examineze toate informațiile obținute despre problemele din cadrul comunității, înainte de a selecta pentru studiu o problemă.

Stabilirea procedurii de selectare a problemei clasei a fost supusă dezbaterii de către *elevii clasei a VII-a B ai Școlii Gimnaziale „Emil Isac” Cluj-Napoca*.

Pentru a utiliza aspectele democratice am discutat cu elevii despre posibilitatea de a alege problema care să întrunească un cvorum. Le-am explicat că există mai multe tipuri de vot, direct, vot pe grupuri, un singur vot/două tururi, secret, liber, universal, secret și liber exprimat.

Am utilizat **FAST-POLL**, o modalitate de vot, care le-a oferit elevilor posibilitatea să-și exprime democratic opțiunea. Votul elevilor cu problema aleasă pentru a fi cercetată pe parcursul anului școlar 2020/2021 este structurată în următorul grafic.

Linkul cu votul elevilor poate fi accesat aici:

<https://fast-poll.com/poll/results/7eb2a22e>

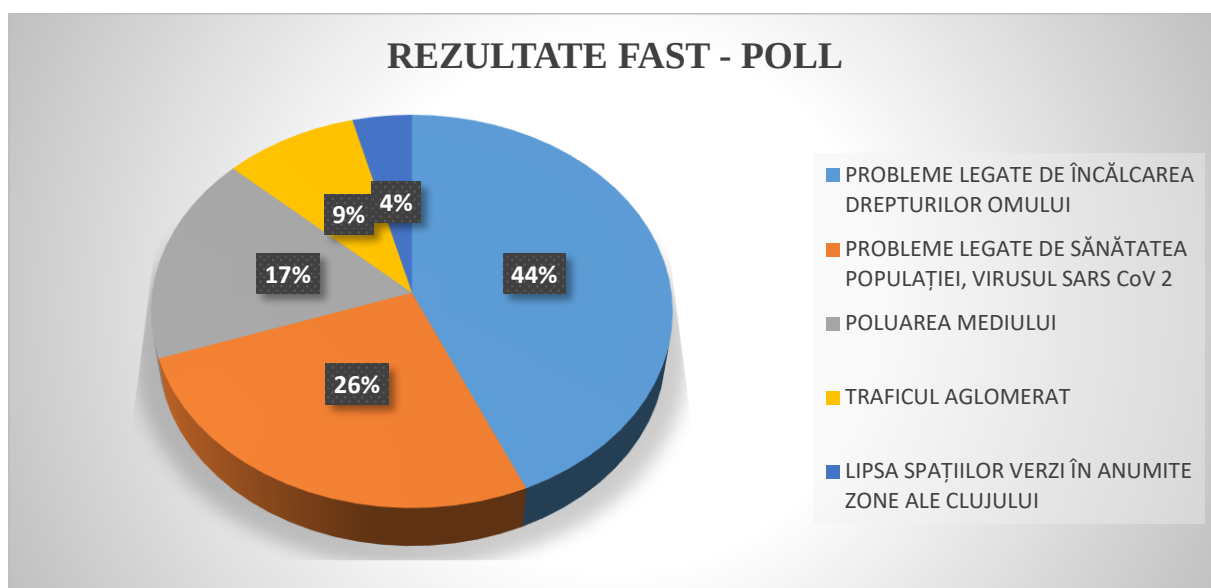

Fig. 4.13. Rezultate Fast-Poll

4.3. Tabel statistic și procentual cu elevii care au votat problema

PROBLEMA	NUMĂR DE VOTANȚI	%
PROBLEME LEGATE DE ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR OMULUI	10	44%
PROBLEME LEGATE DE SĂNĂTATE PUBLICĂ	6	26%
POLUAREA MEDIULUI	4	17%
TRAFICUL AGLOMERAT	2	9%
LIPSA SPAȚIILOR VERZI ÎN ANUMITE ZONE ALE CLUJULUI	1	4%

Constatări și aprecieri: Prin aplicarea acestui pas al proiectului elevii au avut posibilitatea de a conștientiza importanța **votului** într-un stat de drept. Au avut posibilitatea de a înțelege că democrația **funcționează pe principiul majorității**, care stipulează că decizia se ia în funcție de opțiunea numeric exprimată a majorității, ca expresie a „*voinței generale*”.

Problema votată de elevi este cea legată de ” **Fenomenul discriminării în istorie și mediul școlar clujean**”, votată de 44% dintre participanții la vot și reprezintă problema pe

care elevii o vor studia pe parcursul anului școlar 2020/2021 în cadrul Proiectului Cetățeanul. Problema se încadrează în categoria încălcării drepturilor și libertăților omului. Le-am aplicat un chestionar pentru a identifica situațiile de încălcare a drepturilor copiilor și pentru a identifica cazurile de copii supuși discriminării. Art.4 (2) precizează că: „România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, origine etnică, religie, sex sau avere” (Michael, Banton, 1998, p.11).

Chestionarul poate fi accesat la acest link:

<https://forms.gle/YgU4SbpT1RY3c7F66>

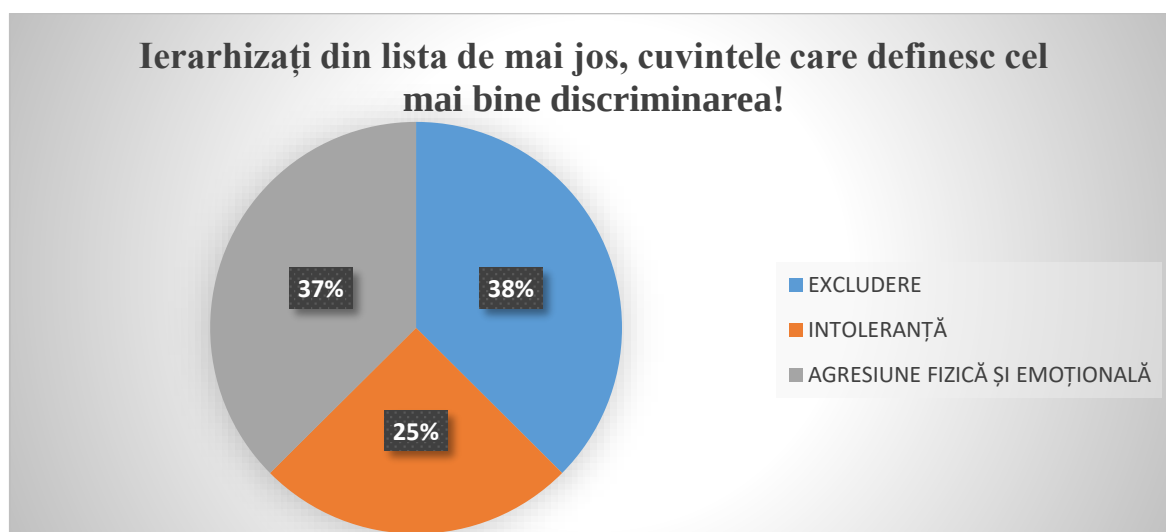

Fig. 4.14. Chestionar de feedback „Fenomenul discriminării”

Constatări și aprecieri: În urma aplicării chestionarului am constatat că elevii mei asociază conceptul discriminare cu excludere și intoleranță, ceea ce demonstrează că au înțeles acest concept.

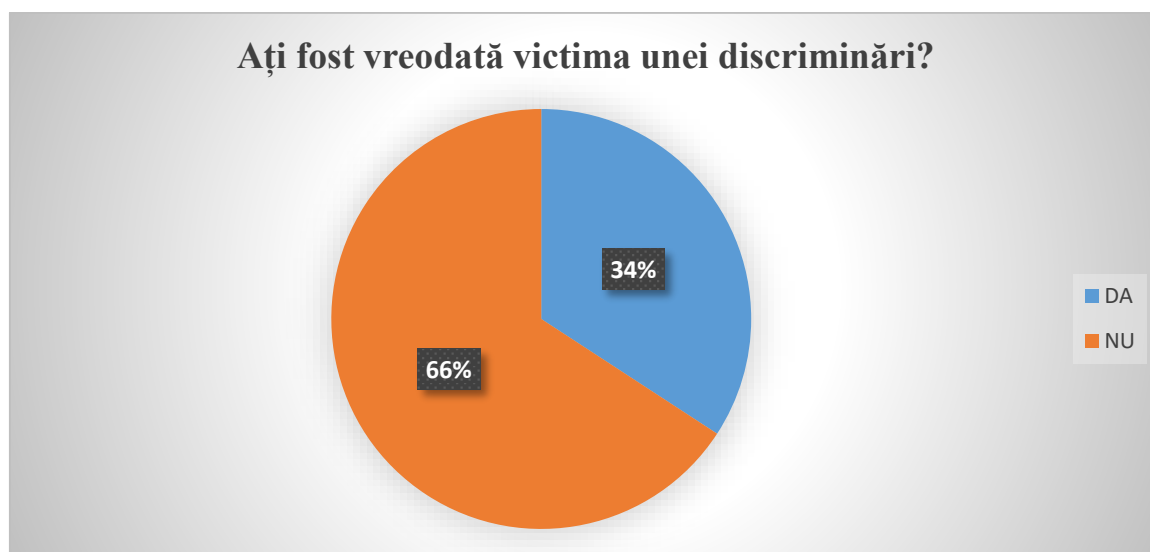

Fig. 4.15. Chestionar de feedback „Fenomenul discriminării în mediul școlar”

Constatări și aprecieri: conform reprezentării grafice evidențiate, remarc că 66% dintre elevi consideră că nu au fost victima discriminării, în timp ce un procent semnificativ de elevi, 34% au răspuns că au fost cel puțin o dată victime ale discriminării. Situația statistică evidențiată, demonstrează că discriminarea există în mediul școlar, dar elevii preferă să aplice o lege a tăcerii.

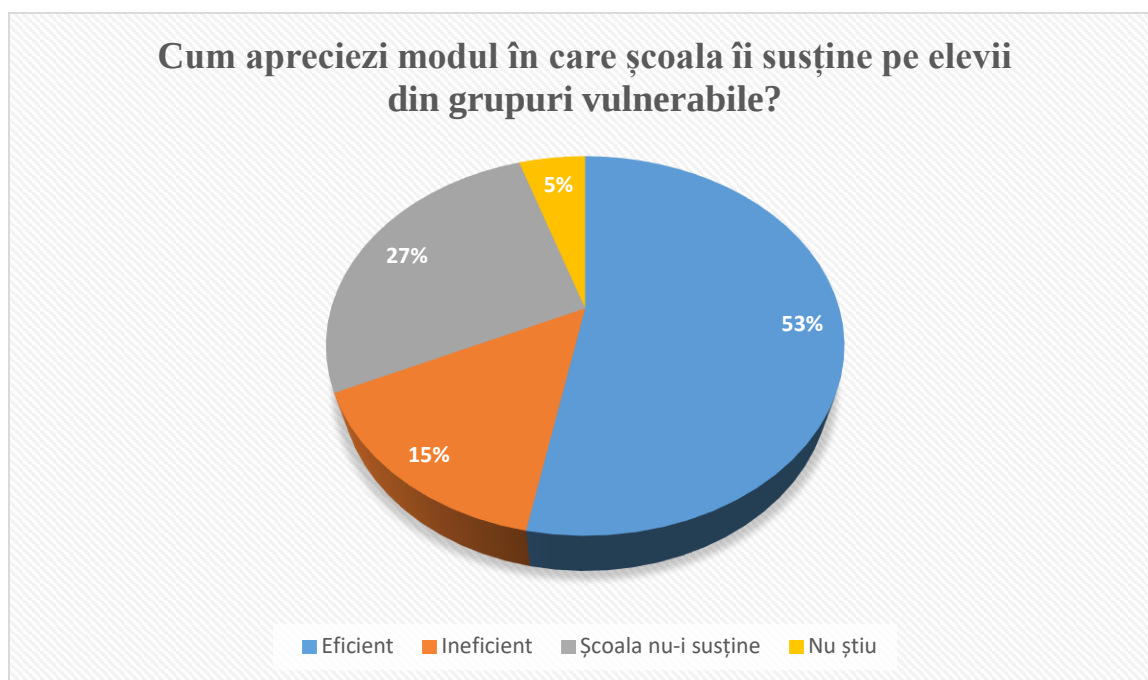

Fig. 4.16. Chestionar de feedback „Fenomenul discriminării”

Constatări și aprecieri: Analizând răspunsurile la această întrebare din chestionar, am remarcat că 53% dintre elevii repondenți au considerat că școala îi susține pe elevii din grupuri vulnerabile, prin proiecte și programe naționale în timp ce un procent de 27% dintre elevi consideră că școala nu-i susține, situație ce generează nevoia de a identifica strategii naționale compatibile cu nevoile acestor grupuri vulnerabile.

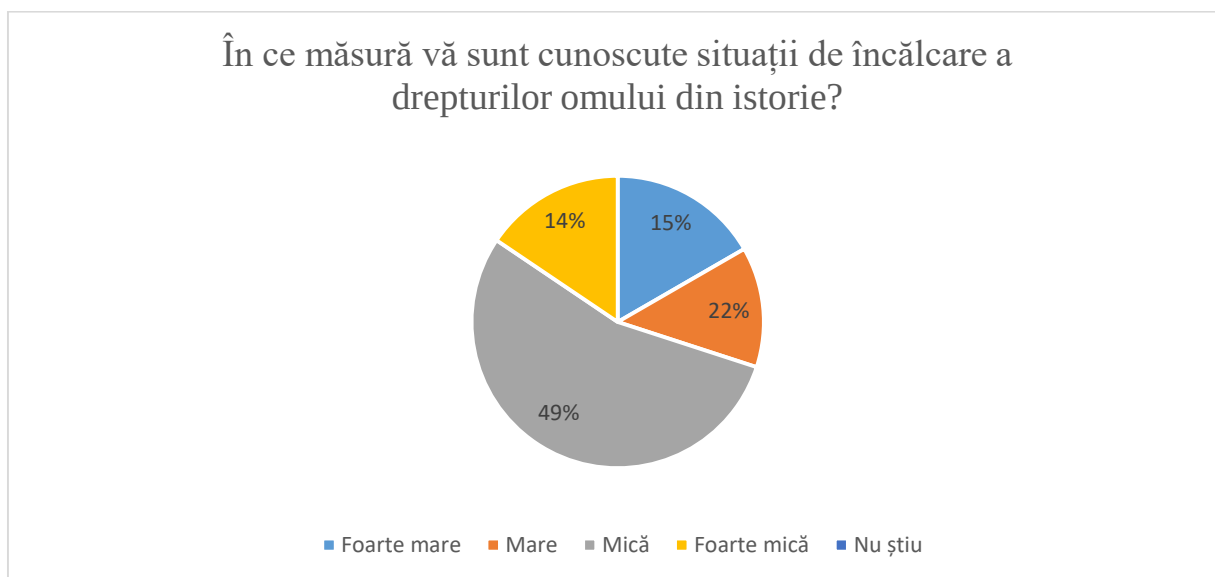

Fig. 4.17. Chestionar de feedback „Fenomenul discriminării”

Constatări și aprecieri: Informațiile obținute ca urmare a răspunsurilor oferite de elevi, îmi relevă faptul că elevii nu cunosc foarte multe situații de încălcare a demnității umane și a libertăților cetățenești, ceea ce reclamă nevoia analizării unor astfel de contexte istorice.

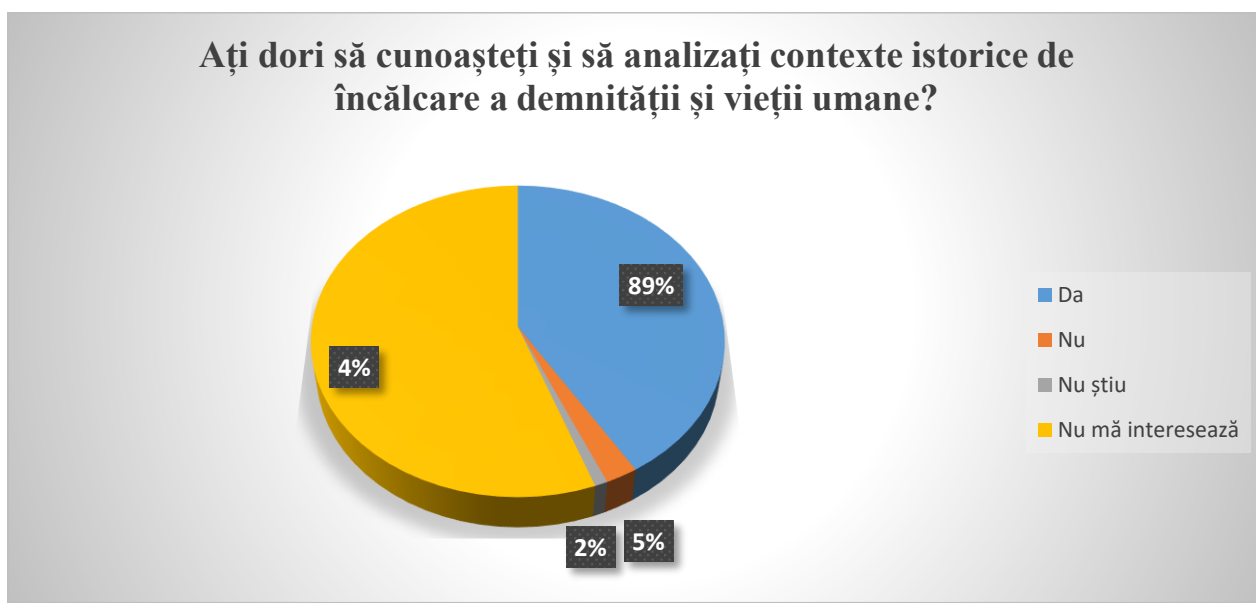

Fig. 4.18. Chestionar de feedback „Fenomenul discriminării în mediul școlar”

Răspunsurile oferite la această întrebare, m-au determinat să acord o importanță majoră aspectelor istorice, care subliniază situațiile de încălcare a drepturilor omului, care sunt compatibile cu conținuturile programei școlare de istorie, clasa a VII-a B.

- **Metoda Graffiti**

Am împărțit elevii în 4 echipe și le-am solicitat să răspundă cerințelor de mai jos, ținând seama de tema pe care au votat-o pentru derularea proiectului.

Fiecare echipă a avut la dispoziție foi de flipchart și markere și au lucrat însumând toate ideile. La final, elevii au afișat foile de flipchart ca niște plăci de graffiti. Au analizat răspunsurile și le-au marcat pe cele mai potrivite pentru proiect.

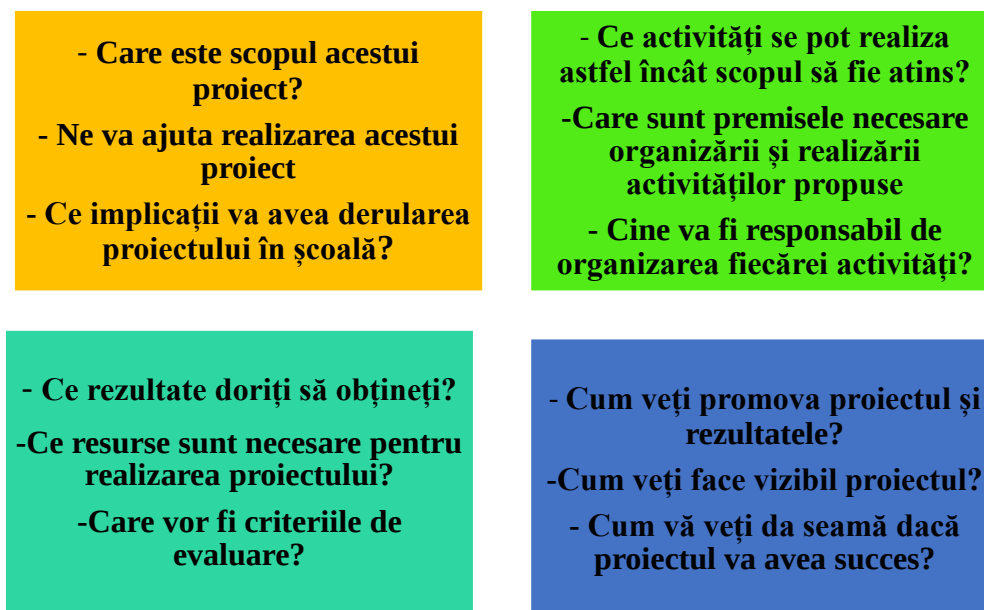

Fig. 4.19. Metoda Graffiti

Pe baza răspunsurilor date de elevi, am realizat o **fișă a proiectului**, (anexa 1)

Aplicație interactivă: Metoda „4 colțuri”

- Profesorul va distribui clasei patru sarcini diferite, fiecare sarcină conținând o resursă.
- Elevii au fost împărțiți în patru grupe diferite. Fiecare echipă va rezolva o sarcină. Pe caiete elevii vor scrie păreri, argumente, soluții, problematizări cu privire la resursa primită.

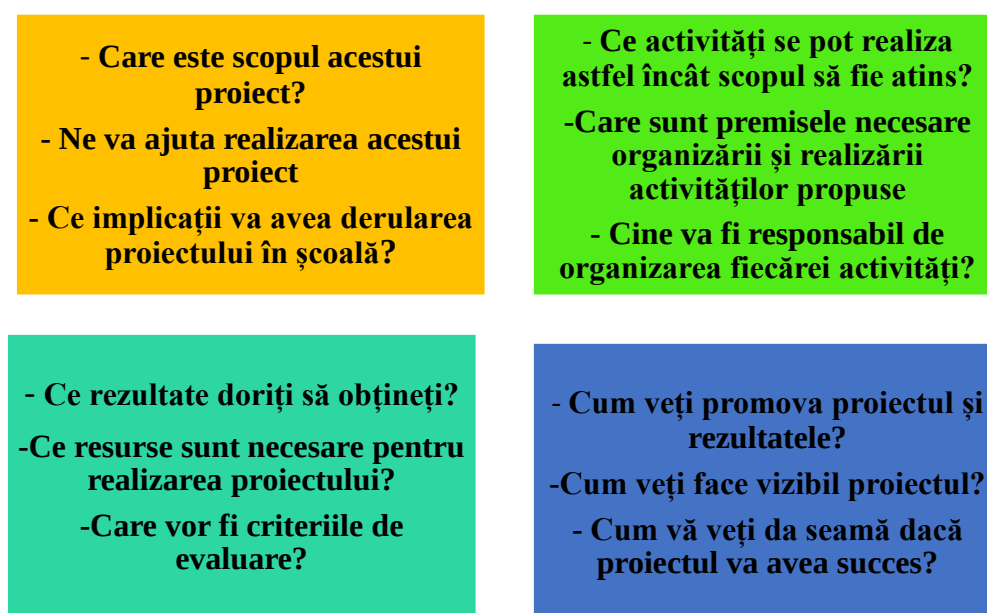

Fig. 4.20. Resurse implicate în proiect

Răspundeți la următoarele întrebări:

- ❖ Este necesară resursa?
 - ❖ Ce pot face cu ea?
 - ❖ Cât este ea de importantă?
 - ❖ Cum ar trebui să o folosesc?
- ✓ La final, ideile vor fi integrate într-un **slide power point** iar fiecare echipă va prezenta propriile idei, făcând un schimb activ de păreri.

Constatări și aprecieri: În urma prelucrării informațiilor solicitate, concluzia elevilor privind rolul resurselor angrenate în proiect este reliefată în graficul următor. Constatăm, dezvoltarea unui aspect important ale democrației, **responsabilitatea**, care formează cetățeni capabili de a înțelege modul de administrare a resurselor, conform Fig.4.21.

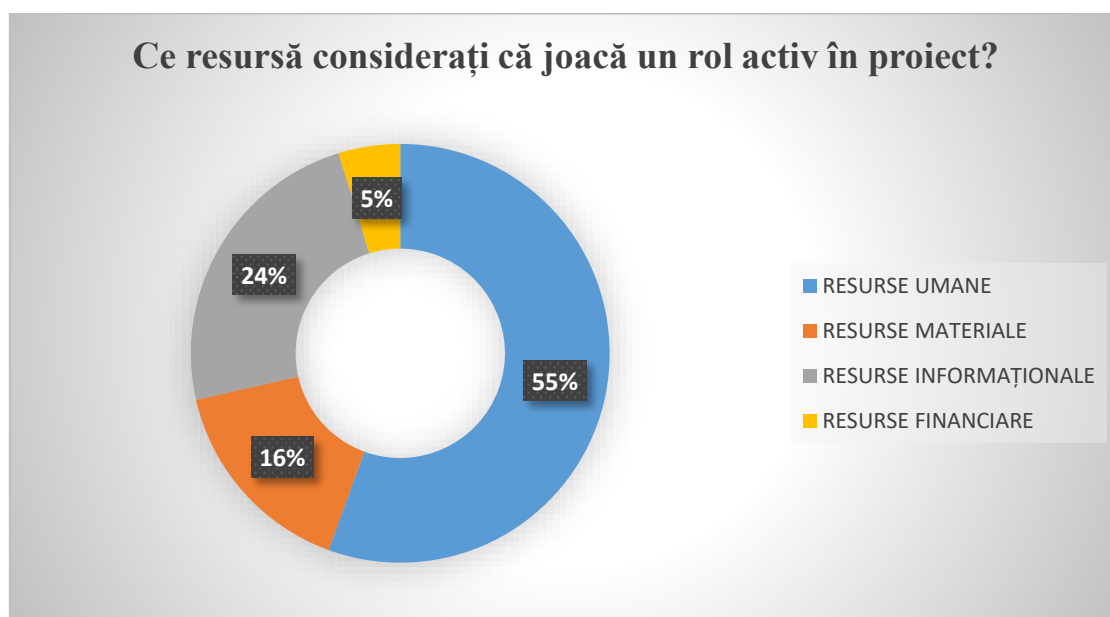

Fig. 4.21. Date statistice cu resursele implicate în proiect

- ***Etapa Intermediară – Contexte istorice de încălcare a drepturilor și libertăților cetățenești pentru a înțelege valoarea democrației***

Pentru a identifica contextele istorice de încălcare a drepturilor omului existente de-a lungul istoriei, elevii au avut de rezolvat prin ***metode didactice variate, fișe diferite, texte suport, documentare, podcasturi, cărți audio, aplicații interactive***, și context istorice cu situații de încălcare a drepturilor și libertăților cetățenești.

Am dorit să evidențiez elevilor mei faptul că, situațiile de încălcare a drepturilor omului au existat încă din cele mai vechi timpuri și că există și în zilele noastre, dar într-o altă formă modernă. Am stabilit că această activitate se va realiza sincron și asincron. Perioada de desfășurare a acestei etape a fost ***septembrie 2020 - mai 2021, și a coincis cu parcurgerea conținuturilor informaționale din manualul de clasa a VII-a.***

Menționez că acest proiect s-a derulat pe perioada școlii online, de aceea am ales să utilizez o metodă didactică modernă, dar adecvată contextului actual, și anume ***flipped classroom*** sau ***clasa inversată*** – este o formă de ***blended learning, învățare mixtă, atât offline cât și online*** ce constă în faptul că „predarea” conținuturilor se realizează de acasă și nu din sala de clasă. Tema de acasă a elevilor a constat în angajarea lor motivată în procesul cunoașterii, elevii câștigând controlul asupra procesului de învățare prin studierea materialelor puse la dispoziție și a celor care au necesitat efort superior de sinteză și analiză din partea lor. Scopul principal al acestei metode este acela de a cultiva experiențe de

învățare variate, prin intermediul învățării prin colaborare, învățarea de tip peer-learning și rezolvare de probleme. Avantajele utilizării acestei metode sunt:

- Toți elevii sunt implicați activ în procesul de învățare;
- Conținutul informațiilor poate fi oricând arhivat, revizuit sau remediat;
- Este o modalitate prin care elevii își asumă responsabilitatea pentru propria învățare
- Rămân conectați în mediul educativ, având acces la informații
- Reprezintă un amestec de predare directă cu învățarea de tip constructivist.

Susținând dezideratul stabilit i-am rugat pe elevi să-și descarce pe telefoane sau pe dispozitivele personale, **aplicația Lege-n-Dar**, accesând link-ul: <https://play.google.com/store/apps/details?id=io.vedemjust.legendar> aplicație realizată de asociația **VeDem Just**, *Voci pentru democrație și Justiție*, care a facilitat rezolvarea multor sarcini de lucru specifice proiectului.

Unitatea de învățare 1: Lumea interbelică o lume în schimbare

Lecția 1. Viața cotidiană. Lumea urbană și rurală

Jocul didactic "Alinieri" Socio - Economice

1. Activitate pe grupe:

Descrierea jocului

Această activitate ajută la clarificarea și consolidarea înțelegerii diferitelor tipuri de mentalități care se găsesc în societate într-o anumită perioadă istorică. Elevii din grupele stabilite, studiază informații despre statutul țăranului român din secolul al XX-lea, accesând următorul link:

http://www.romania-actualitati.ro/taranul_roman_in_perioada_interbelica-81578 sau ascultând emisiunea „Istorică”, ediția din 5 octombrie 2015, accesând link-ul: http://static.srr.ro/files/AUDIO/2020/2020-06/2020-06-10/2015-10-05_istorica_128.mp3.

Aceste informații cuprind detalii despre condiția țăranului și mijloacele tehnice utilizate în

agricultură. După ce s-au cules și s-au prelucrat, toate informațiile despre țaran li se solicită elevilor să aranjeze în ordine, în concordanță cu anumite criterii solicitate de profesor. De fiecare dată când criteriul este schimbat, se reia același procedeu de negociere și elevii vor trebui să-și schimbe locurile pentru a indica noua ordine.

- Elevii negociază următoarele criterii: boierul/țaranul, formează extremele iar ceilalți elevi fiind nevoiți să-și negocieze un loc în cadrul șirului în funcție de veniturile lor.

➤ Realizați un **poster**, având ca temă **Ziua Internațională a Asistenței Sociale**.

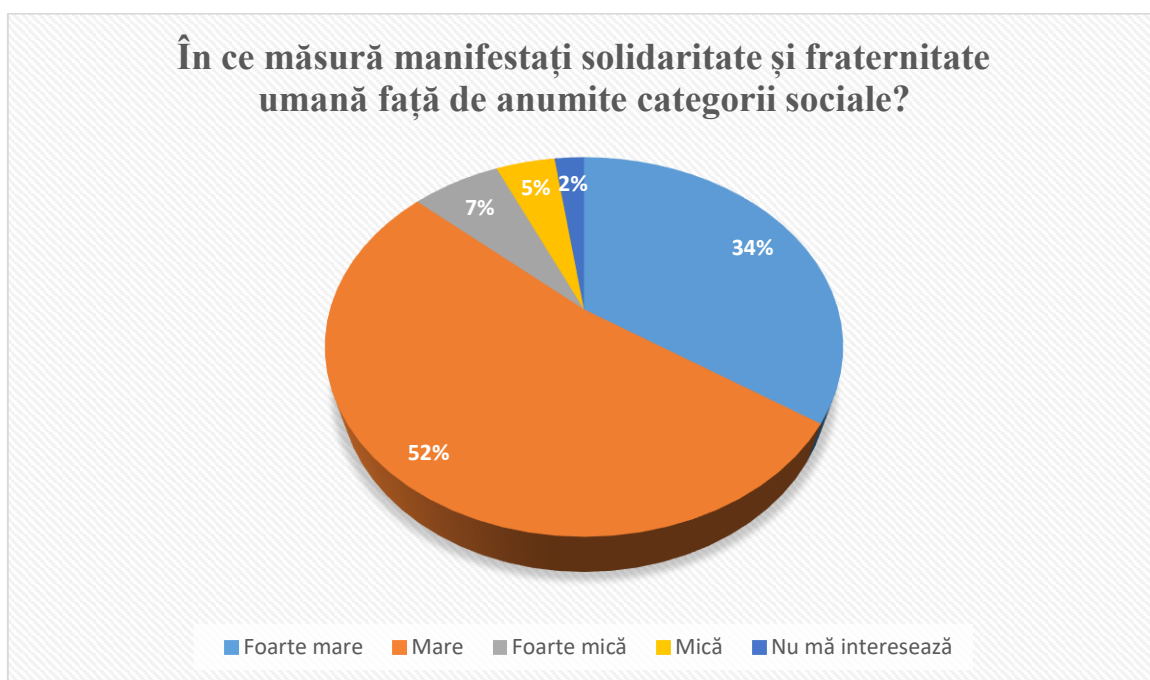
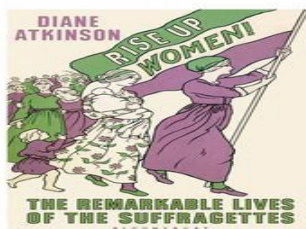

Fig. 4.22. Chestionar aplicat la lecția *Viața cotidiană. Lumea urbană și rurală*

Constatări și aprecieri: Prin utilizarea acestei activități de învățare, elevii au avut posibilitatea de a face apel la gândirea critică și reflexivă, manifestând apreciere față de valorile trecutului printr-o raportare la actualitate. Au manifestat **comportament civic** prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale, înțelegând elementele de continuitate și schimbare în evoluția sistemului de valori. Au aflat că la nivel european funcționează **Corpul european de solidaritate**, care are menirea de a împărtăși valori ale solidarității umane, respectul față de demnitatea umană și promovarea unei societăți echitabile, care sprijină nediscriminarea, solidaritatea și egalitatea. Elevii au contribuit la realizarea unui **poster** (anexa 2) care să susțină solidaritatea și fraternitatea umană indiferent de condiția socială. Răspunsurile oferite de elevi, demonstrează spiritul empatiei sociale.

2. Activitate pe grupe:

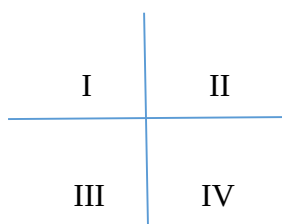
- Folosindu-se de metoda didactică **Turul Galeriei**, profesorul împarte clasa în *patru grupuri* și solicită elevilor să construiască un afiș care să conțină un acrostish („akron”- extremitate și ”stichos”- vers), poezie în care literele inițiale ale versurilor formează un cuvânt. Cuvântul rezultat din **acrostish** va fi ”*emancipare*” iar poezia va ilustra dreptul la emancipare al femeilor.
- Elevii vor face o scurtă prezentare online, explicând semnificația afișului.
- Elevii vor partaja propriile desene pe ecranul dispozitivului de învățare, urmând să analizeze fiecare afiș și să noteze pe o foaie albă impresiile, comentariile, sugestiile.

3. Activitate individuală

- Explicați pe baza filmulețului din linkul următor, modalitatea în care femeile puteau câștiga primul război mondial!
- https://www.youtube.com/watch?v=Bag3XvDCJDQ&feature=emb_title
- Exprimă o opinie cu privire la rolul social al femeilor. Credeți că acesta a crescut sau a scăzut ca importanță în urma războiului, utilizând metoda **Eseul de 5 minute**.

5. Activitate pe grupe:

- Utilizând metoda **Cadranelor**, trasează două axe perpendiculare, obținându-se patru cadrane, ce conțin următoarele sarcini de învățare:

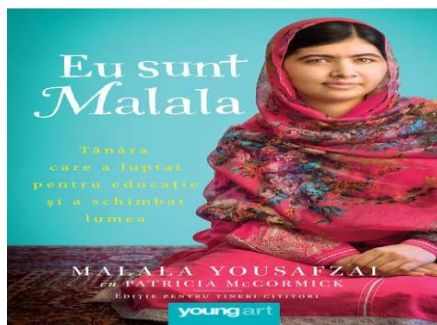

- **Grupa 1.** Prezintă o situație de încălcare a drepturilor femeilor/cadranul I.
- **Grupa 2.** Susține-ți opinia față de situația prezentată, folosindu-te de argumente/cadranul II.
- **Grupa 3.** Exprimă-ți opinia față de situația prezentată/cadranul III.
- **Grupa 4.** Realizează un desen în care să promovezi, dreptul femeilor din toată lumea la educație/cadranul IV.

Sunt rezolvate cerințele și ulterior rezultatele sunt trecute de către elevi în cele patru cadrane, ținându-se seama de următoarele cerințe:

- ✓ Cadranul trebuie să conțină rezolvare a patru sarcini de învățare care au legătură cu problematica respectivă.
- ✓ Informația notată în cadrane va fi esențializată.

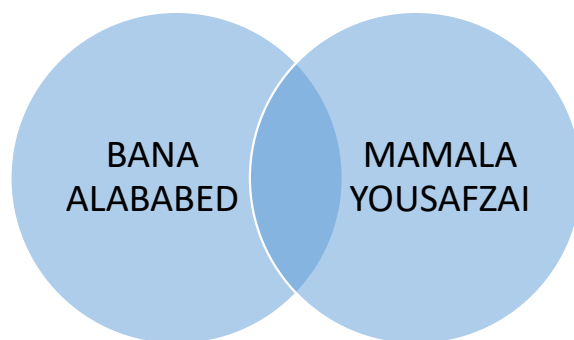
6. Activitate frontală:

- Cu ajutorul metodei didactice a **Interviului**, elaborați un set de întrebări pe care să le adresați Malalei, devenind astfel reporteri, accesând link-ul: <https://moldova.europalibera.org/a/25130600.html>
- Pe baza informațiilor vizualizate, imaginați-vă că sunteți *reporter* și vreți să-i adresați întrebări Malalei. Utilizați un număr de minim 5 întrebări.

7. Activitate individuală:

- Realizează o **diagramă Venn** care să conțină două asemănări și două deosebiri între acțiunile întreprinse de Bana Alabed și Malala Yousafzai, utilizând informațiile din (*Manualul digital de educație socială clasa a VII-a, Editura CD Press*).

a

Fig. 4.23. Diagrama Venn

- Realizați un **discurs public** cu tema **Ziua egalității de șanse între femei și bărbați**, zi stabilită pe data de 8 mai.

8. Activitate pe grupe:

- Folosind metoda didactică **Cubul**, elevii vor fi împărțiți în 6 grupe diferite. Fiecare grupă va răspunde la câte o cerință. Grupa 1 - cerința 1, grupa 2 - cerința 2 etc.

Tabel. 4. 4. Metoda Cubului

GRUPA	SARCINĂ DE LUCRU
1.Descrie!	▪ Descrieți modalitățile de emancipare ale femeilor, mișcarea sufragetelor, schimbările în vestimentație, viața publică pe baza informațiilor din manualul digital de istorie.
2.Compară	▪ Compară statutul femeii anterior emancipării cu cel obținut în secolul XX
3.Asociază	▪ Asociați principiile egalității drepturilor politice al ilumiștilor cu cele expuse în Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului
4.Analizează	▪ Analizează rolul femeii în societatea secolul XX, analizând informațiile din linkul următor: https://www.dw.com/ro/abia-de-o-sut%C4%83-de-ani-femeile-au-dreptul-s%C4%83-voteze/a-42470730
5.Aplică	▪ Aplicați într-un eseu de 5 minute, termeni specifici precum: <i>emancipare, sufragete, dreptul de vot, cutume</i>
6.Argumentează	▪ Argumentați printr-un fapt istoric relevant, rolul unei femei publice, pe baza linkului: https://www.youtube.com/watch?v=W9pZam-B-Qw&t=7s

9. Activitate individuală:

- Realizează, pe baza surselor *on-line* și a *manualului digital* un tabel în care să incluzi statele europene care au acordat drept de vot femeilor, în perioada interbelică. Ordonează cronologic statele, în funcție de anul acordării acestui drept, după modelul de mai jos:

Tabel 4.5. Stale care au acordat dreptul de vot femeilor

Statul	Anul în care a fost acordat dreptul de vot femeilor

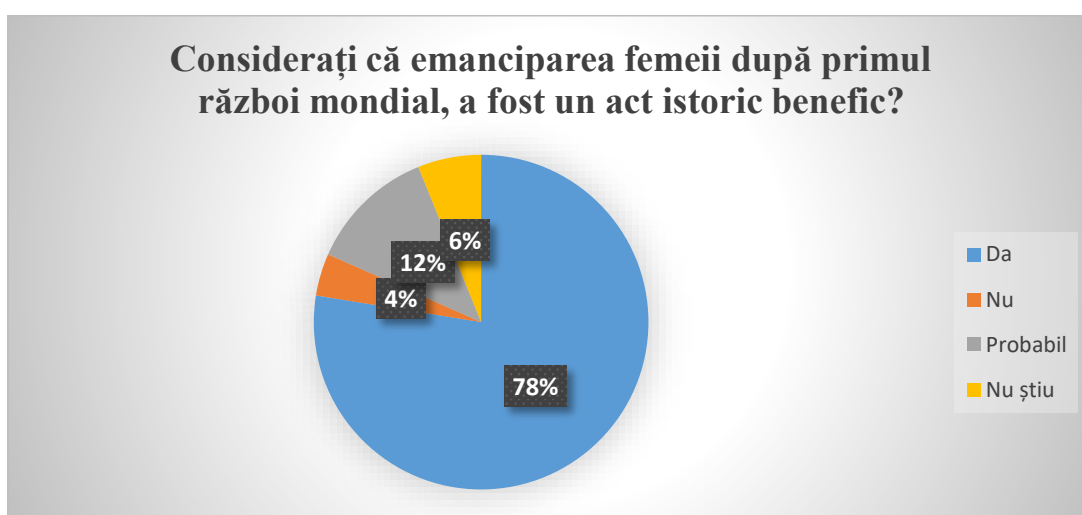

Fig. 4.24. Chestionar de feedback privind asumarea *rolului femeii în viața publică*

Constatări și aprecieri: prin parcurgerea acestui conținut informațional, elevii au avut posibilitatea de a înțelege necesitatea dreptului la vot și a regândirii dreptului civil privind regimul căsătoriilor și a divorțurilor, fiind astfel o recunoaștere a rolului femeilor în „*frontul de acasă*”. Au constatat că, rolul femeii din România interbelică era unul activ, obținând gradual și dreptul la vot. Având drepturi politice, femeile care erau știutoare de carte și vârsta de 30 de ani au obținut în 1938 dreptul la vot, iar în 1946 obțin acest drept toate femeile care aveau vârsta de 21 de ani. Prin îndeplinirea sarcinilor variate, elevii au manifestat abilități foarte bune de cooperare, de acceptare, de empatie și acceptare a diversității într-o proporție de 78%. În egală măsură, au subliniat faptul că o dată cu emanciparea femeii, s-au creat premisele necesare pentru egalitatea între femei și bărbați, aspecte susținute în *planșa* realizată de elevi (*anexa 3*)

10. Activitate pe grupe:

- Organizați-vă în două grupe și realizați o **comparație**, între statele europene care și-au consolidat democrația și țările care au evoluat spre regimuri autoritare/totalitare, utilizând resursele multimedia și harta de mai jos. Informațiile vor fi structurate într-un **organizator grafic**.

Harta Europei în perioada războiului rece

LEGENDĂ

- State democratice
- State cu regimuri autoritare sau totalitare
- Monarhii

- Ordonati pe grupe formele de guvernământ din secolul XX, accesând link-ul: <https://learningapps.org/14641704>

11. Activitate interactivă

- Folosind metoda didactică **a Jocului online interactiv**, rezolvați următorul **rebus istoric**, cu tema „Cetățean și stat în democrație și totalitarism”, accesând următorul link: <https://learningapps.org/view8809973>

12. Activitate frontală

- Asociați faptele istorice din stânga, care au marcat viața politică din România interbelică, cu datele istorice din dreapta.

1. Votul universal	a. 1923
2. Adoptarea constituției	b. 1918
3. Regența	c. 1927-1930
4. Reforma agrară	d. 1921

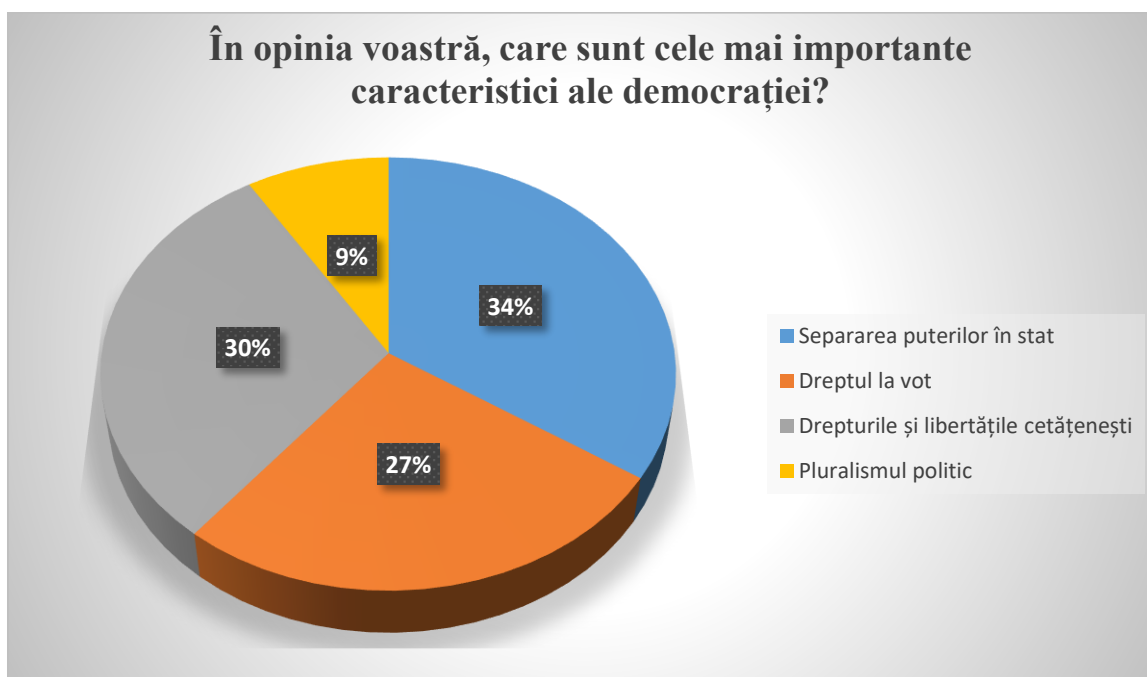

Fig. 4.25. Chestionar aplicat la lecția *Cetățean și stat în democrație și totalitarism*

Constatări și aprecieri: Parcurgerea acestei lecții, le-a oferit oportunitatea elevilor să înțeleagă mecanismul de funcționare a unui **stat de drept**, principiile care îl guvernează. Elevii au conștientizat că **principiul separării puterilor în stat** (*executivă, legislativă și judecătorească*) este unul din principiul fundamental al democrației, într-o proporție de 34%. Au înțeles că statul este un garant al drepturilor și libertăților cetățenești iar *mass media* este câinele de pază al democrației, conform **caricaturii** realizate, vezi (*anexa 4*).

Studiu de caz: Un model democratic SUA

13. Activitate pe grupe

- Utilizând metoda didactică, **Jurnalul cunoașterii**, rezolvați sarcinile, fiind organizați în 4 grupe, accesând linkul:

<https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/lincoln-presedintele-care-a-schimbat-fata-americii>

- Prezența rolului lui Abraham Lincoln
- Identificați drepturile și orientarea politică
- Ești redactor, prezintă această personalitate printr-un articol în care să evidențiezi prin ce acțiuni a rămas în istorie.
- Kahoot: <https://create.kahoot.it/share/us-history-abraham-lincoln-in-the-civil-war/151b4737-9b95-415f-8917-a28254b29901>
- Rezolvați sarcina accesând link-ul următor: <https://learningapps.org/15525865>
- Realizați un afiș sau poster cu titlul ***Ziua Internațională Discriminare Zero - 1 martie.***

14. Activitate individuală

- Folosind metoda didactică **Cvintetul**, realizați o poezie de cinci versuri, cu titlul *Martin Luther King* care să respecte următoarele repere:
 - ✓ Titlul (un singur cuvânt – substantiv);
 - ✓ Descriere (două cuvinte – adjective);
 - ✓ Acțiuni (trei cuvinte – verbe);
 - ✓ Sentimente (patru cuvinte – enunț, construcție);
 - ✓ Esența subiectului (un cuvânt cheie).
- Consultați aplicația Lege-n Dar pentru a identifica dacă există o rezoluție a ONU, care luptă pentru ***Eliminarea Discriminării rasiale și realizați un calendar anti-discriminare rasială.***

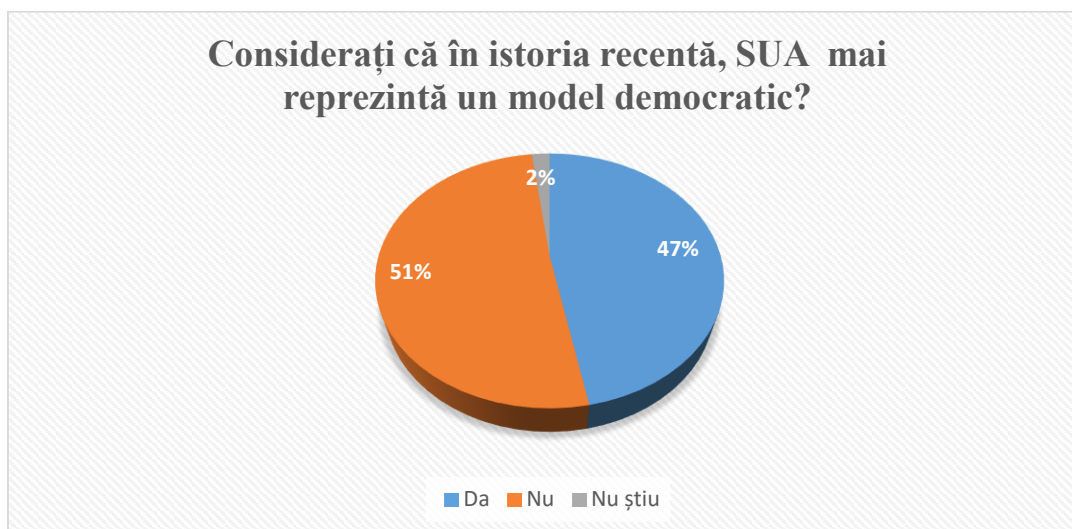

Fig. 4.26. Chestionar aplicat la studiul de caz. *Un model democratic SUA*

Constatări și aprecieri: Această sarcină de lucru le-a oferit posibilitatea elevilor de a-și dezvolta **gândirea critică**, demonstrând capacitate de analiză, oferind argumente plauzibile la situații particulare de viață, fiind capabili să emită judecăți de valoare. Aceștia au înțeles că *democrația americană* a cunoscut și perioade de criză. Statistic 47% dintre elevi au răspuns că SUA reprezintă un model democratic în lume, iar 51% sunt de părere că nu mai reprezintă un model democratic. Elevii și-au dezvoltat astfel o cultură a acceptării diversității și a eliminării discriminării rasiale și etnice.

15. Activitate interactivă

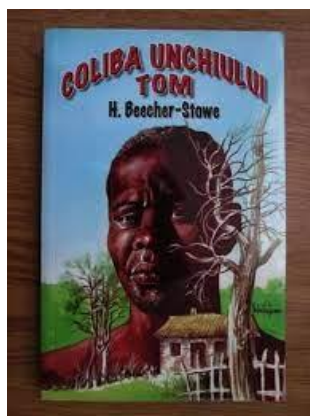
- Vizualizați **filmul artistic Harriet** despre **Harriet Tubman** și realizați un **portret istoric** pe baza informațiilor vizualizate.
- Cu ajutorul **aplicației Kahoot**, răspundeți întrebărilor accesând următorul link:
<https://create.kahoot.it/share/u-s-history-harriet-tubman-the-underground-railroad/5f35214f-5155-43a8-bcb8-981e6357a37f>

Constatări și aprecieri: Analizând informațiile din cerință, elevii au avut posibilitatea să **empatizeze** cu inițiativele acestei eroine americane, cultivând respectul,

valorizând aspecte ale egalității de șanse indiferent de rasă, dezvoltându-și respectul față de diversitate și toleranța printr-un *discurs public*.

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDM3/MjIyOTQyNTIyMDYx#u=MTc2NzkwNTU1MDM1&t=f>

16. Activitate frontală

- Folosind metoda didactică *Studiul de caz*, ascultați *cartea audio "Coliba lui Tom"* accesând linkul: <https://www.youtube.com/watch?v=G7QXaEttvfi>
 - Realizați un *panou istoric* al situației oamenilor de culoare.

Constatări și aprecieri: Analizând fișa de autoevaluare a elevilor implicați, am constatat că această sarcină de lucru le-a permis o *abordare transdisciplinară*, antrenând cunoștințe dobândite de la elevi la limba și literatura română, participând astfel la *dezvoltarea abilităților de comunicare inter/trans disciplinare*. Au utilizat un limbaj de specialitate compatibil cu cerința, fuzionând cu aspectele istorice. Această sarcină de lucru a concurat la *dezvoltarea spiritului dreptății*, a normelor morale și juridice bazate pe drepturile omului și pe prevederile constituționale, *susținând principiul dreptății* ca fundament al democrației. Elevii au contribuit la realizarea unui *panou* cu tema lupta contra discriminării, (anexa 5) și informații suplimentare accesând următorul link:

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDM3/MjIyOTQyNTIyMDYx#u=MTc2NzkwMjk1Njkz&t=f>

16. Activitate interactivă

- Folosind Tehnica ”**Discuția –panel**” realizați un grup reprezentativ care să constituie *panelul-eșantionul*, în vederea studierii problemei **Apartheidului** pe baza sursei:

https://www.academia.edu/25243009/MIGRATIILE_IN_LUMEA_CONTEMPORANA

- În timp ce *auditoriul* creat din restul elevilor intervine prin mesaje scrise pe *chat-ul platformei Google Classroom*. Această metodă este utilă în direcția prezentării către public a unor puncte de vedere diferite aflate în interacțiune. Moderatorul va veghea la oferirea unei egalități în oportunitatea de a vorbi și de a clarifica remarcile.

Material suport:

- „Negoțul cu sclavi negri a depopulat multe regiuni din Africa. Numărul total al sclavilor negri a fost apreciat la 20.000.000, dacă ținem seama că pentru a prinde un negru erau distruși alți 3-4 negri cât și de pierderile necalculate survenite în timpul, atunci desigur că pierderea Africii poate fi apreciată la mai mult de 80.000.000 de persoane. Din cadrul continentului asiatic se remarcă îndeosebi emigrația indiană, chineză și japoneză, care de pe la mijlocul secolului al XIX-lea până în 1910, cuprinde 2,5 milioane de emigranți în afara continentului”.
- Analizați informațiile din aplicația Lege-n Dar pentru a identifica o rezoluție a Adunării Generale a ONU care a stabilit o zi internațională de **Comemorare a Victimelor Sclaviei și a Comerțului Transatlantic cu sclavi**. Pe baza informațiilor structurate realizați un **mesaj public** care să sublinieze importanța acestei zile.

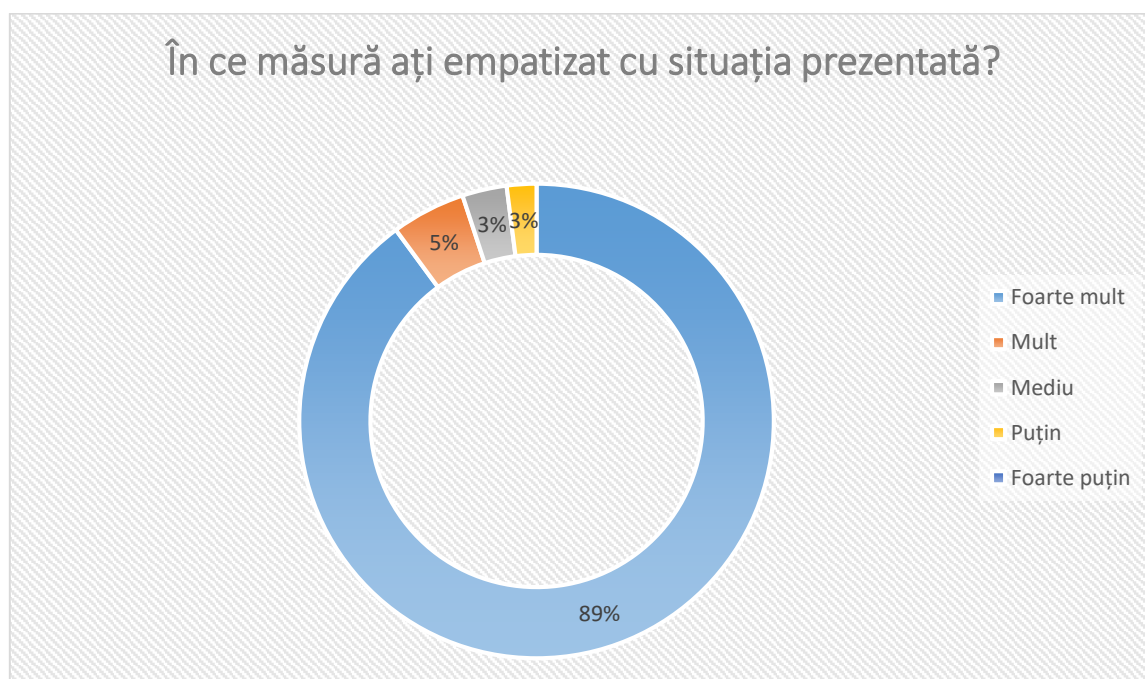

Fig. 4.27. Chestionar de feedback privind măsurarea empatiei față de grupuri umane vulnerabile

Constatări și aprecieri: Sarcina de lucru a avut ca scop examinarea consecințelor directe și indirecte a încălcării drepturilor omului, indiferent de rasă într-un procent de 89%. Elevii au avut posibilitatea de a stabili conexiuni între informațiile din sursa dată și contextul vieții cotidiene actuale, care pledează pentru respectarea demnității umane și a solidarității sociale, valori manifestate și de elevii clasei a VII-a B. Ideile elevilor au fost concretizate într-un **desen tematic** (anexa 6) și în următorul link:

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDQ5/MjIyOTQyNTIyMDQ3#u=MTc2ODA3NTk1MDMw&t=f>

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDQ5/MjIyOTQyNTIyMDQ3#u=MTc2Nzg5NTg0MTUw&t=f>

Unitatea de învățare 2. Lumea în război

Lecția 4: Holocaustul

17. Activitate pe grupe

Atelierul de scriere este o metodă care stimulează creativitatea și imaginația elevilor. Această metodă stimulează competențe specifice precum: înțelegerea aprofundată a unui subiect istoric prin stimularea imaginației creatoare, facilitează exprimarea de opinii utilizând limbajul istoric, construirea de afirmații pe baza surselor și lansarea de concluzii relative la sursele istorice, procesele istorice.

- Elevii sunt organizați în patru grupe.
- Utilizați informații din articole, filme, fragmente din mărturii, citate care să relateze experiența Annei Frank din holocaust.
- Cu ajutorul metodei **Atelierul de scriere** realizați o **scrisoare** adresată Annei Frank, pornind de la sursa de mai jos „*Ecouri din Holocaust în literatura universală*”
Sursa citatului: (*Ecouri din Holocaust în literatura universală*, AERVH, București, 2005, p.44 – 44.
- Răspundeți întrebărilor din jocul interactiv Kahoot.
<https://create.kahoot.it/share/who-was-anne-frank/f5240a95-9c3b-4ead-89ff-cae759a8eaae>
- Folosindu-vă de resursele multimedia și manualul digital, identificați o zi internațională de **Comemorare a Holocaustului** și evidențiați semnificația acestei zile printr-un scurt **filmuleț** la care să vă aduceți contribuția.
- Realizați o **vizită** la *Muzeul Virtual al Holocaustului Cluj-Napoca* și cu ajutorul informațiilor însușite, realizați un **material informativ**.

18. Activitate individuală

- Utilizând metoda didactică a **Diagramei cauză-efect**, identificați cauzele care au stat la baza Holocaustului și efectele acestuia, pe baza informațiilor deținute de voi și a celor cuprinse în tabelul de mai jos.

Tabel. 4.6. Legile antisemite

A. LEGEA ASUPRA PROTECȚIEI SÂNGELUI GERMAN (1935)	B. LEGI ANTISEMITE PE PLAN ECONOMIC (1938)
- Căsătoriile între evrei și cetățenii germani sau de sânge înrudit sunt	- Începând cu data de 1 ianuarie 1939, se interzice evreilor să se ocupe de micul

interzise. Căsătoriile încheiate în contradicție cu această lege sunt declarate nule, chiar dacă sunt celebrate în străinătate.	comerț, transporturi, agenții comerciale și de asemenea să exercite meseria de artizan independent. Dacă un evreu ocupă un post de angajat într-o întreprindere comercială, el poate fi concediat cu un preaviz de șase săptămâni.
---	--

(Manual de Istorie, clasa a VII-a)

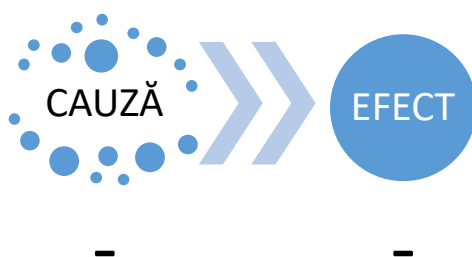

Fig.4.28. Diagrama cauză-efect

19. Activitate pe grupe

Utilizând metoda didactică *Controversa academică*,

- profesorul prezintă clasei un subiect controversat despre copiii romi, prin intermediul unui scurt filmuleț, accesând *linkul*:
- <https://www.youtube.com/watch?v=EAPlakkx1Zg>

- adresează clasei următoarea întrebare: „*Ar trebui comunitatea internațională să impună măsuri speciale pentru a proteja pe copiii romi de prejudecăți?*”
 - grupează elevii pe grupe de câte 4, în fiecare grup o pereche va adopta o părere **PRO**, iar cealaltă pereche o părere **CONTRA**, discutând între ele cele două perechi vor aduce argumente în sprijinul fiecărei poziții adoptate.
 - membrii echipei PRO se despart fiecare formând o nouă pereche cu un alt elev care a susținut poziția PRO, pentru a-și compara argumentele, același lucru se întâmplă și cu perechile CONTRA.
 - perechile inițiale se reunesc, își compara însemnările și își completează lista de argumente.
 - perechile din grupele inițiale de patru dezbat problema. La sfârșit sunt desemnați reprezentanți ai celor două puncte de vedere să-și exprime concluziile.
- Realizați un **colaj** despre importanța zilei **Dezrobirii Romilor**, folosindu-vă de resurse multimedia.

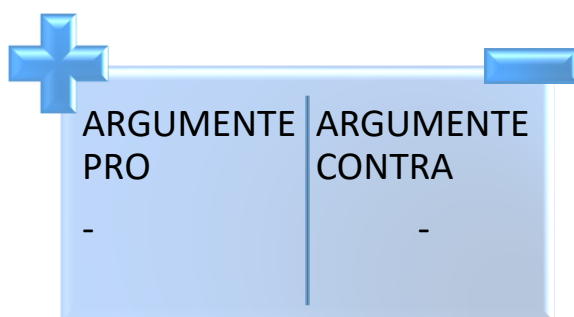

Fig. 4.29. Controversa academică

20. Activitate frontală

- Analizați **Povestirea** „*Vasile Porojan*” de Vasile Alecsandri
https://ro.wikisource.org/wiki/Vasile_Porojan_%28Alecsandri%29 , și identificați 3 elemente care descriu stima de sine scăzută a romilor și acceptarea unui statut social marginal, folosindu-vă de **expunere**.

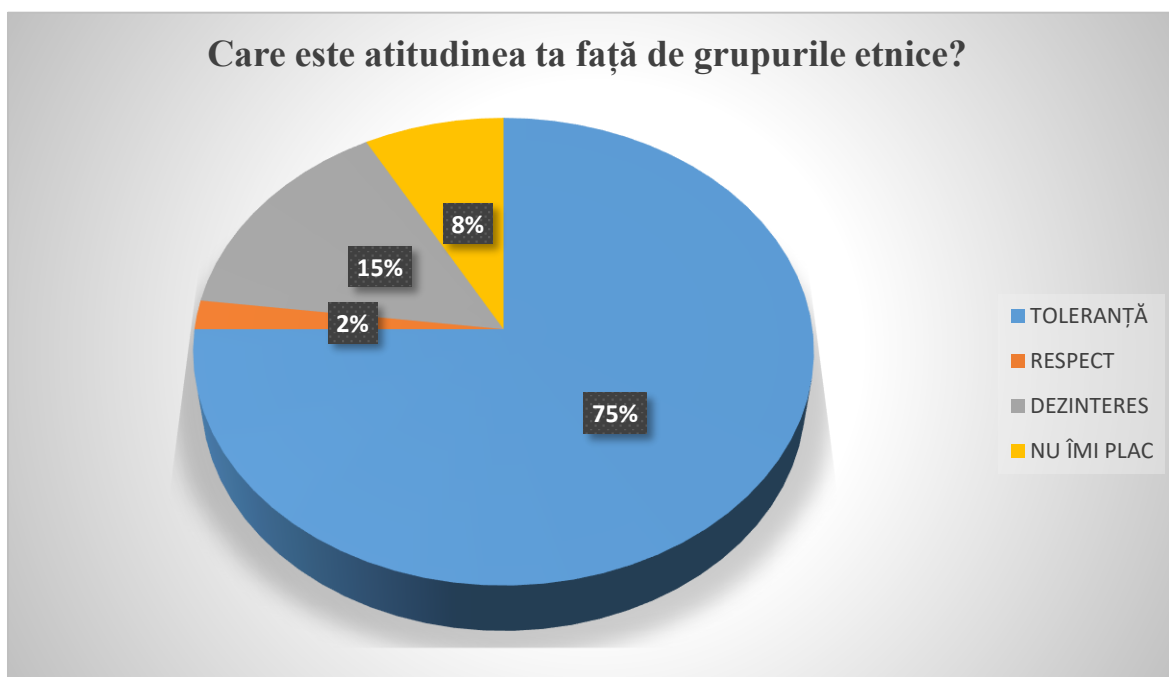

Fig. 4.30. Chestionar de feedback privind atitudinea elevilor față de grupurile etnice

Constatări și aprecieri: prin îndeplinirea sarcinilor solicitate, elevii au avut posibilitatea să-și clarifice unele informații despre grupurile etnice, să manifeste toleranță și acceptare, contribuind la luarea unor decizii democratice, **rezolvând pe cale pașnică anumite disensiuni apărute, au gestionat conflictele, manifestând toleranță, solidaritate umană și cooperare pe cale pașnică** într-o proporție de 75%. Ideile lor au fost sintetizate în realizarea unui **calendar tematic** (anexa 7). Informații suplimentare le obțineți accesând linkul următor:

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDIx/MzA4MDc2MTg4Njk0#u=MTc2ODA3OTY1NDgw&t=f>

Unitatea de învățare 3. Lumea postbelică

Studiu de caz: Declarația universală a drepturilor omului

21. Activitate interactivă

- Folosind metoda didactică, **Arborele ideilor**, precizați necesitatea elaborării unui document care să apere drepturile omului, făcând apel la textul suport de mai jos, dar și la cunoștințele dobândite în documente precum: *Declarația de independență a SUA (1776)*, *Declarația drepturilor omului și cetățeanului (1789)*

- De ce consideri că pe documentul Declarația universală a drepturilor omului se regăsește sigla ONU, utilizând informațiile din manualul digital de istorie.

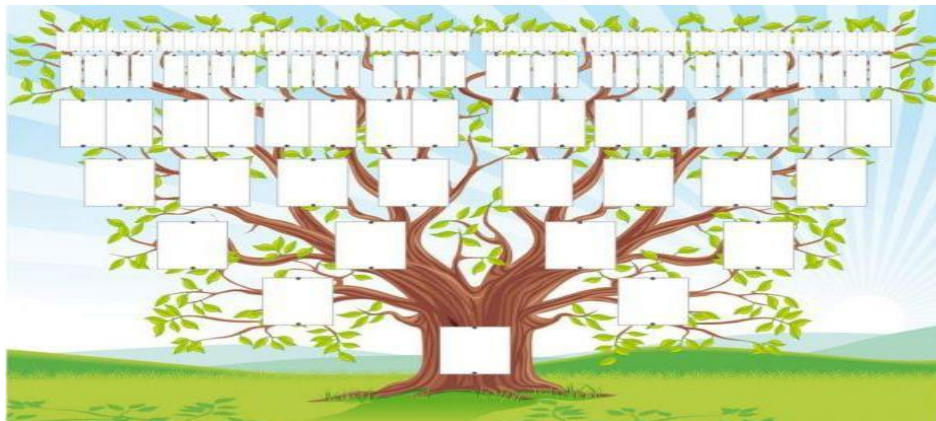

Fig.4.31. Arborele ideilor

- Consultați **aplicația lege-n Dar** și identificați data la care celebrăm *Ziua Internațională a Drepturilor Omului*. Pe baza informațiilor identificate realizați **un proiect de echipă** care să cuprindă un *concurs de postere* pe tema dată.

Scurt istoric al drepturilor omului ca valoare a democrației

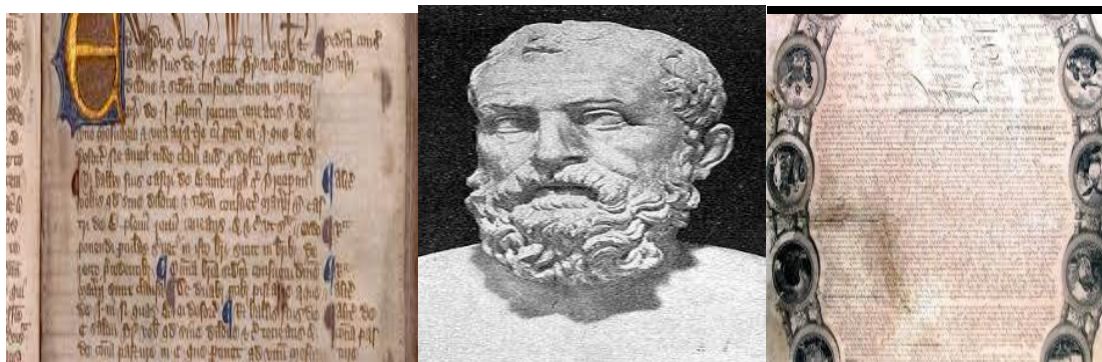

Fig.4.32. Cilindru ce conține drepturile omului

„Mii de ani, de la apariția omului încoace, nimeni nu și-a pus problema faptului că oamenii au drepturi. Doar cei norocoși - cei înzestrați cu forță fizică, cei bogați, care dețineau puterea, cei înzestrați cu diferite talente, câteodată cei frumoși și sănătoși, foarte rar cei inteligenți și muncitori – aveau drepturi. Se pare că primul om din lume care a scris într-un document (un cilindru din lut) câteva drepturi pe care ar trebui să le aibă oamenii a fost împăratul persan Cyrus al II-lea cel Mare, în secolul al XVI-lea î.H.r.”.

(Ghid pentru elevii de gimnaziu, *Drepturile omului în istoria recentă a României 1945-1989, 2011*)

22. Activitate interactivă

- Folosind metoda didactică **"Diagrama ideilor esențiale"** - inventariați ideile esențiale selectate din *fîșa de lucru* de mai jos, care să indice că în documentele istorice se face referire la *legi cu caracter fundamental*.

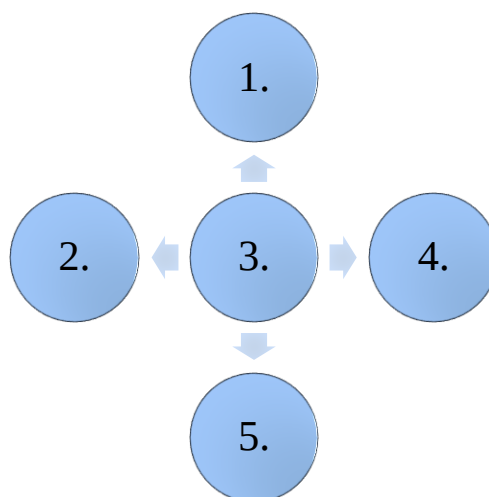

Fig.4.33. Diagrama ideilor esențiale

- Consultați aplicația *Lege-n Dar* și identificați o dată istorică în care sărbătorim **Ziua Constituției României**. Pe baza informațiilor schițate realizați un **material power point** care să susțină rolul constituției.
- Completați *spațiile libere* cu termenii istorici corespunzători, accesând linkul următor: <https://learningapps.org/14999189>
- Rezolvați **quiz-ul referitor la principiul separării puterilor în stat**, accesând link-ul următor: <https://learningapps.org/16719106>

Citiți următoarele surse istorice:

- „Avem o Constituție care nu ia nimic din legile altora. Se numește democrație pentru că orânduirea aceasta nu este în interesul celor puțini, ci în al celor mulți. În neînțelegerile dintre particulari legea este egală pentru toți. (...) Numai noi îl socotim pe bărbatul fără activitate neobștească nu un om puternic, ci un om nefolositor”. (*Tucidide - secolul V î. h.r.*)
- „Baza regimului democratic este libertatea. Acum această libertate constă în a fi pe rând supus și guvernant, fiindcă în accepțiunea populară justiția este egalitatea în drepturi a tuturor”. (*Aristotel – secolul al IV-lea î.H.r*)
- „Nici un om liber nu poate fi închis fără o judecată a semenilor săi făcută prin aplicarea legii. Nimănui nu i se poate nega dreptul la justiție.” (*Magna Charta Libertatum, 1215*)
- ”Noi susținem aceste adevăruri evidente: acela că toți oamenii sunt creați egali, că sunt dotați de către Creator cu anumite drepturi inalienabile, și că printre aceste drepturi se află și viața, libertatea și căutarea fericirii.” (*Declarația de independență a SUA, 4 iulie 1776*).

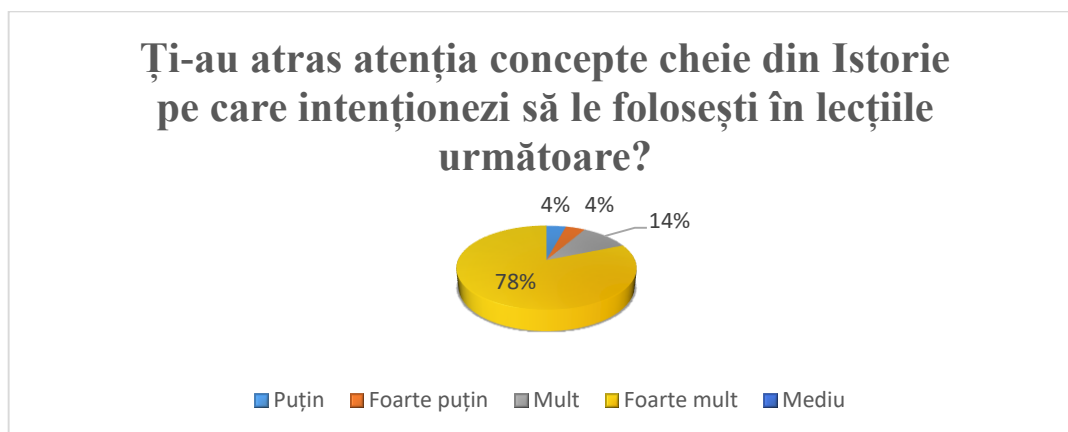

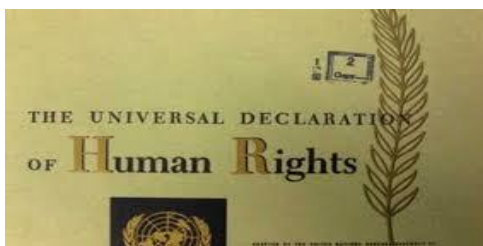
Fig. 4.34. Chestionar de feedback concept cheie din istorie

Constatări și aprecieri: Prin participarea la realizarea acestei sarcini, elevii clasei VII-a B, au demonstrat existența unor **cunoștințe istorice și înțelegere critică privind lumea**, într-o proporție de 78%. Au avut posibilitatea prin participarea la realizarea acestei sarcini, să înțeleagă că la baza unei bune funcționări a sistemului democratic se află o **constituție** compatibilă cu aceste norme, deducând că valorile constituționale sunt o condiție esențială pe care orice cetățean al unui **stat de drept**, trebuie să le cunoască și să le aplice. Au constatat că individul devine cetățean atunci când constată că drepturile sale implică și obligații, pe care trebuie să le respecte și să le asume.

În concluzie, elevii au conștientizat că orice lege trebuie să respecte constituția. Prin această activitate elevii au avut posibilitatea să înțeleagă elementele de continuitate și

schimbare în evoluția sistemului de valori și au realizat conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice în contextul vieții cotidiene, ajutând la exprimarea unor opinii despre lege și constituție, în limbajul istoriei. Au remarcat că: *Libertatea nu înseamnă absența autorității, ci se bazează pe aceasta.*

23. Activitate pe grupe

- Elevi sunt împărțiți în patru grupe și analizează următoarea sursă digitală: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/22751> și cu ajutorul metodei **SINELG**, analizați principalele drepturi stipulate în Declarația Universală a Drepturilor Omului și realizați un tabel sintetic care să conțină rubricile:

Tabel 4.7. **Metoda SINELG**

✓ Cunoștințe confirmate de text	- Cunoștințe infirmate de text	+ Cunoștințe noi, neîntâlnite până acum	? Cunoștințe incerte, confuze, care merită să fie cercetate
---------------------------------	--------------------------------	---	---

- ✓ Înainte de începerea lecturii, elevilor li se cere să noteze tot ceea ce știu despre drepturile omului

3. Notarea ideilor va fi realizată de un moderator

- ✓ Lectura trebuie să fie însoțită de adnotări marginale cu anumite semnificații, ca în tabelul de mai sus.

4. Înțelegerea (realizarea sensului)

- ✓ Elevii trebuie să realizeze o monitorizare a propriei înțelegeri, introducând noile informații în schemele de cunoaștere pe care le posedă deja.

5. Reflecția în care au loc discuții în legătură cu ideile care au fost confirmate, ce idei au fost infirmate.

24. Activitate interactivă

- Rezolvați individual sarcinile din următorul **joc interactiv** (quiz) realizat cu ajutorul aplicației **Quizizz**.

Jocul îl puteți accesa la următorul link:

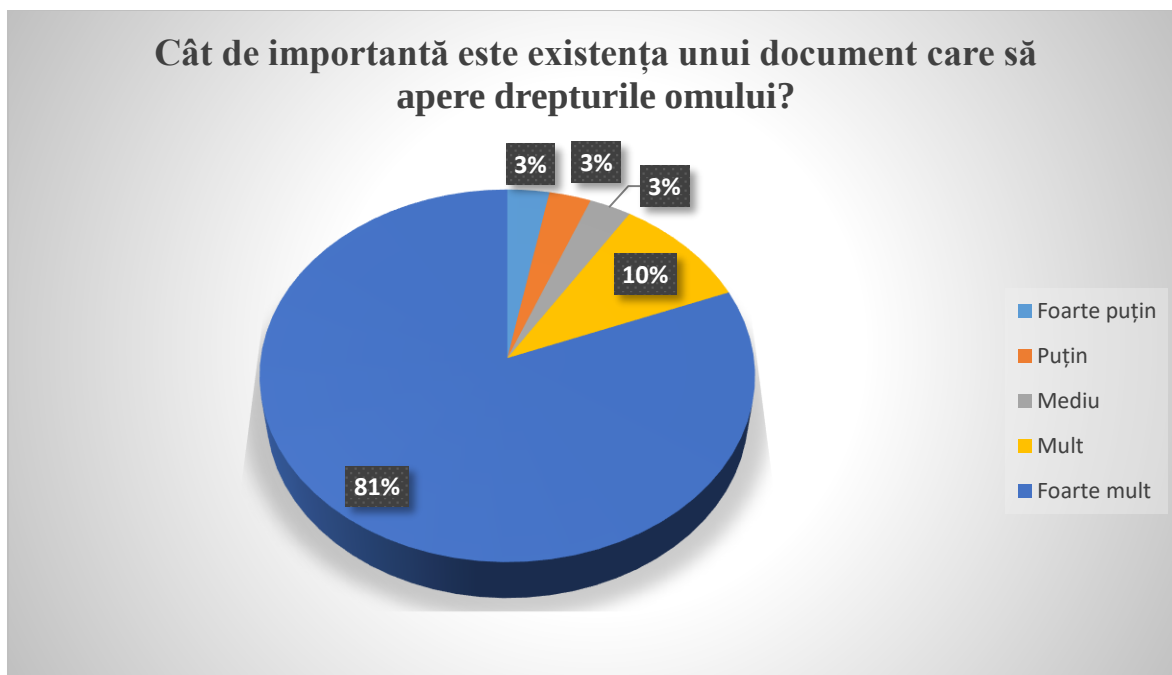

Fig. 4.35. Chestionar de feedback procentual privind importanța existenței unui document care să apere drepturile omului

Constatări și aprecieri: În urma îndeplinirii acestei sarcini, am constatat că elevii au realizat abordări transdisciplinare, legând cunoștințele disciplinare de viața cotidiană, valorizând **demnitatea umană și drepturile omului** într-un procent de 81%. Elevii au concluzionat, **principiul democratic al respectării drepturilor omului**, care susține ideea că toți oamenii sunt liberi și egali în drepturi, indiferent de originea socială, etnică, rasă, confesiune, sex și alte aspecte. Elevii au înțeles rolul **Comisiei pentru Drepturile Omului**, ca organism principal al Națiunilor Unite, care se ocupă de drepturile omului. Au subliniat importanța organizației mondiale Amnesty Internațional care se ocupă de asigurarea anumitor drepturi. Toți suntem călăuziți de aceleași principii care ne guvernează viața. Societatea actuală este guvernată de principii democratice, care respectă egalitatea de tratament și de șanse. Această sarcină de lucru, le-a oferit oportunitatea elevilor de a-și proiecta un demers de cooperare pentru identificarea și realizarea unor scopuri comune, și anume respectarea drepturilor omului, sintetizate într-un **proiect tematic** (anexa 8) și *discurs public accesând linkul*

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgzNDQ5/MjIyOTQyNTIyMDQ3#u=MTc2NzkyOTU4ODk3&t=f>

25. Activitate pe grupe

Rezolvați cu ajutorul metodei didactice **Philips 6/6**, următoarele cerințe.

- a. Elevi sunt împărțiți în grupuri de 6 membri, din care unul va fi lider și altul secretar. Liderul are rolul de moderator iar secretarul consemnează în scris soluțiile descoperite de membrii echipei.
- b. Profesorul le precizează elevilor că vor avea de analizat tema Democrație versus comunism. Războiul rece, iar cerințele sunt diferite.
 - *Grupa 1* va identifica pe baza **hărții Războiul rece** statele membre ale NATO și statele membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia.
 - *Grupa 2* va analiza textul suport cu **discursul lui W. Churchill** și va răspunde cerințelor.
 - *Grupa 3* precizați pe baza hărții Războiului rece, *limitele geografice* ale Cortinei de fier.
 - *Grupa 4* Comentați în 5 rânduri consecințele apariției Cortinei de fier.
 - *Grupa 5* Trăsăturile democrației pe baza resurselor multimedia.
 - *Grupa 6* Plasați pe segmental de **axă cronologică** evenimentele războiului rece classic, accesând link-ul următor: <https://learningapps.org/3048452>
- c. Desfășurarea discuțiilor timp de 6 minute, timp în care fiecare idee este analizată și notată.
- d. Liderii fiecărei echipe expun concluziile la care au ajuns cei din echipă
- e. Profesorul care este coordonatorul activității, prezintă soluțiile fiecărui grup, urmând ca elevii să valideze în urma discuțiilor soluția optimă.
- f. Încheierea activității cuprinde etapa în care profesorul prezintă concluziile față de activitatea desfășurată.

Harta războiului rece

Text suport

„De la Stettin, în Baltica, la Trieste, în Adriatica, o cortină de fier s-a lăsat peste Continent. În spatele acestei linii se află toate capitalele vechilor state din Europa Centrală și Răsăriteană. Varșovia, Berlin, Praga, Viena, Budapesta, Belgrad, București și Sofia, toate aceste orașe faimoase și populațiile din jurul lor se află în ceea ce eu trebuie să numesc sfera sovietică; și toate se află, într-o formă sau alta, nu numai sub influența sovietică, ci și sub un control foarte strict de la Moscova și, în multe cazuri, în creștere.”

Winston Churchill, Discursul de la Universitatea Fulton din SUA, 1946

- Precizați pe baza hărții de mai jos, limitele geografice ale cortinei de fier susținute de sursă.
- Comentați în ce constă Cortina de fier și care au fost urmările ei.

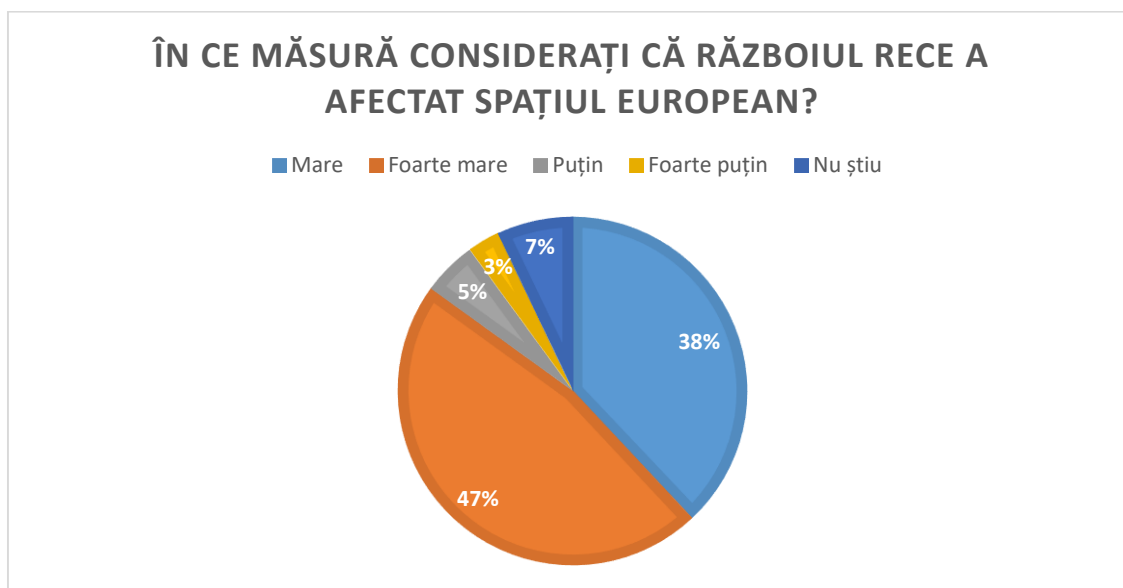

Fig. 4.36. Chestionar de feedback consecințele războiului rece pentru Europa

Constatări și aprecieri: chestionarul aplicat la această lecție mi-a oferit posibilitatea să constat faptul că elevii au înțeles faptul că după 1945, lumea a cunoscut un nou tip de conflict, sintetizat în războiul rece. Elevii au avut posibilitatea de a stabili *conexiuni între fapte și evenimente istorice*, dezvoltându-și capacitatea de analiză iar utilizarea unor tehnici moderne de muncă intelectuală, a contribuit la dezvoltarea unor valori pacifiste și de excludere a îngrădirii drepturilor și libertăților cetățenești. Constatăm că 47% dintre elevi consideră că războiul rece a afectat spațiul European într-o proporție foarte mare, în timp ce 38% dintre repodenți consideră că spațiul European a fost afectat într-o proporție mare. Au înțeles că lupta între cele două ideologii politice a generat căderea Cortinei de fier asupra Europei până la prăbușirea regimului comunist în sfera est-europeană.

26. Activitate pe grupe

- Elevii au fost împărțiți în 6 grupe distincte urmând indicațiile următoare.
- Folosind metoda didactică ”*Știu-Vreau să Știu- Am învățat*”,
- Profesorul le solicită elevilor să realizeze un tabel, în care vor nota informațiile astfel:

- în prima rubrică, informațiile cunoscute de ei despre persecuțiile religioase realizate de comuniști.
- în rubrica doi vor fi înregistrate și notate informațiile pe care elevii își doresc să le cunoască.
- Urmează citirea informațiilor din fișa de mai jos, timp în care elevii au ca sarcină de lucru completarea rubricii „Am învățat”, astfel răspund la propriile întrebări sistematizate în rubrica „Vreau să știu”.
- Pentru a crea o interdependență pozitivă, după citirea informațiilor din fișa de mai jos, se impune compararea în grup a însemnărilor. Rezultatele celor 6 grupuri vor fi notate în rubrica „Am învățat” într-un slide partajat pe ecranul platformei Google Classroom. (*Profesor European. Colecție de bune practici, 2006, p.50*).

Text suport

Politica atee a regimului comunist a condus la suprimarea organizațiilor religioase. Deși în perioada 1949-1989 au exista 14 culte legale, manifestările religioase fățișe erau interzise. Prigoana împotriva cultelor a început în timpul lui Petru Groza, când s-a înființat un Departament al Cultelor, care avea sarcina de a verifica activitatea tuturor cultelor religioase.

Culte religioase au fost infiltrate cu informatori pentru o strictă supraveghere, utilizându-se intimidarea practicanților, discreditarea clericilor, înlăturarea celor incomozi și cenzurarea publicațiilor. Relațiile cu Vaticanul au fost întrerupte prin denunțarea Concordatului cu Vaticanul din 1927 (1948). Romano-catolicii au fost tolerați, dar reduși la tăcere. Dintre toate cultele Biserica Greco-Catolică a fost cel mai crunt lovită de comunism.

A fost desființată la 1 decembrie 1948, aceasta și-a pierdut edificiile de cult care au trecut în proprietatea Bisericii Ortodoxe. Cultelor protestante le-au fost impuse măsuri dure de restrângere a activității religioase. Biserica Ortodoxă a avut și ea de suferit, numeroși ierarhi fiind anchetați și încarcerați. În total, în perioada 1944-1989, numărul total al clericilor, arestați, deportați și anchetați se estimează că ar fi între 1400-4000.

- ”În 27 septembrie 1948, vin trei preoți la mine deodată, speriați, niște oameni foarte veseli și binedispuși de obicei.....Au venit Siguranța și Sfatul Popular să trecem la ortodocși, pentru că dacă nu Siberia ne așteaptă”

(Lucia Hossu- Longin, *Drama Bisericii Greco-Catolice: O eternitate de teroare*”. De ce trebuie condamnat comunismul, *Anuarul IICCR, 2006*).

”În pușcărie nu am întâlnit ateii. Dacă spiritul e puternic, tare în credință, tu însuși ești puternic”.

(Constantin Ionașcu, *Ororile și farmecul detenției, O convorbire cu Traian Călin Uba*)

Tabel 4.8. Metoda Știu/Vreau să știu/Am învățat

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT

- Cu ajutorul aplicației Lege- n Dar, identificați dacă există o zi a **Deținuților politici anticomuniști** și realizați un poster care să sublinieze importanța acestei zile.
- **Asociază corect perechile de termeni caracteristici comunismului**, accesând link-ul următor: <https://learningapps.org/16076588>

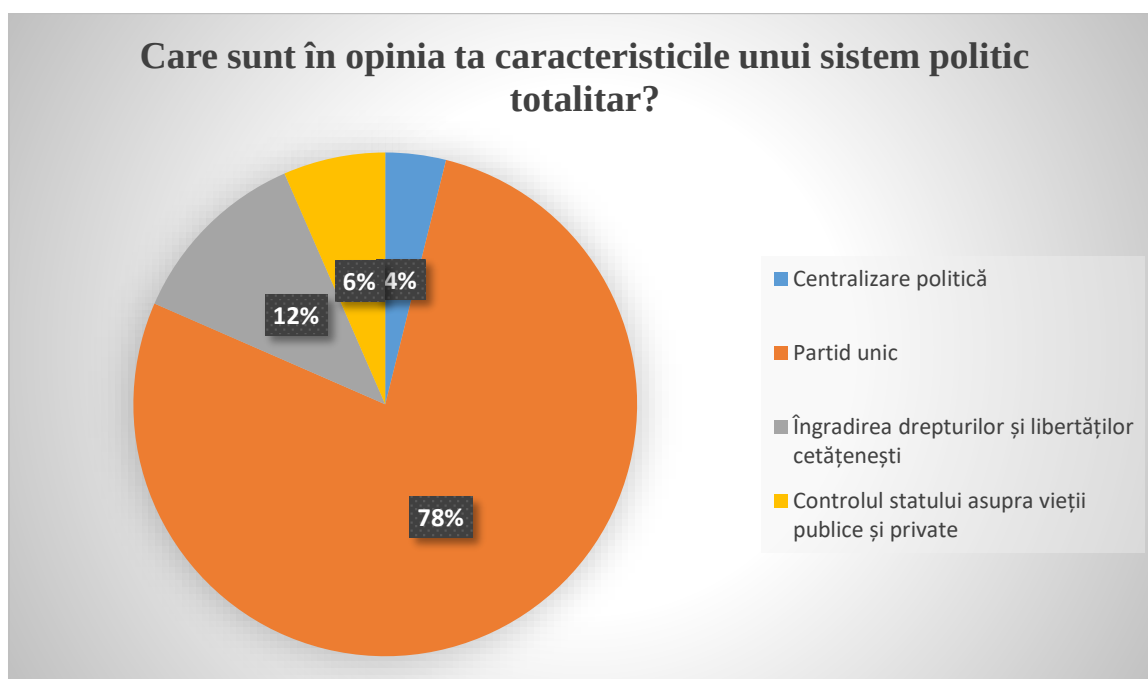

Fig.4.37. Chestionar de feedback privind caracteristicile unui stat totalitar

Constatări și aprecieri: Această aplicație a avut ca obiectiv să identifice aspectele afectiv-atitudinale manifestate de elevi, în timpul rezolvării acestei cerințe. Am constatat că elevii mei au demonstrat aspecte fundamentale ale valorizării demnității umane și a drepturilor omului, înțelegând că democrația funcționează pe **principiul egalității de tratament, indiferent de diferențele ce ne separă**, pe toleranță și acceptare prin promovarea unei culturi a diversității. Elevii au avut posibilitatea de a utiliza perspectivele multiple și

capacitatea de analiză critică pe baza unor argumente istorice. Contribuția lor este reflectată într-un **panou informativ**, (anexa 9).

Lecția: Uniunea Europeană - principii de organizare și funcționare

27. Activitate individuală

- Precizați cu ajutorul hărții de mai jos, principalele etape de integrare a statelor europene în Uniunea europeană și plasează informațiile pe o **axă cronologică**.
- Argumentați printr-un fapt istoric relevant de ce în anul 2004 au aderat cele mai multe state.

Fig.4.38. Axă cronologică

Harta Integrării Europene

28. Activitate frontală

Realizați o **hartă conceptuală ierarhică**, având ca temă centrală *cetățenia activ-participativă în Uniunea Europeană*, utilizând manualul digital și resursele multimedia.

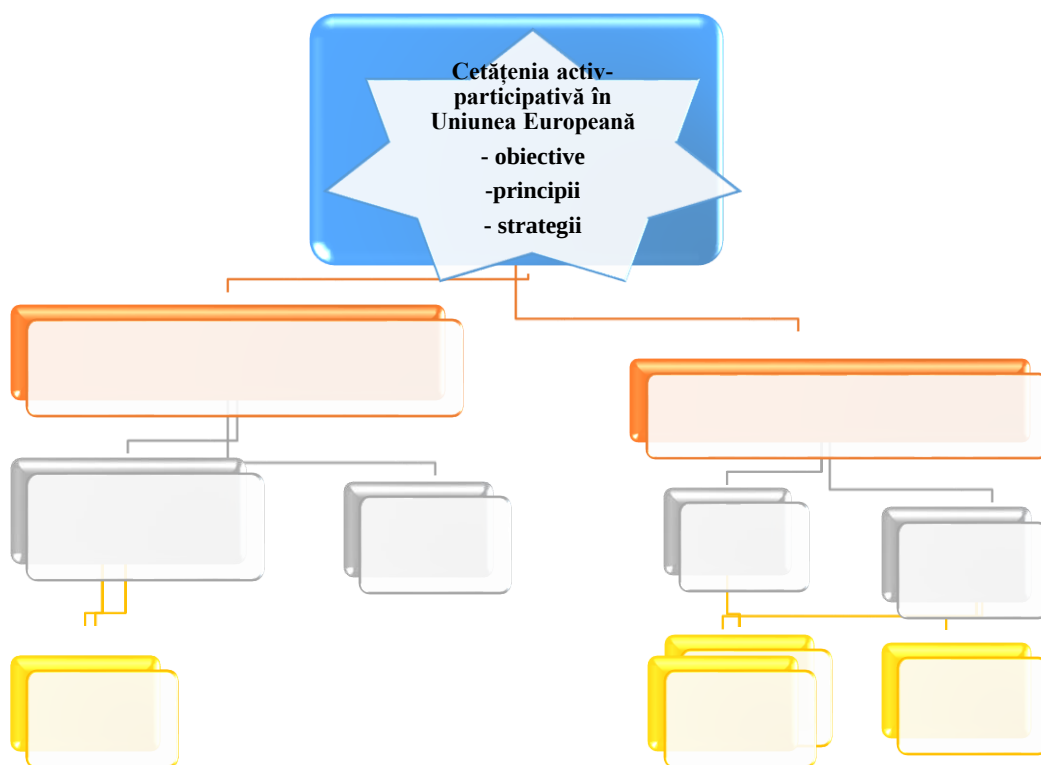

Fig.4.39. Hartă conceptuală ierarhică

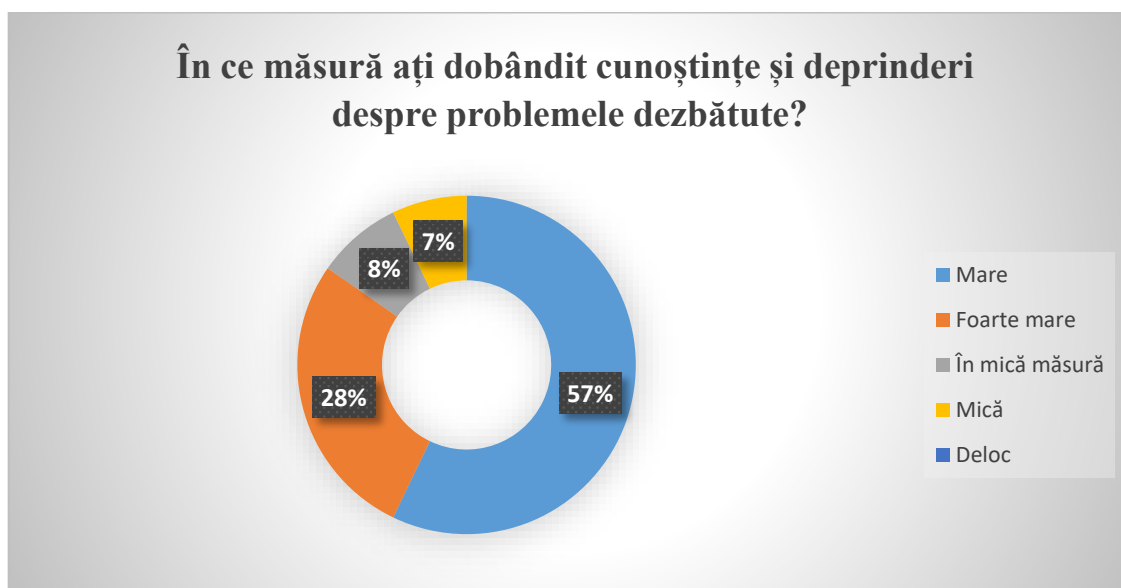

Fig.4.40. Chestionar de feedback privind măsura în care ați dobândit cunoștințe despre problema dezbătută

Constatări și aprecieri: Analizând surse variate, elevii au aflat că ONU a stabilit ca perioada cuprinsă între anii 2005-2014 a fost denumită „*Deceniul mondial al educației pentru drepturile omului*” dezvoltându-și o atitudine pozitivă față de normele democratice și formarea comportamentului pro-social, ce vizează perspectiva integrării sociale,

stimulând astfel interesul elevilor pentru cooperare la nivel local, regional, național și european.

29. Activitate frontală

- Utilizând metoda didactică a **Conversației euristice**, răspundeți următoarelor întrebări:
 - Realizați un *focus grup* în care să comentați criteriile de aderare la UE iar la final argumentați dacă România a îndeplinit aceste criterii oferind exemple pentru fiecare categorie.

Tabel. 4.9. Criterii de aderare la UE

Criterii de natură politică	Criterii economice	Criteriul privind acquis-ul comunitar
- Existența unor instituții capabile să contribuie la respectarea statului de drept, a cetățeniei europene, a normelor privind respectarea drepturilor omului și a principiului non-discriminării.	- Existența unei economii funcționale, capabilă să facă față presiunii concurențiale	- Capacitatea de asumare a unor responsabilități și obligații care decurg din politicile promovate de UE

[Istorie clasa a VII-a \(edu.ro\)](https://edu.ro)

- Identificați pe baza *hărții mute* din link-ul următor, statele membre ale Uniunii europene: <https://learningapps.org/10326529>

30. Activitate pe grupe

Titlul I. Drepturi și Libertăți

- Analizați art.14, extras din **Convenția Europeană a Drepturilor Omului** cu ajutorul metodei **Arborele lui Sapiro** și răspundeți cerințelor.

Titlul I. Drepturi și Libertăți

- ✓ Art.14. **Interzicerea discriminării.** Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinie, opțiuni politice sau orice alte opțiuni, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere.
- Ai observat vreodată în clasă sau în școală o încălcare a acestui articol din Convenția Europeană a Drepturilor Omului?
- Împărțiți în 4 grupe a câte 7 elevi, rezolvați cerințele de mai jos și sintetizați ideile într-un **desen cu titlul Fenomenul discriminării**, ghidându-vă după informațiile de mai jos. Fiecare grupă va prezenta propriul produs și îl va susține cu argumente.

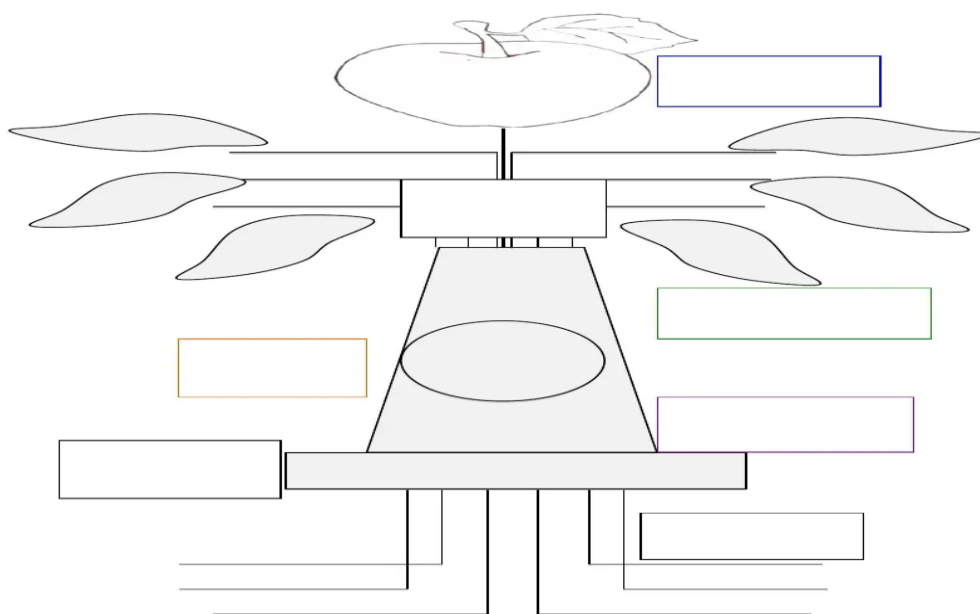

Fig. 4.41. Arborele lui Sapiro

- Rădăcina – cauzele discriminării;
- Solul – mediile în care se manifestă problema;
- Tulpina – părțile implicate;
- Scorbura – problema discriminării;

- Ramurile – efectele discriminării;
- Frunzele – acțiuni concrete non-discriminare;
- Fructul – soluții pentru problemă

31. Activitate individuală

- Cu ajutorul **Problematizării**, asociază principiile *Convenției cu privire la drepturile copilului* aflate în coloana din stânga cu drepturile din coloana din dreapta.

(*Convenția cu privire la drepturile copilului – Legea 18 din 28 septembrie 1990.*)

PRINCIPIILE CONVENȚIEI	DREPTURI ALE COPILULUI
1. PRINCIPIUL INTERESULUI SUPERIOR AL COPILULUI	a. DREPTUL LA IDENTITATE
2. PRINCIPIUL NEDISCRIMINĂRII	b. DREPTUL LA JOACĂ ȘI LA ACTIVITĂȚI RECREATIVE
3. PRINCIPIUL DREPTULUI LA VIAȚĂ ȘI DEZVOLTARE	c. DREPTUL LA PROTECȚIE SOCIALĂ
4. PRINCIPIUL PARTICIPĂRII	d. DREPTUL LA OPINIE
	e. DREPTUL LA EDUCAȚIE
	f. DREPTUL LA UN MEDIU SĂNĂTOS

Fig. 4.42. Principii și drepturi ale Convenției cu privire la drepturile copilului

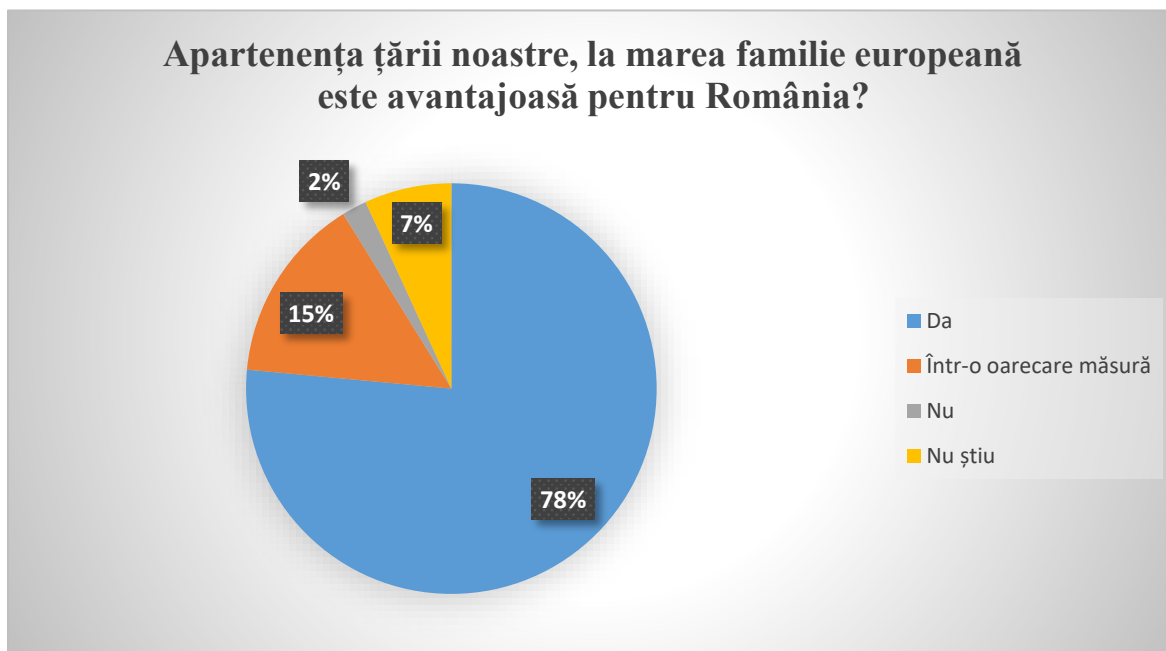

Fig. 4.43. Chestionar privind măsurarea avantajelor integrării în U.E

Constatări și aprecieri: Realizarea acestor sarcini de lucru, a facilitat formularea unor argumente istorice referitoare la rolul și scopul Convenției Europene a Drepturilor

Omului și a Convenției cu privire la Drepturile Copilului, înțelegând că aceste comisii pot fi sesizate, fie de unul din statele membre care denunță „orice nerespectare a deciziilor convenției”, fie printr-o reclamație individuală. Au construit afirmații istorice pe baza surselor, formulând concluzii la sursele istorice, că trăim „Uniți în diversitate”!. Au contribuit la realizarea unei **material informativ** care să susțină importanța zilei de **9 Mai**, (anexa 10).

Lecția. Globalizare

32. Activitate pe grupe

- Cu ajutorul *jocului didactic* **Acceptarea unui punct de vedere** comentați următoarea afirmație: „dacă un om încearcă să-și afirme drepturile culturale, etnice, religioase, este îndreptățit sau nu, să încalce drepturile omului?”, folosindu-vă de următoarele repere.
- b. Elevii sunt împărțiți în două grupuri distincte, care vor avea păreri divergente. Fiecare elev, timp de 2-3 minute va încerca să-l convingă pe celălalt de validitatea opiniei sale. Fiecărui elev i se solicită apoi să argumenteze punctul de vedere al adversarului său de idei, așa încât să aprecieze în final opinia acestuia.

33. Activitate individuală

- Folosind metoda **”Explozia stelară”** elevii răspund individual la cerințele despre personalitatea lui **Nelson Mandela**, pe fișa de lucru primită, accesând linkul: <https://www.youtube.com/watch?v=0PSMK08lgwY>
- După încheierea vizionării filmulețului documentar, elevii răspund prin metoda unor întrebări de tipul: *Ce?*, *Cine?*, *Unde?*, *De ce?*, *Când?* Lista de întrebări inițiale poate genera altele, care conferă dinamism activității.

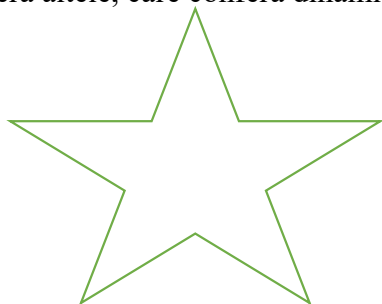

Fig.4.44. Explozia stelară

Tabel.4.10. Nelson Mandela

Cine a fost	Ce rol a avut în	Când s-a	Unde a trăit?	De ce prin
Nelson Mandela?	politica de apartheid?	remarcat pentru lupta pentru apărarea drepturilor omului		rezoluția nr.64/13 Adunarea Generală a ONU, a declarat în 2009, ca data de 18 iulie să fie numită <i>Ziua Internațională Nelson Mandela?</i>

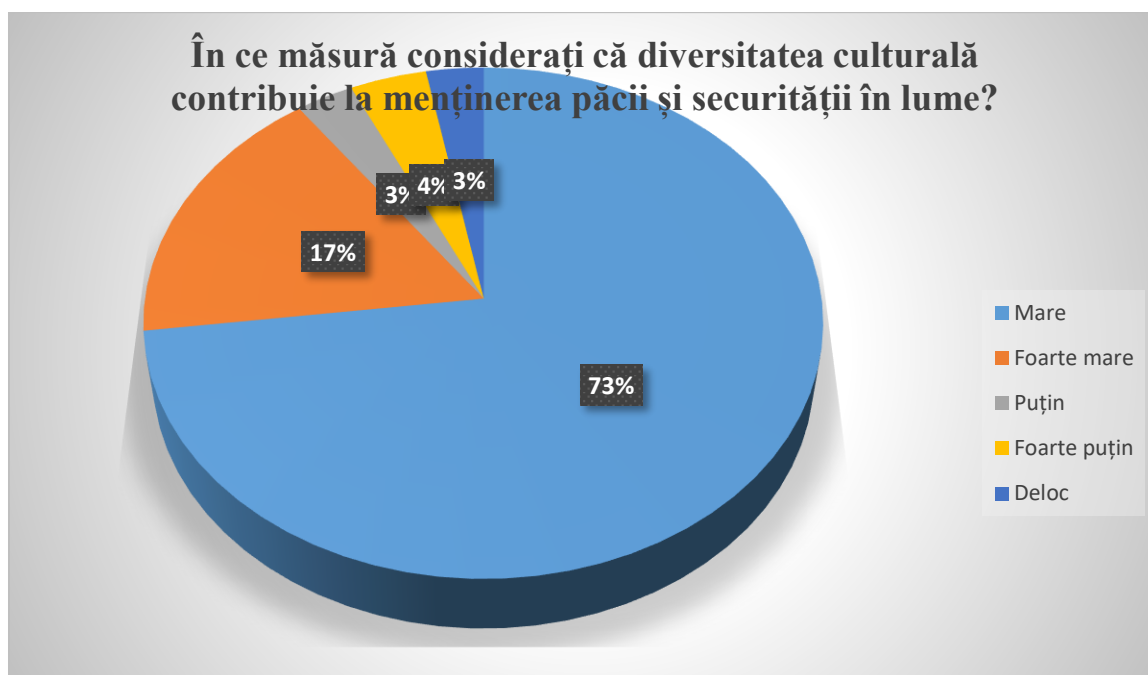

Fig.4.45. Chestionar privind contribuția *diversității culturale* la menținerea securității internaționale

Constatări și aprecieri: Elevii au demonstrat *abilități de învățare autonomă*, reușind să coreleze și să extragă din filmuleț ideile compatibile cu cerințele. În acest sens elevii au valorificat experiențele istorice din sursele date, dezvoltându-ți empatia și toleranța. Elevii au avut oportunitatea de a-și dezvolta o *educație pentru valori*, prin acceptarea pluralismului valoric, angrenându-se în practici care susțin și promovează valorile și principiile democratice prin elaborarea unui *acrostih* cu titlul Toleranță (anexa 11).

Lecția: Migrații în lumea contemporană

34. Activitate frontală

- **Interviu.** Imaginează-ți că în localitatea ta s-a stabilit un imigrant. Există stereotipii și prejudecăți legate de el? Scrie cinci caracteristici pe care le-ai atribui persoanei respective.
- Realizează un *interviu imaginar* cu acest imigrant. Stabilește 5-7 întrebări pe care i le-ai adresa, referitoare la dificultățile de adaptare și motivele plecării din țara natală.

Lecția: Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură

35. Activitate pe grupe

- Folosind metoda didactică *"Locuri celebre"*, organizați-vă în *patru grupe* și căutați *lăcașurile de cult* din municipiul Cluj-Napoca: biserici ortodoxe, catolice, greco-catolice, protestante sau neoprotestante, troițe, moschei sinagogi, care fac parte din patrimoniul UNESCO, pentru a vă *prezenta orașul*, astfel încât să-i convingeți pe ceilalți că orașul vostru merită vizitat datorită specificului local, a tradițiilor, obiceiurilor, istoriei și culturii. (*Convenția UNESCO pentru lupta contra discriminării în mediul educațional*).
- Alcătuiți **pliante turistice** care să cuprindă aceste monumente de cultură.
- Rezolvați următorul **puzzle** despre patrimoniul cultural, accesând link-ul: <https://learningapps.org/14479553>

Fig. 4.46. Chestionar de feedback privind tipul de cunoștințe utilizate pentru rezolvarea sarcinilor

Constatări și aprecieri: Abordare interdisciplinară, facilitează transferul de informații prin modalități variate, formează *abilități importante de istorie orală* care pot fi utilizate pe tot parcursul vieții. Elevii au avut posibilitatea de a exercita o valoare a democrației, și anume *libertatea* religioasă și toleranța. În acest context, elevii și-au exprimat argumentele referitoare la discriminarea religioasă prin consecințele negative manifestate asupra grupurilor umane.

PASUL 3

- **Culegerea de informații despre problema selectată**

- **Împărțirea clasei în 6 grupe de cercetare**

Clasa respectă principiul diversității. Elevii au fost împărțiți în 6 *grupe* care respectă criteriul omogenității legate de etnie, sex, categorie socială, competențe și mediul socio-economic.

Am evitat să desemnez lideri de grup, pentru că scopul proiectului este acela de a-i angrena pe toți elevii, să-i motivez să se implice activ, să coopereze și să fie deschiși. Fiecare idee contează!

Tabel. 4.11. Tipuri de responsabilități ale elevilor în cadrul proiectului

➤ Moderator – se asigură că grupul realizează sarcina fără a fi distras de alte subiecte; se asigură că fiecare membru al grupului are ocazia să își spună părerea; se asigură că deciziile sunt luate în mod democratic ➤ Responsabil cu managementul timpului – se asigură că sarcinile sunt realizate în timpul alocat; informează regulat grupul cu privire la timpul rămas pentru realizarea sarcinii; ➤ Responsabil cu notarea și prezentarea idelor principale notează aspectele principale ale discuției și prezintă un rezumat al acestora pentru colegii din celelalte grupuri. ➤ Responsabil cu identificarea instituțiilor care ne pot ajuta în rezolvarea problemei ➤ Responsabil cu colaborarea cu instituțiile competente și cu ONG-uri.	➤ Responsabil cu activitățile desfășurate de grup și sintetizate în: discursuri publice, afișe, postere, materiale power point, calendare ➤ Responsabil cu relația cu instituțiile implicate în rezolvarea problemei. ➤ Responsabil cu notarea ideilor, gândurilor, trăirilor în Jurnalul proiectului. ➤ Responsabilul cu încărcarea portofoliului on-line pe platformă. ➤ www.cetateanul.intercultural.ro ➤ https://cetateanul.intercultural.ro/wp-content/uploads/2020/11/Ghid-pentru-utilizarea-platfomei-pentru-elevi2.pdf
--	---

Elevii au operat cu următoarele legi:

Există trei acte normative principale ce definesc obligațiile instituțiilor publice de a asigura informarea și consultarea cetățenilor, respectiv analiza și formularea unui răspuns

la orice propunere pe care o transmit cetățenii, acte normative ce asigură aplicarea concretă a unor drepturi fundamentale prevăzute în Constituția României:

- Legea privind liberul acces la informațiile de interes public
- Legea transparenței decizionale
- Ordonanța Guvernului privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

Culegerea de informații despre problema selectată

Viziunea pe care se bazează strategia de dezvoltare pe termen lung a municipiului Cluj-Napoca, definește dezvoltarea în termenii calității vieții locuitorilor urbei. Orașul este perceput ca un spațiu al dezvoltării individuale și colective, cu cetățeni activi, dinamici și competitivi, capabili să utilizeze resursele în mod integrat.

Viziunea strategică descrie orașul Cluj-Napoca ca pe un pol de excelență academică, unde mediul universitar este puternic ancorat în viața comunității, devenind o sursă de creativitate, inovație și cercetare.

Orașul urmărește utilizarea culturii diversității ca factor transversal în organizarea comunității, deoarece cultura este motorul transformării sociale și al regenerării urbane. Clujul are potențial multicultural, cu rădăcini adânc înfipite în istorie cât și în realitatea etnodemografică contemporană fiind unul dintre orașele candidate pentru *Capitala Europeană a Culturii 2021*.

(Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014 - 2020)

În această etapă a proiectului, elevii celor șase echipe de cercetare, vor realiza muncă de documentare și investigare.

Grupa 1

36. Activitate pe grupe

- Folosind metoda didactică *Învățarea prin descoperire*, elevii **grupe de cercetare nr.1** au de analizat mijloace digitale, **documente oficiale** din România (*Constituția, Legea Educației Naționale, Hotărâri de Guvern, Ordonanțe de urgență*) care au fost elaborate cu scopul de a susține lupta pentru apărarea drepturilor omului/non-discriminare în acord cu principiile și valorile democratice.

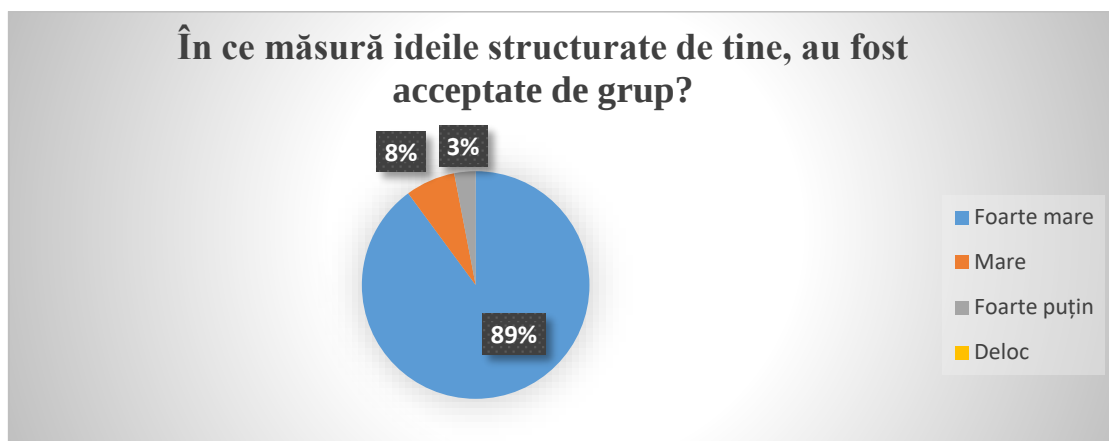

Fig. 4.47. Chestionar de feedback privind măsura în care ideile personale au fost acceptate de grup

Constatări și aprecieri: prin îndeplinirea acestei sarcini elevii au demonstrat capacitatea de a utiliza în limbaj istoric informațiile solicitate. Membrii grupului au acționat și rezolvat sarcini autotestându-și capacitățile cognitive, dezvoltându-și aspecte fundamentale ale gândirii convergente, contribuind la îndeplinirea sarcinii de lucru. Din punct de vedere istoric, și-au însușit abilități de analiză a surselor cerute, de selecție a informației și de structurare a acesteia într-un organizator grafic. Elevii au învățat aspecte ale comportamentului democratic, formându-și comportamente și atitudini, care au rolul de a transforma un comportament într-un proces de construcție și reconstrucție. Au operat cu noțiuni prevăzute în Constituția României, Legea Educației Naționale OMENCS 6158/2016, Hotărâri de Guvern și Ordonanțe de Urgență, (Ordonanța de Guvern Nr. 137/2000 Pentru Prevenirea și Sancționarea Tuturor Formelor de Discriminare), ce ”garantează respectul demnității omului a drepturilor și libertăților cetățenești și libera dezvoltare a personalității umane ca valori supreme”, (anexa 12).

Grupa 2

37. Activitate pe grupe

- Folosind strategia didactică **Învățarea prin cooperare**, elevii **grupeii de cercetare nr.2**, au de analizat **documente europene/legi**, care promovează respectarea drepturilor copilului/ omului.

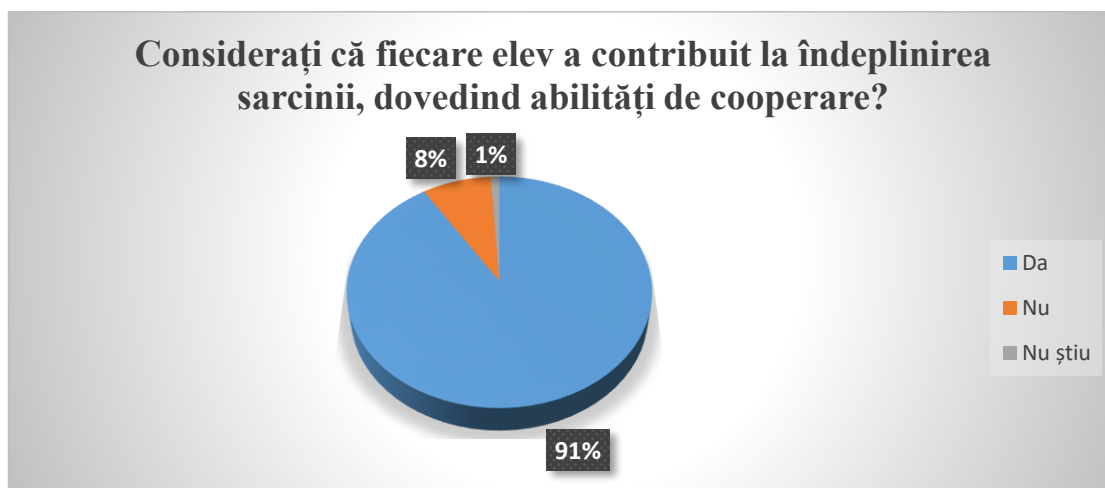

Fig. 4.48. Chestionar de feedback privind gradul de cooperare

Constatări și aprecieri: Această sarcină le-a permis elevilor să analizeze documente istorice importante precum *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului*, *Convenția UNESCO* pentru lupta contra discriminării în mediul educațional, *Directiva Consiliului European nr. 2000/43/EC*, din 29 iunie 2000, privind implementarea tratamentului egal între persoane indiferent de originea rasială sau etnică și alte legi europene care au fost create cu scopul a se asigura de respectarea drepturilor și libertăților copilului/omului. Elevii au interacționat și învățat reciproc, înregistrând un progres important în cunoaștere dar și responsabilizarea elevului față de propria învățare dar și față de grup. Aceștia au remarcat că istoria ne prezintă multe situații de încălcare a drepturilor omului/copilului iar organismele internaționale sprijină dezideratul respectării drepturilor cetățenești, dezvoltând o cultură a diversității, (anexa 13)

Pentru informații suplimentare, accesați următorul link:

Grupa 3

38. Activitate pe grupe

- Utilizând strategia didactică de *Istorie orală/Interviul*, elevii **grupe de cercetare nr.3** au de investigat **componenta etnică și religioasă existentă în Cluj-Napoca**, solicitând informații unui reprezentant de la *Direcția Județeană de Statistică Cluj*. Grupul de lucru va structura sub forma unui *organizator grafic* informațiile obținute.

CONSIDERAȚI CĂ INFORMAȚIILE PRIMITE VĂ AJUTĂ SĂ ÎNȚELEGEȚI DIVERSITATEA ISTORICĂ ȘI CULTURALĂ A ORAȘULUI CLUJ- NAPOCA?

■ Da ■ Nu ■ Nu știu

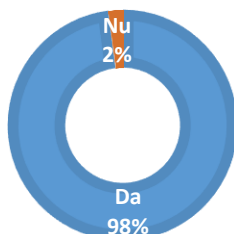

Fig. 4.49 Chestionar de feedback privind utilitatea informațiilor dobândite pentru înțelegerea diversității etnice și culturale a orașului

Constatări și aprecieri: Utilizând strategia didactică a *Interviului*, elevii au solicitat informații despre *configurația etnică și religioasă a orașului Cluj-Napoca*, constatând că ponderea cea mai mare din punct de vedere religios o are ortodoxia reprezentând 77% iar reformații 11% iar din punct de vedere etnic românii reprezintă o pondere de 81%. Elevii au manifestat respect față de diversitate și comportament activ și responsabil. Din punct de vedere istoric elevii au examinat consecințele directe și indirecte ale acțiunii umane, demonstrând *acceptarea, toleranța, empatia* față de valorile proprii altor culturi. Elevii au ajuns la concluzia că se prezintă ca un tablou cu două componente definitorii ale diversității: *etnia și religia*.

Problema afectează un număr mare de persoane. Municipiul Cluj-Napoca este un oraș cu o poziționare istorică și geografică, ce îl predestinează pentru exploatarea potențialului multicultural de care dispune. *Caracteristicile istorice contemporane ale orașului sunt legate de formele variate ale diversității etnice, culturale și religioase, dar și de un patrimoniu impresionant ce reflectă interferențele culturale din trecut, dar și o gamă largă a subculturilor specifice*. Astfel elevii și-au dezvoltat o cultură a diversității realizând o *statistică*, (anexa 14).

Grupa 4

39. Activitate pe grupe

Folosind strategia didactică a **Investigației**, identificați **politici publice** realizate la **nivel internațional** care să promoveze drepturile copilului și principiul egalității de șanse.

Etapele demersului investigativ:

- Confruntarea cu situația de investigat;
- Realizarea actului descoperirii (căutarea datelor, structurarea și interpretarea lor, utilizarea operațiilor gândirii și evidențierea noului;
- Formularea concluziilor și generalizarea lor;
- Aplicarea noilor descoperiri în situații concrete. (*Căpiță, Carol, Căpiță, Laura, 2006, p.85*).

Analizați sursele de pe site-uri specializate, selectați și structurați informația, având la dispoziție o săptămână.

Constatări și aprecieri: Investigația lor a demonstrat faptul că la nivel internațional au fost susținute politici care să sprijine egalitatea copiilor și nediscriminarea. Elevii acestei grupe au structurat informația, reliefând următoarele politici publice internaționale: **Kids Rights** care acționează pentru apărarea drepturilor copiilor, indiferent de origine, rasă, confesiune etc. **Proiectul Intercultural Cities** implementat în 11 state europene, cu scopul aplicării viziunii europene de integrare și coeziune socială, **Servicii comunitare pentru copii** realizat prin intermediul UNICEF, AMNESTY INTERNAȚIONAL, SALVAȚI COPIII.

Această activitate a pus accent pe **cunoașterea operațională, pe învățarea prin acțiune** plasând elevii în contact cu acțiuni umane favorabile unei lumi democratice. Elevii au demonstrat capacitatea de a emite judecăți de valoare cu privire la politici publice realizate, au interpretat aceste inițiative și au înțeles că societatea civilă se poate implica în problemele comunității, prin prezentarea de politici publice, dezvoltându-și **responsabilitatea**, conform (anexei 15).

Grupa 5

40. Activitate pe grupe

- Folosind metoda didactică a **Lecturii explicative**, identificați **politici publice naționale** care să susțină respectarea drepturilor copiilor, indiferent de originea socială și etnică, confesiune, sex, având în vedere analizarea unor proiecte și programe școlare și comunitare care să susțină respectarea drepturilor și a egalității de tratament. (*Codul administrativ al autorității publice locale, art. 136, Proiecte de hotărâri ale consiliului local*).

Fig. 4.50. Chestionar de feedback privind rolul societății civile în inițierea de politici publice

Constatări și aprecieri: Echipa nr.5 a studiat inițiativele statului român în direcția respectării drepturilor copilului și asigurării unui tratament egal și au concluzionat că: s-au implementat legi și ordonanțe de Guvern care să vină în sprijinul elevilor din categorii vulnerabile precum: Proiectul „Școală după școală”, Proges, A doua șansă, Burse sociale, Programe Naționale de Protecție Socială destinate copiilor, dezvoltând copiilor o valoare importantă a democrației **responsabilitatea și solidaritatea umană**, conform (anexei 16) Informațiile selectate corelează informațiile disciplinare de viața de zi cu zi a elevilor și au concluzionat că cetățenii se pot implica activ în viața unei comunități prin semnalarea de probleme și identificarea de soluții. Informații suplimentare le găsiți accesând linkul următor:

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDIx/MzA4MDc2MTg4Njk0#u=MTc2NzkwMzMxNTI4&t=f>

Grupa 6

41. Activitate pe grupe

- Utilizați strategia didactică **”Caracatița influențelor negative”** pentru a identifica **elementele negative** care constituie **bariere în adaptarea copiilor din medii vulnerabile, căutând informații din istorie, resurse media, cărți, ghiduri și surse istorice.**

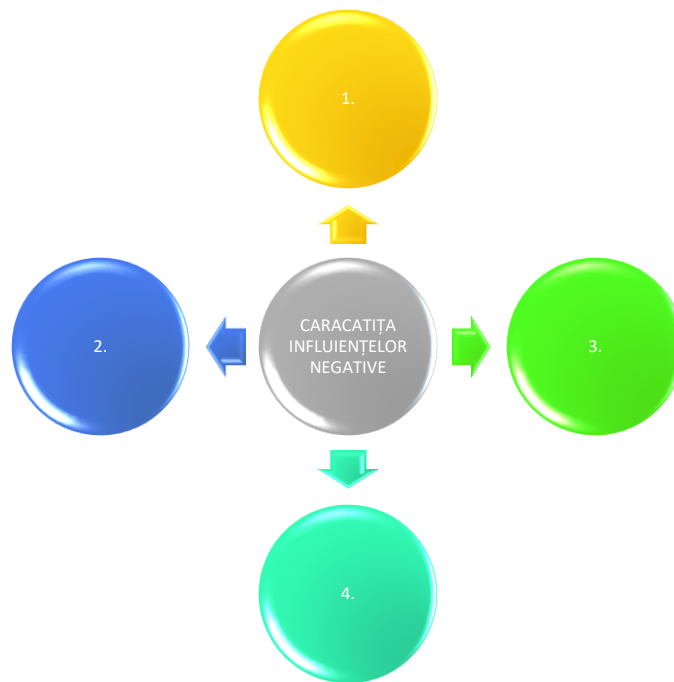

Fig.4.51. Caracatița influențelor negative

Constatări și aprecieri: Elevii au analizat cărți, broșuri, au comparat statistici și au concluzionat că stereotipiile, prejudecățile, rasismul și intoleranța lasă amprente negative în structura emoțională a victimelor discriminării, generând abandon școlar, insecuritate în succes școlar, respingere socială etc. Pentru a susține această sarcină de lucru, elevii au participat la o *activitate online desfășurată de Biblioteca Județeană "Octavian Goga" Cluj-Napoca* cu tema: „**Carte Vie –Agresorul**” din cadrul Săptămânii Naționale a Voluntariatului, ediția a VII-a. Concluzia este că elevii au valorizat demnitatea umană și drepturile omului în acord cu Declarația Universală a Drepturilor Omului și a Convenției Europene a Drepturilor Copilului.

Link: https://drive.google.com/file/d/1H3OBTkLFfH7t36vGT2G5qVPBVJJX_Q60/view

Identificarea surselor de informare

Grupa 1

42. Activitate pe grupe

- Folosind metoda ***Lucrul în echipă***, identificați surse de informare precum *cărți, broșuri, ghiduri, studii* care să trateze subiectul luptei contra discriminării/ încălcării drepturilor copiilor, apelând la resurse multimedia, pagini web, rapoarte, statistici etc. Structurați informația într-un *material power point*.

Grupa 2

43. Activitate pe grupe

- Folosind **Conversația euristică**, identificați specialiști în domeniul apărării drepturilor copiilor, *ONG-uri, asociații, instituții de cultură, bloggeri*, analizând paginile de facebook ale unor organizații și asociații, ale căror obiective să se încadreze temele solicitate.

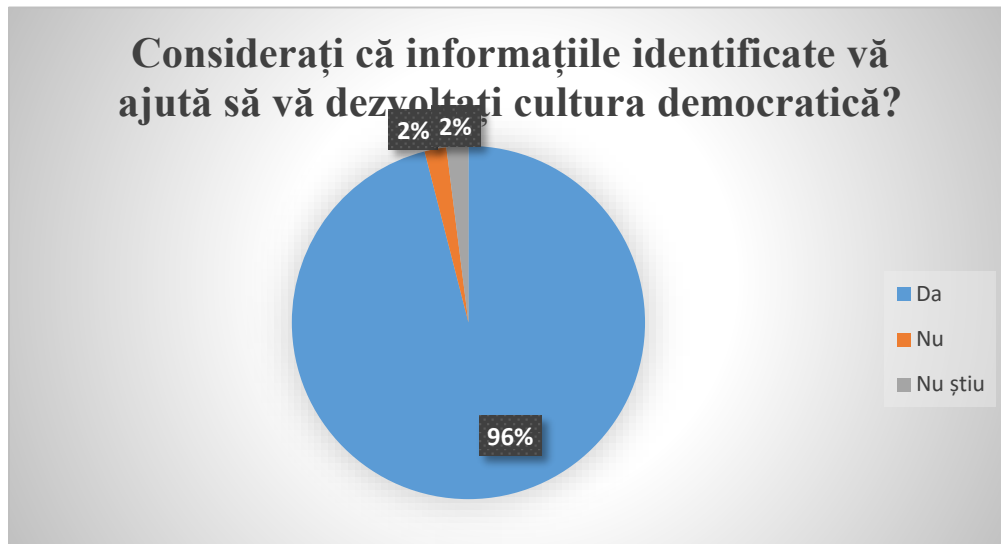

Fig. 4.52. Chestionar de feedback privind importanța informațiilor identificate în dezvoltarea unei culturi democratice

Constatări și aprecieri: parcurgerea acestei sarcini de lucru, le-a evidențiat elevilor faptul că pot face lucruri pe care nu le-au mai realizat până acum, conștientizând că democrația oferă egalitate de tratament și șanse egale subliniind că „*Toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi*”. Elevii au avut posibilitatea să analizeze pe mijloacele de socializare, *organizații nonguvernamentale, asociații, instituții de cultură*, care luptă pentru valorile democrației și dezvoltarea culturii democratice. În decembrie 2020 elevii au participat la o **activitate susținută de domnul judecător Cristian Danileț, co-fondator al organizației VeDem Just**, Voci pentru Democrație și Justiție în care le-au fost expuse elevilor principiile de bază ale **statului de drept. Au colaborat cu Asociația Eliberare, Preventis, LADO Cluj.**

Grupa 3

44. Activitate pe grupe

1. Cu ajutorul metodei **Problematizarea**, consultați site-ul primăriei Cluj-Napoca și verificați dacă au fost elaborate *Politici publice prin Hotărâri de Consiliu Local*, care să susțină egalitatea de tratament și non-discriminarea.

Consultați (*Legea nr.215/2001 a Administrației publice locale, în Monitorul Oficial al RO, Partea I, nr.401/2001*) și codul administrativ al autorității publice locale.

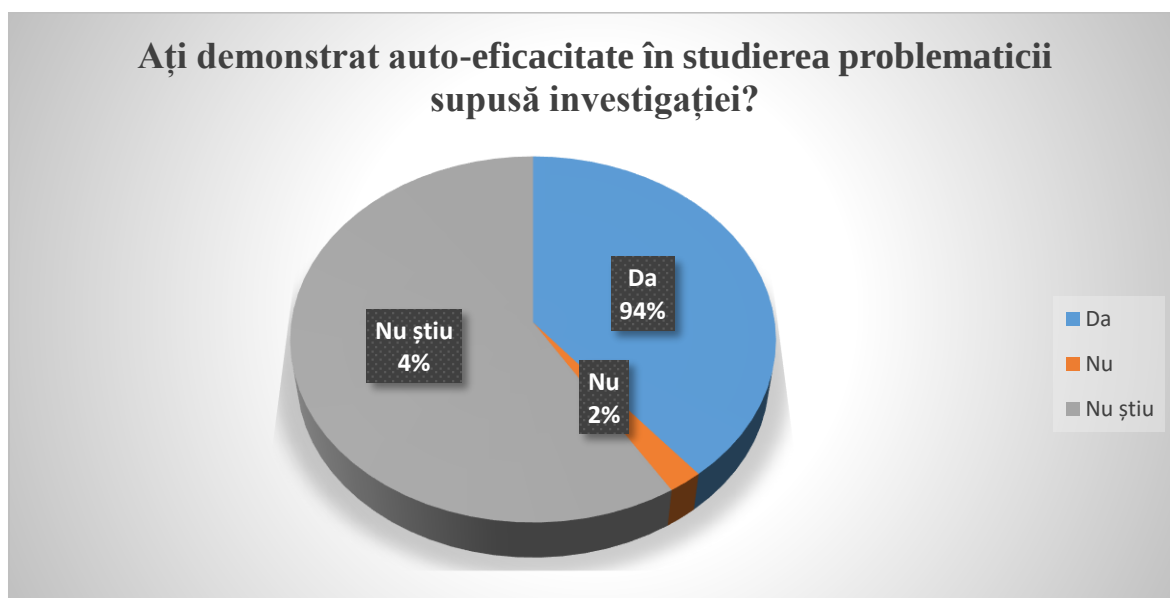

Fig.4.53. Chestionar de feedback privind auto-eficacitatea în studierea problematicei

Constatări și aprecieri: Elevii și-au dezvoltat spiritul de inițiativă, de selecție și analiză a documentelor publice, *a Hotărârilor de Consiliu Local, a Strategiei de Dezvoltare a Municipiului Cluj-Napoca 2014-2020*. Au identificat astfel de politici publice, demonstrând manifestarea unui comportament responsabil și formularea unor *argumente istorice* pentru susținerea inițiativelor.

Grupa 4

45. Activitate pe grupe

- Cu ajutorul metodei *Jurnalul dublu* realizați următoarele sarcini:
 - a. Desenați jurnalul de mai jos pe foaie. În a doua coloană a jurnalului comentați citatul care se află în prima coloană.

Tabel. 4.12. Jurnalul dublu

CITAT	COMENTARIU
a. Diferența dintre o democrație și o dictatură este că în democrație mai întâi votezi și	

apoi primești niște legi; în dictatură nu-ți mai pierzi timpul votând. <i>Charles Bukovski</i>	
b. Unde există opresiune și dictatură, interzicerea dreptului de a vorbi, ne pierdem identitatea. <i>Asma Jahangir, luptătoare pentru drepturile omului în Pakistan</i>	
c. Când un guvern se teme de cetățeni e democrație. Când cetățenii se tem de guvern, este dictatură. <i>Thomas Jefferson, unul din părinții fondatori ai SUA</i>	

- Ce concept cheie este utilizat în cele 3 citate?
- Care este mesajul transmis prin citatele de mai sus?
- Cum ați defini voi discriminarea și dați exemplu de discriminare în istorie.
- Ce informații cu privire la discriminare v-ar interesa?
- Realizați colaje, postere, materiale, discursuri publice care să evidențieze principiul respectării drepturilor omului și al non-discriminării.

Elevii au apreciat că libertatea și dreptatea sunt valori la care mulți ai visat, dar pentru ca libertatea să aibă sens și să nu se transforme în domnia celui mai puternic asupra celui slab, este nevoie de legi care să anihileze domnia arbitrară.

Grupa 5

46. Aplicație interactivă pe grupe

- Realizați pe un slide power point un organizator grafic de tip **Ciorchine**, care să cuprindă 5 situații de încălcare a valorilor democrației. Utilizați informațiile cuprinse în textul alăturat.

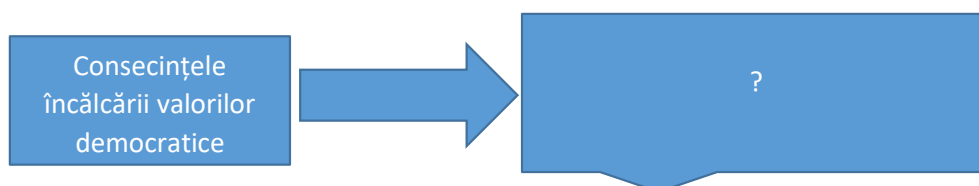

Fig.4.54. Organizator grafic

- Realizați o **Analiză SWOT** pe tema "Cetățeanul activ-participativ", în care să evidențiați *punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările* care rezultă din acest deziderat cu foarte multe implicații la nivel social, cultural, educativ și istoric.

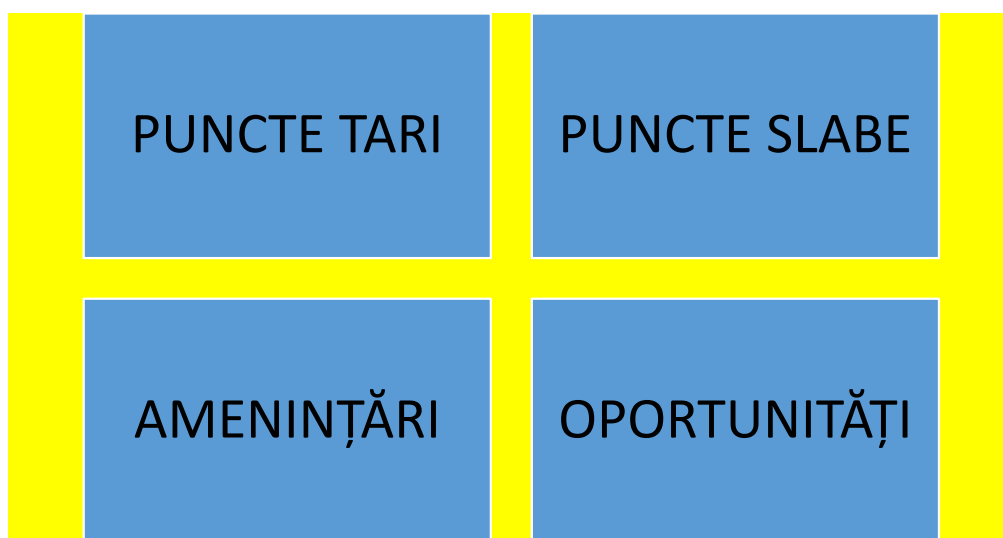

Fig.4.55. Analiză SWOT

Elevii au avut posibilitatea de a înțelege **caracteristicile statului de drept**: libertatea, participare, suveranitatea poporului, solidaritate, dreptate, alegeri libere și domnia majorității.

Grupa 6

47. Activitate pe grupe

- Folosind metoda didactică **Jocul de rol**, realizați un **filmuleț de prezentare** care să sublinieze obiectivele proiectului vostru privind **lupta contra segregării și promovarea drepturilor omului/copilului**, respectând următoarele etape:
 - A. Etapa de pregătire a jocului cuprinde, stabilirea obiectivelor, Identificarea resurselor, pretestare care are ca scop identificarea bazei cognitive și a competențelor elevilor, atribuirea sarcinilor și monitorizarea activității activități, studiu pe grupe, distribuirea rolurilor;
 - B. Desfășurarea jocului, ce se rezumă la monitorizarea activității și asumarea poziției profesorului de consultant.
 - C. Analiza rezultatelor, *compararea cu realitatea istorică*, analizarea punctelor bune și mai puțin bune. (Carol, Căpiță, Laura, Căpiță, 2005, p.84).

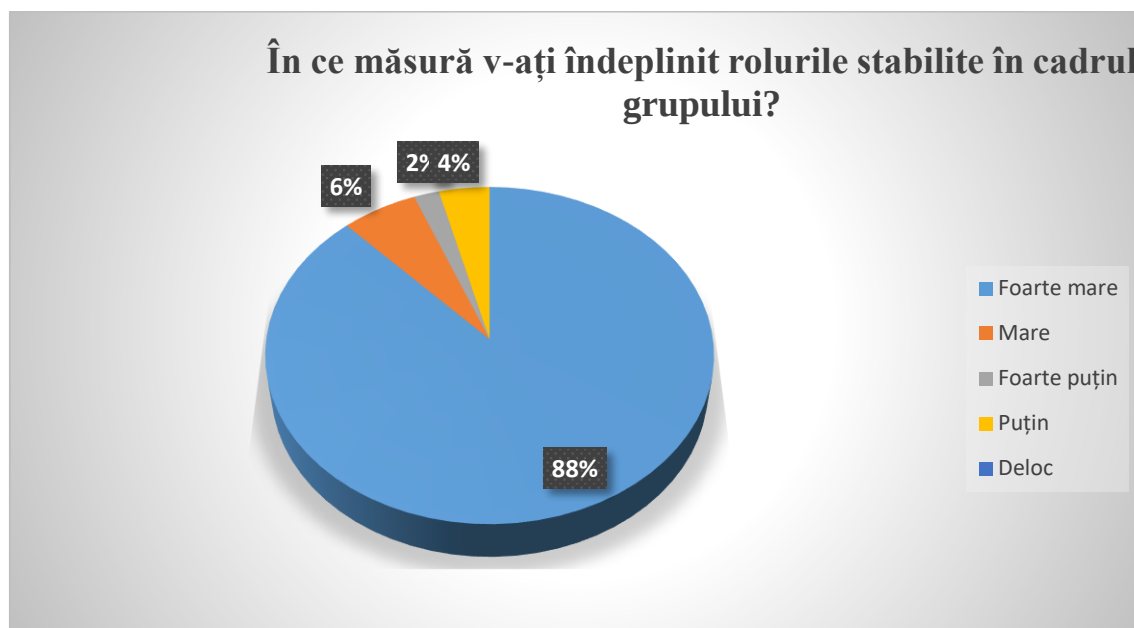

Fig. 4.56. Chestionar de feedback privind modalitatea în care elevii și-au îndeplinit rolurile în cadrul grupului de cercetare

Constatări și aprecieri: În urma parcurgerii acestei sarcini de lucru, elevii și-au antrenat capacități cognitive de istorie, educație socială, limba și literatura română, îndeplinindu-și cerințele într-o proporție de 88%. În acest sens și-au dezvoltat abilități de cetățenie democratică pregătindu-i pentru o Europă multilingvă și pluriculturală și pentru o cultură a diversității.

Filmulețul de promovare realizat de elevi, poate fi accesat la următorul *link*: <https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgZNDQ5/MzExNjQ1ODUxODUx#u=MTc2ODA3NTk1MDMw&t=f>

PASUL 4

ELABORAREA UNEI PROPUNERI DE POLITICĂ PUBLICĂ

48. Activitate frontală

- Prin intermediul metodei *Jobenul soluțiilor* elevii din toate cele 6 grupe, vor identifica *soluțiile* la problema identificată anterior, care ar putea să fie concenterizate prin politici publice.

În aceasta etapă a proiectului, echipele de cercetare vor trebui pe baza datelor înregistrate, să formuleze *6 soluții de politică publică*. Fiecare grupă a gândit și formulat o soluție de politică publică. Prin vot a fost aleasă soluția cea mai avantajoasă și compatibilă cu situația dată.

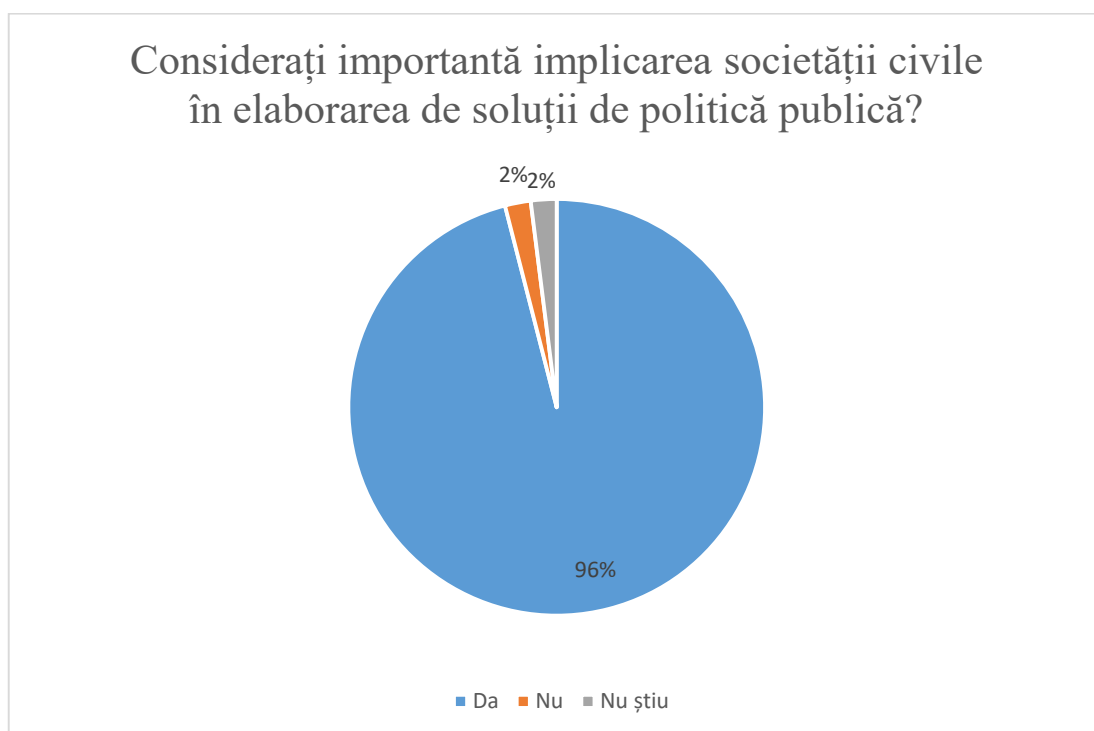

Fig.4.57.Chestionar de feedback privind importanța societății civile în elaborarea de politici publice

Constatări și aprecieri: Activitatea solicitată le-a permis elevilor să-și dezvolte competențe de istorie, prin *participarea tuturor elevilor la luarea deciziilor și dezvoltarea libertății de exprimare și cooperare*, (anexa 17). Concluzia este că, *toți cetățenii au responsabilități care sunt în consonanță cu drepturile prevăzute în constituția României, că autoritatea locală funcționează pe baza autonomiei locale și a consultării cetățenilor în problemele comunității*, idei susținute de 96% dintre repondenți. Elevii au avut astfel posibilitatea de a-și dezvolta aspecte ale educației politice ca demers educațional, cunoscând și interacționând cu instituțiile publice, antrenându-și competențe de dialog, participare și responsabilitate în acord cu art.29. al Declarației Universale a Drepturilor Omului care stipulează că: „*fiecare cetățean are datorii față de comunitatea în care este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale*”.

PASUL 5

Redactarea planului de acțiune

Influențarea autorităților poate fi făcută, în mod legal și legitim, prin două *tipuri de acțiuni*:

- Comunicarea directă a propunerii și a argumentelor pe care se bazează aceasta către instituția sau instituțiile responsabile;

- Mobilizarea susținerii din partea unor persoane, instituții și organizații, precum și a publicului pentru propunerea formulată.

49. Activitate interactivă pe grupe

- Utilizând strategia didactică a **Brainstormingului, identificați, persoanele, instituțiile, organizațiile și grupurile de persoane** care sunt interesate să influențeze autoritățile pentru sprijinirea soluției de politică publică propusă.

Constatări și aprecieri: Realizând această sarcină din proiect, elevii au avut oportunitatea de a interacționa cu reprezentanți ai unor asociații și ONG-uri care susțin obiectivele democratice, dezvoltându-și abilități de comunicare și relaționare, vezi (*anexa 18*).

50. Aplicație:

- Redactați un **plan de acțiune**, pe baza ideilor schițate având în vedere următoarele modalități de obținere a sprijinului:
 - lansarea unei petiții sau a unui apel public către autorități la care să obțineți semnături sau confirmări pe rețelele de socializare din partea cetățenilor;
 - publicarea unui articol pe rețelele de socializare care să conțină următorul slogan: **„Ne implicăm în viața comunității!”**
- Cu ajutorul strategiei didactice **Atelierul de scriere**, redactați o *scrisoare* adresată autorității publice locale în care să argumentați importanța pentru comunitatea locală și școlară a soluției de politică publică stabilită.
- Realizați un **proiect de act normativ** pe baza informațiilor din **Ghidul elevului**, care va fi utilizat ca anexă la scrisoarea redactată anterior.

Fig. 4.58. Chestionar de feedback privind măsura în care această inițiativă dezvoltă abilități noi de viață

Constatări și aprecieri: Elevii au manifestat un comportament responsabil și activ prin realizarea unei *petiții* adresate Primăriei Cluj-Napoca în care și-au argumentat punctul de vedere bazându-se pe documente istorice și realitățile cotidiene, (*anexa 19*), au întreprins *acțiuni care aveau ca scop apărarea drepturilor omului/copilului dezvoltându-și aptitudini noi și valori bazate pe: cooperarea, dialog, acceptarea și cultură participativă, fiind conștienți de mijloacele de acțiune de acțiune asupra sistemului politic, cât și de posibilitatea de a influența evenimentele politice prin: protest, greve, referendum*. Pe baza Ghidului elevului din cadrul proiectului Cetățeanul au realizat și un *proiect de act normativ*, (*anexa 20*), demonstrând inițiativă cetățenească.

PASUL 6

Finalizarea portofoliului online și redactarea textului prezentării publice

51. Activitate de grupe

A. Secțiunea de documentare

- Cu ajutorul metodei **Jurnalul cunoașterii**, fiecare grupă va sintetiza informațiile dobândite pe parcursul desfășurării proiectului astfel:

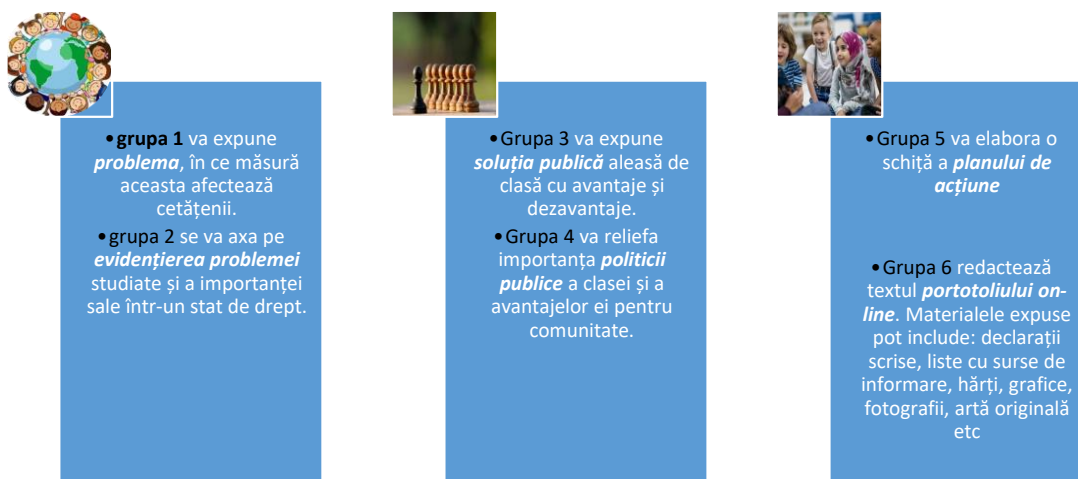

Fig. 4.59. Jurnalul cunoașterii

B. Secțiunea de prezentare

- Secțiunea de prezentare va fi axată pe realizarea unui **material power point** care să conțină informațiile solicitate în etapa de documentare a elaborării portofoliului. Materialele expuse includ: **declarații scrise, liste cu surse de informare, hărți, grafice, fotografii, artă originală, filmulețe, mesaje publice, scrisori, etc.**

Cele 6 grupuri vor lucra astfel: un grup va fi responsabil de secțiunea de documentare a întregului portofoliu, câte un grup va fi responsabil pentru fiecare din cele 4 părți ale secțiunii de prezentare a portofoliului, iar un grup va fi responsabil de pregătirea materialului.

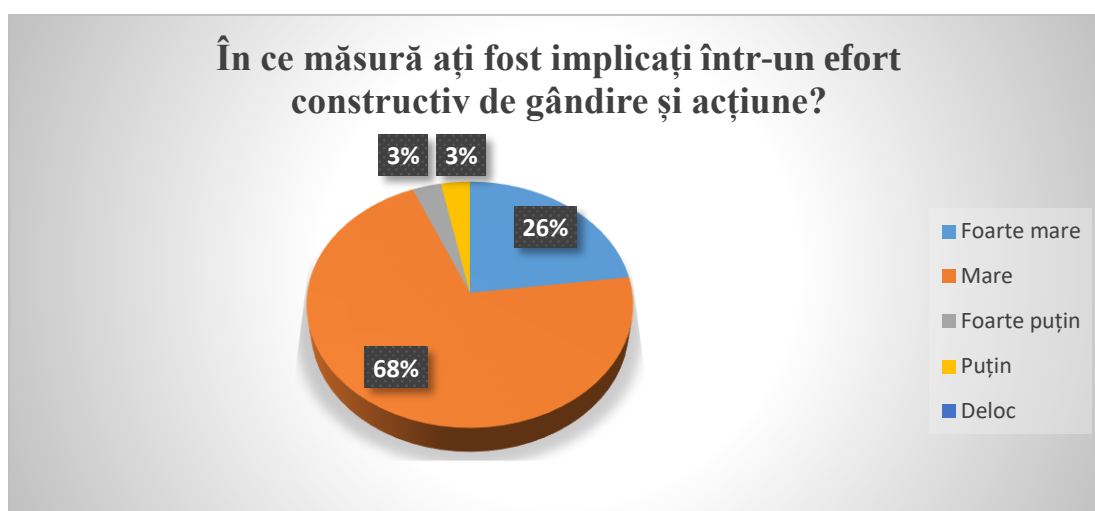

Fig.4.60. Chestionar de feedback privind gradul de implicare și acțiune

Constatări și aprecieri: Elevii au demonstrat spirit de solidaritate și empatie, având ca numitor comun evidențierea aspectelor care au marcat acest demers. Elevii au constatat că **esența democrației o constituie participarea cetățenilor la viața publică**, ce implică

preocuparea cetățenilor pentru problemele comunității, responsabilitate, interes pentru evenimentele sociale și angajare politică.

PASUL 7

Distribuirea rolurilor pentru pregătirea și realizarea prezentării publice

- Organizarea prezentării fiecare elev având un rol în cadrul prezentării.
- Finalizarea conținutului prezentării. Elevii vor desemna persoanele care vor realiza prezentarea orală, pe baza textului realizat în pasul anterior de unul dintre grupuri. Cei care prezintă nu trebuie neapărat să fie cei care au scris textul.

52. Activitate frontală

- Cu ajutorul metodei participative **Teatrul forum**, care se prezintă ca un instrument de intervenție socială, prezentați **portofoliul online** realizat pe parcursul acestui an școlar, în care să susțineți tema studiată și analizată, structurând prezentarea ca un instrument de intervenție socială.

Realizarea prezentării publice

La acest eveniment online au fost invitați reprezentanți ai autorităților publice locale, membri ai unor ONG-uri și asociații, adulți din comunitate, alți elevi și profesori din școală.

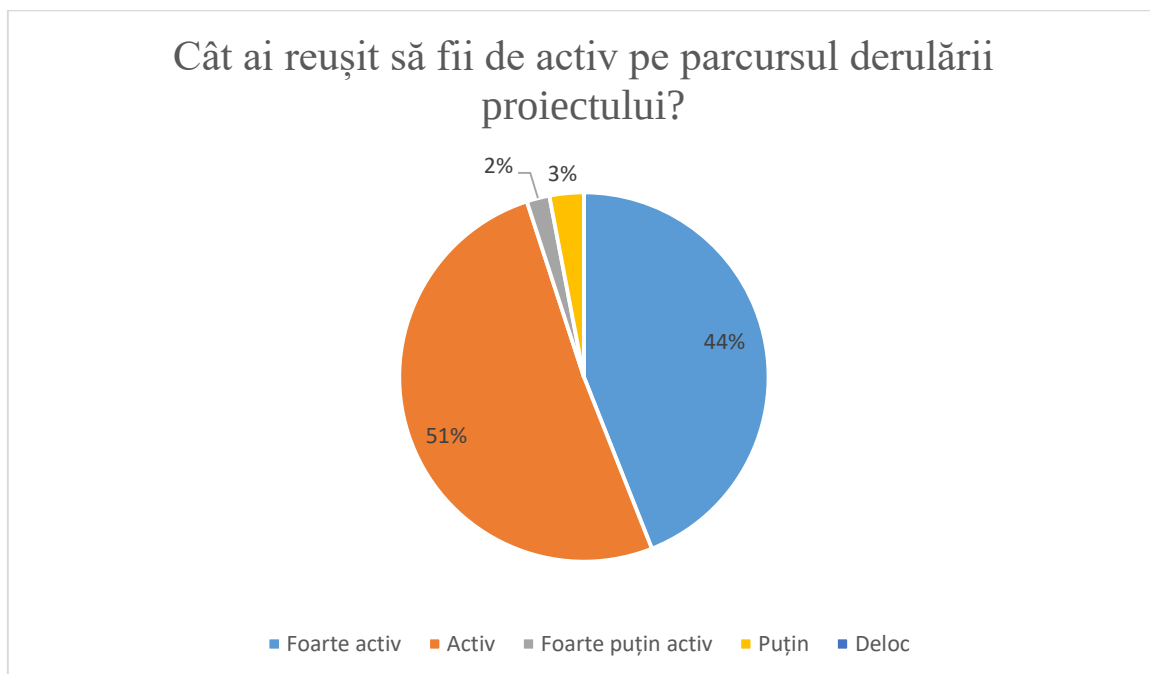

Fig.4.61. Chestionar de feedback privind implicarea activă în cadrul proiectului

Constatări și aprecieri: Datele furnizate de informațiile grafice ne sugerează faptul că un procent semnificativ dintre elevi, au fost **foarte activi**, 44% iar 51% dintre elevi, au răspuns că au fost **activi**. Rezultă un procent foarte mare de elevi care s-au implicat activ în etapele proiectului, adică 95%, ceea ce demonstrează că metoda aceasta a proiectului a oferit posibilitatea fiecărui copil să devină activ, să conștientizeze că fiecare idee contează. Prin efortul comun putem clădi o lume ghidată de valori și principii democratice. Informațiile au fost obținute pe baza fișei de autoevaluare, (anexa 21). Ideile elevilor pot fi descoperite accesând următorul link:

<https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgNDQ5/MzExNjQ1ODUxODUx#u=MTc2Nzk0MDkyMzA1&t=f>

Reflecții ale elevilor asupra desfășurării proiectului și a rezultatelor obținute

- Ilustrarea cu exemple a competențelor dezvoltate
- Impresii și păreri ale elevilor implicați în proiect puteți afla accesând fișierul Proiect din următorul link:
- <https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgNDQ5/MzExNjQ1ODUxODUx?pli=1#u=MTc2ODA4NTUwOTI4&t=f>
- <https://classroom.google.com/u/1/g/tg/MTc2NzkwMzgNDQ5/MzExNjQ1ODUxODUx#u=MTc2ODA4NTUwOTI4&t=f>

PASUL 8

Descriptorii identificați și componentele corespunzătoare ale modelului de competență

✓ Diseminare

În această etapă a proiectului, elevii au completat **fișa de autoevaluare a proiectului** (anexa 20) cu scopul de a identifica percepția lor față de participarea la acest proiect. Rezultatele sunt structurate astfel:

- **Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului**
 1. Mi-am dat seama că este important să recunoaștem că toți oamenii au aceeași valoare, aceeași demnitate, au dreptul la același respect și la același set de drepturi ale omului și trebuie tratați în acord cu aceste principii. Am înțeles că istoria are menirea de a ne învăța să evităm greșelile trecutului.
- **Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept**

2. Am dobândit convingerea că societatea trebuie să funcționeze și să fie guvernată prin procese democratice care respectă principiile justiției, echității, egalității și statului de drept.

▪ ***Respect***

3. Am arătat respect chiar și față de persoane cu care nu am fost de acord.

▪ ***Spirit civic***

4. Am simțit că aparțin comunității locale și că este important să fac ceva de care să beneficieze întreaga comunitate.

▪ ***Responsabilitate***

5. Mi-am îndeplinit sarcinile cu conștiinciozitate.

6. Mi-am asumat responsabilitatea pentru ceea ce nu am făcut bine și m-am străduit să remediez situația.

▪ ***Auto-eficacitate***

7. Am dovedit încredere în capacitatea mea de a găsi soluții pentru a-mi îndeplini sarcinile.

8. Am conștientizat că pot face lucruri pe care nu le-am făcut până acum și pot obține rezultatele dorite.

9. Am dobândit convingerea că prin acțiunile mele pot schimba ceva în jurul meu. Toleranță pentru ambiguitate.

10. Nu m-am blocat în situații în care nu am fost sigur cum să procedez ci am încercat diferite variante.

11. Am reușit să îndeplinesc o sarcină chiar dacă am considerat că ea nu a fost clar explicată.

▪ ***Abilitate de învățare autonomă***

12. În situații când mi-am dat seama că nu știu anumite lucruri, am găsit surse de informație valide pentru a le afla.

13. Mi-am organizat în mod autonom, fără să mi se spună ce să fac, un proces prin care să învăț ceva nou.

▪ ***Gândire critică***

14. Am dovedit capacitatea de a analiza, evalua și emite judecăți cu privire la texte, argumente, interpretări, probleme, evenimente, experiențe, într-un mod sistematic și logic.

▪ ***Abilități de observare și ascultare***

15. Am arătat atenție celor spuse de alte persoane, străduindu-mă să înțeleg ce spun.

16. Am observat comportamentele altor persoane, gesturile, expresia feței, pentru înțelege ce vor să comunice.

- **Empatie**

17. Am înțeles ce simt alte persoane în anumite situații.

18. Am înțeles ce gândesc alte persoane încercând să privesc lucrurile din punctul lor de vedere.

19. Am arătat simpatie pentru persoanele afectate de o problemă sau aflate în dificultate.

Adaptabilitate și flexibilitate

20. Mi-am adaptat reacțiile și comportamentele în funcție de cerințele unei situații noi.

21. Când am constatat că planul inițial nu funcționează, am căutat alte variante pentru a-mi atinge obiectivele.

- ***Abilități de comunicare și plurilingve***

22. Am utilizat un limbaj adecvat situației de comunicare și persoanelor cărora m-am adresat.

23. Am acordat atenție gesturilor mele și poziției corpului, pentru ca acestea să fie adecvate situațiilor în care m-am aflat.

24. Am utilizat cu succes cunoașterea altor limbi pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor.

- ***Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea***

25. Am înțeles importanța normelor de comunicare verbală și nonverbală în societate și faptul că oamenii comunică în moduri diferite.

- ***Abilități de cooperare***

26. Am colaborat cu succes cu alți colegi în cadrul activităților de grup.

27. Am ajutat grupul la depășirea unor situații dificile sau la clarificarea unor idei.

28. Am contribuit la luarea unor decizii în mod democratic, ținând cont și de părerea celorlalți.

- ***Abilități de gestionare a conflictelor***

29. Când am avut neînțelegeri sau divergențe cu colegii, m-am străduit să propun o soluție convenabilă pentru toți.

30. Am ajutat colegi cu păreri diferite să găsească de comun acord o soluție care să țină cont de nevoile ambelor părți. Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană.

31. Am conștientizat aspecte legate de propria persoană.

- ***Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea***

32. Am dobândit cunoștințe despre instituțiile publice, politicile publice, atribuțiile și limitele instituțiilor, drepturile omului, rolul și responsabilitatea cetățenilor într-o societate

democratică, legislație, procedurile de luare a deciziilor și modalitățile în care pot fi găsiți susținători pentru o idee.

33. Am dobândit cunoștințe despre problema studiată.

4.4. Analiza, prelucrarea și interpretarea datelor

Utilizarea metodei proiectului a generat achiziții semnificative în viața elevilor. Aplicarea proiectului *Cetățeanul* a avut ca scop valorificarea educației pentru democrație prin predarea istoriei, a permis abordarea unor subiecte variate, de actualitate, care au generat modificări importante în comportamentul atitudinal al elevilor, dezvoltându-le abilități și competențe democratice. Demersul realizat a susținut dezideratul predării-învățării istoriei în contextul dezvoltării unei cetățenii europene.

Discuțiile de grup cu elevii au determinat creșterea interesului elevilor pentru istorie. Perspectiva proiectului a facilitat *învățarea*, conturându-le idei și principii noi despre rolul cetățeanului dar și al societății civile în implicarea activă în comunitate.

Chestionarul de feedback aplicat în *etapa constatativă* mi-a oferit informații importante despre atitudinea lor față de *valorile și principiile democratice*, înregistrându-se schimbări importante de percepție. Dacă în *etapa constatativă*, aproximativ 47% dintre elevi au răspuns că cea mai importantă *valoare a democrației* este „*Solidaritatea umană*”, urmată de „*Libertate*” care reprezintă 40% din totalul răspunsurilor, la *finalul proiectului* elevi au răspuns că *participarea* reprezintă o valoare importantă, cuantificată într-un procent de 89%.

În privința *principiilor democratice*, în *etapa constatativă* elevii au răspuns că 36% consideră că *votul universal* este foarte important, urmat de *principiul respectării drepturilor omului* ce reprezintă 33% din răspunsurile elevilor, iar la *finalul proiectului* au răspuns în proporție de 89%, că *principiul respectării drepturilor omului* este cel mai important.

În privința *cetățeniei active* informațiile din *etapa constatativă* au subliniat faptul că elevii percep *cetățenia activă*, ca o modalitate de *implicare civică* un procent de 44%, în timp ce 39% dintre elevi consideră *participarea* la viața comunității este importantă, iar 17% apreciază că *responsabilitatea* este o parte semnificativă a cetățeniei active. La *finalul proiectului* elevi și-au conturat idei fundamentale despre ceea ce implică cetățenia activă, concluzionând într-o proporție de 91% că *participarea* este esențială în susținerea cetățeniei active.

Dacă în **etapa constatativă**, elevii au răspuns că au *responsabilități* în societate într-un procent de 81%, iar 19% dintre repondenți considerau că au doar *drepturi*, în *etapa finală* a proiectului a crescut considerabil procentul elevilor care au răspuns că au **responsabilități** cifrându-se la 97%. Au constatat că individul devine cetățean atunci când constată că drepturile sale implică și obligații, pe care trebuie să le respecte și să le asume.

Datele colectate relevă un progres important față de etapa constatativă, elevii înregistrând achiziții noi, valori, atitudini și abilități care s-au consolidat la nivel superior.

4.5. Concluziile cercetării

Analiza rezultatelor obținute pe toată perioada desfășurării **proiectului Cetățeanul**, susține validarea ipotezei cercetării și anume, *dacă se utilizează metoda proiectului la nivel inter/transdisciplinar, atunci se creează premisele dezvoltării cetățeniei activ-participative*, iar nivelul de instruire al elevilor crește, dacă profesorul se axează pe activități practice care dezvoltă atitudinea democratică.

În această cercetare mi-am propus să valorizez *educația pentru cetățenie democratică* prin predarea **istoriei**. Mi-am dorit să renunț la tiparele conservatoare de predare, bazate pe acumulare de informații, pe memorarea de informații, bazându-mă, în special pe experiența practică, care oferă elevului capacitate de înțelegere la un nivel superior. Toate aceste aspecte îi ajută pe elevi să înțeleagă lumea dar și valorile și principiile după care funcționează democrația. Consider că, istoria este cea mai importantă resursă pentru înțelegerea democrației pentru că elevii au posibilitatea de analiză a contextelor istorice.

Elevii au avut posibilitatea să-și descarce pe telefoane **aplicația Lege-n Dar** realizată de Asociația VeDem Jus, *Voci pentru Democrație și Justiție*, dezvoltându-și competențe de **valorizare a democrației și justiției, a egalității în fața legii și a statului de drept**. Au înțeles că „Numai legii îi datorează oamenii dreptatea și libertatea” susținând astfel un principiu important al democrației, **domnia legii**.

Plasarea elevilor în contexte istorice de încălcare a drepturilor omului, de îngrădire a demnității umane, prin intermediul materialelor tematice precum: discriminarea de gen, religioasă, etnică, rasială, aspecte care i-au determinat să concluzioneze că: „**Libertatea ta se sfârșește acolo unde începe libertatea celui alt**” John Stuart Mill, filozof britanic al epocii victoriene. Aceste situații le-au dezvoltat abilități de **valorizare a demnității umane și a**

drepturilor omului și empatie. Elevii au cunoscut situații concrete de încălcare a demnității umane, demonstrând empatie și toleranță, susținând o valoare a democrației, **solidaritatea și fraternitatea umană.**

Au manifestat **spirit civic** prin implicarea activă în identificarea de probleme cu care se confruntă comunitatea locală din care fac parte. Elevii au avut astfel posibilitatea să discute cu părinții, bunicii, profesori, prieteni și cunoscuții demonstrând spirit civic și inițiativă, dar și **participare.**

Pe parcursul desfășurării acestui proiect, elevii au avut oportunitatea de a-și dezvolta **abilități de învățare autonomă**, demonstrând auto-eficacitate, studiind tipuri de informații compatibile cu cerințele proiectului, conștientizând că fiecare elev avea o sarcină de îndeplinit iar părerea lui contează în cadrul grupului. În acest sens au fost dezvoltate abilități de cooperare, de ascultare și observare.

Au exersat un principiu fundamental al democrației, votul înțelegând că minoritatea se supune majorității, concluzionând că fiecare vot contează, deducând caracteristicile unui principiu fundamental al democrației: **votul universal, direct, secret și liber exprimat .**

Și-au exersat capacitatea de analiză, studiind cercetări, **documente oficiale, Constituția**, cărți în domeniu, site-uri, pagini web, resurse multimedia, filmulețe, documentare, dezvoltându-și abilități de gândire superioare și capacități investigative, conștientizând că **principiul separării puterilor în stat** stă la baza democrației reprezentative și că **reprezentativitatea** implică ca luare deciziilor să se realizeze în numele cetățenilor, de către reprezentanții acestora, investiți prin vot cu încrederea lor.

Am constatat că lucrând pe echipe de cercetare, elevii au avut posibilitatea de a colabora, de a stabili legături emoționale, generând coeziunea grupului cu mult peste procentul din etapa constatativă. Au demonstrat **gândire critică și reflexivă atunci când au trebuit să integreze informațiile selectate.**

Metodele didactice utilizate au facilitat dezvoltarea **abilităților inter - trans și cross disciplinare**, elevii fiind puși în situații noi de a stabili conexiuni cu alte discipline precum: *limba și literatura română, limba engleză, religia, educație plastică, geografia, educația socială și cunoștințe din domeniul tehnologiei informației*, facilitând dezvoltarea abilităților plurilingve și de comunicare, generând idei noi despre valorile și principiile democratice, în diverse contexte cognitive. Astfel elevii și-au dezvoltat aspecte de **cunoaștere și înțelegere critică** referitoare la lume din domeniul politicii, legislației, drepturilor omului, religie, istorie, economie, mediul înconjurător și sustenabilitate.

Au dobândit cunoștințe despre *instituțiile publice, politicile publice, atribuțiile și limitele instituțiilor, drepturile omului, rolul și responsabilitatea cetățenilor într-o societate democratică, legislație, procedurile de luare a deciziilor* antrenând cunoștințe și înțelegerea critică privind lumea dar în egală măsură au înțeles dedus că **participarea** este o condiție esențială pentru buna funcționare a democrației, care se manifestă printr-un interes crescut al cetățenilor pentru treburile publice și pentru implicarea lor concretă în luarea deciziilor care privesc soarta unei comunități.

Au colaborat cu ONG-uri, asociații și instituții ale statului român, solicitându-le informații, dar și sprijin în susținerea propriilor idei, au realizat **scrisori, dezvoltându-și un comportament activ și responsabil, antrenând cunoștințe și concepte cheie din istorie prin aplicarea cunoștințelor specifice istoriei. Elaborarea proiectului de act normativ**, a implicat formularea de argumente istorice, dar a activat și cooperarea.

Au acumulat strategii superioare de comunicare prin realizarea de **interviuri** cu diverse personalități, reprezentanți ai unor instituții și asociații. S-au implicat activ realizând un **filmuleț de prezentare** al proiectului, discursuri publice, calendare, afișe, postere, materiale power point dar și un portofoliu on-line, susținând o valoare al democrației, **dreptul la libera exprimare**. Prin aceste inițiative elevii și-au format **atitudini** precum: deschidere spre diversitate culturală și alte credințe, viziuni noi asupra lumii, spirit civic și toleranță la ambiguitate.

Digitalizarea învățământului le-a permis elevilor să cunoască situații complexe de rezolvare a unor cerințe, prin utilizarea unor platforme educaționale: Google Classroom, Cetățeanul, E-learning, Google Drive și Google Forms. Aplicații: Kahoot, Quizizz, Lege-n Dar, dezvoltând și antrenând **competențe digitale**.

Strategiile didactice utilizate corelate cu mijloacele de învățământ precum: *chestionare de feedback, documentare, cărți audio, lecturi istorice, rebusuri, fișe tematice, dicționare de politologie, resurse multimedia, documente istorice, mărturii, filmulețe, puzzle etc.*, au contribuit la dezvoltarea abilităților de gândire critică și reflexivă.

În concluzie, cercetarea prin metoda proiectului a urmărit pregătirea și formarea elevilor în spiritul educației democratice, ce răspunde unei nevoi practice de integrare și acțiune în societate, prin practicarea și manifestarea unui comportament civic, în consonanță cu valorile democratice: *libertate, comunicare, toleranță, pluralism, diversitate și empatie*.

CONCLUZII FINALE

Prin abordarea temei „*Noile educații în predarea istoriei. Educația în spiritul valorilor și principiilor democratice*”, mi-am propus să subliniez importanța formării elevilor în spiritul cetățeniei active, de la o vârstă în care se dezvoltă conștiința apartenenței la o comunitate.

Trăim într-o lume în care democrația pare că este pusă la încercare. Deși în multe țări democrația este solidă, în altele se constată o direcție tot mai evidentă spre autoritarism. De aceea, cu cât susținem un sistem de guvernare democratic, cu cât contribuim la conturarea unei societăți bazate pe egalitatea de șanse și a pluralismului ideilor.

Un obiectiv strategic important al Uniunii Europene este acela de a promova *valorile și principiile democratice, de a susține statul de drept și indivizibilitatea drepturilor și libertăților cetățenești*, susținute de art.21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului care precizează că: „*voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat, exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic*”.

Societatea globalizată în care trăim reclamă nevoia formării unor cetățeni activ-participativi, care-și cunosc drepturile și libertățile cetățenești, care conștientizează rolul implicării în viața comunității ca o datorie civică dar și morală.

Democrația dezvoltă cultura participativă, o cultură a dialogului interetnic, a responsabilității și consensului, respectând diversitatea. *Constituția României* prevede existența unor drepturi personale precum: dreptul la apărare, la libera circulație, la învățătură, dreptul de petiționare și la libera exprimare. Ca urmare a participării la acest proiect, elevii au analizat în detaliu prevederile constituționale.

Mi-a propus ca elevii mei, să învețe despre democrație într-o manieră nouă, care este precizată în obiectivele strategice ale Uniunii Europene. Abordarea practică a acestui deziderat istoric, m-a motivat să contribui la formarea și conturarea unor tipologii de *cetățeni bazați pe acțiune, respingând astfel ideea de a fi spectator*.

Școala poate contribui la dezvoltarea unor competențe precum: însușirea unor **valori** precum: valorizarea demnității umane, a diversității culturale, a justiției și a statului de drept, dezvoltă **atitudini** de respect, spirit civic și responsabilitate, contribuie la formarea unor abilități care au la bază empatia, cooperarea, gândirea critică și analitică și de gestionare a conflictelor și nu în ultimul rând contribuie la înțelegerea critică referitoare la drepturile omului, culturi diverse, istorie, etc.

Studiile realizate atât la nivel european cât și intern, evidențiază faptul că cetățenii acestei societăți postmoderne dau dovadă de inactivism. Nu-și cunosc drepturile atunci când interacționează cu o instituție a statului, nu știu cui să se adreseze, cunosc conceptul de politică publică la o scară redusă, refuză participarea la vot reclamând faptul că spectrul politic este corupt.

În România dar și în spațiul european, cetățenii fac dovada dorinței ferme de a fi auziți și incluși în procesele decizionale. În ciuda eforturilor susținute de sprijinire a democrației, se remarcă și multe provocări:

- Neîncrederea în instituții și politicieni, datorate corupției și lipsei de incluziune.
- Reducerea spațiului democratic pentru societatea civilă și inclusiv a liderilor unor asociații și organizații care militează pentru apărarea democrației, semnalizându-se intimidări la adresa unor persoane și impunerea de limite.
- Înregistrarea unor situații tot mai dese de încălcare a drepturilor și libertăților democratice.
- Promovarea unor campanii de dezinformare prin intermediul tehnologiei online, prin discursuri de incitare la ură, intoleranță și de încălcare a vieții private.

Proiectul de cercetare pe care l-am desfășurat le-a oferit posibilitatea elevilor de a conștientiza *valorile și principiile democratice*, prin exerciții practice, care au rolul de a consolida informația și atitudinea democratică pe tot parcursul vieții. Elevii au fructificat oportunități noi precum:

- Promovarea participării la viața comunității.
- Sprijinirea și consolidarea inițiativelor unor ONG-uri care au ca scop apărarea valorilor și principiilor democratice.
- Încurajarea demersurilor de formare în spiritual democrației participative.
- Combaterea inegalității și a aspectelor discriminatorii prin susținerea acceptării diversității.
- Au beneficiat de dreptul de petiționare, elaborând o scrisoare către primăria Cluj-Napoca.
- Au demonstrat spirit civic și toleranță prin discursurile publice realizate și postate pe paginile de socializare.

O consecință foarte importantă a participării la acest proiect a fost concretizarea acestei inițiative într-un **CDS**, care susține *supremația legii*. Cursul opțional de **Educație Juridică**, realizat de *Organizația VeDem Just, Voci pentru Democrație și Justiție*, se va

desfășura începând cu anul școlar 2021/2022 la clasa a VII-a B a Școlii Gimnaziale „Emil Isac” Cluj-Napoca.

În concluzie, *democrația* este un sistem complicat ce depinde de implicarea activă și sprijinul cetățenilor și de o atitudine de loialitate informată și critică, în timp ce *cetățenia democratică* este mijlocul prin care membrii unei comunități morale își proiectează normele și valorile în spațiul public.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, Ion, Albulescu, Mirela, 2004, *Cetățenia democratică o provocare pentru educație*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
2. Arblaster, Anthony, 1998, *Democrația*, Editura DU STYLE, București.
3. Arhip, Ana, Papuc, Ludmila, 1996, *Noile educații – Imperative ale lumii contemporane*, FEP Tipografia Centrală Chișinău.
4. Bîrzea, Cezar, 2005, *Manual pentru asigurarea calității educației pentru cetățenie democratică*, Centrul de Dezvoltare și Inovare în Educație, București,
5. Banton Michael, 1998, *Discriminarea*, Editura DU STYLE, București, 1998.
6. Bolovan, Paula - Sorina, 2007, *Didactica Istoriei. Noi orizonturi în predarea, învățarea și evaluarea istoriei prin metode active*, Presa Universitară Clujeană.
7. Idem, *Educația interculturală în predarea istoriei* în vol. „*Tradiții, valori și perspective în științele educației*”, 2007, coord. Musuță Bocoș, Chiș Vasile, Albulescu Ion, Cristian Stan, Cluj-Napoca.
8. Burdeau, Georges, 1989, *Democrație* în Enciclopedia Universalis (corpus 7) sous la presidence de P. Baumberger, E, U, Editura Paris.
9. Butnari, Nadejda, 2017, *Noile educații. Suport de curs.*, USM, Chișinău.
10. *Cadrul de referință al competențelor pentru cultură civică, vol II. Modelul uman bazat pe competențe*, 2016, Consiliul Europei.
11. Căpiță, Carol, Căpiță, Laura, 2006, *Didactica Istorie 2*, Program Postuniversitar de conversie profesională pentru cadrele didactice din mediul rural, Ministerul Educației și Cercetării.
12. *Codul administrativ al autorității publice locale, art. 136, Proiecte de hotărâri ale consiliului local*
13. *Democrația și drepturile omului. Carta pentru toți*, Consiliul Europei, 2012.
14. *Constituția României, Autoritatea publică*, CAP I, II, III, publicată în Monitorul Oficial (Despre autoritățile publice la Titlul III), Partea I, nr.233.
15. *Convenția cu privire la drepturile copilului, legea 18 din 28 septembrie 1990.*
16. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.14.
17. *Convenția UNESCO pentru lupta contra discriminării în mediul educațional.*

18. Cozma, Teodor, 2001, *O nouă provocare pentru educație: Interculturalitatea*, Editura Polirom.
19. Cucos, Constantin, 1996, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
20. Idem, 2000, *Dimensiuni culturale și interculturalitatea*, Editura Polirom, Iași.
21. Idem, 2006, *Pedagogie*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom
22. *Culegere de texte pentru istoria universală, Europa modernă, vol.1 1640-1848*, 1973, București.
23. *Declarația de Independență a SUA, 4 iulie 1776*.
24. *Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, Organizația Națiunilor Unite*.
25. Dewey, John, 1972, *Democrație și educație*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
26. *Ecouri din Holocaust în literatura universală*, 2005, AERVH, București.
27. *Educația pentru cetățenie democratică și Drepturile Omului. O perspectivă asupra situației din Croația, Muntenegru și România*, 2013, Editura Universitară, București.
28. Gardner, Howard, 2005, *Mintea disciplinată. Educația pe care o merită orice copil, dincolo de informații și teste standardizate*, Editura Sigma, București.
29. Georgescu, D, 1999, *Educația pentru cetățenia democratică*, în Curriculum national. Planuri cadru pentru învățământul preuniversitar, Ministerul Educației Naționale, București.
30. *Ghid pentru elevii de gimnaziu, Drepturile omului în istoria recentă a României 1945-1989*.
31. Gollob, Rolf, Huddleston Edward, Salema Maria-Helena, Urkas, Vedrana Sprajic, 2004, *Manual pentru formarea cadrelor didactice în domeniul educației pentru cetățenie democratică și al educației pentru drepturile omului*, 2004, Consiliul Europei.
32. Gombert, Tobias, *Manual pentru democrație social 1*, 2012, publicat de Friericht - Ebert Stiftung, Departamentul pentru cooperare Internațională, Berlin.

33. Ionașcu, Constantin, *Ororile și farmecul detenției*, O convorbire cu Traian Călin Uba.
34. Ionescu, Miron, Radu, Ion, 1995, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca.
35. Ibidem, 2003, *Managementul clasei. Un pas mai departe. Învățarea bazată pe proiect*, București, Editura Humanitas.
36. Jinga, Ioan, Istrate, Elena, 2006, *Manual de Pedagogie*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura All, București.
37. Karpinski, Jakub, 1993, *A.B.C-ul democrației*, Editura Humanitas, București.
38. Legea 48/2000 privind aprobarea Ordonanței guvernului nr.137/2000, privind *prevenirea și sancționarea prevenirii și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69/2002.
39. Legea nr.215/2001 a *Administrației publice locale*, în Monitorul Oficial al RO, Partea I, nr.401/2001.
40. *Legea Transparenței decizionale (nr.52 din anul 2003)*.
41. Hossu - Longin, Lucia, 2006, *Drama Bisericii Greco-Catolice: O eternitate de teroare*”. *De ce trebuie condamnat comunismul*, Anuarul IICCR.
42. Marinescu, Mariana, 2013, *Noile educații în societatea cunoașterii*, Editura Pro Universitaria, București.
43. Mazilu, Dumitru, 2008, *Drepturile Omului – concept, exigențe și realități contemporane*, Ediția a IV-a, Lumina Lex, București.
44. Mureșan, Pavel, 1980, *Învățarea socială*, Editura Albatros, București.
45. Nedelcu Doina, 2007, *Ghid pentru cadre didactice. Educația democratică, incluziune și interculturalitate*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
46. Nicolesco, Basarab, 1999, *Transdisciplinaritatea. Manifest*, Editura Polirom, Iași.
47. Oprița. Antonia, 1998, *Ghidul democrației*. Manual experimental, Societatea Academică din România (WORL LEARNIG), București.
48. Păun. Ștefan, 2003, *Didactica Istoriei*, Editura Corint, București.
49. *Profesor European, Colecție de bune practici. Lecții și suport didactic pentru disciplina cultură civică, Gimnaziu*, Editor. *Delegația Comisie Europene în România*, 2006, *Publicație editată în cadrul Programului Phare descentralizat de Informare și Comunicare/Profesor European*

50. *Programa școlară pentru disciplina Istorie, clasele a V - a VIII - a*, Anexa nr.2 la ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr.3393/28.02.2017, 2017.
51. Pâslaru, Vlad, *Noile educații ca stare a conștiinței pedagogice*, în Revista de teorie și practică educațională Didactica Pro, nr.4 (56) septembrie 2009, *Din nou despre noile educații*, ISSN 1810-6455.
52. Racu, Tatiana, 2009, *Educarea unui cetățean activ în contextul societății în tranziție în Revista de teorie și practică educațională*, Didactica Pro, *Educația pentru cetățenia democratică*, nr.1 (29), 2005.
53. *Revista de teorie și practică educațională*, Didactica Pro, nr.1 (29), 2005 *Educația pentru cetățenia democratică*, articol, Metode și procese de promovare a participării tinerilor
54. Stan, Stoica, Dragoș, Sebastian - Becheru, *Manual digital pentru clasa a VII-a, Istorie*, 2019, Ministerul Educației Naționale, Editura CD Press, București.
55. Strategia de Dezvoltare a Municipiului Cluj-Napoca 2014-2020.
56. Tămaș Sergiu, 1996, *Dicționar politic*, Editura Șansa.
57. Văideanu, George, 1988, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București.
58. Velea, Luciana-Simona (coord), Toderaș, Nicolae, Ionescu, Mihaela, 2006, *Participarea elevilor în școală și în comunitate. Ghid pentru profesori și elevi*, Editura Agata, Botoșani.
59. Vlăsceanu, Lazăr, 2001, *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculum învățământului obligatoriu*, Centrul educațional 2000+, București.

Webografie:

1. <https://www.creeaza.com/didactica/didactica-pedagogie/Noile-educatii351.php>
2. <https://www.g4media.ro/raport-global-democratiea-din-romania-a-inregistrat-in-2017-2018-unul-dintre-cele-mai-mari-regrese-din-lume-alaturi-de-ungaria-turcia-si-serbia.html>
3. <https://romania.europalibera.org/a/romania-democratie-independenta-justitiei-kovesi-cedo-coronavirus/30594254.html>.
4. <https://rm.coe.int/1680487883>

5. <https://ro.scribd.com/doc/54584524/cet-dem>
6. http://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=act2_1&par1=1#t1c0s0sba2
7. <https://educatiecivica.ro/lectii/principii-de-baza/>
8. <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VII-a/Educatie%20sociala/U0MgRURJVFVSQSBDT1JW/cap09/p68.html>
9. <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/documentar/un-veac-romanesc-de-vot-universal-149849.html>
10. <https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VII-a/Educatie%20sociala/U0MgRURJVFVSQSBDT1JW/cap04/p39.html>
11. <https://rm.coe.int/cdc-vol1-/168097e5d1>,
12. http://www.politicipublice.ro/uploads/participare_elevi.pdf
13. http://www.romania-actualitati.ro/taranul_roman_in_perioada_interbelica-81578
14. http://static.srr.ro/files/AUDIO/2020/2020-06/2020-06-10/2015-10-05_istorica_128.mp3
15. https://www.youtube.com/watch?v=Bag3XvDCJDQ&feature=emb_title
16. <https://moldova.europalibera.org/a/25130600.html>
17. <https://play.google.com/store/apps/details?id=io.vedemjust.legendar>
18. <https://www.dw.com/ro/abia-de-o-sut%C4%83-de-ani-femeile-au-dreptul-s%C4%83-voteze/a-42470730>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=W9pZam-B-Qw&t=7s>
20. <https://learningapps.org/view8809973>
21. <https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/lincoln-presedintele-care-a-schimbata-fata-americii>
22. <https://create.kahoot.it/share/us-history-abraham-lincoln-in-the-civil-war/151b4737-9b95-415f-8917-a28254b29901>
23. <https://create.kahoot.it/share/u-s-history-harriet-tubman-the-underground-railroad/5f35214f-5155-43a8-bcb8-981e6357a37f>
24. <https://www.youtube.com/watch?v=G7QXaEttvfl>
25. <https://cetateanul.intercultural.ro/wp-content/uploads/2020/11/Ghid-pentru-utilizarea-platformei-pentru-elevi2.pdf>
26. <https://create.kahoot.it/share/u-s-history-harriet-tubman-the-underground-railroad/5f35214f-5155-43a8-bcb8-981e6357a37f>
27. www.cetateanul.intercultural.ro

28. <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/22751>
29. <https://www.youtube.com/watch?v=G7QXaEttvfl>
30. https://www.academia.edu/25243009/MIGRATIILE_IN_LUMEA_CONTEMPORANA
31. <https://create.kahoot.it/share/who-was-anne-frank/f5240a95-9c3b-4ead-89ff-cae759a8eaae>
32. <https://www.youtube.com/watch?v=EAPlakkx1Zg>
33. https://ro.wikisource.org/wiki/Vasile_Porojan_%28Alecsandri%29
34. <https://www.youtube.com/watch?v=0PSMK08lgwY>
35. <https://www.euroclio.eu/wp-content/uploads/2019/07/History-of-the-20th-century-RO.-Chapter-5.pdf>
36. [Istorie clasa a VII-a \(edu.ro\)](Istorie%20clasa%20a%20VII-a%20(edu.ro))

Resurse multimedia

Aplicații informatice utilizate în proiect:

- Kahoot
- Quizizz
- Fast Poll

Platforme educaționale utilizate:

- Google Classroom
- Learning Apps.org
- Google Forms
- <https://cetateanul.intercultural.ro>

Mijloace de socializare utilizate:

- Facebook
- WhatsApp
- Gmail

ANEXE

Anexa 1 – Fișa proiectului

FIȘA PROIECTULUI

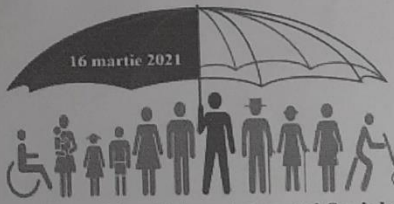
”Eficiența muncii în echipă începe și se încheie cu comunicarea”

Mike Krzyzewski

- Titlul proiectului. Logo-ul și varianta
- Perioada desfășurării
- Date de identificare (școala, clasa, etc)
- Grupul/grupurile țintă
- Scopul și utilitatea proiectului
- Activități/subactivități
- Produsul realizat
- Resurse
- Responsabili de realizarea activităților
- Termene de realizare pentru activități
- Parteneri/ colaboratori implicați
- Indicatori/criterii de evaluare a activităților și a produselor proiectului
- Elemente de vizibilitate a proiectului și de diseminare.

Anexa 2 – Poster - Ziua Mondială a Asistenței Sociale

Ziua Mondială a Asistenței Sociale
16 martie

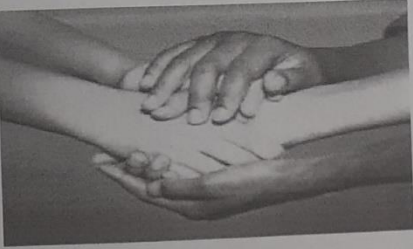

„Ziua Mondială a Asistenței Sociale” este sărbătorită în fiecare an în a 3 a zi de martie din luna martie.

Asistenții sociali au un rol foarte important în societate, ei ajută și încurajează, oferă sprijin celor nevoiași și au grijă de toată lumea.

Anul acesta are ca temă „Ubuntu”.

Anexa 3 – Planșă - Ziua Internațională a Femeii

Ziua Internațională a Femeii 2017: egalitatea între femei și bărbați – un produs de export european
Bruxelles, 8 martie 2017

Cu șaiszeci de ani în urmă, egalitatea între femei și bărbați a fost inclusă în Tratatul de la Roma ca una dintre valorile fundamentale ale Uniunii Europene. Astăzi, rata de încadrare în muncă a femeilor a atins cel mai ridicat nivel de până acum. Cu toate acestea, diferențele de remunerare persistă, femeile câștigând în continuare cu 16,3 % mai puțin decât bărbații, la nivelul întregii Europe. De asemenea, continuă să existe un „plafon de sticlă” în ceea ce privește accesul femeilor la funcțiile de administrare și de conducere. În această privință, Comisia este pe cale să își îndeplinească obiectivul privind o reprezentare a femeilor într-o proporție de 40 % în funcțiile de conducere de nivel mediu și superior până în 2019. Comisia lansează astăzi un nou apel în favoarea egalității între femei și bărbați în UE și în întreaga lume.

Președintele Comisiei Europene, **Jean-Claude Juncker**, a declarat: „Europa este un pionier în domeniul egalității de gen, lucru de care putem fi mândri. Femeile și bărbații trebuie să fie tratați în mod egal în toate domeniile, de la încadrare și condițiile de muncă la formarea profesională, securitatea socială sau accesul la bunuri și servicii. Acestea sunt drepturi consacrate prin lege. Din păcate, rămân încă obstacole în calea realizării egalității efective. Iată de ce nu ne putem slăbi eforturile în acest domeniu. Egalitatea reprezintă o piatră de temelie a administrației pe care o conduc și sunt mândru că, în cei doi ani de mandat, am făcut cu toții eforturi considerabile pentru a atinge obiectivul de 40 % privind reprezentarea femeilor în funcții de conducere. Dacă însă intoleranța și șovinismul încep să prolifereze pe teritoriul Uniunii sau în afara acesteia, va trebui să ne dublăm eforturile pentru a transmite un mesaj simplu și profund european: egalitatea între femei și bărbați nu este doar o aspirație, ci un drept fundamental.”

Raportul publicat astăzi prezintă principalele evoluții de politică și juridice ale UE în domeniul egalității între femei și bărbați din ultimul an, precum și exemple de politici și acțiuni din statele membre. În 2017 privind egalitatea între femei și bărbați arată că femeile întâmpină în continuare obstacole în mai multe domenii:

- Rata șomajului în rândul femeilor rămâne la un nivel foarte ridicat, în special în țările din sudul Europei, față de rata șomajului în rândul bărbaților.
- Femeile din UE câștigă în continuare, în medie, cu 40 % mai puțin decât bărbații, iar disparitatea de gen în privința pensiilor este constantă, la un nivel de 38 %. În acest ritm al schimbării, ar dura încă un secol pentru a elimina diferențele de remunerare între femei și bărbați.
- „Plafonul de sticlă” continuă să existe: doar patru state (Franța, Italia, Finlanda și Suedia) au o reprezentare a femeilor de cel puțin 30 % în consiliile de administrație ale marilor întreprinderi.
- Femeile sunt încă subreprezentate în politică. În opt țări (România, Bulgaria, Grecia, Croația, Cipru, Letonia, Ungaria și Malta), femeile reprezintă mai puțin de 20 % dintre membrii parlamentelor naționale.

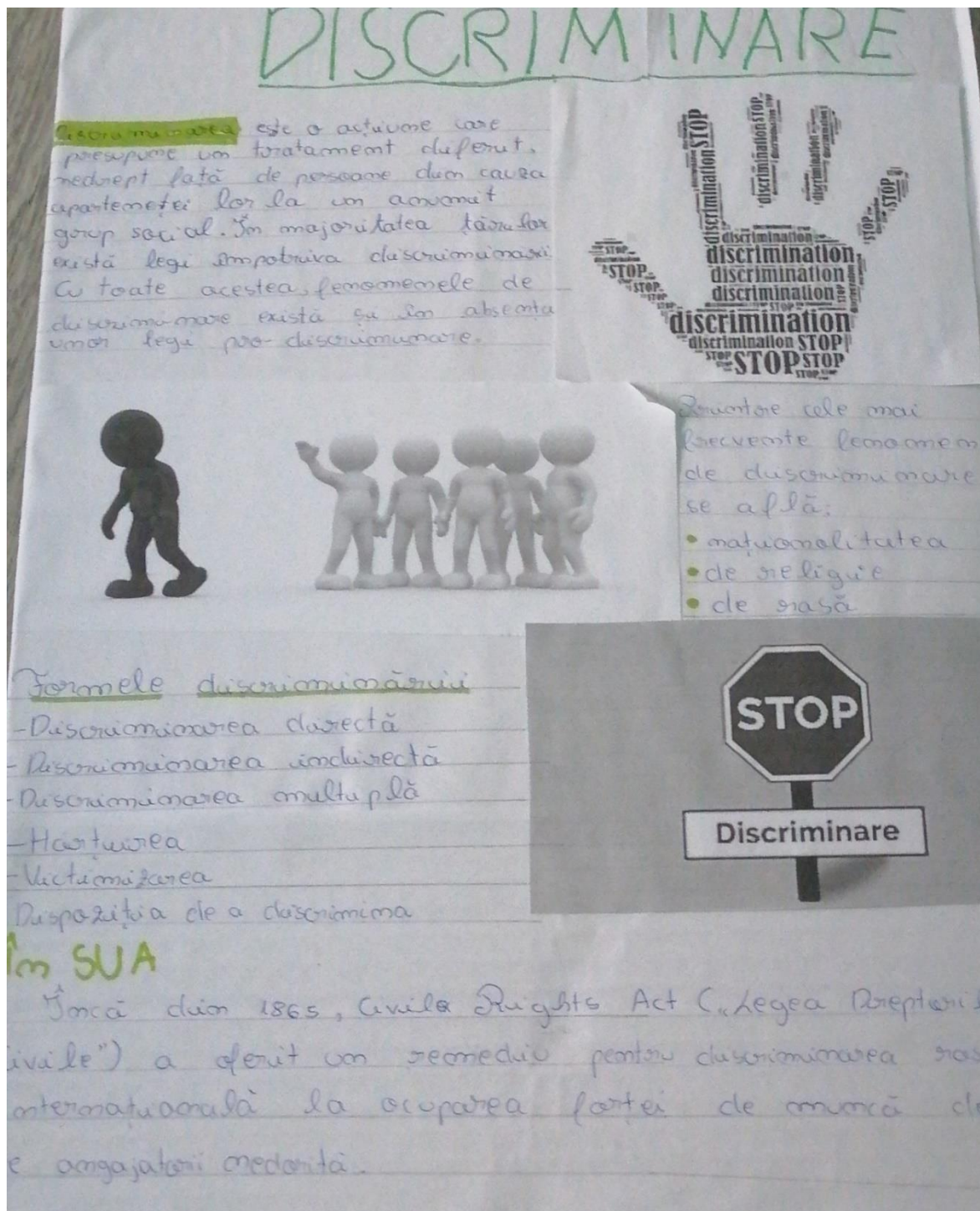
În cadrul Comisiei Europene, obiectivul stabilit de președintele Juncker în ceea ce privește reprezentarea femeilor într-o proporție de 40 % în funcțiile de conducere de nivel mediu și superior până în 2019 este aproape atins: la doi ani de la începerea mandatului actualei Comisii, aproape 35 % din funcțiile de conducere de nivel mediu și 32 % din funcțiile de conducere de nivel înalt (directori sau niveluri superioare) sunt ocupate de femei. În ultimii doi ani, Comisia a numit mai multe femei în funcții de conducere de nivel superior – director general sau director general adjunct – mărind astfel gradul de reprezentare a femeilor la acest nivel la 29 %, față de 13 % în noiembrie 2014.

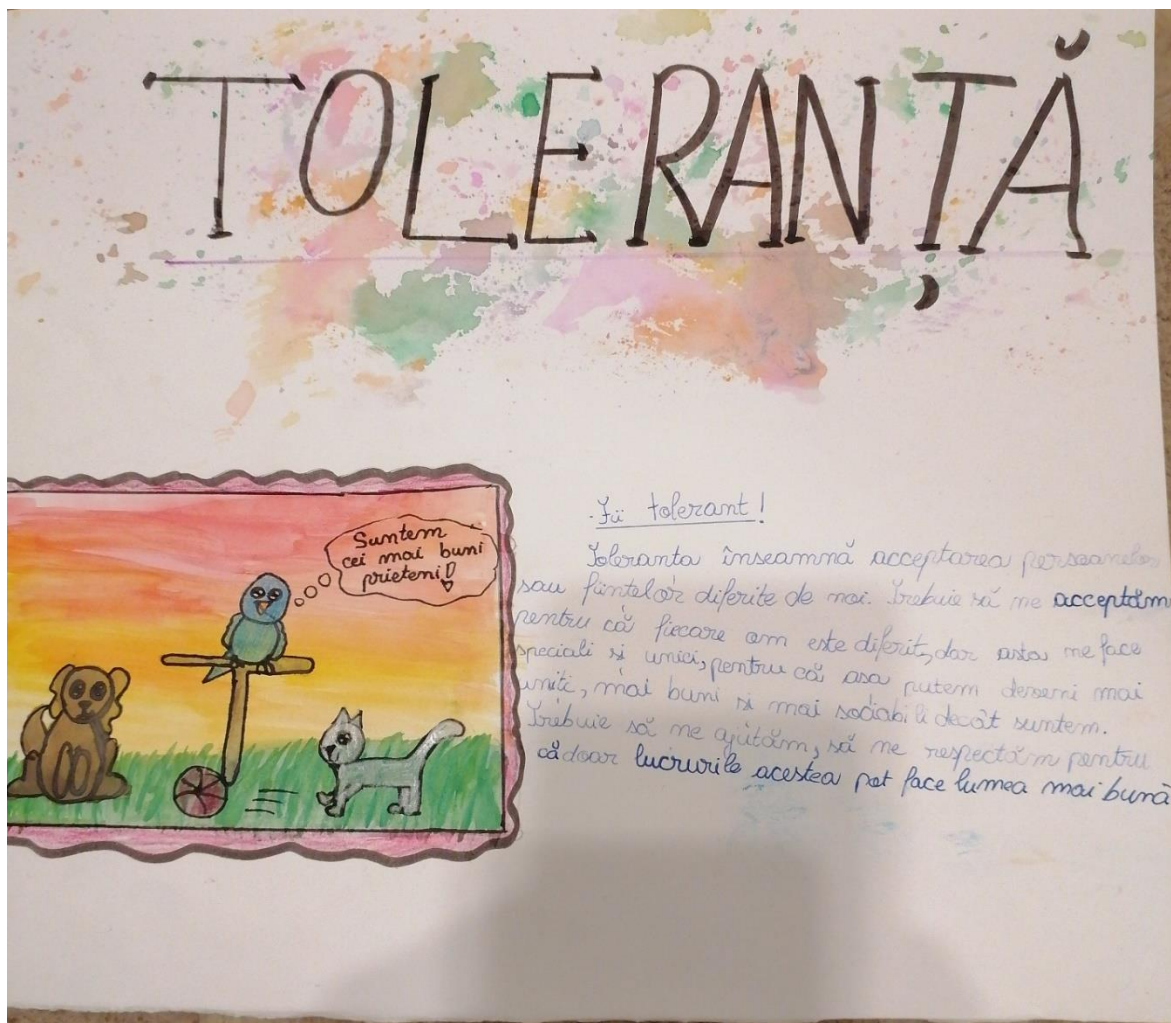
Anexa 4 – Caricatură, *Mass-media* - câinele de pază al democrației

Anexa 5 – Panou „Discriminare”

Anexa 6 – Desen tematic, *Toleranță*

CALENDARUL DREPTURILOR OMULUI

Ce? Când

Ziua internațională de comemorare a Holocaustului
27 ianuarie

Cum? Unde? Cine?

Adolf Hitler a masacrat tate evree în lagărele de concentrare de la Auschwitz unde ia bătut ia înfamelat și ia garcat.

Ce?

Holocaustul - denumește prigoana și exterminarea evreilor în ani 1937-1944.

De ce?

27 ianuarie este data la care, în 1945, cel mai mare lagăr nazist de exterminare de la Auschwitz a fost de armata sovietică

Din experiența zilei

Parte din lagărul de exterminare

Ce drepturi?

Evrei de la Holocaust nu aveau nici un drept.

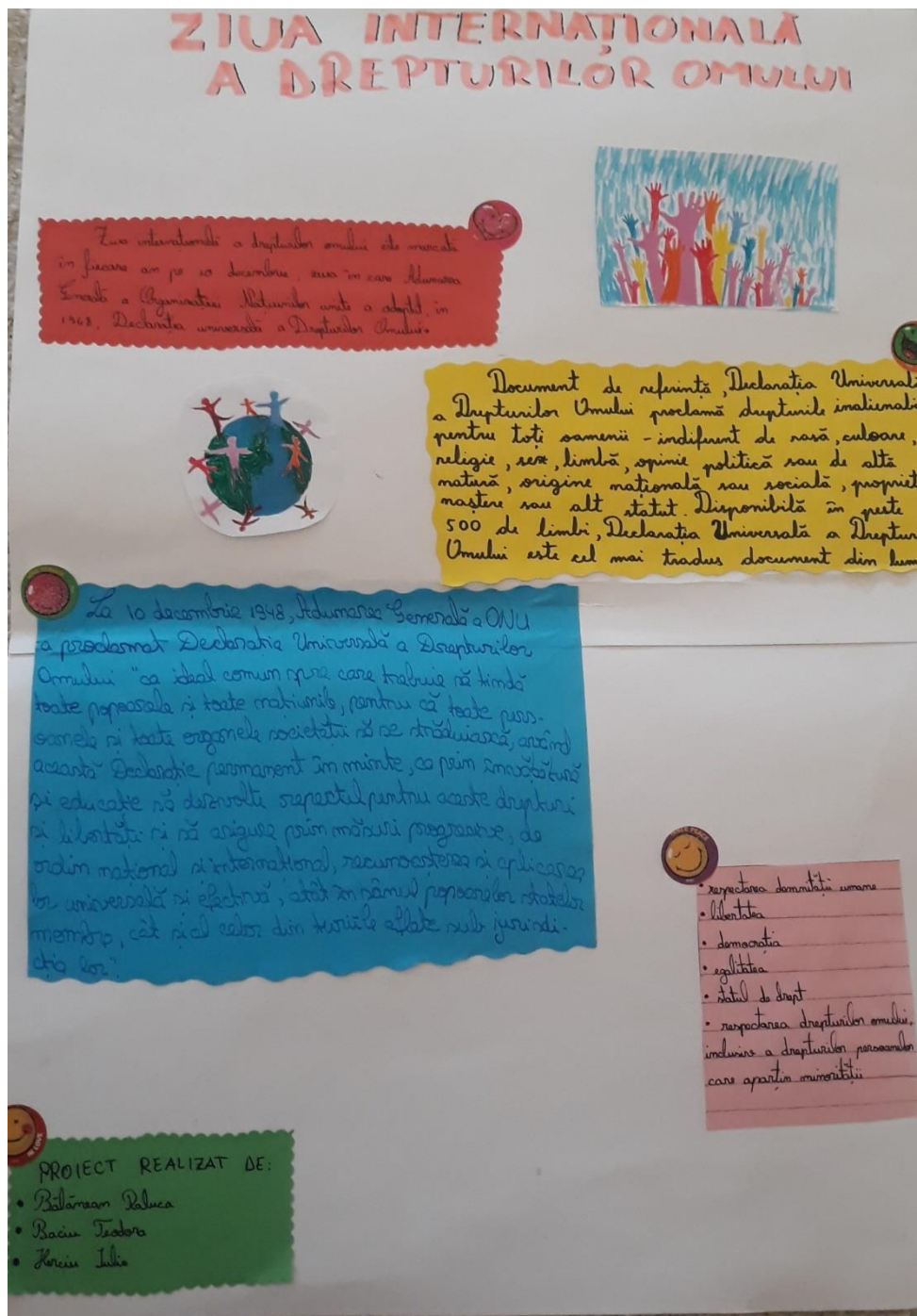
Cimetirul Evreiesc

Anexa 8 – Proiect tematic, Ziua Internațională a Drepturilor Omului

Calendarul deținuților copilului

Ziua Deținuților Anticomuniști
9 Martie

Rezistența anticomunistă românească - este o mișcare populară de luptă împotriva dictaturii Partidului Comunist Român

Ziua Deținuților Anticomuniști se sărbătorește de a aminti, de oameni care au respectat regulile comuniste.

Consentis cu privire la drepturile copilului (CSC)
Art. 1
Se declară ziua de 9 martie Ziua Deținuților Politici Anticomuniști din Briașca 1944-1989, care în calendarul creștin-ortodox este Ziua 'Comemorării' Sf. Mucenici

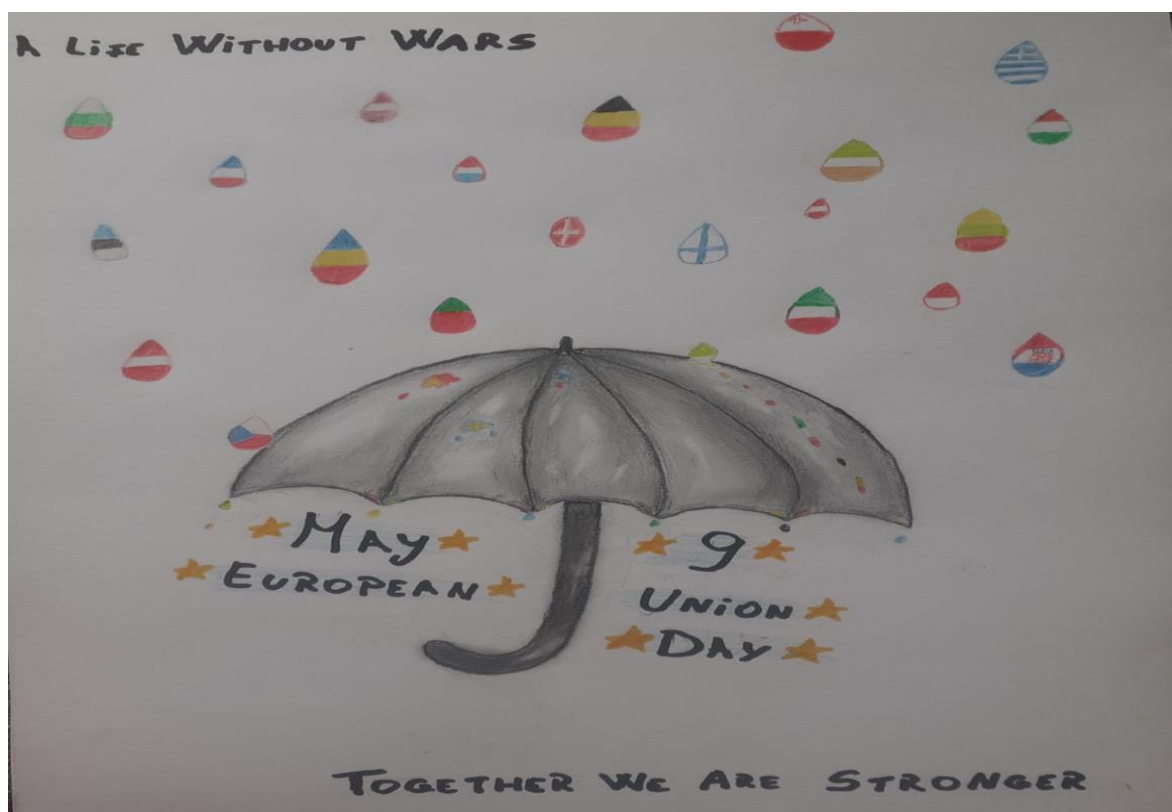
Leziune de referat - Ziua Deținuților Anticomuniști într-o comunitate

Decorarea clorei mele specifice zilei

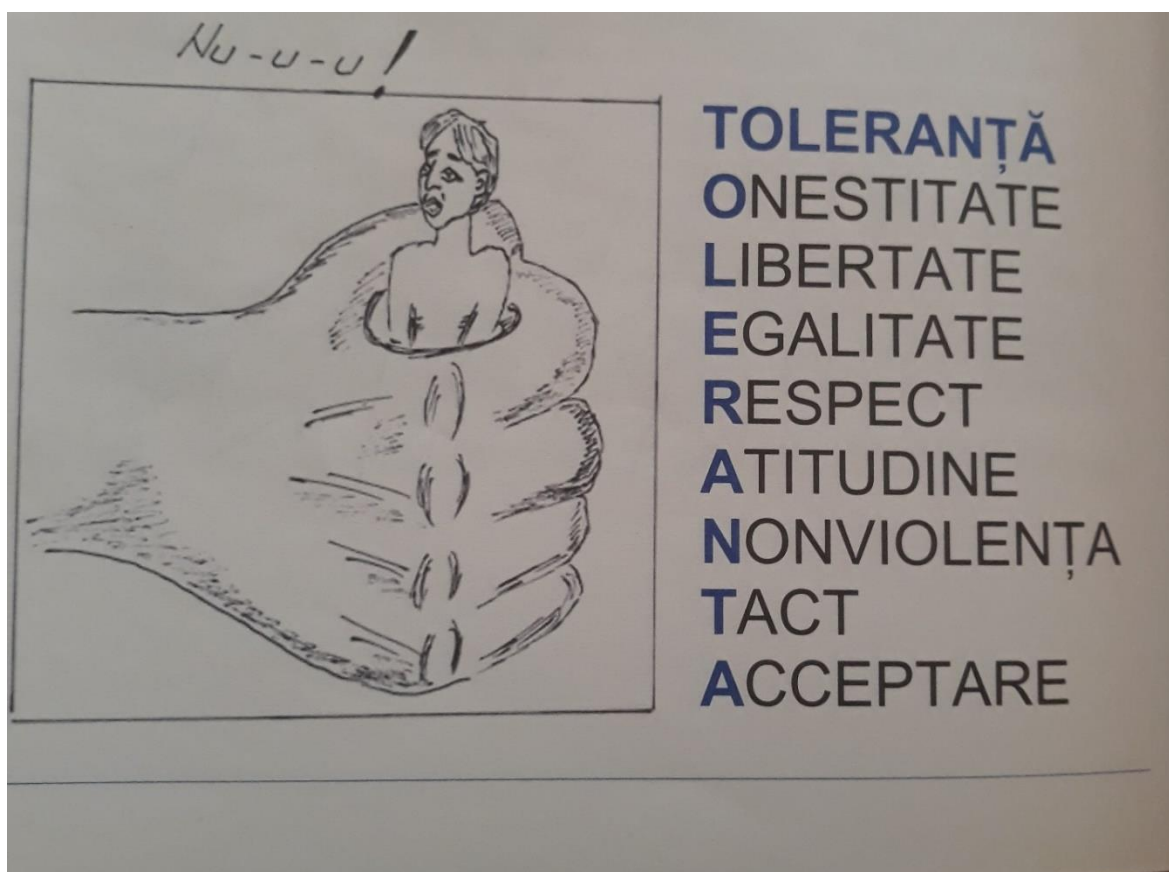
Monumente anticomuniste - este unul chiar și în Eluj Monumentul Rezistenței Anticomuniste

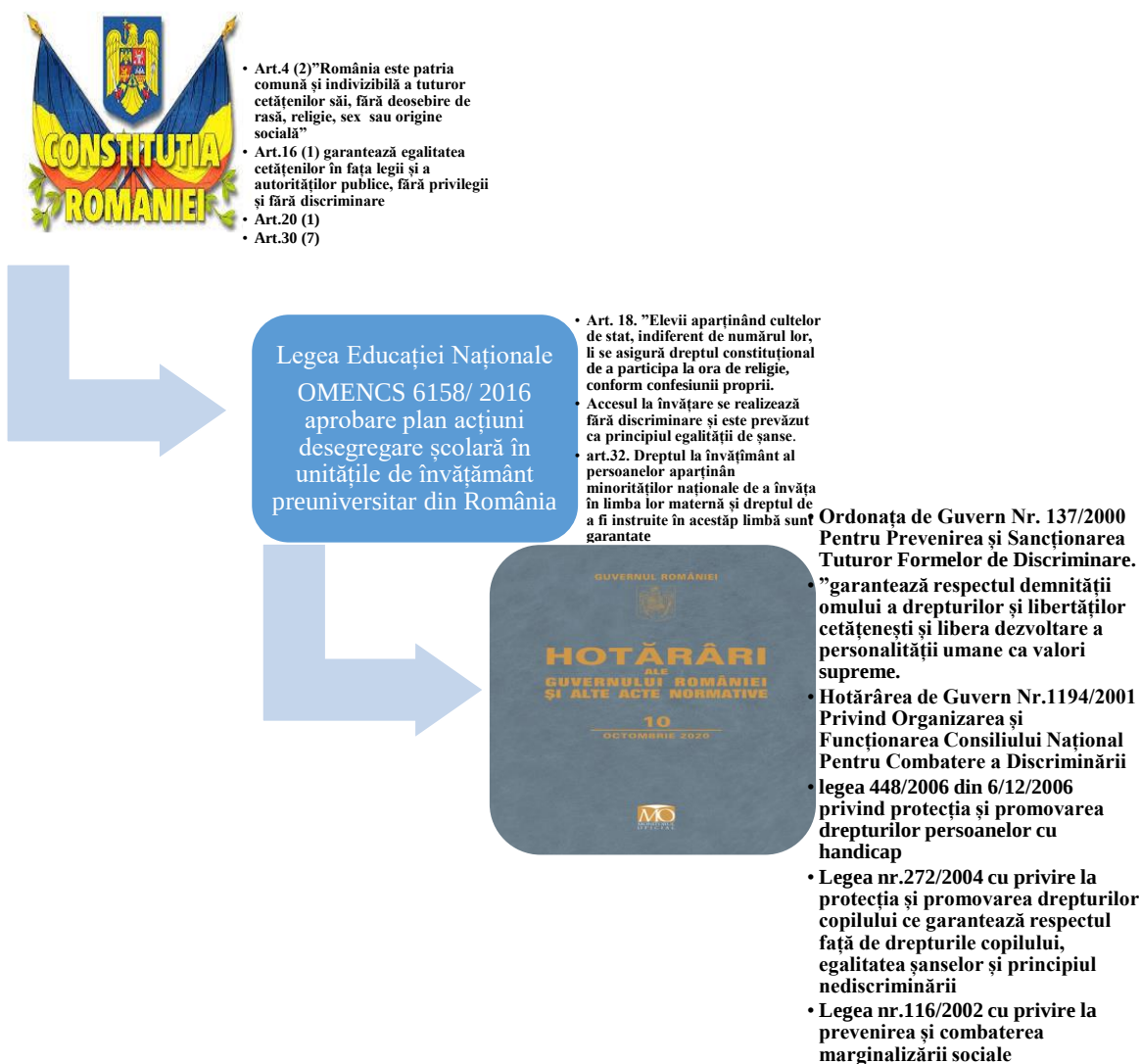

Anexa 10 – Material informativ „9 Mai - Ziua Europei”

Anexa 11 – Acrostih *Toleranță*

Anexa 12 – Documente oficiale care sprijină lupta pentru apărarea drepturilor omului/copilului

Anexa 13 – Documente/legi europene care apără drepturile omului/copilului

Convenția ONU privind
drepturile copilului

20 Noiembrie 1989

CONVENȚIA ONU A ADOPTAT CARTA DREPTURILOR COPILULUI, adoptată de ADUNAREA GENERALĂ A ONU LA 20 NOIEMBRIE 1989

- ART.2.(1) Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în convenție, tuturor copiilor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, naționalitate, origine socială, incapacitate fizică sau alte aspecte.
- Art.2.(2) Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricăror forme de discriminare.

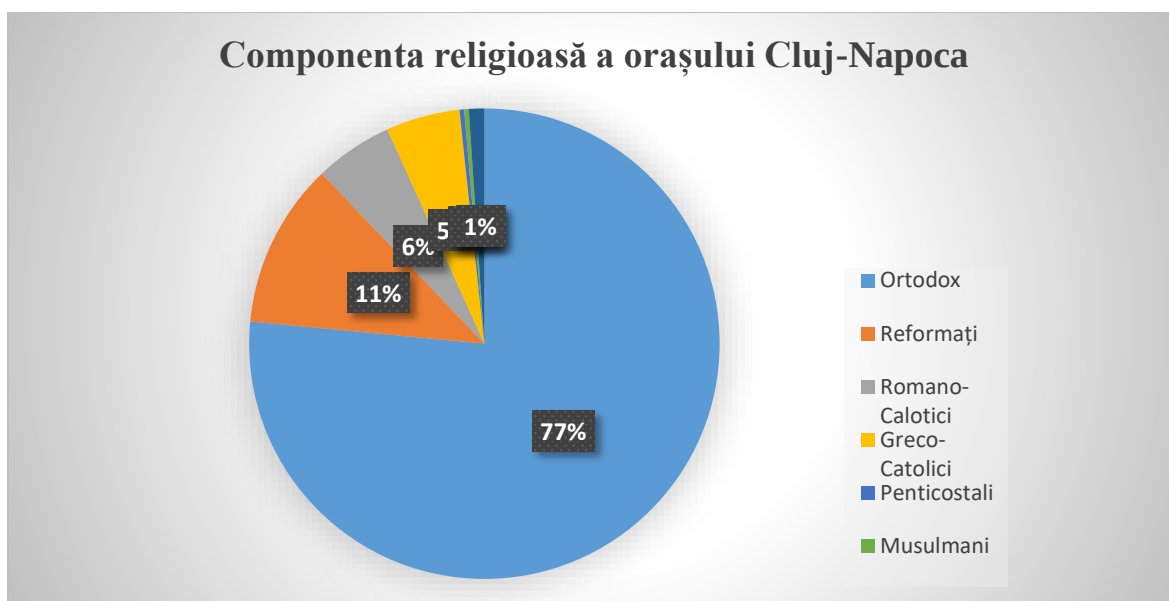
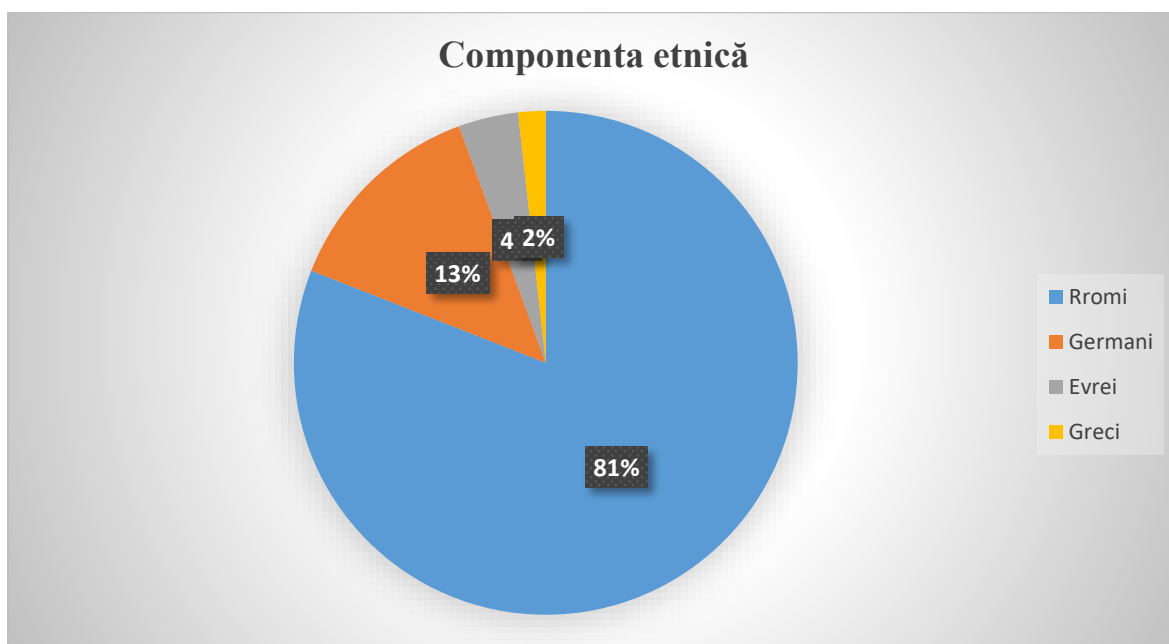
CONVENȚIA UNESCO PENTRU LUPTA CONTRA DISCRIMINĂRII ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL

- Art.14. stipulează că drepturile și libertățile cetățenești vor fi asigurate "fără vreo deosebire de discriminare, pe temeiuri precum: sexul, rasa, religia, culoarea etc.
- Convenția împotriva discriminării rasiale- 1969
- convenția împotriva torturii - 1987

DIRECTIVA CONSILIULUI EUROPEI NR.2000/43/EC, DIN 29 Iunie 2000, PRIVIND IMPLEMENTAREA TRATAMENTULUI EGAL ÎNTRE PERSOANE INDIFERENT DE ORIGINEA RASIALĂ SAU ETNICĂ

Anexa 14 – Statistică/ Componenta etnică și religioasă a orașului Cluj-Napoca

Anexa 15 – Politici publice realizate la nivel european

Convenția ONU privind
drepturile copilului

20 Noiembrie 1989

CONVENȚIA ONU A ADOPTAT CARTA DREPTURILOR COPILULUI, adoptată de ADUNAREA GENERALĂ A ONU LA 20 NOIEMBRIE 1989

- ART.2.(1) Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în convenție, tuturor copiilor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, naționalitate, origine socială, incapacitate fizică sau alte aspecte.

-Art.2.(2) Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricăror forme de discriminare.

CONVENȚIA UNESCO PENTRU LUPTA CONTRA DISCRIMINĂRII ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL

• Art.14. stipulează că drepturile și libertățile cetățenești vor fi asigurate "fără vreo deosebire de discriminare, pe temeiuri precum: sexul, rasa, religia, culoarea etc.

• Convenția împotriva discriminării rasiale- 1969

• convenția împotriva torturii - 1987

DIRECTIVA CONSILIULUI EUROPEI NR.2000/43/EC, DIN 29 Iunie 2000, PRIVIND IMPLEMENTAREA TRATAMENTULUI EGAL ÎNTRE PERSOANE INDIFERENT DE ORIGINEA RASIALĂ SAU ETNICĂ

Kids Rights- care acționează pentru apărarea drepturilor copiilor, indiferent de origine, rasă, confesiune etc.

Proiectul Intercultural Cities, implementat în 11 state europene, cu scopul aplicării viziunii europene de integrare și coeziune socială.

Servicii comunitare pentru copii, realizat prin intermediul UNICEF, AMNESTY INTERNATIONAL, SALVAȚI COPII

Anexa 16 – Politici publice naționale care sprijină respectarea drepturilor și libertăților cetățenești

PROIECTUL PROGES

Proiectul Proges- în care centrul de Resurse Juridice București și-a propus un plan de măsuri nediscriminatorii și de incluziune, realizate în baza unei analize a sistemului educațional din România

ȘCOALĂ DUPĂ ȘCOALĂ

Proiectul ”Școala după școală” derulat în perioada 2004-2020, ai cărui beneficiari au fost peste 40.000 de elevi și copii din familii defavorizate.

PROGRAMUL ”A DOUA ȘANSĂ”

Programul ”A doua șansă se adresează , adolescenților, tinerilor, adulților din medii defavorizate și marginalizate de societate.

**ORDINUL
NR.5576/2011,
DIN 7 OCTOMBRIE
2011**

Proiect de Guvern privind acordarea de Burse Sociale, elevilor din învățământul preuniversitar, care se află în situații vulnerabile

PROGRAMUL „BANI DE LICEU”

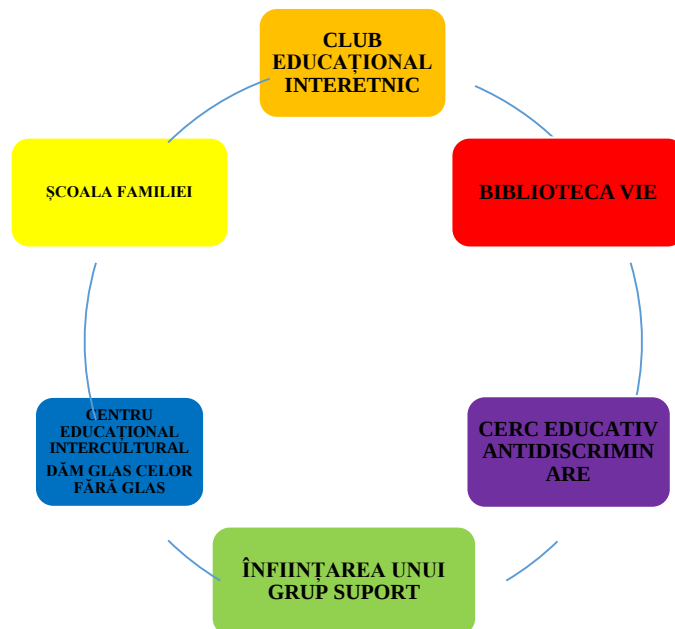
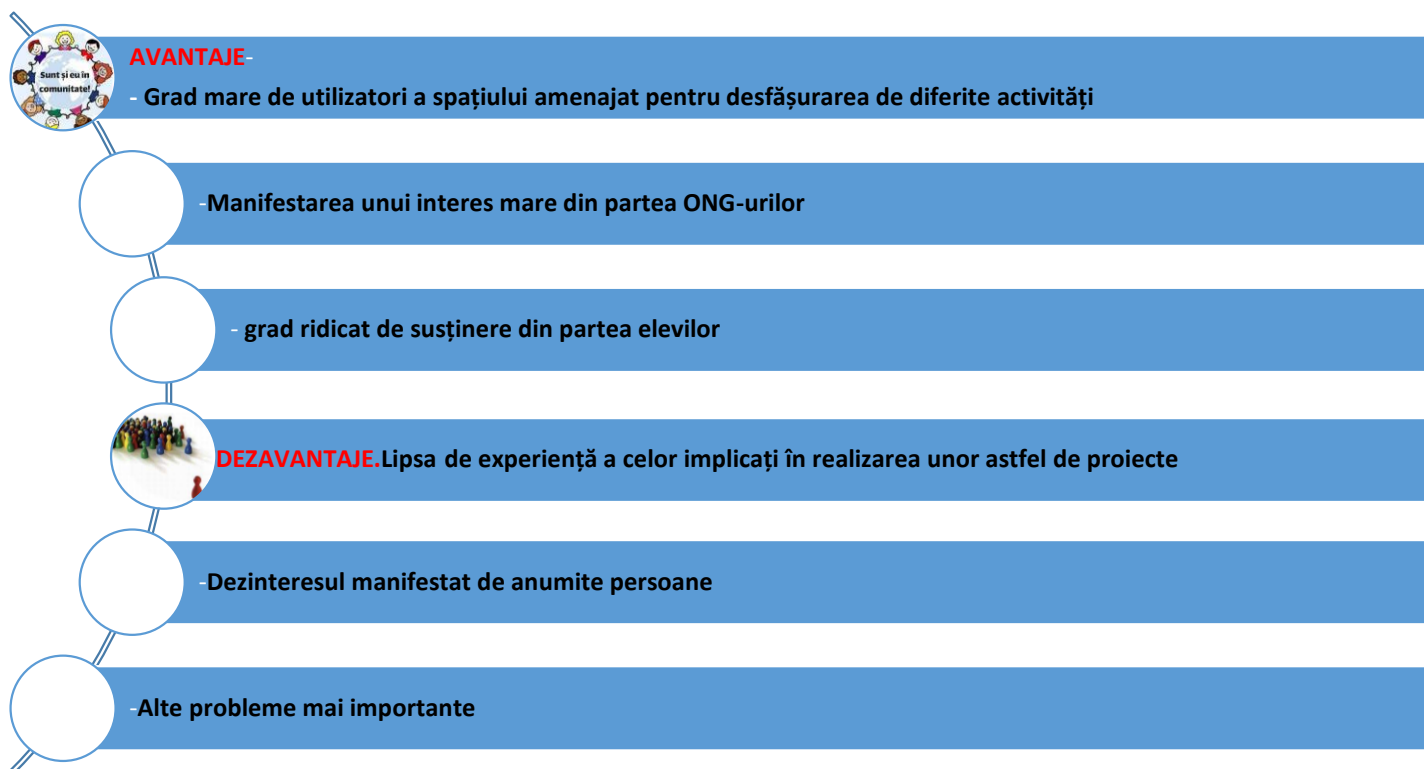
Programul Național de Protecție Socială, adoptat prin Hotărâre de Guvern nr.712/2018, prin intermediul căreia fiecare beneficiar, va primi lunar, pe toată durata cursurilor, o sumă lunară pentru continuarea/finalizarea studiilor.

**PROCEDURĂ PENTRU ADMITEREA
CANDIDAȚILOR PENTRU LOCURILE
SPECIALE PENTRU ROMI LA LICEU”**

Procedura nr.29941/11.06.2020 prin care s-au stabilit condițiile de admitere a candidaților pe locurile speciale pentru romi în învățământul liceal de stat, învățământ profesional de stat și învățământul dual.

Anexa 17 – Soluții de politică publică identificate de elevi

Ministerul Educației și Cercetării
Inspectoratul Școlar Județean Cluj
Școala Gimnazială „Emil Isac”
Str. Giordano Bruno nr. 46,
Cluj-Napoca, jud. Cluj
Tel / Fax: 0264-435256
E-mail: scoala.emilisac@gmail.com
Site: www.scoalaemilisac.ro

594/1.04.2021

CĂTRE ASOCIAȚIA VEDEM JUST VOCI PENTRU DEMOCRAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SOLICITARE SPRIJIN ÎN CADRUL PROIECTULUI NAȚIONAL ”CETĂȚEANUL”

Reprezentăm colectivul clasei a VII-a B din cadrul Școlii Gimnaziale ”Emil Isac” din Cluj-Napoca, iar anul acesta participăm la un Proiect Național, implementat de Institutul Intercultural Timișoara, în baza unui protocol de colaborare nr.4506/27.10.2014, semnat cu Ministerul Educației Naționale, și în baza acordului de parteneriat dintre școala noastră și Institutul Intercultural Timișoara, implicând instituții de cultură și ONG-uri, care susțin și promovează dezvoltarea unei cetățenii activ-participative în consonanță cu valorile și principiile democratice, susținerea statului de drept, apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului iar aceste obiective pot fi concretizate prin acțiuni civice, educative, culturale și sociale.

Scopul proiectului ”Cetățeanul” este acela de a dezvolta spiritul civic, capacitatea de inițiativă, toleranța și respectarea drepturilor omului. Proiectul acesta ne ajută să înțelegem că avem nevoie de experiențe practice, care ne dovedesc că democrația presupune consultarea cetățenilor, realizarea de politici publice pentru a rezolva anumite probleme cu care se confruntă comunitatea și că nu trebuie să ne rezumăm la simpli consumatori ai democrației adoptând o atitudine inactivă iar ASOCIAȚIA VEDEM JUST, susține astfel de inițiative.

Colectivul clasei noastre a identificat o problemă delicată ”**Discriminarea în mediul școlar clujean**”, care încalcă drepturile omului și valorile democrației.

Menționăm că, **vă solicităm ajutorul în susținerea politicii publice elaborate și votate de noi, politică ce constă în înființarea unui Centrul educațional intercultural ”Dăm glas celor fără glas” în care să activeze persoane specializate în diferite domenii, psihologi, profesorul de educație juridică sau educație socială, cadre didactice dar și membri ai unor grupuri umane și culturale vulnerabile, elevi și membri marcanți ai societății, care împreună își vor uni eforturile într-o deviză „Soldatii care apără Castelul Drepturilor”.**

Iar în acest spațiu al interculturalității, elevii să-și formeze capacitatea de a accepta relativismul valoric cultural, în care valorile propriei culturi nu sunt singurele valabile, de a-și dezvolta empatia, toleranța și valorile umane.

Este o inițiativă de realizare a unui *proiect în folosul comunității școlare și locale.*

Politica publică propusă de noi:

- ❖ Respectă ordinul cadru nr.6134/21.12.2016 privind interzicerea segregării în unitățile de învățământ preuniversitar, promovând principiile școlii incluzive și diversitatea etno-socio-culturală.
- ❖ Politica publică propusă de clasa noastră respectă dreptul la identitate, prevăzut în Constituția României, Titlul II, art.4
- ❖ Respectă drepturile fundamentale ale omului, cuprinse în legea fundamentală a României, capitolul 2,
- ❖ Respectă legislația europeană privind drepturile și libertățile omului.

Prezenta propunere este rezultatul acțiunilor realizate de clasa noastră sub îndrumarea doamnei profesor, Salvan Adalia în cadrul orelor de Istorie și educație socială.

Ne-am adresat ASOCIAȚIEI VEDEM JUST, în dorința de **a ne susține inițiativa** și de a contribui la definitivarea proiectului pe care îl avem în derulare. **Susținerea se poate realiza prin prezentarea unor informații scurte despre inițiativa noastră pe mijloacele de socializare, alte canale de comunicare sau încheierea unui parteneriat de colaborare.**

Susținerea dumneavoastră va fi menționată în Portofoliul de prezentare al proiectului, în cadrul **unei Conferințe Naționale care se va desfășura în mai 2021.**

Răspunsul dumneavoastră poate fi trimis la adresa: **scoala.eisac7@gmail.com**

Cu aleasă considerație, echipa de cercetare a ***”Soldaților care apără Castelul Drepturilor”***.

Data,

Hoza Daniel

Kun Melissa

Caramba Maria

Anexa 19 – *Petiție* adresată Consiliului Local Cluj-Napoca

Ministerul Educației și Cercetării
Inspectoratul Școlar Județean Cluj
Școala Gimnazială „Emil Isac”
Str. Giordano Bruno nr. 46,
Cluj-Napoca, jud. Cluj
Tel. / Fax: 0264-435256
E-mail: scoala.emilisac@gmail.com
Site: www.scoalaemilisac.ro

Nr. 594/ 1.04.2021

Către Primăria Municipiului Cluj-Napoca,

Reprezentăm un grup de elevi, ai clasei VII-a B din cadrul Școlii Gimnaziale ”Emil Isac” Cluj-Napoca, iar în baza **Dreptului de petiționare**, prevăzut la art.51 din Constituția României, având în vedere prevederile **OG nr.27/2002**, cu modificările ulterioare, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor și utilizând ca argument **Ordinul cadru nr. 6.134/21.12.2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar**, a **Ordonanței de Guvern nr. 137/2000 pentru Prevenirea și Sanționarea tuturor formelor de discriminare și a articolelor 4, 6, 16 și 20 din Constituția României**, vă supunem atenției elaborarea unei politici publice cu scopul rezolvării problemei identificate de clasa noastră și în acord cu Declarația Universală a Drepturilor Omului și a legislației europene.

Clasa noastră participă în acest an școlar la **Proiectul Național ”Cetățeanul”** în baza unui acord de parteneriat încheiat de Școala ”Emil Isac” Cluj-Napoca și Institutul Intercultural Timișoara, nr. 2166/26.11.2020 și Ministerul Educației Naționale, în colaborare cu alte ONG-uri și instituții.

Problema identificată de noi **”Discriminarea în mediul școlar clujean”**. Primul motiv al alegerii acestei probleme este determinat de faptul că Municipiul Cluj-Napoca și-a depus candidatura pentru a fi aleasă **Capitală Europeană a Culturii 2021**, deoarece *”Cultura este calea noastră spre vindecare, conectare și dezvoltare în ipostaza de comunitate, de oraș, de Europa. Cultura diversității îi unește pe oameni pentru că ”este cea mai puternică poveste pe care o putem spune împreună”*.

Al doilea motiv ar fi generat de viziunile expuse în **Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca 2014-2020**, la strategiile sectoriale, **Clujul incluziv, Cultura, Democrație participativă și Multiculturalism**, în care se subliniază importanța faptului că orașul Cluj-Napoca are *”potențial multicultural complex, cu diversitate culturală, cu rădăcini adânc înfipte în istorie și în realitatea etnodemografică contemporană”*. Orașul urmărește utilizarea multiculturalismului ca factor transversal în organizarea comunității, cultura și educația fiind motorul transformării sociale și al regenerării urbane. Aspecte care se regăsesc expuse la punctele 17 și 19 din Strategia de dezvoltare a Clujului.

Al treilea motiv îl constituie faptul că la nivelul unităților de învățământ preuniversitar, nivelul gimnazial, se înregistrează situații dese de încălcare a drepturilor copiilor, care lasă urme adânci în evoluția copiilor discriminați.

Propunerea noastră de politică publică constă în **înființarea unui spațiu al interculturalității și acceptării diversității**, sub denumirea de **Centrul educațional intercultural "Dăm glas celor fără glas!** Uniți sub deviza "Soldații care apără Castelul Drepturilor" indiferent de rasă, etnie, sex, origine socială, confesiune etc.

Soluția aleasă de clasa noastră este potrivită deoarece:

- Previne fenomenele antisociale, rasismul și xenofobia la adresa categoriilor vulnerabile;
- Crește capacitatea elevilor de rezolvare a problemelor comunității;
- Determină dezvoltarea respectului față de multiculturalism și promovează acceptarea și toleranța;
- Generează scăderea fenomenului discriminării și pledează pentru respectarea drepturilor omului;
- Susține dezideratul Municipiului Cluj-Napoca de a promova o cultură a multiculturalității și interculturalității;
- Reduce numărul de conflicte generate de discriminare în cadrul unităților școlare;
- Formează tinerii în spiritul empatiei și acceptării și valorizării diferențelor;
- Elevii își formează capacitatea de a accepta relativismul valoric cultural, în care valorile propriei culturi nu sunt singurele valabile.

Este o inițiativă de realizare a unui **proiect în folosul comunității școlare și locale**, concretizată astfel:

- Prin prezentarea unor imagini și informații care redau ocupații, obiceiuri, articole de îmbrăcăminte, costume tradiționale,
- Prin realizarea unor campanii de informare și conștientizare a drepturilor omului, prin acțiuni precum: expoziții tematice realizate de elevi din diferite culturi, activități educaționale pe tema discriminării, discriminarea în istorie, consecințe,
- Prin realizarea de workshop-uri pe tema acceptării diversității, de exemplu: "Curcubeul diversității"
- Prezentarea unor filme documentare, muzică specifică anumitor grupuri etnice,
- Lucrări ale elevilor pe tema dată, sintetizate într-un Proiect Educațional "Comunitate și Tradiții"
- Organizarea de cursuri pentru elevi, cadre didactice și părinți pe tema acceptării diversității.
- Colaborarea cu psihologi, actori în proiecte precum: "Grupul Siguranței"
- Parteneriate cu diferite ONG-uri care susțin drepturile omului,
- Susținerea în școli a unor activități pe tema acceptării diversității interculturale și promovarea non-discriminării.

- Facilitarea cunoașterii reciproce a comunităților etnice, prin diverse mijloace, inclusiv prin crearea unor condiții necesare pentru o bună armonizare a legăturilor umane.
- Fundamentarea unor cadre de interacțiune umană, în care să socializeze elevi din diferite medii culturale, etnii, grupuri vulnerabile.
- Colaborarea cu ONG-uri, precum VeDem Just care susțin educația interculturală și domnia legii, în care juriști și reprezentanți ai legii să le explice tinerilor că ”toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi” și să conștientizeze consecințele încălcării drepturilor omului.

Această propunere de politică publică este susținută de diferite ONG-uri și instituții: Asociația Vedem Just, Voci pentru Democrație și Justiție, Liga Apărării Drepturilor Omului Cluj, Centrul Cultural Clujean, Institutul de Istorie Ecclesiastică ”Nicolae Bocușan”, Consiliul Județean al Elevilor Cluj, Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi și British Council.

Politica publică propusă de clasa noastră întrunește următoarele aspecte constituționale:

- ✓ Respectă dreptul la identitate, Titlul II, art.4, al.2,
- ✓ Respectă dreptul la învățătură, Titlul II, cap.2, art.32 (al.3)
- ✓ Respectă dreptul de petiționare, Titlul II, cap.1, art.51,
- ✓ Respectă drepturile și libertățile fundamentale ale omului, Titlul II, cap.1, art.16.
- ✓ Respectă prevederile privind economia, titlul IV, art.135.
- ✓ Respectă Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar nr. 5079/31.08.2016

Prezenta propunere reprezintă rezultatul activităților realizate de către școala noastră, la orele de Istorie și Educație pentru cetățenie democratică, sub îndrumarea doamnei profesor, Salvan Adalia.

Vă rugăm să ne comunicați răspunsul, în termen legal, la această adresă de email: scoala.eisac7@gmail.com.

Data:

Numele și prenume elev:

Hoza Daniel

Kun Melissa

Cernătescu Miriam

Caramba Maria

Proiect de act normativ pentru implementarea politicii publice

Hotărârea Nr.....din.....

Privind măsurile ce trebuie impuse pentru reducerea discriminării în școli, la nivelul municipiului Cluj-Napoca, județul Cluj

Consiliul Local al municipiului Cluj-Napoca

Având în vedere

- Argumentele de fundamentare a propunerii de politică publică nr...../.....2021, a elevilor din clasa a VII-a B ai Școlii Gimnaziale "Emil Isac" Cluj-Napoca.

În baza legislației în vigoare:

- Ordinul cadru nr. 6.134/21.12.2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar
- a Ordonanței de Guvern nr.137/2000 pentru Prevenirea și Sancționarea tuturor formelor de discriminare
- a Articolelor 4,6,16 și 20 din Constituția României,
- a Legii Educației Naționale
- Declarației Universale a Drepturilor Omului și Convenției Drepturilor Copilului,
- A Legii nr.52/21.01.2003 privind transparența în administrația publică
- A Legii 215/2001 a administrației publice locale

În conformitate cu:

- Prevederile Legii nr.273/2007 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare
- A rezultatului votului din ședința ordinară a Consiliului Local al municipiului Cluj-Napoca din data de

Pentru_____

Împotriva_____

Abțineri_____

Hotărăște,

Art.1. Se aprobă propunerea colectivului de elevi ai clasei a VII-a B de la Școala Gimnazială "Emil Isac" Cluj-Napoca, concretizată în proiectul de politică publică "CENTRUL EDUCAȚIONAL INTERCULTURAL "Dăm glas celor fără glas"

Art.2. Se aprobă sumele necesare derulării propunerii de proiect de la art.1 și logistica necesară desfășurării acesteia;

Art.3. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri se încredințează Direcția Generală Comunicare Dezvoltare Locală și Management Proiecte, Biroul Învățământ, Cultură, Culte, Sport și Societate.

Art.4. Prezenta hotărâre intră în vigoare astăzi _____ și se comunică în baza prevederilor legii nr.215/2001, a administrației publice locale republicată, cu modificările și completările ulterioare, la:

- Serviciul Secretariat al Primăriei municipiului Cluj-Napoca spre arhivare.
- Direcției Generale Comunicare Dezvoltare Locală și Management Proiecte, Biroul Învățământ, Cultură, Culte, Sport și Societate.
- Școlii Gimnaziale "Emil Isac" Cluj-Napoca

Semnături:

Anexa 21 – Fișă de autoevaluare

Fișă de autoevaluare

- A. Apreciază prestația ta din cadrul proiectului, urmărind criteriile de autoevaluare din tabelul următor:

CRITERII DE AUTOEVALUARE		Gradul de satisfacție a propriei activități	
1.Implicarea în proiectul educațional	S	B	FB
2.Asumarea rolului în cadrul proiectului educațional			
3.Relația cu toți colegii			
4.Comunicarea în cadrul grupului			
5.Perseverența în atingerea obiectivelor			

- B. Reflectează asupra activității tale!

Mi-aș putea îmbunătăți performanțele dacă.....

Am învățat în cadrul proiectului că.....

Am aflat despre colegii mei faptul că.....

”Fii sincer față de tine însuși”
William Shakespeare

